

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלזני שבת

פרשת אחרי מות-קדושים ♦ תשפ"ה

מיטב עלוני השבת:

לקראת שבת מלכתא

סיפורי צדיקים

באר הפרשה

פאר מקדושים

וכל מאמינים

אז נדברו

פניני עין חמד

דברי שיח

Dirshu

דרשן ד' ועזון

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

Dirshu
דרשו'ה' ועזונו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבחת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 481

פנינים לפרשת אחרי קדושים פ"ה

"אם הוא לא היה כותב צ'ק, לא הייתי יודע מה הסכום שהוא נתן, שכן אינני נוגע בכסף ואינני מתעניין בסכומים. אבל משמים סובבו שהוא יכתוב צ'ק וכך ראיתי כי 'אוי לאותה בושה'"

הסלידה מממון והיחס לתועלתו ונזקיו
במשנת חייו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה זצ"ל

וְלֹא תִטְמְאוּ בָּהֶם אֲנִי ה' (יה, ל)

בלתי ניתן לתאר את סלידתו מממון, באופן שפשוט לא היה מסוגל לדבר על כסף. תמיד נשמר, שאם נגע בכסף מיד נטל די.אן.אף כספי הפדיונות שנערמו על שולחנו, לא היה נוטלם בידו בסיום קבלת הקהל, אלא נוטל את הקערה ושופך הכסף לתוך כובעו וממנו למגירת הכספים.

אמנם ישב שעות מדי יום ביומו, ובמרוצת השנים שמע מפי אלפים ורבבות את ענייניהם הכספיים, תוך השתתפות בפרטי פרטים ומתן עצות והדרכות ישרות, אך זאת עשה מצד עבודת השי"ת וביטול עצמי מוחלט. ברם, כשנגעו הדברים לכספו שלו, ספק אם היה מסוגל לשמוע או להגות את צמד התיבות 'כספי שלי'...

מרגלא בפומיה לבאר בדרך מופלאה את מאמר חז"ל (סוטה יב.) "מכאן לצדיקים שממונם חביב עליהן יותר מגופן": "חז"ל הקדושים ביקשו להמחיש, עד כמה הצדיקים אינם מסוגלים לסבול את גופם והוא כל כך דחוי ומאוס אצלם, עד שאפילו הממון שהוא שפל ובזוי חביב עליהם יותר.

סח באזני רבנו אחד מאנשי שלומו, כי פלוני ממכריו בחוץ לארץ השלים עסקה גדולה ורווחים נאים עשה ממנה, והוא מבקש לשלוח לרבנו סכום גדול אך מבקש שהכסף יועבר לידי רבנו בלי שאיש יידע מכך. שמע רבנו ואמר לו: "יודע אתה למה הוא מבקש שהכסף יגיע ישירות אלי?! לא שהוא חודש במישהו שייטול לעצמו, אלא שהוא רוצה שאיש לא יידע מהכסף הזה, וממילא

אוכל לתתו לצדקה בנקיות מוחלטת בלי שאף אחד ימליץ לי להיכן לתת.

מעולם לא ביקש

סח הנגיד הרה"ח רבי אברהם יקותיאל פישמאן שיחי', שזכה שביתו יהיה אכסניה לרבנו בביקוריו בארצות הברית: "כחצי יובל שנים הייתי קרוב לרבנו, והיטב ידע על השפע שהתברכתי בו בסיעתא דשמיא, ואף על פי כן מעולם לא ביקש ממני הנאת ממון כלשהי". אף בהיותו בביתו, כשנערכו מגביות לטובת מוסדותיו הק' והעסקנים

ורבנו שב ואמר לו שלא יחוש שלא בנוח וימחה מזכרונו את הנושא מכל וכל.

מיד לאחר מכן הגיע הנגיד רבי מאיר רוזנטל ז"ל, ורבנו ראה בכך חיזוק לשיטתו ולדרכו שאינו צריך לבקש כסף מאנשים.

כמה שנים לאחר מכן, כאשר המוסדות היו שרויים במצב קשה ונזקקו לעזרה גדולה, ניגש אחד העסקנים ושאל את רבנו, מפני מה אינו נוסע לערוך מגבית בחוץ לארץ כדרכם של צדיקים רבים.

ברגע הראשון נראה היה שרבנו נסער מעצם השאלה ונזקק לברור מילותיו כיצד להשיב לו, כי אצל רבנו היתה זו הצעה מופרכת מעיקרה.

רגע חלף ורבנו השיב: "מה אעשה ומשמים עזרו לי והביאו נדיב גדול שמימן את כל בנין המוסדות, ונראה לי שזה הרבה יותר ממה שעשו אותם צדיקים בכל השנים בנסיעתם. נו, וכי מסוגל אני להאמין בהצלחות של נסיעות ומגביות, או שעלי לשים מבטחי בבורא כל עלמין?!".

ירושה לא רצויה

מעשה נוסף אירע, שנכנסו מנהלי הישיבה הק' לרבנו ושחו בשמחה כי קיבלו מכתב מעורך דין נודע, בו הודיע כי פלוני בן פלוני שהלך לעולמו כתב בצוואתו כי הוא מוריש לישיבתנו הק' את ביתו בן שלושת הקומות בשכונת יוקרה בתל אביב. מבלי להזדקק לשמאי מקרקעין, העריכו העסקנים כי מדובר בסכום עצום שהיה בו כדי להקל מאד את מצוקת המחסור ששררה באותה תקופה.

במכתבו הוסיף עורך הדין וביקש, כי הנהלת הישיבה תתחשב ביורשים ותחליט על סכום מסוים שיינתן להם כפיצוי שיפיס את דעתם. בלב מתרונן נכנסו עסקני ההנהלה אל הקודש פנימה, לבשרו כי ישועה גדולה באה מכיוון בלתי צפוי.

אלא שרבנו מיאן לקבל דברים כפשטם. הוא התעניין ושאל, האם מישהו מכיר את תהלוכותיה של אותה משפחה, וכיצד אירע שהמנוח ביכר לנשל את יורשיו מנחלתו ולהוריש לישיבתנו הק'.

השיב אחד הנוכחים, כי הלה היה איש מר נפש והרבה להתקוטט עם ילדיו, ואלו השיבו לו במטבע של בוז ועלבון. את צערו ויגונו היה רגיל להשכיח בבואו לישיבתנו הק', בעוד שהיה משכנה ביפו, ושם במחיצת הבחורים היה פורק את שברון רוחו ומוצא פורקן בעליצותם.

ביום מן הימים הגיע בסערת נפש והכריז, כי בבוא יומו לא ינחיל ירושתו לבניו אחריו אלא לישיבתנו הק', כי טובם הם תלמידיה מבניו שלו, והוסיף מבוקשו כי בחורי הישיבה ילמדו משניות לעילוי נשמתו, כי על בניו אינו סומך שיעשו זאת. בשעתו זימן את אחד מנציגי ההנהלה למשרדו של עורך הדין, כדי שיחתום כי הישיבה תדאג ללימוד משניות לעילוי נשמתו.

שקט השתרר בחדרו של רבנו, עד שנשמעה תשובתו הפסקנית: אינני חפץ בכסף זה! כמה שניסו לשבר את אזניו בשוויז העצום של הבנין והתועלת שתוכל הישיבה להפיק מסכום עתק שכזה, לא אבה לשמוע.

היקרים עמלו קשות לכתת רגליהם לבתיהם של נגידים, רבנו עצמו לא פנה למארחו ולא זירזו להרים תרומתו.

באחד מביקוריו של רבנו בארצות הברית, קודם שנפרד לצאת לשוב לארץ ישראל, הגיש לו המארח בעל האכסניה מעטפה שבתוכה היתה המחאה בסך עשרת אלפים דולר, שביקש לתת דורון לצדיק. שבועות אחדים חלפו והוא קיבל בדואר קבלה חתומה מטעם ישיבתנו הק', בגין תרומתו הנדיבה בסך הנ"ל.

הוא לא ידע את נפשו, כי עסקני המוסדות קיבלו בנפרד את תרומתו, ואילו מתנה זו נועדה לצרכי בית רבנו. הוא התקשר אל רבנו והביע פליאתו שנמהל בה קורטוב של תרעומת, אך רבנו השיב בפשטות, כי לא עלתה על דעתו שהכסף נועד עבורו ובתמימות הניח שהכסף נועד לישיבתנו הק'.

כאשר נעשה בית המדרש ברחוב מיניץ צר מהכיל את כל המתפללים, צפו הגבאים והעסקנים פני העתיד שקהל אנ"ש יתרבה בעז"ה, ועמדו כולם על ההכרח לבנות בית מדרש חדש. הבנין המפואר ורחב הידיים שהוקם לבסוף בקרית נדבורנה, בנדבת לבו המופלגת של הנגיד רבי מאיר רוזנטל ז"ל, עדיין לא היה במושגי אנ"ש ואיש לא פילל כי משמים ישלחוהו לאותו נגיד ויתנו בלבו לבנות 'פלטין של מלך' מן המסד ועד הטפחות.

באותה תקופה נכנסו העסקנים לרבנו והתאוננו, כי הם מתאמצים ומשקיעים כוחות אדירים, אך הם זקוקים גם לעזרתו של רבנו. התפלא רבנו ושאל, מה הם מצפים ממנו שיעשה, ואלו השיבו בפשטות, כי יאמץ דרכם של אדמו"רים אחרים העושים למען מוסדותיהם, וכאשר נכנסים אליהם אנשים לעצה ולברכה הם מדברים עמם כי ירמו תרומתם למען ביסוס המוסדות. נבעת רבנו והשיב: "כדי לבקש כסף מאנשים, אני צריך להיברא מחדש". כמה שדחקו ולחצו והסבירו עד כמה הדבר הכרחי, לא הצליחו לשכנעו. "אינני מסוגל", שב ואמר בהתנצלות כנה.

משראה רבנו כי תולים הם את יהבם בו ואינם אוזרים כוחות בעצמם עד שיראוהו נותן ידו עמהם, התעניין ושאל, האם יש אדם מסוים שהם מעוניינים שידבר עמו אודות בניית בית מדרש חדש.

נקבו העסקנים בשמו של גביר גדול שהיה רגיל לבוא הרבה אל רבנו, וציינו כי אין להם ספק שהלה יזיל הון מכיסו אם רק יתבקש במפורש מפי רבנו, כי ידעו כמה רבה היא הערצתו של אותו עשיר לרבנו.

בלית ברירה ובחוסר נעימות גדולה, קרא רבנו לאותו עשיר, ואמר לו בנועם: "חפץ אני להציע לכם איזו הצעה וברצוני להקדים ולהדגיש שאינני מורה ומצווה, ואפילו לא בגדר 'בקשה' אלא הצעת דברים בעלמא. היות והעסקנים כאן עוסקים בהקמת היכל חדש לתורה ולתפילה, לבית מדרש ולישיבה, ואולי תרצו להיות שותפים בדבר גדול זה".

השיב הלה כי עליו להתיעץ בכך עם אחיו, אם ירצה לתת בשותפות על שם אביהם המנוח, ורבנו הוסיף אחריו: "אם מכל סיבה שהיא זה לא מתאים לכם, יכולים אתם לומר זאת בניחותא, כי באמת שלא ביקשתי ורק הצעתי הצעה בעלמא".

שלא כתוחלתם ותקוותם של העסקנים, השיב האיש בשלילה,

אם לא", ואפשר לרמוז על המובא ב'חובת הלבבות' (שער הכניעה פרק ד), שיש שלושה מיני עשירות בעולם.

"המין הראשון, היא עשירות הבאה מסטרא דקדושה, וסימנה שהממון הזה יוצא על דברים שבקדושה, כדרך כל דבר הנמשך לשרשו ומקורו. המין השני, עשירות מצד הסטרא אחרא רח"ל, וממון זה יוצא על דברים שהם נגד רצון הבורא ית"ש. והמין השלישי, הוא עשירות הבאה לאדם למען העמידו בנסיון, לראות אם ישתמש בממונו בכשרות ויבוא מכוחו להתקרב אל השי"ת, או שח"ו ישתמש בו לדברים שאינם כדת של תורה ובגין כך עווננו ישא.

"והוא שאמר הכתוב: "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", ושפע זה נחלק לשלושה מינים - "למען אנסנו", הוא הממון שבא לאדם כדי לנסותו; "הילך בתורת", זו העשירות הבאה מצד הקדושה; "אם לא", העשירות שמיסודה ושורשה היא מנוגדת לדברים טובים".

ועוד סיפר רבנו באותה שיחה, כי פעם נסע הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע לאסוף מעות ל'פדיון שבויים', ונכנס בביתו של גביר גדול מאד, והיו בטוחים שהלה ירים סכום גדול, אולם הוא השיב: "אינני יכול".

"הנמיכו את גובה הסכום וביקשו סך פעוט, והלה בשלו: "אינני יכול". בצאתם, אמר הרה"ק מסטרעליסק למלוויו: "וכי חושבים אתם ששקר היה בפיו?! לא ולא! הוא באמת לאי יכול לתת. אין לו שליטה על עצמו ובאמת אינו מסוגל לתת מכספו לצדקה", ובכך ביאר מאמר הכתוב (דברים טו, י) "נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלך ידך", ולכאורה יש לדקדק שהרי כלל נקוט בידינו (קידושין לט:): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא". אלא יש לומר, שאין הכי נמי שאין שכר על המצוה בעצמה, אבל על שמחת הנתינה בצדקה, מה שמקיימים את "ולא ירע לבבך", "בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלך ידך" - (מרשימות הרה"ח רבי יצחק הלפרין שיחי').

בשיחה אחרת התמרמר ואמר: "נכנסים אלי אנשים ושואלים שאלות על כסף, היכן ישקיעוהו וכיצד יעשו רווחים גדולים. אך אינם שואלים מה יעשו עם הכסף, כיצד יהפכו אותו למצוות ולמעשים טובים... כואב לי הדבר, כי אותם אנשים מדמים בנפשם שהם חיים בשביל כסף, ואינם מעלים בדעתם שהכסף יכול להחיותם אם רק ישתמשו בו לתכלית" (מפי הרב אבישי אפרתי שיחי').

אביהם של ישראל - הרב חנוך ריגל

משהתקשרו דמעות בזויות עיניהם, התרכך ואמר: "גשו אל הגאון רבי נסים קרליץ, ובקשו את חוות דעתו, אך אמרו לו בשמי כי לבי נוקפי ליהנות מכסף שכזה". שמע רבי נסים את שאלתם והשיב: "אמנם מצד הדין אין כל חשש ומניעה להשתמש בכסף. אמנם זה שהרבי אומר כי לבו נוקפו, אכן יש על מה..."

שבו העסקנים לרבנו וראש המדברים פתח ואמר: "היינו אצל רבי נסים ואמר לנו שאין כל חשש ומניעה להשתמש בכסף". לא הסתפק רבנו בכך וברר: "ומה עוד אמר?", ולא הניח להם עד שציטטו בדיוק את לשונו מרישא ועד גמירא. אף כשניסו לשכנע את רבנו שהרי היורשים התייאשו מנחלת אביהם ואפשר לפייסם בסכום כלשהו, לא הסכים לשמוע והתמיד בסירובו: "בכסף כזה אין רצוני כלל" - - -

צמצום המוחין של בעלי הממון

תחת אחד השיחים עם מחנכים בישיבתו הק', הוזכר הכבוד שחולקים לבעלי ממון, ורבנו הרחיב ואמר: "האמת שרוב בעלי הממון אינם נותנים כשיעור הראוי. יש גבירים בודדים שזוכים לתת, אבל לרובם אין את הזכייה. זה דבר פלאי, שיש בעלי הון שמוכנים להפסיד מיליון דולר בעסקיהם, והם אפילו מתבטאים ואומרים שזה לא משפיע עליהם לרעה כשהם מפסידים כסף, כי זה טיב עולם העסקים שיש הפסדים ויש רווחים.

"מאי דך, כשבאים להתרימם לצדקה, הם מקשיחים לבם על סכומים פעוטים בהרבה, וממש קשה להם להיפרד מכספם".

נאנח רבנו והוסיף: "כואב לראות את 'צמצום המוחין', שיש לאנשים ביד את המפתח לתת כסף למקומות שתהא להם מזה הצלה לעתיד לבוא, ובמקום זה הם משקיעים בשטויות והבלים וכלום לא יוצא להם מזה".

דוגמא לדבר הביא, מאיש עשיר מאד שנכנס אצלו להתיעץ לגבי השקעת עתק בסך חמישים מיליון דולר, אולם בצאתו השאיר צ'ק על סך מאה ועשרים שקלים בלבד [ורבנו הוסיף בדרך אגב: "אם הוא לא היה כותב צ'ק, לא הייתי יודע מה הסכום שהוא נתן, שכן אינני נוגע בכסף ואינני מתעניין בסכומים. אבל משמים סובבו שהוא יכתוב צ'ק וכך ראיתי כי 'אוי לאותה בושה'"]...

הזכיר רבנו את דברי קדשו של אביו, כ"ק הרבי ה'דבר חיים' זי"ע, על הפסוק (שמות טז, ד) "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצאו העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורת

שמיענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

עמד הגאון ברצינות ולא הוציא אפילו שחוק קל מפיו - שעה שכל המתפללים התגלגלו מצחוק. לאחר התפילה ניגש תלמיד ושאל: "ילמדנו רבינו, היאך הצלחתם לעמוד כך מבלי למתוח את השפתיים לצדדים?"

הגאון רבי שמעון שפיצר שליט"א, בעניין הזהירות הנדרשת מפני אונאת דברים וגרימת צער לזולת, מתוך אהבת ה'

ולא תשא עליו חטא (יט יז)

יום אחר יום ולא ייפגעו ולא ייעלבו ממנו כלל, שהרי ממילא ובלי שום מאמץ יבחר באותן פרפראות השוות לכל נפש, ובאותן מלים המת"שבות על לב שומעיהן.

"לחפץ חיים זה לא היה קורה"

באחד מימי ראש השנה, בעת ההפסקה שלפני קריאת התורה, עבר אחד עם כוס מלא שוקו בידו ונשפך ממנו מעט על טליתו של הגה"ח רבי אברהם אויערבאך (שליט"א) זצ"ל. התחיל רבי אברהם להתרעם, אך לא על טליתו שלו שהורטבה בטופח על מנת להטפיה והוכתמה בכתם חום, אלא על שמרוב הדחוק שהיה בבית הכנסת נגעה טליתו בטלית של זולתו והתלכלכה אף היא. בניו ניסו להניח את דעתו באמרם לו שזה אונס גמור ולדעת כמה פוסקים האדם פטור על אונס גמור. אמר להם רבי אברהם בזה הלשון: "אצל החפץ חיים דבר כזה לא היה קורה!"

החפץ חיים נכנס כל כולו לעולם של אהבת ישראל ונשמר מכל משמר שלא לפגוע בכבוד הזולת, ולכן אצלו זה לא היה קורה. מדוע אצלו זה לא היה קורה? הרי מדובר באונס גמור! אינני יודע, אבל זה לא היה קורה. כי זהו המציאות - הנכנס לעולם של אהבת ישראל מוחו פועל ממילא באופן שאינו פוגע בזולתו.

אין להכחיש שבתחילה יצטרך האדם לעמול הרבה כדי להכניס את עצמו לעולם של אהבת ישראל, וכדרך שהלומד לנהוג במכונית או לנגן בפסנתר צריך בתחילה לעמול הרבה, וכבר אמרו חז"ל (ראה

הנה במקורות חכמינו ז"ל (בבא מציעא נח, ב) אנו מוצאים שהפליגו בחומרתה של אונאת דברים עד שאמרו שהיא חמורה יותר מאונאת ממון!

אכן לפעמים נמנעים בני אדם מלעסוק בענין איסור אונאת דברים, מפני שיודעים שדברי חז"ל שנאמרו בענין חריפים ושנונים עד למאוד וחוששים על לבם ונפשם. ומעוד טעם אחר הם נמנעים מכך, מפני שהנזהרים מאונאת דברים, הם בדרך כלל אנשים שיש להם מדרגה גדולה של יראה, ומה נעשה ובימינו מרחיקים את העבודה המיוסדת על היראה ומקורבים את העבודה המיוסדת על האהבה... אמנם העצה היעוצה היא להיזהר מאונאת דברים מתוך האהבה ולא מתוך יראה, כי הנה התורה אמרה "ואהבת לרעך כמוך", וגילו לנו צדיקי עולם זיע"א שאהבת ישראל ואהבת ה' אחוים ודבוקים זו בזו והאחת גורמת לשניה שתבוא - הנוטע אהבת ישראל בקרבו, ממילא יבוא ממנה לאהבת ה', והנוטע אהבת ה' בקרבו, ממילא יבוא ממנה לאהבת ישראל.

יאמר האדם לעצמו: הלא כל מי שהוא מזרע יהודי, בין חכם ובין טיפש, בין נאה ובין מכוער, בנו של הקב"ה הוא, והוא אוהב אותו אהבה נצחית. ואם כן אעשה את כל אשר לא-לי ידי כדי שלא להעליבו או לצערו, כי אם אעליב אותו או אצער אותו חלילה, אקלקל בזה את אהבת האב. ואדרבה, אעורר בלבי אהבה גדולה אליו ובה תגדל האהבה גם ביני לבין מלך מלכי המלכים הקב"ה.

זהירות בלי שום מאמץ

יש ואנשים מתלוננים: היאך אוכל להיזהר בדיבורי שלא יבוא על ידיהם צער לאף אחד בעולם? הלא איש בין אנשים הנני ומשוחח עם חברים וקרובים לפי תומי - ומה אעשה ותמיד, בכל מה שאדבר, יהיו אנשים שייעלבו ממנו. וכי תחפוץ שאשתוק או שאומר רק פרפראות על הפרשה?! והלא גם אם אומר פרפראות על הפרשה יתכן שייעלבו ממני אנשים באשר בחרתי בפרפראות שמקורם קדוש בגדולי הדור שאינם נמנים על גדוליהם...

אולם תלונות אלו באים רק מפי אנשים שלא הכניסו את עצמם לעולם של אהבת ישראל, כי המכניס את עצמו לעולם של אהבת ישראל, אין הדבר קשה לו כלל. אדם כזה יכול לדבר עם כל בני דורו

רש"י שמות יט, ה) "כל ההתחלות קשות". אך לאחר שיתרגל האדם וייכנס לתוך עולם זה, יערבו לו חייו ובלי שום מאמץ יכבד את זולתו ולא יצער שום אדם באשר הוא.

החשבון ששמר מן הצחוק

אצל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ניגש פעם בעל תפילה שהתפלל באופן עילג עד שהצחיק את כל המתפללים מאחור. והנה במשך כל התפילה עמד הגאון ברצינות ולא הוציא אפילו שחוק קל מפיו - שעה שכל המתפללים התגלגלו מצחוק. לאחר התפילה ניגש אליו תלמיד אחד ושאל: "למדנו רבינו, היאך הצלחתם לעמוד כך מבלי למתוח את השפתיים לצדדים?" השיב לו הגאון: "ראה בני! בשעה שהתעורר בי הצורך לצחוק, נזכרתי במה שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"א): 'המלבין פני חברו ברבים אע"פ שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הבא'. אמרתי לעצמי שאם אוציא מפי אפילו צחוק אחד, כל כרכי חזון יחזקאל שהוצאתי ילכו לאיבוד - ולא צחקתי".

כך הם פני הדברים. גדולי העולם שהכניסו את עצמם לעולם של אהבת ישראל, עמדו בניסיונות הקשים ביותר ומעולם לא פגעו באיש. ואם היה קשה להם, היו מזכירים לעצמם מאמר אחד ממאמרי חז"ל וניצולים מן המכשול.

תוספת קדושה לעוצר את פיו

והנה נוסף לכל זה כדאי מאוד לשנן מה שאמרו חז"ל שכל מי שבא עבירה לידו וניצול הימנה נחשב לו כאילו עשה מצוה, וכן כדאי לשנן מה שאמר הרה"ק בעל בית אהרן זיע"א מקארלין, על הפסוק (ויקרא טז, יט) "וטהרו וקדשו" ששניהם עולים הן על מצוות עשה והן על מצוות לא תעשה, כי גם על-ידי קיום מצוות עשה זוכים לתוספת טהרה, וגם על-ידי ההימנעות מן העבירה זוכים לתוספת קדושה. וכשנזכור כל זה יהיה לנו יותר קל להיזהר מלפגוע באחרים, כי נרגיש בלבנו בשעה שאנו עוצרים במלים כדי שלא לצער את זולתנו, שאנו כאילו מקיימים בכך מצוה בקום ועשה ומוסיפים אהבה על אהבה בינינו לבין לאבינו שבשמים.

אל פסגת המדרגות

סיפר לי יהודי אחד, שפעם שאל את הגאון רבי עזריאל טויבער זצ"ל: אם אנו רואים בימינו שבלחיצה אחת יכול האדם לשקוע בשאול תחתית, הלא בוודאי מוכרח הדבר שיוכל האדם גם להעפיל לפסגת המעלות בלחיצה אחת, שהרי זה לעומת זה עשה האלוקים, ומדוע אפוא אין אנו מוצאים דבר זה? והשיב לו הגאון על אתר: "בוודאי יש, כי כפי שהלוחץ לחיצה אחת שוקע בשאול תחתית, כמו כן מי שנמנע ואינו לוחץ לחיצה זו, מעפיל לפסגת המדרגות".

תשובתו של הגאון נכונה להפליא גם לענייננו. אם חז"ל אמרו שהמלבין פני חברו ברבים מאבד ברגע אחד את כל אשר לו, הלא מוכרח להיות שיוכל האדם להרוויח עולם ומלואו ברגע אחד, והיכן היא יכולת זו? הוי אומר: בצדו השני של המטבע, דהיינו במי שעוצר

את עצמו בשעת ניסיון ומונע את עצמו מלהלבין פני חברו. והלא כן אנו מוצאים תמיד, שככל שהאיסור חמור יותר, כך הנמנע ממנו מתקדש ומתגדל יותר, וכמו שאמרו לענין עריות שהיא מג' עבירות החמורות - כל שאתה מוצא בו גדר ערווה, אתה מוצא בו קדושה.

על מה מסתכלים בשמים?

כשנשא הרב רבי שלמה פרישטיק זצ"ל את נכדתו של הרה"ק רבי שלמק'ה מזוועהיל זיע"א, בא לשאול את זקנו היאך להתנהג לענין מצות מכונה מפני שבבית אביו נהגו לאכול אותן. השיב לו זקנו: "בשמים אין מסתכלים על דברים אלו, בשמים מסתכלים אם שמרו על העיניים ואם נזהרו שלא לפגוע ברגשות אחרים".

נתכוון אותו צדיק לסבר את האוזן כמה חמור לפגוע בכבוד הזולת, ולהורות שאם השמירה על המנהג עלולה לפגוע בכבוד הזולת, שמא כדאי לוותר עליה כדי שלא ייצא שכרה בהפסדה.

ועל דא אמרו - "לא עם הארץ חסיד". כי אם אין האדם יודע להבדיל בין עיקר לטפל, הוא מאמץ לעצמו קפידות ועניינים ובדרך הוא דורך על אנשים וקונה לעצמו גיהנום. אבל גדולי העולם ידעו תמיד לוותר על קפידות ועניינים, אם היה מתעורר בלבם אפילו חשש קל שבקלים שאלו עלולים לפגוע בכבוד זולתם.

אהבת ישראל על ראשם

בספר "דברי ישראל" הביא בשם זקינו הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זיע"א שבדורות אלו, מאחר ימי הבעש"ט הק' ואילך עיקר העבודה הוא להגביר אהבת ישראל. ובאמת כן היה מאז זרח אורו של הבעש"ט הק' ועד דורנו אנו, שכל הצדיקים, צדיקי האמת, עטרו עטרת ה"אהבת ישראל" על ראשם. ואין אנו מדברים דווקא מהצדיקים שהיו מפורסמים בכך כדוגמת הרה"ק רבי ישעיה מקרעסטיר זיע"א, אלא אפילו מהצדיקים שהיו מפורסמים יותר בתורתם כדוגמת החידושי הרי"ם זיע"א, כי אף הם היו מקדישים שעות ארוכות בכל יום מחייהם כדי להאזין לצרות בני ישראל ולהתפלל עליהם ולהיות להם לעזר ולאחיסמך.

ואם אנו, פשוטי העם, אין ביכולתנו לקרוא "קוויטלאך" ולפעול ישועות להמוני בית ישראל, מכל מקום ביכולתנו להיזהר שלא לגרום להם חלישות הדעת, ועל דבר זה אנו מצווים.

בספר "ייטב לב" יש רק שתי פעמים שהביא דברי תורה בשם חותנו הגה"ק רבי משה דוד אשכנזי זצ"ל אב"ד טאלטשווא, בפרשת האזינו ובפרשת וזאת הברכה. וראיתי שזה מפני שכאשר עמד בעל ייטב לב לסיים את חיבורו, בא אליו חותנו בחלומו ואמר לו שהוא עושה לו חלישות דעת בזה שאינו מביא דברי תורה משמו. בקומו משנתו, נמלך בעל ייטב לב להביאו עכ"פ בסוף חיבורו כדי להפיס את דעתו.

הראית לדעת כמה צריך להיזהר על כל צעד ושעל שלא לגרום חלישות הדעת לאחרים במישרין או בעקיפין. וביותר צריך להיזהר מזה האדם המוכשר, שעלול לנקר עיני אחרים בכוח כישרונותיו.

"אבא שלח אותי כשליח אישי מטעמו בחזרה להרב שך, הייתי אז בחור צעיר. הרב שך פתח לי את הדלת, הכניס אותי לסלון והורה לי לשבת בראש השלחן, כשהוא יושב בצד..."

אב"ד סאנטוב-לייקווד הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, בנועם שיח אמרים נפלאים ומלהיבים בעניין מידות טובות והנהגות שבין אדם לחברו אצל גדולי ישראל

תְּהִיבָהּ לְרַעְיָהּ בְּמִוֶּהָ (יט יח)

לא יפסיד כלום, כי הם ישלמו לו את מה שהבטיחו לו, אבל לכל הפחות נרויח שיהיה חזן המרוצה לקהל".
אך הרבי הגיב בחריפות ואמר "מה אתם חושבים, וכי באים לכאן לקנות "נוסח"?? כאן באים לקנות "מידות"!! - ולכן, החזן יחזור להתפלל כאן ביוה"כ ושמתח תורה בדיוק כמו שסיכמו אתו..."

עיקר חסר מן המצבה

מחותני הרה"ג רבי שמעון גאלדברגר שליט"א ר"מ בישיבה דמאנסי סיפר לי דבר נפלא:
לאחר פטירתו של הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע, נכנסו אצל בנו מ"מ הרה"ק רבי נפתלי צבי זי"ע והראו לו את נוסח המצבה שכתבו על אביו, הנוסח היתה ארוכה מאד, וכתבו שם את כל מפעליו הכבירים לה' ולתורתו וכל מה שפעל לאחב"י להחיות עם רב, וביקשו ממנו שיגיה את הנוסח. לאחר שעבר על כל הנוסח, אמר להם שאין לו מה להוסיף חוץ מארבעה מילים שלדעתו הוא העיקר, וביקש שיוסיפו את המילים "ושתל בהם מידות טובות..."

'מגו' להוציא ולהכניס

פעם כשמסר הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל שיעור בישיבת פוניבז' בימי 'ירחי כלה', על הסוגיא ד'מיגו שהוא דופן לסוכה הוי דופן לשבת' (סוכה דף ז' ע"א), השתתף בין מקשיבי השיעור יהודי

מסופר שאצל הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל באו עסקנים וקרובי משפחה להתיעץ אודות בחור מבוגר שלא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדוברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך, והם ביקשו מהגרש"ז שיסביר להבחור שלא זו הדרך.

אך למרות בקשתם הצדיק הגרש"ז את מעשה הבחור, שאלוהו, אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ז, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין היא בעלת חסד.

לימים שמע הגרש"ז שהבחור התארס עם אחת שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלח לקרוא אליו את הבחור, ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת את השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב לסדר את אמך ולא להכביד על זוגתך.

ללמוד מידות

בעת שהגיע כ"ק מרן אדמו"ר מבוהוש זי"ע לגור בתל אביב, הזמינו "חזן" מסויים - יהודי ירא שמים - שיבוא לעבור לפני ה"עמוד" ולהתפלל בימים הנוראים בבית מדרשו של הרבי.

והנה הגיע היום הראשון של ראש השנה, החזן ניגש ל"עמוד" ומתחיל להתפלל, אך המתפללים לא האמינו למה שהם שומעים, כי למרות שהוא היה ירא שמים, מ"מ לא יכלו לומר עליו שמכבד את ה' בגרונו וד"ל, והם היו ממש מאוכזבים.

לאחר התפילה נכנסו הגבאים לחדרו של הרבי, ושאלו אם יכולים לרמז לחזן בעדינות, שלמחרת הוא לא צריך לטרוח לבוא להתפלל, והם כבר ימנו חזן אחר במקומו... אך הרבי אמר בנחרצות "לא! מחר הוא גם מתפלל"... וכך הוה, החזן התפלל גם ביום השני, וכל הקהל בעל כרחם יענו אמנו...

לאחר ראש השנה ניגשו הגבאים אל הרבי, ושאלו "שמא עתה כאשר החזן חוזר לביתו, יש הזדמנות להודיע לו שהוא אינו צריך לטרוח לחזור ולבוא להתפלל ביום הכיפורים, כי יש חזן אחר שיכול להתפלל, והוסיפו ואמרו להרבי, שכמוכן ששכרו לא יקופח, והוא

פשוט והמוני, ודימה ועירבב בין שני ענינים בש"ס שאינם קשורים זה לזה כלל. ושאל מהראש ישיבה דהרי "מיגו להוציא לא אמרין?" ...
הציבור שהבין את ריחוק הענינים החל לחייך, אך רבי שמואל רצה לשמור על כבודו, ועל אתר ענה לו בחביבות "קושיא נפלאה, אך מיגו להוציא ולהכניס אמרין!"! השואל נהנה מאד, והשיעור המשיך.

שליחות לרב שך

כ"קמרן אדמו"ר מטשאקאווא הגאון הגדול רבי שלמה געשטעטנער שליט"א רב שכונת גבעת משה בעיה"ק ירושלים ומו"צ ה"עדה החרדית" סיפר על מדת ההכנסת האורחים הנפלאה של אביו הגאון האדיר רבי נתן געשטעטנער זצוק"ל, וכך סיפר:
הענינים שהגיעו לביתנו ברחוב דבורה הנביאה בבני ברק, היו מאוד משונים בלבושם ובהתנהגותם. ומטבע הדברים בקיץ היה קשה הרבה יותר לשבת בסביבתם, אבל זה לא מנע מהם לקבל את כל היחס, הם קיבלו הראשונים את האוכל, היו שרים את השירים שלהם, הם פשוט קיבלו הרגשה שהם בבית שלהם.
היה יהודי מסכן שדפק פעם בביתנו בשעה 1:00 בלילה. האמת, שאצל אבא שלי זה לא היה מאוחר, כי הוא היה הולך לישון בשעה 3:30 לפנות בוקר.

היהודי היה רעב, ונפשו חשקה בחביתה (ביצה מטוגנת). אבא שלי עזב את הגמרא וניגש בשמחה למטבח לקיים את החסד בגופו, למרות שהוא לא היה מנוסה בזה, וטיגן לו את החביתה לשביעות רצונו. אבל אז הגיעה דרישה נוספת - כוס קפה, אבל עם חלב חם. לא מים חמים עם חלב, אלא חלב חם. אז אבא ניגש למקרר והוציא פינג'ן מיוחד וחימם לו את החלב.

יהודי שמבקש לאכול אי אפשר לסרב לו,

היה קבצן אחד שהיו עליו רינונים, ואחד מעסקני בני ברק פנה לאבי זצוק"ל ואמר לו שצריך להרחיקו ולא לארח אותו. אולם אבי השיב לו, שיהודי שמבקש לאכול אי אפשר לסרב לו, וע"פ הלכה צריך עדים להוכיח שהוא לא בסדר, ואולי היתה זו רק מעידה חד פעמית מצידו, ואולי הוא חזר בתשובה וכו'. משראה העסקן שדבריו אינם מתקבלים על דעתו של אבי, פנה להרב שך זצ"ל, להתלונן בפניו על אבי שעדיין ממשיך לארח את אותו קבצן. ואכן הרב שך שלח שליח לאבי ודרש ממנו שלא לארח את הקבצן הזה.

אבא שלח אותי כשליח אישי מטעמו בחזרה להרב שך, זה היה במוצאי שבת, לפני 50 שנה, הייתי אז בחור צעיר, נקשתי על הדלת ברחוב ראב"ד, להפתעתי, הרב שך פתח לי את הדלת בעצמו ללא גבאים, הוא הכניס אותי לסלון, אני זוכר בדיוק מה הוא למד אז - גמרא בבא בתרא בדף ק"ו, בכרך של מהדורת 'פנינים', הוא הורה לי לשבת בראש השלחן, כשהוא יושב בצד.

מסרתי לו את דברי אבי, שאיך אפשר לסרב ליהודי שמבקש להתארח לאכול בשבת, כי בשיטה הזו הרי אי אפשר להכניס אף אחד הביתה, פלוני מדבר באמצע קדיש, אלמוני מדבר לשון הרע...

הרב שך שמע ואמר "תמסור לאביך שהוא יכול לתת לולאכול"...

למה מעט?

בפסוק נאמר (בראשית י"ח, ד'): יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם. ולכאורה למה אמר אברהם אבינו אל הנער להביא רק "מעט" מים. ואמר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל, דהנה אמרו חז"ל (מס' בבא מציעא דף פ"ו ע"ב) "יוקח נא" על ידי שליח, ואברהם אבינו לא רצה לעשות חסד על חשבון השליח וכוחו, ולכן אמר "מעט מים"...

דאורייתא ודרבנן

מסופר, שפעם אחר הסעודה לא היה על השולחן רק מעט יין לכדי כוס של ברכה, ובתוך כך שמע הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא ז"ע מאיש אחד שהיה עומד מן הצד שהיה מתאנה, ונטל הרה"ק תיכף הכוס עם היין ונתן אותה לאיש הזה, וראה שהקהל תמהים על זה, כי למה נתן לו את מעט היין שהיה לו על כוס של ברכה.

אמר להם הרה"ק: תבינו, ברכת המזון אם טעון כוס אם לא, הוא מחלוקת הפוסקים, ואפילו למ"ד שטעון כוס, הוא רק מדרבנן, ברם להוציא אדם רגע אחד מן מרה שחורה, הוא ודאי מדאורייתא...

שלא לצער זקן

מסופר על הגה"צ רבי יוסף רוזנבלום זצ"ל ראש ישיבת שערי יושר (שנסתלק אחרון של פסח תשע"ז), שבסוף ימיו היו לו שני גבאים, אברכים בני תורה, שעזרו לו בהליכתו לבית המדרש וכדומה. פעם בעת שהגיע לביהמ"ד עם שני הגבאים שלו, הורה להם לפתע שיעזבוהו, וילכו לדרכם, ויתנו לו לעלות המדרגות בעצמו.

היה זה כמתמיה בעיניהם, כי הלא קשה לו מאד הליכתו במדרגות מחמת חולשתו, ברם שמעו בקולו והלכו לדרכם, ואכן ראש הישיבה הטריח את עצמו לעלות לבד באפיסת הכוחות. לאחר זמן שאלו הגבאים את ראש הישיבה "מה פשענו ומה חטאנו ששלח אותנו, והטריח את עצמו כ"כ לעלות את המדרגות בעצמו בלי עזר", ענה ראש הישיבה ואמר להם: הנה בעת שהגענו לבית המדרש, הבחנתי שם בזקן אחד שעמד לפני הביהמ"ד, הזקן היה לו מטפל נכרי שעוזר לו ללכת, וחשבתי לעצמי, שאם הזקן יראה שיש לי שני אנשים יהודים שעוזרים לי, ואילו הוא יש לו מטפל שאינו יהודי, הדבר יכול להכאיב לו מאוד, ולכן העדפתי להטריח את עצמי מאשר לגרום להזקן צער ועגמוות נפש חלילה...

מזונות ושתייה

לאחר חתונתי הייתי אצל הרה"צ רבי אלי' ראטה זצ"ל משב"ק של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ע - וביקשתי ממנו הדרכה על הקמת ביתי החדש. אמר לי ר' אלי', שבביתי יהיה תמיד מוכן מזונות מיוחד לכל הבאים לאסוף כסף שהם בוודאי רעבים וצמאים.

'נועם שיח' - תזריע מצורע תשפ"ה

"אתה אומר שאני משקר? זה פה האדמה של סבא שלי אללה ירחמו, מי שהיה משקר סבא היה מרביץ לו עם המושכות של החמור עד שיוצא דם, איך אני יכול לשקר???"

מעשה נפלא ששמעתי מאבי מורי הרה"ח

ר' ישעיה לוסטיגמן שליט"א - בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכין אותו!

יעקב א. לוסטיגמן

וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיָּתְם קְדוֹשִׁים (יא, מד)

התורה הקדושה אומרת בפרשתנו, ציווי שיש בו גם ברכה: "והתקדשתם והייתם קדושים". רש"י מבאר שהתורה מדברת כאן על פרישות מעבודה זרה, הספורנו מסביר שזו פרישות מעריות, ואילו האור החיים הקדוש לא נכנס לשאלה ממה הפרישות, אלא מסביר ש'והתקדשתם' הפירוש הוא שתהיו נוטים אל צד הקדושה, וממילא 'והייתם קדושים' "ובזה הוא מבטיחם שיהיו בבחינתם מלאכים הנקראים קדושים".

כלומר, התורה בעצם אומרת לנו כאן ש"בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכים אותו". אתה מקדש את עצמך מלמטה? הקב"ה יקדש אותך מלמעלה. אתה מתאמץ לעשות את רצונו? הוא יש לו הרבה עוזרים ומסייעים שהוא ישלח אליך כדי שיעמדו לימינך לעזרה כדי שתוכל למלא את רצונו.

והאמת, רואים אנו שכשהודי רוצה לעשות את רצון ה' ומתאמץ בעניין, הוא זוכה שהקב"ה אכן משלים את ידו את פעלו, כדי שיוכל לעשות את רצונו, ובעניין זה אביא לכאן מעשה נפלא ששמעתי מאבי מורי, את אשר ראה במו עיניו, מה קורה כשהודי עומד בכל תוקף על משמר הכשרות, ולא חוסך מעצמו כל מאמץ כדי להגיע לתכלית ההידור בכשרות, ואכן מן השמים מסייעים לו באופן מיוחד, לזהות כשלים ולהתחמק מבעיות שעלולות להכשיל יהודים במאכלות אסורים חלילה.

וכך מספר אבי מורי עט"ר הרה"ח ר' ישעיה לוסטיגמן שליט"א: "היה זה בשנת תשכ"ו, שנת שמיטה. עבדתי אז מפעם לפעם בוועד הכשרות של 'העדה החרדית' כמשגיח לצורך פיקוח על איסוף תוצרת חקלאית, ולוודא שמדובר בתוצרת שגדלה על אדמת נוכרי. בוקר אחד עליתי על טנדר שהסיע אותי למקום העבודה.. היינו שישה משגיחים צעירים וחסרי ניסיון, עם 'משגיח' ותיק ועתיר ניסיון, שהפעיל אותנו. יצאנו בשעת בוקר מוקדמת והגענו לאזור ה'משולש', שבו שוכנים לא מעט כפרים ערביים שתושביהם הפלאחים מתפרנסים מחקלאות.

הטנדר נכנס אל תוך הכפר, והמשגיח שדיבר ערבית שוטפת, פתח את החלון וביקש מהתושבים המקומיים הכוונה לשדותיו של אבו עומאר. הם הפנו אותנו לכיוון הנכון, והמשגיח שכבר היה שם בעבר

אכן מצא את השדה שלו במהירות.

הפלאח הערבי הבחין בטנדר ומיהר להגיע. פניו השחורות וידיו הגרומות, העידו יותר מאלף עדים על מקצועו, הוא איש אדמה אמיתי שמעולם לא יצא מד' אמותיו של השטח החקלאי שלו. את פנינו הוא קיבל בגינוני כבוד קלאסיים לערבים בני המעמד הנמוך, שמתרגשים עד מאוד לראות מישהו במעמד גבוה יותר מהם: "מרחבא יא סיד", אמר לראש הקבוצה, שהשיב לו ב"מרחבתיין" כדרך שמשיבים לברכת 'ברוך הבא'.

"אהלן וסהלן, אללה יחליכ", המשיך אבו עומאר לברך וכל כולו הבעת שמחה על האורחים החשובים שבאו בצל קורתו. המשגיח לא נכנע למתקפת החיוכים שלו, והורה לו להמתין בצד בזמן שהוא נותן לנו הנחיות.

"תסתכלו שם, אתם רואים?" הצביע המשגיח אחרי שאבו עומאר התרחק קצת, "יש שם חמור. כן כן, אני יודע, אתם חבר'ה ירושלמים, לרכב על חמור זה תמיד נחמד, אבל דעו לכם שאבו עומאר מביא את החמור במיוחד כדי להעסיק אתכם, הוא רוצה שאתם תרכבו ותתעסקו על החמור, ובזמן הזה לא תשימו לב למה שהוא עושה. זאת שיטה קלאסית של הפלאחים פה באזור, להערים על משגיחי הכשרות.

"לכן אני מזהיר אתכם מראש, אל תתפתו! לא באתם לרכב על חמור, אלא כדי לפקוח שבע עיניים על התוצרת החקלאית שהמעמיסים

כמוכן שהבנו את המסר, והשבנו שאנחנו מחויבים באופן מלא לביצוע המשימה.

ירדנו מהרכב, והתדרוך המשיך, כשעכשיו גם אבו עומאר הוזמן להקשיב: "יש כאן שדה שבו גדלים חצילים", אמר לנו המשגיח, "שימו לב, אני משאיר כאן את שניכם, בהמשך יגיעו לכאן ארבע משאיות כדי להעמיס את החצילים, אתם בודקים שכל חציל שעולה אליהם, זה רק ממה שנלקט כאן בשדה. אתם רואים שם בצד ערימה של ארגזים ריקים? אתם תראו עוד מעט את הפועלים של אבו עומאר לוקחים אותם לשדה וחוזרים כשהם מלאים בחצילים טריים, כאן הם יעמידו את האגזים בצורה מסודרת, וכשיגיעו המשאיות הם יעמיסו אותם.

"זכרו, ארבע משאיות! כל החצילים רק מהשדה הזה, שום חציל לא נכנס משום מקום אחר!"

באומרו את הדברים האלו החל להתרחק, אבל אבו עומאר עצר אותו: "לו סמחת יא סדי, אני רוצה לחלוק עליך, להערכתך יצאו מהשדה הזה שמונה משאיות חצילים, לא ארבע! תראה כמה חצילים, זה שדה גדול, למה אמרת ארבע משאיות???"

המשגיח התעקש, "איסמע יא חביב", הוא אמר לאבו עומאר, "חוואג'ה איברהים אמר לי ארבע משאיות. אני לא מתווכח, הוא היה כאן לפני כמה ימים ואמר ארבע משאיות, הוא בדק את השדה והעריך את תנובתו בארבע משאיות. עם חוואג'ה איברהים לא מתווכחים!"

הפלאח הערבי התקומם: "עם כל הכבוד, חוואג'ה איברהים הוא לא חקלאי, הוא יאהוד שיושב כל היום במכתאבה, במשרד, מה הוא מבין? אני חקלאי מהיום שנולדתי, הייתי עובד פה בשדה הזה מאז שהייתי ילד בן שנה עזרתי לסבא שלי, אני אומר לך שיש כאן מספיק חצילים למלא שמונה משאיות!!!"

אנחנו עמדנו דוממים, לא דיברנו מילה. נתנו לאחראי לנהל את הדיון מולו, והוא נהג בדיוק כמונו: "אני לא מתווכח איתך", אמר, "חוואג'ה איברהים אמר, חוואג'ה איברהים יודע! אם אתה מתעקש, אני מתקשר אליו שיבוא לכאן ותשכנע אותו בעצמך!!!"

"בסדר, תתקשר" אמר אבו עומאר, "שיבוא לכאן ויראה בעיניים שלו שאנחנו ממלאים שמונה משאיות!"

כמוכן שטלפון נייד לא היה בנמצא, ולמעשה לאבו עומאר לא היה בכלל טלפון, גם לא בבית. נכנסנו לטנדר, ונסענו יחד איתו ל'מכתאבה אל מרכזיה' המשרד הראשי של הכפר, משם יכולנו להתקשר בטלפון. האחראי התקשר לרבי אברהם ראטה, מייסד ועד הכשרות של ה'עדה החרדית', ומי שהמומחיות שלו בנושאי כשרות היתה לשם דבר.

רבי אברהם שמע את הדברים והשיב בפסקנות: "שלא יתחילו לזוז לפני שאני בא, אני לוקח עכשיו מונית ומגיע לביקור בשטח."

חזרנו לשדה, השאירו אותי עם עוד חבר במקום, וההנחיה היתה להמתין לרבי אברהם ראטה. כמה זמן ייקח לו להגיע? אי אפשר לדעת. בינתיים, שאר חברי הקבוצה המשיכו לכפרים אחרים,

הפתעה של ממש

"כשמדברים היום על שני צעירים ירושלמים שנשארים לבד בשטח חקלאי בכפר הערבי בלב לבו של המשולש, זה נשמע מפחיד מאוד", אומר אבא שליט"א. "אבל באותם זמנים זה היה שונה, אומנם היה זה עוד לפני מלחמת ששת הימים שלאחריה אימתם של היהודים ממש נפלה על הערבים, אבל גם אז, הערבים שבתוך שטחי ישראל היו הרבה יותר כנועים ליהודים, לא היתה אז ההסתה הנוראה שיש בעשורים האחרונים בין הערבים עצמם, ולכן זה לא היה מפחיד או מסוכן להישאר לבד בכפר ערבי. במיוחד שכמו כל ירושלמי באותם זמנים גם אנחנו ידענו לקשקש קצת בשפה הערבית, ולא היינו מנותקים לחלוטין ממה שדיברו סביבנו.

נשארו בשטח, והמתנו לבואו של הרב ראטה. כעבור שעתיים לערך ראינו מונית מגיעה בנסיעה אל תוך השטח החקלאי כשהיא מרימה מאחוריה ענן של אבק, ורבי אברהם, נמרץ כהרגלו יורד וניגש מיד ללב העניין...

"מה הסיפור?", הוא שואל את אבו עומאר, "ארבע משאיות חצילים אמרתי, נכון, ואתה אומר שמונה. אני עומד על כך שמהשדה הזה יוצאות ארבע משאיות חצילים, אפילו לא אחת יותר!"

אבו עומאר מצביע על השדה, ועומד גם הוא על שלו: "שוף יא סדי, שוף עלא אל חקל", אתה לא רואה שהשדה הזה עמוס בחצילים, תראה כמה, משאללה, בלי עין רעה. אני אומר לך השדה של אבו עומאר מוציא הרבה חצילים! תסתכל בעצמך!!!"

רבי אברהם סוקר את השדה בעיניו, והפתעה ניכרת על פניו: "אתה צודק", הוא אומר לאבו עומאר! השדה הזה בהחלט ממלא שמונה משאיות!!!"

"אז מה אתה אומר ארבע משאיות?", אבו עומאר כבר היה עצבני, "הפועלים שלי כבר פה מתכוננים לקטוף חצילים, שעתיים כבר עברו סתם בזמן שאנחנו מחכים לך, אפשר להתחיל לעבוד???" תן אישור ואנחנו מתחילים, חבל על כל רגע, עוד מעט הם כבר יוצאים להפסקת צהרים!"

רבי אברהם מחייך ומשיב בשלילה, "לא, אי אפשר לעבוד. לפני ימים אחדים הייתי כאן, והשדה הזאת הכילה כמות חצילים של ארבע משאיות. אתה צודק שעכשיו יש כאן שמונה, אבל היו רק ארבע, עכשיו אנחנו נבדוק איך זה קרה."

אבו עומאר כבר ממש התחיל לבעוס, "חוואג'ה איברהים! על מה אתה מדבר? יש פה שמונה משאיות איך יכול להיות שלפני כמה ימים היו רק ארבע, זה לא הגיוני!"

"נכון", השיב רבי אברהם, "זה באמת לא הגיוני, ולכן אנחנו נבדוק מה קרה, אולי הבאת לכאן ארבע משאיות של חצילים ממקום אחר ופיזרת אותם בתוך השדה שלך???"

פניו השחורות של אבו עומאר האדימו מזעם, "אתה אומר שאני

משקר? איך אתה אומר עלי דבר כזה? זה פה האדמה של סבא שלי אללה ירחמו, מי שהיה משקר סבא היה מרביץ לו עם המושכות של החמור עד שיוצא דם, איך אני יכול לשקר. בזקן של מוחמד אני נשבע לך, לא הבאתי לכאן שום חציל משום מקום, כל מה שאני מוכר זה מה שגדל כאן במקום!".

"את זה אנחנו מיד נראה", גיחך ר' אברהם ולקח אותנו לסיוור לימודי... "בואו תראו", הוא אמר לי ולחבר שהיה איתי, "בשורות הראשונות באמת לא תראו חצילים תלושים, הכל מחובר לאדמה, אבל אם נעמיק קצת, נגלה את התרמית. בוא ניכנס כמה שורות נוספות פנימה ונראה על מה אני מדבר..."

הלכנו אחריו, סקרנים לדעת מי ינצח בוויכוח, ולא הופתענו לגלות שהצדק היה איתנו... השדה היה מלא וגדוש בחצילים תלושים שניכר בבירור שהובאו ממקום אחר ופוזרו בשטח... "מסתבר שהזקן של מוחמד לא שווה הרבה בתור שבועה", הפטיר רבי אברהם, "תראו איך הוא נשבע בלי בוש בדבר הכי קדוש להם! "אשר פיהם דיבר שווא וימינם ימין שקר!"

יצאנו משם, והצטרפנו למונית של רבי אברהם. אבו עומאר נשאר בשטח יחד עם הפועלים, ולא הפסיק לגדף אותנו ואת כל היהודים שלא מוכנים לקנות אצלו חצילים שיובאו ככל הנראה משדה של יהודי שרצה להכשיר את הסחורה שלו דרך שותפו הערבי...

מכונה זוללת שמן

"נהג המונית שאל את הרב ראטה אם הוא רוצה לחזור ישירות למשרדי 'העדה' בירושלים, או שיש לו עוד תחנות בדרך, ורבי אברהם השיב שאם הוא כבר נמצא פה, יש לו כמה דברים שהוא צריך לבדוק. "יש פה באזור מפעל שמייצר ממתקים", אמר, "הם ביקשו מאתנו הכשר, ויש כבר משגיח שלנו בשטח, אני רוצה להיכנס לביקורת פתע לבדוק אותם לפני שאני נותן להם אישור".

הוא חיפש בפנקס ומצא את הכתובת המדויקת. הנהג עיין מעט במפה ויצא לדרך, כעבור 20 דקות או חצי שעה אנחנו מגיעים למפעל. רבי אברהם הציע לנו להצטרף אליו לסיוור, ואנחנו קפצנו על ההזדמנות. הוא היה אגדה של ממש בעולם הכשרות, שמענו עליו רבות וזאת היתה חוויה מאוד מיוחדת מבחינתנו לעשות איתו את המסע הזה.

נכנסו למפעל, ואחד העובדים שאל לרצוננו: "אני רוצה לפגוש את משגיח הכשרות", השיב רבי אברהם, "איפה הוא נמצא?"

הפועל הצביע לעבר חדר צדדי, "הוא נמצא שמה, מתפלל!"

אני וחברי החלפנו מבטים, מי מתפלל בשעה כזאת? עוד מוקדם מדי בשביל מנחה, ואם הוא מתפלל שחרית בכזאת שעה זה לא מבשר טובות... התברר שהמשגיח למד משניות, והפועל הבור לא ידע לזהות את ההבדל בין סיוור למשניות...

רבי אברהם הביע מורת רוח גלויה מזה שהמשגיח לומד משניות במקום לעמוד על משמרתו, אבל המשגיח הצטדק והסביר שהוא

בדק הכל, מהמקום בו הוא יושב הוא יכול לראות מה מכניסים למפעל, וכרגע כל מה שנמצא במפעל זה רק חומר גלם מאושר! עוד לפני שהספיק לסיים את המשפט, הצביע הרב ראטה על משטח של גלונים שעמד שם בצד, ושאל את המשגיח: "ומה זה? ראית את תעודת המשלוח? זה חומר שקיבל אישור?"

המשגיח צחק והשיב: "לא! זה לא צריך תעודת משלוח, זה שמן מכונות, תראה מה כתוב שם על הגלונים באנגלית, אני קורא אנגלית, זה שמן מכונות - אני מאוד מקווה שהם לא מכניסים אותו בסוכריות שהם מייצרים..."

"שמן מכונות?", המהם רבי אברהם, כמה שמן הם צריכים, זה נראה משטח גדול! הם הצטיידו בשמן לעשר שנים קדימה???" המשגיח הסביר שלא, כל ג'ריקן מכיל חמישה ליטרים של שמן מכונות, ומדי יום הם משתמשים בשני ג'ריקנים כאלו, זאת מכונה גדולה והיא צורכת המון שמן!

"מעניין, איפה הם מכניסים את השמן הזה? באיזה מכשיר???", המשגיח החקירה.

"הנה", מצביע המשגיח כלפי מעלה, "זאת המכונה שמייצרת סוכריות, יש שם שני משפכים אחד לסוכר וחומרי הטעם והריח, שופכים שם כמויות עצומות של סוכר וחומרים נוספים, והמכונה ממייסת את הסוכר, מערבבת עם החומרים, ומזה נהיה סוכריות.

"המשפך השני, זה המשפך של שמן המכונות, שם מכניסים את השמן כדי שמכונה תעבוד כראוי בלי תקלות".

"אהה! הם מכניסים את השמן למעלה, ליד הסוכר", סיכם הרב ראטה את הדברים ששמע, וביקש לדבר עם מנהל המפעל. המנהל מיהר להגיע, ורבי אברהם ניגש ישר לעניין: אני רואה את המכונה שלכם, נראית מאוד משוכללת, אבל אני שם לב שהמנוע נמצא פה למטה, ולמעלה זה רק הצינורות שמוליכים את הסוכר והחומרים לדוד ההמסה. אני תוהה למה את שמן המכונות צריכים להכניס מכזה גובה, זה בטח מאוד מסורבל לכם להעלות אותו לשם כדי להשתמש בו. למה לא עשו פתח הזנה לשמן המכונות כאן למטה, במקום שבו נמצא המנוע של המכונה???"

המנהל נבוך, "אני לא יודע! זאת באמת שאלה טובה, צריך לשאול את הגרמנים שייצרו את המכונה הזאת, למה לא עלה על דעתם שיהיה לנו קשה לסחוב את השמן כל הזמן למעלה?"

"אם אתה כבר שואלים אתה יצרנים של המכונה", אמר רבי אברהם, "יש לי עוד שאלה בשבילם. אני נוסע הרבה עם מוניות, אתה יודע, אני מבין שחצי ליטר של שמן מנוע, מספיק למכונית לכעשרת אלפים קילומטר, ופה אני שומע שהמכונה שלכם צורכת עשרה ליטרים של שמן מכונות מדי יום. זה נראה לי מאוד בזבזני, תשאל אותם, למה לא עשו מכונה יותר חסכונית..."

המנהל הבטיח לברר את העניין, והרב ראטה לקח צנצנת קטנה, מילא בה מעט משמן המכונות, ויצאנו מהמקום. חזרנו למונית ונכנסו לעיר פתח תקוה, שם הוא ביקש מנהג המונית שיעצור ליד חנות המכולת הראשונה שהוא רואה.

נכנסנו למכולת, הוא ניגש מיד לאזור של קופסאות השימורים ולקח שתי

קופסאות של רסק עגבניות עם חותמת הכשרות של 'העדה החרדית', אבל לפני כן בדק שאלו קופסאות משתי סדרות ייצור שונות. משם המשכנו למכון מחקר כלשהו, אני לא זוכר את שמו, והתברר לנו ששם מייצרים חיסונים לעופות. הרב ראטה ניגש למי שניגש, שילם כמה ששילם, ויצא משם עם רשימה עדכנית של כל לולי העופות שרוכשים חיסונים מהמכון הזה: "כולם מספרים לנו שהם לא מחסנים את העופות", הוא אמר, "עכשיו אנחנו כבר יודעים מי אומר אמת ומי לא... כמובן שכל מי שלא אומר לנו את האמת, לא יקבל הכשר מהעדה החרדית".

כשהגענו לירושלים, הוא עצר ליד מחנה שנלר, שם הכניס רבי אברהם את רסק העגבניות ואת שמן המכונות למעבדה, ואנחנו

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי שמעון שפיצר שליט"א

זהירותם של בעלי הכישרון

סיפר הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א כפי ששמע מהחסיד רבי אלטר משה יונגער זצ"ל בשם אביו שהיה מחסידי סיגעט: דרשותיו של הרה"ק בעל עצי חיים זיע"א מסיגעט לא היו מיוחדים ביופיים והחסידים היו מרננים על כך כביכול אין כוח רבם בפיו כאביו וזקנו. אולם, פעם נודע הדבר, שבגלל היותו מסובב הרבה בין הערים והעיירות, היה חושש שמא יבוא פעם לאיזו עיר אשר המרא דאתרא אינו נואם דגול ותיפגע כבודו בראותו אותו מפיך מרגליות. על כן קיבל על עצמו לדבר בסגנון פשוט הגם שירננו אחריו. מדרגה של צדיק!

הוסיף הגה"ח רבי אהרן טויסיג שליט"א וסיפר מעשה כעין זה שהיה אצל אביו הגה"צ רבי יחזקאל טויסיג זצ"ל. אביו היה ידוע כדרשן נפלא מאוד, וכשהיו מזמינים אותו למסור דרשה, היה נוהג לברר מי ידבר לפניו ולאחריו. פעם הוזמן למסור דרשה באיזה מקום והתיישב להכין את דרשתו יחד עם בנו הגדול הגה"צ רבי יוסף זצ"ל. כשסיים להכין את דרשתו עם בנו, הוסיף מדעת עצמו עוד קטע אחד לסיום דרשתו. אמר לו בנו: אבי היקר, אין רצוני לסתור את דבריך שהרי אני מצווה על כיבוד אב, אבל אם הכנת את דרשתך עמדי בוודאי רצונך לדעת את דעתי, ובכן אומר לך שסיום זה אינו במקומו, ולא רק שאינו מוסיף כלום לדרשה אלא הוא נותן טעם לפגם וחבל...

סופו של דבר היה, שאביו מסר את הדרשה כפי שהכינה עם בנו הגדול וסיים אותה בקטע זה שהכין מדעת עצמו, ואכן קטע זה החריב את הדרשה והותיר בלבבות השומעים טעם לפגם. מציאות זו עגמה את נפש בנו הגדול, ניגש הבן אל האב ושאל מדוע הוצרך להרוס את דרשתו במו פיו. השיב לו אביו בזה הלשון: לפני נשא דברים אדם חשוב מאוד מורה הוראה בישראל אשר אין כוחו בפיו, וחששתי שמא תגרום לו דרשתי חלישות הדעת, לפיכך החרבתי את דרשתי בכוונה תחילה. אמרתי את מה שהייתי צריך לומר, אך וויתרתי על הטעם הטוב העשויה להישאר בלבבות השומעים לאחר הדרשה.

דוגמאות כאלו ישנן לרוב. אנשים שיש להם איזו מומחיות בתחום

התפורנו איש איש לעיסוקיו ולביתו.

אחרי ימים אחדים כשהגעתי למשרדי ועד הכשרות, פגש אותי רבי אברהם ואמר לי: "בטח אתה רוצה לדעת את התוצאות... ובכן רסק העגבניות נבדק ונמצא שהוא אכן עומד בתקן, ואין שום הפתעות לגבי התכולה שלו. אנחנו בודקים כך מדי פעם את המוצרים להם אנחנו נותנים כשרות כדי לוודא שאין שינויים בתמהיל של החומרים שלא עדכנו אותנו לגביו.

"ובאשר לשמן המכונות, ובכן, התברר לנו שהחשד שלי היה מוצדק. מתשובת המעבדה עולה כי מדובר בג'לטין מן החי, זהו חומר טרף, שתפקידו להקריש את הסוכריות ולתת להן יציבות. כמובן שהם לא יקבלו מאתנו הכשר, לא בגלגול הזה ולא בגלגול הבא!".

מסוים ומדברים עליה ללא הרף ואינם קולטים שלצדם יושבים יהודים ושעיניהם יוצאות מחוריהן בקנאה מחמתם. יצטנעו אפוא במקומם ויחסכו עגמת נפש וחלישות הדעת מבני ישראל.

חכמתו היא שעמדה לו

מסופר על רבה של ירושלים הגה"צ רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל, שבאחד מימי חול המועד, כשביתו היה גדוש באורחים שבאו לקבל את פניו ברגל, הרבה לשאול את מקבלי פניו: "בוודאי אתם בדרך אל הכותל המערבי?" מאוחר יותר הסביר למקורביו, שבאותה עת ישב אצלו הגאון רבי אליהו קלצקין זצ"ל, וחשש שמא תיחלש דעתו על שרק הוא נעשה מוקד לעלייה לרגל, על כן ביקש להציג אותו כאילו לא באו אלא לעלות אל הכותל המערבי ובדרך כבר נמלכו להיכנס אליו.

כן מסופר שבאחד מערבי ראש השנה הלך לעולמו מי שהיה החזן הקבוע בבית מדרשו של הגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל. כשבאו לשאול את הגאון את מי למנות תחתיו, הורה למנות את בנו של המנוח. התפלאו האנשים, הן מפני שהיה עדיין צעיר לימים, והן מפני שהיה אפשר למצוא חזנים טובים וראויים ממנו, והן מפני שהיה עדיין בתוך ימי האבל ולפי ההלכה אינו נכון שיתפלל לפני העמוד בימים טובים.

לאחר ראש השנה הסביר הגאון: בעזרת נשים עמדה אלמנתו של החזן, והנה אם היו ממנים חזן אחר תחת בעלה, לא זו בלבד שהיה לבה נכמר בקרבה על שאין בעלה עומד על דוכן התפילה כמדי שנה, אלא אף היתה מצטערת ונכלמת על שהחזן החדש עולה בנעימותו על של בעלה - למה לנו להוסיף לה צער על צערה? וכי תשאלו: הלא לפי ההלכה היה אסור להגישו אל העמוד, אף אני אשאלכם: מה הטעם שאסור להגישו? הוי אומר, מפני כבוד הציבור, וכי מותר לצער את האלמנה מפני כבוד הציבור?!

סוף דבר: עלינו להכניס את עצמנו לעולם של אהבת ישראל, ועל ידי כן נתרגל להיזהר על כל צעד ושעל כאותם גדולי הדור שלא לפגוע בכבוד זולתנו, אלא אדרבא לשמח את זולתנו ולהוסיף אהבה על אהבה בין ישראל לאביהם שבשמים.

אחד הילדים התבקש לעזור בבית וניסה להתחמק, קרא לו אבא והמתיק באוזניו: "אם תעזור בזריזות ובחריצות אכתוב לך 'כתב אישור' להיכנס לגן עדן"... מי זה יכול לסרב להצעה מפתה שכזו?

גישתו המיוחדת של הצדיק הירושלמי רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, לחינוך הילדים והנהגת הבית

א הארציגער געשמאקער טאטע היה ר' יצחק דוד. אבא לבבי לבני ולבנותיו. על אף עיסוקיו הרבים בעבודת השם יתברך ובמעשי החסד והעסקנות, לא הסיח דעתו מעולם מהממלכה שהממליך מלכים ברוך הוא העמידו בראשה, הלא היא ביתו ובניו אשר חננו ה'. יחד עם זוגתו הצדקנית ע"ה, "צופיה הליכות ביתה" (משלי לא, כז), השקיע רבות מאוד בנפש צאצאיו, וזכה להקים בית מלא ברכת ה', בנים ובנות ההולכים בדרכי האבות והאמהות.

הבית התנהל בדרך של פשטות, בלי לעשות עסק מענייני העולם הזה, לא בתחום האכילה ולא בענייני הלבושים.

ר' יצחק דוד דאג תמיד שיהיה בבית אוכל וביגוד בהרווחה ולא בצמצום, באופן משביע רצון (-באלעבאטיש) ולא בדקדוקי עניות, אך לא עשו מזה 'עסק'. היה ניכר שאין זה עיקר החיים. חסר דבר מה? אין בכך כדי להשפיע על הרגשת השמחה. העיקר נשאר עיקר, והטפל - טפל.

ברצותו לשמר את אוירת הפשטות התמימה, ולהמשיך את ההתנהגות הפשוטה והצנועה שהיתה בדורות הקודמים - לא התקין קו טלפון בביתו, גם כשהדבר היה כבר נפוץ מאוד.

אף הוא היה אומר: "הלא יש לנו אב זקן, 'דעם אלטן טאטען' יעקב, וצריכים אנו לילך בדרכיו ולא לשנות דבר".

אבא בבית

ילדיו של ר' יצחק דוד זכו באב נוכח, שלא רק רוחו חפפה על הבית, אלא גם בגופו היה שם. נמצא עימהם, רואה אותם, שומע אותם, משגיח עליהם ומשפיע עליהם מלא חופניים אהבת אב.

ר' יצחק דוד השרה תמיד אווירה של נעימות וטוב. הבית היה מקום שנשב חמימות ושייכות. אכן, חינוכו היה ללא פשרות, מוכיח ומייסר, דורש מילדיו ותובע לקיים את ציוויו, אך הכל מתוך אהבה וסבלנות, באופן שיתיישב על הלב ותוכחותיו וציוויו יתקבלו.

עד שהילדים יצאו ל'חידר', בשעות הבוקר, זכו שאבא ישהה איתם בבית כל הזמן, כאשר שיחו ושיגו ספוגים אהבה ויראה והתקשרות בצדיקים. כשיצאו, ליווה אותם בדרכם לתלמוד תורה, ובדרך שוחח איתם בדברי חיזוק ויראת שמים, מזרז אותם לשקידת התורה, למידות טובות ולדרך ארץ, בשעות הערב, בשבם מה'חידר' היה שב הביתה, לשהות בנעימות ובמסירות עם הילדים עד שעה מאוחרת בלילה.

והיה הדבר לפלא, שהרי חייו היו עמוסים, מוקדשים כולם לשמים,

ויזמו רצוף תפילות ארוכות ונשגבות ומעשי חסד רבים בלי שיעור. מלבד זאת, הוא היה שותף בפעולות מחאה שונות על משמר הדת וצרכי ציבור נוספים. מי שרואה את היקף פעולותיו עשוי להסיק מכך שהוא בקושי היה בבית. אך לא. המשפחה והילדים היו בראש מעייניו. לפני משימותיו הרבות היה אבא וראש משפחה, שמתעניין ודואג לכל פרט ופרט בבית ובחינוך הילדים.

"שאלו את מרן הגר"ז מבריסק זצוק"ל כיצד זכה לילדים טובים", סיפר ר' יצחק דוד לעיתים קרובות, "יודעים אתם מה ענה הגר"ז לשאלה הזאת? שבכל עשרים וארבע שעות היממה לא היתה דקה אחת שבה לא ידע היכן ילדיו נמצאים". וממדרש למעשה. סיפור לא היה אצל ר' יצחק דוד רק סיפור. אף הוא היה עושה כן, ושומר בכל עת על אוצרותיו, הפקדונות היקרים שקיבל, זרע ברוך השם. בהגיע בניו לשנות הבחרות, דאג שיהיו שעותיהם מנוצלות כדבעי. הסדיר עבורם חברותות לשעות הפנאי, כגון לשעות הצהריים, בין סדר ראשון לסדר שני, וכן לשבת, לשעות אחר הצהריים.

ההשגחה על בניו לא עלתה לו בקלות. ר' יצחק דוד היה מן האריות שבחבורת נטורי קרתא. בכל המחאות על משמר הדת היה מן החלוצים ההולכים בראש, בכל כוחו ויכולתו עסק בעניינים אלו, ועם זאת עשה כל השתדלות שלא יגיע לכך שיכלאו אותו בבית האסורים.

לא החשש מתנאי המעצר הניא אותו, לא הסבל שהיה מנת חלקם של חבריו למחאות, אלא מסיבה אחת נשמר שלא להיעדר מביתו:

כדי שילדיו לא יישארו בינתיים בלעדיו, ללא השגחה.

לא לימד אבל הם למדו

דעתו של ר' יצחק דוד היתה מעורבת בכל עניני הבית. בהליכותיו הקרין על ילדיו את החינוך לתורה וליראת שמים - ונקשרה נפשם בנפשו.

מי שראה את ילדיו של מברכים היה עומד נפעם, מי מברך כזו רצינות, מילה במילה?

"בוודאי אביכם לימד אותכם איך לברך". "לא לימד אותנו", ענו הילדים, "רק ראינו איך אבא מברך, ועשינו אחריו..."

הבוקר האיר על ביתו. הגיע הזמן להעיר את הילדים הנמים את שנתם ולזרזם לעבודת הבורא. באיזו מתיקות עורר אותם! קורא להם בחיבה, לכל אחד בשמו, "עמוד ר'... ב"ר יצחק דוד ב"ר יוסף ב"ר אליעזר יחזקאל ב"ר שמואל!"

בימות החורף חימם את המים לנטילת ידיים ('נעגל וואסער'), להגן על ידיהם מהצינה.

בוקר אחד קרה, שאחד הילדים שכח ליטול ידיים בבוקר, וכך הלך לתלמוד תורה. עתה היו לר' יצחק דוד שתי בעיות לפתור. הבעיה האחת - הילד חייב ליטול ידיים! הבעיה השניה - משמעות הדבר שהילד עדיין לא הפנים באופן מוחלט את ענין הנטילה בבוקר, וצריך למצוא דרך שמצוה זו תיחרט בנפשו לבלתי סור ממנה לעולם.

מה עשה?

הלך לתלמוד תורה ובידו ספל וקערה. קרא לבנו הצידה ונטל לו את ידיו. מובן שלא עשה זאת כי חסרו ספלי מים בחיידר... אלא כוונה חינוכית היתה כאן, להכניס בזיכרון הילד את הספל והקערה שמשמשים דרך כלל לנטילת ידיים ליד המיטה.

אכן, מעיד הבן, כי מאורע זה נחרט היטב היטב בדעתו, ושוב לא שכח ליטול ידיו בבוקר...

הופיע חומש יפה...

והנה ביקור נוסף של ר' יצחק דוד בחיידר.

הגיע במיוחד לפגוש את בנו בחדוה רבה, והושיט לו חומש חדש, מאיר עיניים. "חומש חדש?" תמה הבן, "בשביל מה? החומש שלי אינו קרוע".

"נכון", ענה ר' יצחק דוד, "אבל החומש שהבאתי לך הרבה יותר יפה ונוח ללמוד בו. כשלאנשים יש מכונה שמשמשים בה לצורך חשוב, והם רואים מכונה יותר משוכללת, הם ממהרים לקנותה, אף על פי שיש להם כבר מכונה ישנה ותקינה. אמרתי לעצמי", סיים, "אם כך הוא בעניינים גשמיים חולפים, קל וחומר שכך צריך להיות בעניינים רוחניים, ולכן כאשר ראיתי חומש חדש ומפואר יותר, מיד קניתי אותו".

מפעם לפעם היה מביא אל הבית ניחוח של התחדשות בדמות חוברות חדשות של 'ברכת המזון' ו'קריאת שמע שעל המטה', למרות שכבר היה להם בבית. על ידי שיהיו חוברות חדשות, כך סבר, יקבלו התעוררות מחודשת לברך ולקרוא קריאת שמע בכוונה.

לפעמים, כשילד החזיק בידו מיני מתיקה, היה פושט ידו ומבקש שיתן לו קצת... הילד הוציא ונתן, ואז ענה לו אביו: "אתה יכול לקחת את זה בשבילך. רציתי רק לראות אם יש לך לב טוב..."

"כתב אישור" לגן עדן

אחד הילדים התבקש לעזור בבית, אבל לילד לא היה חשק. הוא ניסה להתחמק, אבל אז קרא לו אבא והמתיק באוזניו: "אם תעזור בזריות ובחריצות אכתוב לך 'כתב אישור' להיכנס לגן עדן..."

מי זה יכול לסרב להצעה מפתה שכזו? הילד אכן התמלא מרץ, ועזר בכל הנדרש. ר' יצחק דוד לעומתו התיישב תיכף לקיים את ההבטחה, ואכן "כתב אישור" ניתן לו בו ביום.

ר' יצחק דוד סיים את תפילתו הנלהבת וחזר הביתה בשעת צהריים, זוכר היטב כי בבית עובדים הילדים נמרצות. מפנים, מאבקים, חובטים, מנקים... הם מתייגעים בעבודות הפסח, ומה טוב לעודד אותם ולהכיר להם טובה.

בדרך מבית המדרש נכנס לחנות וקנה להם דברי מתיקה. וכש'טאטי' הגיע הביתה ומאור פניו יחד עמו, הביא להם ממתקים לכבוד מצות ביעור חמץ.

קרטיבים בערב ראש השנה

"כדאי לך לקנות היום קרטיבים לילדים", הציע לידיד בערב ראש השנה (!) "הם מתאמצים בהכנות לחג, והימים חמים. כך תשרה בביתך אווירה של ניחותא והרגשה טובה".

ללמדך תורת הבדלה והבחנה. הרי מי כר' יצחק דוד היה שרוי באימת הדין מיום הדין הקרב ובא, ומאידך לא הסיח דעתו מביתו ומילדיו ודאג להם ולהרגשתם הטובה.

לתוכחת מוסר. כזו היא דרגה של צמיחה. מלאך עומד על גבו של הצמח, מכה עליו ואומר לו "גדל".

מה עשה כשהוצרך להוכיח את אחד מבניו על דבר שעשה שלא כהוגן? המתין. לפעמים המתין אף כמה ימים, ורק לאחר ישוב הדעת אמר בהחלטיות לבנו: "לא טוב דבר זה וזה שעשית".

על האמירה ה'פשוטה' הזו חזר יום אחר יום, עד ששיער שהדברים שיצאו מן הלב חדרו אל הלב, וכאשר שוב יגיע מעשה כזה לידי ימשוך ידיו מזה.

אחת מבנותיו הלכה למקום מסוים, בניגוד לכללי בית החינוך 'בנות ירושלים' בו למדו. כאשר שמע מזה, אמר בחכמה: "לאחר מעשה שכזה אני מרגיש שאיני יכול להישאר בבית, ואני רוצה לברוח מכאן". די היה באמירה זו להביע את צערם וכאבו. יותר מכך לא היה צריך.

דמות דיוקנו של אביו

לבנים שבישבות הקדושות היה ר"ד כותב מפעם לפעם אגרות מלאות חיזוק וזירוז לעסק התורה ויראת שמים, כדי שתישאר דמות אביהם חקוקה מול עיניהם, ולא ישתכח החינוך שקיבלו בבית אבא. הרי זה כבחינה שמצאנו אצל יוסף הצדיק "נראתה לו דמות דיוקנו

של אביו" (סוטה ל:).

את שמות צאצאיו ושם אמם שיתפללו עליהם. כל כך היה רגיל אצלם בבקשה זו, עד שהרבה תלמידי חכמים בירושלים היו בקיאים בשמות כל אחד מבניו ומבנותיו ושם אמם. כשילד הגיע לגיל שלוש, לפני החאלקה, טרם הכניסו לחיידר בגיל וברעדה, היה הולך עם הילד הרך אצל כמה זקנים וצדיקים, אנשי מעשה, כדי שיתברך מפייהם, שיזכה לגדול בתורה וביראה. ערב יום הכיפורים. ר' יצחק דוד לבוש בקיטל הלבן. אימת הדין נסוכה על פניו וניכרת בכל תנועה מתנועותיו. עוד מעט ילכו לבית הכנסת ל'כל נדרי'. הוא עומד בביתו, ושורה של בנים מצפה לברכתו, ברכת הבנים המיוחדת לערב יום כיפור. עומד הנער, ואביו, ר' יצחק דוד מברכו ברגש עז. עיניו מצטעפות, ודמעות רותחות זולגות על ראש הבן. כך, כל אחד מהבנים והבנות זוכה לברכה ספוגה בנהר של דמע. ועיניהם של הבנים נוכחות לראות כמה עמוקה היא משאת נפשן, לראותם הולכים בדרך השם. רק ממראה זה לבד ספגו יראת ה'.

בכותל בערב פסח

כתפילתו של ר"ד על צאצאיו, כך היתה תפילתה העמוקה של אשת חבר.

מדי יום היתה נוסעת לכותל המערבי, ושופכת את לבה למען ילדיה. נסיעה מיוחדת נסעה פעם לכותל המערבי, באחד מהימים העמוסים בערב פסח, ומעשה שהיה כך היה:

האם קראה לבנה והורתה על מקום מסוים בבית שיש לנקות לפסח. זה לא היה משטח חלק, אלא פינה כזאת שדורשת תשומת לב רבה, ויש להשקיע מאמץ כדי לנקותה כראוי מכל פירור חמץ.

הבן עשה 'חצי עבודה'. הוא אמנם ניקה את המקום, העביר סמרטוט, שפך מים, ניגב אחריו, התכופף והתרומם, השתדל בהחלט, אבל מראהו של המקום אחרי הניקיון היה רחוק מלהיות 'נקי לפסח' לפי אמות המידה של אמו.

כאשר הגיעה לבדוק את הניקיון שערך הבן בפינה חשכו עיניה... מילא, שהיא תצטרך לעבוד ולהתאמץ, מילא שהפעולה שנעשתה רחוקה מלהיקרא ניקיון, אבל הילד... הילד עצמו... איך זה מלאו לבו לעזוב את הפינה כמו שהיא ולהכריז שהיא נקיה לפסח? שמא, חלילה וחס, יש כאן זלזול באיסור חמץ בפסח? שמא, לא יעלה ולא יבוא, יש כאן התרשלות בקיום המצוה 'בל יראה ובל ימצא'?

האם הזדעזעה כל כך, עד שעזבה את הכל, ועל אתר יצאה לכותל המערבי, לשפוף את ליבה לפני השם למען יראת השמים של בנה. דבר כזה אינו סובל דיחוי. גם בערב פסח...

כך נהגו ההורים הצדיקים, ר' יצחק דוד והרבנית ע"ה. כאשר ראו דבר מה שאינו כשורה, היתה התפילה להם למפלט. מיד הם "גומרים תהלים", ורק אז חוזרים לסדר יומם...

(דער ערליכער איד' - הרב ישעיה גוטפריד)

באחד מימי חודש מנחם אב נכנס לבית המדרש, והנה מרוקן הוא, והמנין מצומצם. לפני כמה ימים היו הספסלים מלאים, ועתה בושים הם בריקנותם, איה הלומדים שישבו כאן? היכן המתפללים הרבים? אהה, הם עסוקים כולם בנסיעות לארבע כנפות הארץ. ימי בין הזמנים באו לעולם, ויושבי האהלים נעים ונדים בין הרים ובין גבעות...

ר' יצחק דוד התאונן על כך ברוב צער. איך זה משתקעים כל כך בעניני עולם חולף ושוכחים עולם עומד לעד. אין זו כי אם עצת פרעה - היה קובל במליצה - כמו שנאמר (שמות א, יג) "ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך - 'בפארעכטס' (באידיש) בנסיעות שונות ומשונות.

בית של חסד

כדאי להיכנס לרגע קל אל ביתו, ולראות את תכולת הארונות בבית. בארון אחד מונחים מאווררים. הרבה יותר ממה שצריך. בהגיע יום שרבי, נפתח הארון, וכל מי שצריך לאוורר את ביתו מוזמן לקחת מאוורר מגמ"ח המאווררים שעל ידי משפחת גוטפריד. בארון השני מונחים מכשירי אדים.

הורים שילדם הצטנן, והוא זקוק למכשיר אדים שיפעל ליד מיטתו, כבר יודעים את הכתובת, הגמ"ח של גוטפריד.

ארון הספרים מביא בשורה לכל השכונה. כאן מכונסים ספרי קריאה כשרים וטובים, הראויים לילדי ישראל. כמה פעמים ביום דופקים ילדים ומבקשים לשאול ספר קריאה, והם מקבלים את מבוקשם במאור פנים.

ארון אחר מלא וגדוש בספרי 'דת יהודית כהלכתה' ו'אל גיל כעמים' אותם הדפיס והפיץ, וכן טבלאות של 'אבינו מלכנו' שחילק בבתי כנסת בעשרת ימי תשובה.

וכשילדים גדלים בכזה בית, הם מתרגלים מינקות לגמול חסד עם יהודים, לחשוב על השני, לרצות שלוולת יהיה טוב, לוותר, להיטיב, לתת, לתת, לתת.

זכני לגדל בנים ובני בנים

אם הרב מבריסק כבר הגדיר את ר' יצחק דוד כ'עמודא דצלותא', נקל לשער כי גם דרכו בחינוך הבנים והבנות עברה דרך התפילות והדמעות. חינוך בניו לתורה היה בנפשו, ובכל עת שפך שיחו וצקון לחשו, שיזכה לכך שבניו וצאצאיו ילכו בדרך ישראל סבא, בדרך המסורה מאבותינו.

ר' יצחק דוד לא הסתפק בתפילותיו שלו. תדיר היה מחלה פני זקנים וצדיקים שיתפללו עבורו. לא רק מצדיקים מפורסמים ביקש ברכה, גם בפני אברכים שהכיר בהם שיראתם קודמת לחכמתם הזכיר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

רבי שמחה זעליג פותח גמרא ושולחן ערוך ומעיין, ולאחר דקה שתיים אומר 'מותר!' לא התאפק הגבאי ושאלו והלא כבר עיין בבוקר וענה לו את אותה תשובה?

הגאון רבי יחיאל צוקר, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר'
- כמה נקיות נדרשת מאדם כדי שיתקדש בקדושה של מעלה

ואמרת אלהם קדושים תהיו (יט, ב)

ההקדמה למצוות שבין אדם לחברו

פרשתנו מלאה במצוות רבות ומגוונות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו. כל אלו, באה להם הקדמה של ציווי אחד: "קדושים תהיו" - עליכם להתקדש, להתרומם ולהתעלות מעבר להשגה האנושית. איך עושים זאת? באה פרשתנו ומלמד אותנו, ואנו ניגע בנקודה אחת מתוך המכלול.

נתבונן בסדר מסוים שברצף מצוות שבין אדם לחברו שנאמר בפרשה (יט, ט-יח): מצוות פאה, לקט, עוללות, פרט, לא תגנובו, לא תכחשו, לא תשקרו, לא תעשוק, לא תגזול לא תלין פעולת שכיר, לא תקלל חרש, לא תשקרו, לפני עיוור לא תתן מכשול, לא תעשו עוול במשפט, לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול, בצדק תשפוט עמיתך, לא תלך רכיל בעמך, לא תעמוד על דם רעך, לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכיח תוכיח, לא תשא עליו חטא, לא תיקום לא תיטור ואהבת לרעך כמוך...

בפסוקים מעטים אלו מקופלים מסכתות שלמות בסדרי זרעים ונזיקין. אם נתבונן רק במעט מפרטי המצוות והאזהרות הללו, הרי שהן מקיפות את מידותיו של האדם מכל צד, עד שמי שיתמקד בפסוקים אלו ויהיה מושלם בקיומם - כל רואהו יעיד עליו כי אדם השלם הוא!

נתבונן. התורה פותחת בהלכות פאה, לקט, שכחה וכו'. כל אלו יש להן הקדמה מדוקדקת: "בְּקִצְרְכֶם אֶת קִצְרֵי אֲרָצְכֶם". יש כאן הדגשה: מדברים על שדה שלך. אתה קבלת, אתה רכשת, אתה עמלת ויגעת ואתה הוצאת את התוצאות הללו. כל אלו הינם ניסיונות קשים מאוד לאדם. אני עבדת, אני הזעתי, יגעתי ועמלתי. עד שסוף סוף אני רואה תוצאות - מדוע יחלוק עמי זולתי? זהו ניסיון קשה מאוד והתורה אינה עושה הנחות, היא מדגישה זאת בבידור! אומר התורם לעצמו: אם כן הוא, שאני חייב לתת מהרכוש הזה, לכל הפחות שיצא לי מזה כבוד! השדה יישאר נעול ואני בעצמי אקצור את הפאה, אאסוף את הלקט והשכחה ואצבור את הכל [מדובר על שדות של מאות דונמים, והשכחה והפאה הם כמות בלתי מבוטלת]. אפרסם מודעה גדולה בעיתון על טפסי בקשות לתרומה, אקבל מאות מכתבים, שמפתיחתם אוכל לאסוף כמאה וחמשים תוארי

כבוד, ואז תבוא מודעה שניה בעיתון על יום החלוקה לאלו שזכו בלבד, יבואו כולם בראש כפוף בפה מלא הודיה, ובידיהם תעודות הוקרה... נו - היה שווה! הכסף אמנם הלך, שיהיה כפרה, אבל כבוד קיבלתי מלוא חופניים!...

אבל התורה יורדת לחיי האדם ואומרת לו: "לְעֵנִי וְלִגְרַתְּ עֲזֹב אִתָּם" - אין לך שום שותפות בנתינה, אסור לך לסייע ביד העני, תן לו להסתובב בשדך חופשי ולקחת מכל מה שימצא, מבלי שתהיה לך שום דעה בעניין!
אתה יודע למה?

"ואהבת לרעך כמוך!" כמוך ממש! תחשוב כמה צער ועוגמת נפש היו לך אילו היית אתה זקוק לטובת הזולת. למה שהוא ילך ברחוב, וכל מקום שיראה אותך יצטרך לכבוש פניו בקרקע? תן לו להרגיש שאת שלו הוא נוטל.

אותו עני יכול להיות גבאי בבית הכנסת שלך, והוא אינו יודע כלל שנטל ממך ואתה בלבך כועס מדוע הוא מתעלם ממך ונותן לך עליות "לא מוכבדות..." ומתחשק לך להרים עליו את קולך, שיבין מהיכן ירק זה חי וינהג בהתאם, והתורה ממשיכה ודורשת ממך: תנצור, תתגבר על עצמך!

נמשיך ונצייר עוד חלק מהציוויים לאותו אדם. הוא הרי בעל השדה, הוא המעביד ויש לו עובדים, וכאן מתחילה סדרת זהירויות של דקדוק בהלכות המזון של פועליו: שלא ילין שכרו בערב, ואם היה

מעידים בו שכזה הוא, מיד נגש אליו הגבאי בהידור ובכבוד, נותן לו 'שלום עליכם' ובלו אומר ודברים מושיב אותו קרוב למזרח... אחריו נכנס עני בבגדיו הקרועים. הגבאי עושה תפקידו נאמנה וניגש לתת גם לו 'שלום עליכם', אבל בידיים רפויות, וספק אם ישאל אותו אם הוא זקוק למקום ישיבה... והגבאי חוזר מרוצה מעצמו: אני לא מקפח אף אחד, כל אחד מקבל את הכבוד המגיע לו... אומר לו התנא: "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", לא משנה אם הוא עשיר או עני, קבל אותו בסבר פנים יפות. עליך לקבל את העלוב והמסכן כמו את הנכבד המעורר כבוד. אבל יותר מזה נדרש ממוך: עליך לקבל את כל "האדם". יש באדם תכונות רבות, מהן אהובות עליך ומהן לא כל כך, ומהן אף שנואות עליך. תקבל את כל מה שיש באדם הזה, על חסרונותיו הרבים, בסבר פנים יפות. זהו ה"קדש עצמך במותר לך" שבבין אדם לחברו - להיות רגיש ומבין את צרכיו של הזולת עד תומם.

קדש עצמך רק כשזה לא על חשבון בן אדם לחברו

הגרמ"מ שולזינגר מספר שניגש מאן דהוא לרבו מרן הגר"י אברמסקי זצוק"ל ושאלו: לכל גדולי ישראל יש חומרות בכל מיני הנהגות הלכתיות, שמתי לב שלרב אין שום חומרה, מאי האי? ענה לו הרב אברמסקי קצרות: "התבוננתי שכמעט כל חומרה באה על חשבון מישהו, לא אצל אברמסקי!!!"

ואכן גדולי ישראל שהקפידו מאוד על חומרות מיוחדות ראו אצלם שהכל נעשה רק בתנאי שהדברים לא באו על חשבון פגיעה כל שהיא בזולת.

כך מסופר על הגאון רבי משולם איגרא שהקפדתו על אפיית המצות היתה נוראה, את החיטה היו קוצרים בזהירות רבה, ולאחר מכן היו נמסרים לידי אחד מבחירי תלמידיו שרק עליו סמך והלה היה תולה אותם בתוך מארז סגור בו המשתלשל מהגג, כדי שלא יגעו בה עכברים וירטיבו את החיטה ברוקם, ויהי היום ותלמיד זה הלך באמצע השנה לעולמו, נגשו תלמידיו ושאלוהו אצל מי יניחו כעת את החיטה? אמר להם תשאירו את זה אצל האלמנה. לשאלתם האם מכיר הוא את האלמנה שאכן ניתן לסמוך עליה?

ענה רבי משולם: לא ולא, אין לי שום מושג מה תכונותיה והליכותיה, אבל אם תגיעו ליטול ממנה את החיטה על אף שיודעת היא עד כמה קפדן אני וגם מבין תלמידיו רק על בעלה סמכתי, כך שאין בזה פגיעה שאינני סומך עליה, אבל עצם ההגעה לקחת ממנה תגרום לה שוב צער על עצם פטירת בעלה, יש בשוק מספיק מצות לקיים בהם מצוות אכילת מצה!

בוורשה נעמדו ראשי חסידי החידושי הרי"ם לאפיית מצות עם כל החומרות וההידורים, לאחר יום אפייה שנעשתה בתכלית ההידור כנאה וכיאה לאנשי מעלה כמותם, גילו שאחד המרדדים את העיסה אף שהיה גדול בממדי גופו הינו קטן שלא הגיע למצוות, המצות

מחוץ לעיר והגיע מאוחר אחרי שעות של פגישות עסקים, אומרים לו: גם אם סוף סוף נכנסת למטה ואתה לבוש בנמנמת מתחת לפוך החם, ונזכרת שלא שלמת לשכיר יום שלך - קום, תהתלבש, רוץ בגשם ובשלג ותן לו את שכרו!

ולמחרת פתאום אתה שומע שהוא, אותו שכיר שבזכותך יש לו מה לאכול, עשה דבר כזה וכזה נגדך, ויש בידך לנקום בו, אבל התורה מצוה עליך: "לא תיקום ולא תיטור". ואם תרצה לפחות לשכך את כעסת ולרפא את כאבך בכך שתספר לזולת על העוול שעשה לך - הנך מְצַנֵּה לא ללכת רכיל...

ואתה חושב לעצמך: מה, אני לא בן אדם? עד כמה יש לי כח סיבולת? כמה ניתן לתת לזולת מבלי לקבל תמורה וגם לאכול ביזיונות? - איי, איי, איי, כמה טהרת הלב הנך רוכש בנתינה בצורה הנפלאה הזאת. הלא הממון הרב והכבוד שאחרים נותנים לך משחיתים את כל אישיותך. חייך מרוקנים מאמונה, הנך הולך מנופח כטווס ונראה בעיניך שכל רכושך שלך הוא וממך הכל!...

כאן הנך מקבל תרגילים נפלאים שבכוחם יכול אתה להיטהר ולעלות ולהתרומם מעל עצמך, יש לך הזדמנות: "קדושים תהיו!" קדש עצמך במותר לך! אלו הן הדרישות, כי לאלו נברא האדם, להיות צלם אלוקים, להיות דמות ה' בעולם, והוא יתברך הלא נותן לחם לכל בשר, והוא הלא "מלך עלוב" שנותן לכל אחד כלים נפלאים ובני אדם פוגעים ובו ומורדים בו עם אותם כלים שמקבלים ממנו, ובכל זאת הוא מוחל וסולח וממשיך להיטיב בלי גבול ומדה. "והלכת בדרכיו", מה הוא אף אתה! - קדושים תהיו.

הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות

איך מגיעים לזה? כיצד ניתן לרכוש כוחות אלו של התעלמות כביכול מהאני שלי לגמרי כדי להעניק לזולת?

נדמה כי שמאי הזקן גילה לנו סוד זה במשנה באבות (א, טו): "שְׁמַאי אוֹמֵר: עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ קָבֵעַ. אֲמֹר מֵעַט וְעֲשֵׂה הַרְבֵּה, וְהוּי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסָבֵר פְּנִים יְפוֹת".

האל"ף הוא: "עשה תורתך קבע". כאשר עיקר חייך תהיה התורה הקדושה, ולא יהיה לך עוד דבר שמהווה קבע בחיים חוץ מתורה, או אז תתעלה למעלה זו שתהיה "אומר מעט ועושה הרבה". זוהי מידת הצדיקים לעומת הרשעים.

הרשעים, אלו המחוברים לעולם הזה, מרוב שקיעותם בהבלי העולם הזה, קשה להם להיפרד מחפציהם, וגם כשנזקקים לתת משהו - הם אומרים ומבטיחים הרים וגבעות, אבל בפועל נותנים מעט מאוד. הצדיקים שתורתם קבע, מנותקים הם מהבלי העולם, ומלאכת הנתינה הרבה יותר קלה בעיניהם. הם אומרים מעט ועושים הרבה. לאחר שעיקר חייך יהיו תורה ותסתגל לתת לזולת מבלי לעשות עסק מהנתינה הזאת אלא נתינה לשם נתינה - זה מה שיביא אותך לדרגת הבן אדם לחברו הנפלאה של "והווי מקבל כל האדם בסבר פנים יפות".

מונח בזה טוהר מידות עצום. דרכו של עולם - היה אומר רבי שלום שבדרון זצ"ל - שכשנכנס לבית הכנסת יהודי אמיד שבגדיו והליכותיו

הווי אומר שמחלתו התגברה שכבר אינו זוכר מהבוקר לצהריום. כל יהודי ששואל שאלה פעם ראשונה, רוצה לחוש ששאלתו עניינית היא, וראוי הוא לקבל תחושה זו. אצל יהודי זה, בכל פעם ששואל מבחינתו נדמה לו שזו פעם ראשונה, לכן ראוייה שאלתו לעיון, כדי שיקבל את התחושה שהיא שאלה קשה במיוחד!..."

"ניחא", אמר הגבאי, "אך מדוע מתאמץ הרב ללוותו בכל פעם? הלא יודע אני כמה קשות הן המדרגות לרב?"

תמה הרב: "הלא תבין דבר מתוך דבר. אם יהודי זה סובל משכחה כזאת, יכול הוא לשכוח שהוא יורד מדרגות והמדרגות כאן גבוהות מאוד, זו ממש סכנה וחייב אני לרדת עמו כדי לראות שלא יסתכן!"

שינה ממנהגו כדי לרומם תלמיד

על מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל סיפרו תלמידיו מיישיבת 'קול תורה', שאחד הדברים שהקפיד עליהם מאוד הוא, שכשהיה מסיים נושא אחד בשיעור ועובר לנושא הבא לא היה מסכים בשום אופן לשמוע שאלות על הנושא הקודם. הוא ראה בדבר גורם גדול לבלבול התלמידים, בכך שהם מערבים סוגיה בסוגיה, ומשמשתם אינה סדורה להם ייבדו את הסוגיה כולה.

והנה יום אחד כבר סיים הגרש"ז עניין אחד והחל סוגיא חדשה לגמרי, ואחד התלמידים התעורר ושאל על החלק הקודם של השיעור... הגרש"ז נטש את העניין בו הוא עוסק, התעמק בשאלתו ודן בה, ואף הכניס את התלמידים כולם לתוך הקושיה, ליבן אותה וחזר על דבריו עד שיישב את שאלתו של השואל.

התלמידים שהורגלו שהגרש"ז ממש מקפיד עליהם כשהם עושים לו זאת, תמהו על כך שהפעם לא אמר כלום, ותמיהתם הוכפלה כשראו את היחס המיוחד שהוא מתייחס לשאלה הזאת. המה ראו כן תמהו, ושניים מהתלמידים הקרובים אליו נגשו ושאלוהו לפשר העניין.

ענה להם הגרש"ז: "כבר שלושה חודשים שאני אומר שיעור לשיעור שלכם, ובחור זה מעולם לא שאל שאלה. מסתבר שלא היה לו את האומץ לשאול. היום הוא שאל פעם ראשונה. אם לא הייתי נותן לו את היחס הזה - הוא יותר לא היה שואל לעולם. הייתי חייב לשנות ממנהגי כדי לתת לו את העוז לשאול עוד ועוד וככה לגדול!"

שערך כבר נאפו ונתערבו עם המצות האחרות, קטן אינו יכול לאפות לשמה ופסולות הן למצוה, ודבר שבמנין אינו בטל. ניגשו אל האדמו"ר בעל החידושי הרי"ם ושאלו האם יש תקנה. אמר החידושי הרי"ם הן עתה התמנה מורה הוראה חדש הגאון רבי זנויל קלפפיש זצ"ל תשאלו את פיו.

מיהרו למורה ההוראה וענה שכל המצות כשרות למצת מצווה ללא פקפוק כלל. תמה החידושי הרי"ם תשובה אך לא סתר את דבריו, כשהלך לטבול לכבוד החג פגש אותו ושאלו מהיכן פסק להכשיר מצוות פסולות למצת מצוה?

ענה מורה ההוראה: הלא חכמים אמרו שמצה כשרה עד עובי טפח, העיסה שהובאה בפני אותו נער היתה פחותה מטפח, וניתן היה לשימה בתנור, וכי משום שהנער רידדה נפסלה!?

החידושי הרי"ם שמח שמחה גדולה עם תושייתו של מורה ההוראה, המושכל הראשון של כל מי ששמע את השאלה היתה לפסול את כל המצות, אבל כשחושבים על ההשלכות של הפגיעה של אותו נער שבגינן פסלו את כל המצות, זוכים לסייעתא דשמיא משמים לקבל תשובה כהלכה.

היחס לזקן עם מחלת השכחה

מסופר על הגאון רבי שמחה זעליג ריגל זצ"ל, אב"ד בריסק, שנכנס אליו יהודי קשיש ושאלה בידו. רבי שמחה זעליג עיין בספרים, שקל כה וכה, והתיר לו את הדבר.

היהודי יצא שמח וטוב לב, ורבי שמחה זעליג, על אף זקנותו והמדרגות הקשות שהיו בביתו, ירד ללוות את הקשיש עד לסוף המדרגות ועלה חזרה לביתו.

הגבאי ראה ולא העז לשאול מדוע נהג בו בכבוד זה, אך בצהריום הסיפור חזר על עצמו: הזקן הגיע ולתדהמת הגבאי הוא שומע שהלה שואל את אותה שאלה! ורבי שמחה זעליג פותח גמרא ושולחן ערוך ומעיין, ולאחר דקה שתיים אומר 'מותר!' והיהודי יוצא שמח וטוב לב ושוב הרב מלווה את כל המדרגות...

כאן כבר לא התאפק הגבאי ושאלו מדוע היה צריך לעיין כשחזר עם אותה שאלה, והלא כבר עיין בבוקר וענה לו את אותה תשובה? אמר לו הרב: "ראה, יהודי זה סובל ממחלת השכחה. את השאלה הוא שואל בכל יום כבר עשרים יום! הפעם כבר הגיע באותו יום פעמיים,

הצטרפו אלינו לתוכנית 'העמוד היומי' שיעורים מרתקים ממגדי השיעורים שבחרנו עבורכם, ה"ה:

שמעון
והתה
נפשכם

כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

זוכה הפרס היה המום מה קרה כאן? בלי שהיות, אך רץ לביתו של רעהו ראש הישיבה, ובקול נרגש, כמעט בדמעות, שאל: "רבי, במה הטאתי שכך תבזה אותי?"

גודל מעלתו של מי שזוכה להיות 'איש עתי' שעתותיו בידו, והוא יודע לנצלם כראוי

הרב יאיר ארלנגר

יְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבֵּרָה (ויקרא טו, כא)

מסופר על הגאון הגדול רבי משה הלברשטאם זצ"ל, מגדולי הדיינים ופוסקי ההלכה בדור האחרון, שנסע פעם למסע קודש יחד עם ילדיו לעיר האבות חברון. הייתה זו נסיעה חינוכית ורוחנית, בה רצה לשתף את בניו בתחושת הקדושה השורה בקברי אבות ובמקומות הקדושים. תוך כדי הנסיעה, כאשר היו בדרכם בין קבר רחל אמנו לחברון, באזור מבודד למדי, סמוך לגבעות מדבריות חשופות, ביקש רבי משה מהנהג לעצור בצד הדרך.

ירד מן הרכב כשהוא מלווה בבניו הקטנים, ופנה אליהם ברגש רב: "ראו ילדים, הביטו היטב אל ההר הנשקף לעיניכם! כאן, במקום השומם הזה, הובילו אבותינו את השעיר לעזאזל, ביום הכיפורים הקדוש והנורא, כדי לכפר על חטאי כלל ישראל".

הוא השהה את דבריו לרגע, נותן לדברים לחדור ללב הילדים, ואז הוסיף בקולו החם: "הנכם ודאי זוכרים היטב מה שלמדתם ב'חידר', כיצד מי שהוליך את השעיר אל העזאזל – לא היה מוציא את שנתו בשליחות זו, מעלה נוראה ורוחנית של סיכון עצמי למען הכלל".

ואז, בהתרגשות ניכרת, הגביה רבי משה את קולו ואמר: "ובכל זאת, רבותי, דעו! הגמרא מספרת שתור גדול של יהודים יראי שמים, חשובים ונכבדים, עמדו בתור ורצו בכל מאודם לזכות בשליחות זו!

מדוע? – מפני שהם ידעו שבזכות שליחותם, יכופר עון ישראל!" ברגע זה השתנק קולו, עיניו התמלאו דמעות, והוא פרץ בבכי נרגש ועמוק. תוך שהוא מוחה את עיניו אמר לילדיו בלב נשבר: "זכרו זאת, זכרו זאת לעד! יש כאן מוסר השכל נורא! יהודי אמיתי חייב להיות מוכן להקריב את גופו ואת נפשו, את כבודו ואת שלוותו, ובלבד שיוכל להיטיב עם חברו ולעזור לעם ישראל כולו!"

הילדים עמדו משתוממים ונרגשים, מחזיקים את ידי אביהם הדומעות, נושאים עימם את השיעור הנורא הזה לכל חייהם.

גבורת הרוח של יקירי ירושלים

כיצד היה המעמד הזה של הובלת ה"שעיר לעזאזל", המשנה במסכת יומא (ס"ו עמוד א) מוסיפה לתאר, כיצד "מִיקְרֵי יְרוּשָׁלַיִם" היו מלואים את האיש עיתי עד לסוכה הראשונה. אותם "יקירי ירושלים" – אנשי שם וטוהר, אשר עמדו כל היום בבית המקדש וראו במו עיניהם את עבודת היום הנורא, את כניסת הכהן הגדול

לפני ולפנים – בכל זאת, לא נמנעו מלעזוב את העזרה ולצאת ללוות את השליח בדרכו אל המדבר.

מדוע? מפני שהבינו, כי לעיתים גדולה מידת החסד ומעלת הליווי והחיזוק ליהודי אחר, אף יותר מאשר עמידה במוקד הקדושה בעצמה.

זו הייתה גבורת הרוח: להנעים את דרכו של איש עיתי, ללוות אותו כדי שלא ירגיש בדידות במסע הקשה הזה, ולהשרות עליו תחושת שותפות ואחוזה.

ועל כך שיבחה המשנה את המלווים הללו, וקראתם בשם החיבה: "יקירי ירושלים", כי יקר היה בעיני המקום ובריותיו מי שמוכן להניח אפילו קדושת המקדש עצמה כדי לעשות חסד עם חברו.

'הזמנה לא מכבדת'

מעשה משעשע אירע לפני עשרות שנים בירושלים, יהודי נכבד קיבל מהעירייה את העיטור שנקרא אות "יקיר ירושלים" – תעודת הוקרה רשמית מן העירייה על פועלו הרב בעיר הקודש.

יחד עם התעודה המכובדת, הוענקו לו חמישה כרטיסי הזמנה לטקס הענקת האות, שנועד להתקיים באולם המפואר של "בנייני האומה".

מתוך רצון לכבד, שלח אחד מהכרטיסים לראש ישיבה מהגדולים בירושלים, מגדולי מרביצי התורה, עימו היה מיודד זה שנים רבות בלי לחשוב פעם או פעמים, אם אכן ראוי שאדם גדול בתורה יזמן לסוג של טקס שכזה..

אותו ראש ישיבה, כשקיבל את ההזמנה, לא מיהר להשתתף, מחד

הוא הבין את כוונתו הטובה של ידידו, אך מאידך חשוב היה להבהיר לו, שלא זה מקומם של חכמי התורה.

ולכן, שלח ראש הישיבה מכתב התנצלות קצר, ובו כתב לו, בלשון פיוטית: "נבצר ממני להגיע, אך אני מאחל לך שתזכה - ללכת לעזאזל..." היהודי, זוכה הפרס היה המום מה קרה כאן? הוא הרי ביקש לכבד את ידידו ראש הישיבה ומדוע איפה איך זה? חברו הטוב מברכו בלשון קשה כזו?!

בלי שהיות, אף רץ לביתו של רעהו ראש הישיבה, ובקול נרגש, כמעט בדמעות, שאל: "רבי, במה חטאתי שכך תבזה אותי?"

חיך ראש הישיבה את חיכוכו הטוב ואמר:

"מדוע אתה נעלב? הלא כך למדנו במשנה ביזמא, ש'יקירי ירושלים' ליוו את האיש עיתי לעזאזל... הרי רק איחלתי לך שאתה שהופך להיות 'יקיר ירושלים' תזכה להיות מיקירי ירושלים האמיתיים, תזכה גם אתה להיות מלווה את העוונות אל עזאזל, ולזכות בזכות הגדולה של מחילת עוונותיהם של ישראל!.."

חכם בעיני עצמו

לשון הכתוב על "איש עיתי" נלמדה בדרך צחות בידי ראש גולת אריאל מרנא ורבנא הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל, שרבים מעשיו אמרי נועם וחכמתו מפורסמת בכל קצוות הארץ:

פעם אחת, נסע רבי חיים ברכבת ברוסיה, ובדרכו הצטרף לתאו עיתונאי רוסי אנטישמי, ששנא יהודים בלב ונפש.

אותו עיתונאי, שהתיימר להיות בקי ב"תורת היהודים", התחיל ללהג על היהודים בלשון בוטה, והשתלח בהם בדברי בוז וגידופים.

רבי חיים, בחכמתו הגדולה, הקשיב לו בשקט, עד שמצא את הרגע להשיב לו כדרכו בקודש:

אמר לו: "אם באמת הנך חכם בעיני דת ישראל, וודאי תדע לבאר לי מהי כוונת התורה בציווי 'ושלח ביד איש עתי המדברה?' מי הוא אותו איש עיתי?"

העיתונאי נשתתק, לא מצא מענה בפיו, כי לא הבין כלל למה מרמוז הפסוק.

אז השיב לו רבי חיים: "דע לך, שהאיש העתי הוא העיתונאי. הוא היודע ומכיר את כל העוונות, את כל הפגמים, את כל השמועות, בין אמת ובין שקר. ולכן - דווקא הוא ראוי לשאת את השעיר המדברה,

לקחת עמו את כל חטאי ישראל ולשלחם אל העזאזל..." כך ענה כסיל כאולתו...

עוד סיפרו בשם ריש מתיבתא דלובלין, ומחולל הדך היומי, רבי מאיר שפירא מלובלין, שפעם אחת, בהיותו בנסיעה ארוכה, נטפל אליו עיתונאי מטרידן, והפציר בו בשאלות חטטניות ובדברי רכילות ושקר.

נענה לו רבי מאיר בלשון שנונה:

"כתוב בתורה, שאת השעיר שהוגרל לעזאזל מוסרים בידי איש עתי, וזה תפקידו להוביל את השעיר עד הקצה, ולעשות וידוי על עוונות ישראל.

נשאלת השאלה: איך ידע אותו אדם את כל החטאים של עם ישראל?

והתשובה ברורה: די לקחת עיתונאי אחד! הוא יזכור הכל, ויוסיף אף מה שלא היה ולא נברא..."

מוסר השכל גדול למדה כאן התורה הקדושה מאותו "איש עיתי", שהרי כך פירש רש"י (יומא סו) "איש עתי", המוכן לכך מיום אתמול. לכאורה, פשטות הדברים היא ש "עתי" הוא זמן "עת" זה איש השומר את הזמנים, ומי האיש אשר שומר את הזמן? לכך מבאר רש"י "המוכן לכך מיום אתמול"

אדם המוכן מאתמול הכל אצלו מסודר הוא הנקרא איש עתי, עם אדם זה שולחים לכפר עוונות כלל ישראל, כי הוא יודע להעריך מה הוא זמן!

ומשלו בזה חכמי המוסר והמחשבה, לבאר על פי משל, מעשה היה במרצה זקן שהוזמן לשאת הרצאה בנושא "תכנון זמן יעיל" בפני תלמידים ובאמצע דרשתו אמר: "אנו עומדים לערוך ניסוי".

הוציא מיכל זכוכית גדול מתחת לשולחן שהפריד בינו לבין מאזיניו, והניחו לפניו. לאחר מכן הוציא מתחת לשולחן כתריסר אבנים, כל אחת בגודל של כדור, והניחן בעדינות, אחת אחת בתוך המיכל.

כאשר התמלא המיכל ולא ניתן היה להוסיף עוד אבן אחת, נשא המרצה אט אט את מבטו ושאל: "האם המיכל מלא", כולם השיבו: "אכן".

המתין מספר שניות ושאל "האומנם", שוב התכופף והוציא מתחת לשולחן כלי מלא אבני חצץ. בזהירות שפך את החצץ מעל האבנים וניער מעט את המיכל. אבני החצץ הסתננו בין האבנים הגדולות, עד שירדו לתחתית המיכל ומילאו אותו. שוב נשא המרצה הזקן את מבטו ושאל את הקהל: "האם המיכל מלא", אחד ממאזיניו השיב: "נראה שלא". "נכון", השיב המרצה הזקן.

חזר והתכופף, והפעם הוציא מתחת לשולחן סיר מלא חול. בתשומת לב שפך את החול אל תוך המיכל. החול מילא את החלל בין האבנים הגדולות לבין החצץ.

פעם נוספת שאל המרצה את תלמידיו: "האם המיכל מלא", הפעם, ללא היסוס, השיבו התלמידים המוחונונים במקלה, "לא".

"נכון", השיב להם המרצה הזקן. וכפי שציפו תלמידיו, הוא נטל את כד המים שעמד על השולחן ומילא בהם את המיכל עד לשפתו.

שוב נשא המרצה הזקן את מבטו אל הקהל ושאל: "איזו אמת גדולה יכולים אנו ללמוד מניסוי זה", השיב אחד הנועזים שבין מאזיניו: "אנו למדים שככל שנראה לנו שהיום גדוש ומלא התחייבויות, הרי שאם נתאמץ באמת, תמיד ניתן להוסיף עוד משימות ומטלות".

"אכן, אבל יש לימוד נוסף", המשיך המרצה. "האמת הגדולה שמוכיח לנו הניסוי היא זו: אם לא מכניסים למיכל קודם את האבנים הגדולות, לעולם לא נוכל להכניס אותן אחר כך..."

ואכן, לכל אחד ואחד יש לו אבנים גדולות בחיים, שהם התלמוד תורה, קיום המצוות ולהבדיל עניני החול שהם עזרה לקודש, לבית ולבני המשפחה, המסר ברור: אם אתה לא מסודר ומתוכנן, ולא יודע איך לשלב בין העיקר - החיים הרוחניים, לבין שאר העניינים, הרי שלא תצליח למלא את כל המטלה, רק "איש עיתי", שיודע להעריך ולהתכונן נכונה, יוכל למלאות את תפקידו במלואן!

יומיים לפני ראש השנה קיבלנו טלפון מבויש מהשכן, שהודיע לנו כי עקב תקלה שקרתה, הוריו מעוניינים וסיכמו להיות בדירה אחרת, והוא מתנצל אם טרחנו, אבל...". הלם. אך מיד התעשתי, ואמרנו לו שהכל בסדר ועדיין לא טרחנו מאומה...

לפעמים הקב"ה גורם לנו להשלוח את עצמינו, כדי שנעשה את הצעד הנכון, גם אם בסופו של דבר התקווה המקורית נכזבה

הרב צבי גטקר

אָנִי ה' (יה, ו)

וכרטי: אני ה' – נאמן לשלם שכר!

בפרשת אחרי מות מזהיר אותנו נותן התורה: אל תעברו עבירה, כי אני ה'! ולכאורה הבנת הנקרא הוא אל תעברו עבירה כי אני ה' הגדול הגיבור והנורא, אני ה' המעניש לעוברי מצוותיו, ואילו חז"ל מלמדים אותנו כי הסבר סיום האיסור במילים אני ה', הוא אני ה' הנאמן לשלם שכר, התורה באה להדגיש לנו כי נקבל על כך שכר.

לימוד גדול למדנו, כי הדרך להתחזק, ולשמור על מצוות ה', הדרך לחזק את יראת ה' מלעבור חלילה על מצוותיו, היא לאו דווקא ביראת העונש לבדה, אלא גם ליזכר כי כל התגברות שהיא, כל התמודדות מול היצר הרע, מביאה עמה שכר הרבה.

על הפסוק 'להנחיל אוהבי יש' אומרים חז"ל שעתיד הקב"ה להנחיל מתנה לכל אחד ששמר את התורה והמצוות, ש"י עולמות. מבאר הגאון מווילנא, כי עשרה עולמות הם שכר על מצוות ה'עשה' שנעשו על ידי האדם, ואילו 300 העולמות הנותרים הם שכר על שמירת מצוות ה'לא תעשה', ומסיים הגאון שהסימן הוא יצ"ר בגימטרייה ש', השכר על התגברות על היצ"ר הוא פי 30 מהשכר על קיום המצוות. מדהים.

שכר ההתגברות רב פרו, ישנם מעשים רבים על התגלמות ה'פירותיהם בעולם הזה', של מי שמתגבר לא להכאיב את לבב חבירו, ולא להכלימו אפי' בינו לבין עצמו, כמה טוב ואושר נוהל כאן בעולם, מי שמוכן לסבול מעשים כואבים מבני ביתו, כמה ברכה ושפע יורד על ראשו מי שמבליג על עוולה ומשמח את הזולת.

מעשה נפלא שכזה סופר לי לאחרונה מפיו של בעל המעשה בעצמו:

ר' גדליה מתגורר בעיר נכבדת בצפון ארצנו הקדושה, הוא אב לארבעה 'פיצקאלך', הגדול בגיל שש והקטנה בת חצי שנה, בלעה"ר, פרנסתו של ר' גדליה מצויה בדוחק מה, אבל הוא וביתו שמחים על הזכות לעמל התורה מתוך הדחק. מבחינתם יש אפילו מעלה בכך שהם זוכים למסור אי אילו מונעמי עולם, למען עמל התורה. השמחה והאושר העילאי שורים בביתם, כל מי שנכנס אליו

חש כי השכינה שרויה בו. ושלא לדבר על שכר עמלי התורה, עין לא ראתה אלוקים זולתך, המצפה להם בבוא העת. ואם כן מה להם להצטער על פינוקי עולם שמגיעים אצלם בצמצום, מראש חודש לראש חודש ומשבת לשבת.

והנה ממשמשים ובאים להם ימי הדין, ימי ראש השנה ויום הכיפורים, גיל ורעדה עוטפים את משכנם של ר' גדליה וזוגתו, רצינות ועמקות ניכרים בפעמיהם, יום הדין! וכדרכם של ימים אלו הצדיקים יותר נרעדים יותר, ור' גדליה ורעייתו כפי שכבר זכיתם להכיר, מן הצדיקים הם.

באחד הימים מספר ר' גדליה, כשישבנו לתכנן את הימים הנוראים, וסיכמנו על שהות בבית ההורים, הציעו בני המשפחה כי נקנה מספר משחקים מיוחדים וחדשים, שיעסיקו את הקטנים, וכך יזכו גם בני המשפחה שעות של חסד והפוגה מהטיפול בקטנים. הגברת תוכל להתפלל ברוגע, אמנם לא בציבור ולא בבית הכנסת, אבל בזמן ובאורך התפילה שהציבור מתפללים, הלא משחקים חדשים יהלכו קסם על הפיצקאלך, יעסיקו אותם, והתפילה תצלח ללא הפרעות ופעיות.

"אבל אני הבהרת", סיפר לי ר' גדליה, "כי מצבנו הכספי כרגע ממש בבחינת קשה, ומשום כך כעת, לא יהיה אחראי מצידנו להוציא

בהשגחה פרטית מדוקדקת, וודאי הוא יתברך ימציא לנו כיסוי, הקניה הייתה כדין וכראוי, כפי חובת ההשתדלות, אין כלל מה לדאוג או להרהר, וודאי וודאי שהכיסוי בא יבוא, אמרתי באמונה עמוקה. "וכך במקום להתאכזב עמוקות ובמקום לכעוס על השכן ואורחיו על שנטעו בנו תקוות שווא, שלא לדבר על כך שאינם 'משלמים' דמי ביטול, במקום זאת פייסנו והרגענו את השכן כי הכל בסדר ואין מה לחוש אי נעימות. התחזקנו בביטחון ואמונה.

"הימים הנוראים עברו עלינו בהתעלות ובהתרוממות, שנינו התפללנו כדבעי, מעומק הלב והנשמה, ובמוצאי יום הדין הלכתי אל שריד בית מקדשנו, הכותל המערבי לשפוך שיח ולהתחנן כי יחתם גזר דיננו לטובה.

"יצאתי מהתפילה בכותל, בראש מושפל, ובלב קל, את כל אשר לא שפכתי לפניו יתברך בתפילות ראש השנה, שפכתי כעת בשער השמים, נפשי שפכי כמים ליבך נוכח פני ה', אין לך נוכח יותר מכאן. "כך צעדתי כשבליבי מתנגן הניגון המוכר של 'שעריך הם דופקים עניים ודלים, וכו', שערי שמים פתח, ואוצרך הטוב לנו תפתח.

"והנה לפתע אני רואה באחד מרחובות הרובע המוסלמי מונח על הקרקע שטר של מאה שקלים, התכופתי והרמתי, והמשכתי ללכת עוד מאה מאתיים מטר, וזה חוזר על עצמו עוד שטר מגוהץ של 100, וכך זה נמשך עוד פעמיים!

"הלכתי נדהם חזרה אל בית ההורים, ובידי ארבע מאות שקלים חדשים!.

"אביו של השכן עדיין היה באי נעימות, והתקשר למחרת לשאול בכמה עליו לפצות אותנו, אך אני השבתי בחדווה, אין צורך לשלם, קיבלנו את התשלום מן השמים.

"אכן זה סיפור נס ופלא", אמרתי לעצמי לאחר מכן, "אבל הלימוד הוא ליום יום. אל תחוש חלילה כי אתה מפסיד בהתגברותך, שהלא ה' נאמן הוא לשלם שכר! לא תפסיד כלום, תנהג בצדקה בחסד וברחמים, והש"ת ישלח לך מאוצרו הגדול את כל צרכיך והפסדיך".

סכום של כ-400 שקלים על כזה דבר, אף שהוא חשוב בהחלט". "ובעוד אנו מעכלים את החסר, הטלפון מצלצל, השכן מעבר לקו מבקש אם יתכן שנארח בביתנו את הוריו שיחיו המגיעים אלינו לחג. "אתה יודע ר' גדליה", אומר השכן, "אבא שלי תמיד שמח להתארח אצלכם בבית, שם הכל מסודר ונקי, מטופח ומזמין, וחשוב לו מאוד לבוא אלינו לחג, מה יותר מדוייק ומשמח אם הוא יוכל לשהות בביתכם, ואגב בלי נדר הוא יתגמל אותכם ב-400 שקלים אם תוכלו...".

"אורו עיני, 'בוודאי בשמחה' - עניתי, אנחנו מתעדים להתארח בחג אצל ההורים בירושלים, נשמח לארח את אביכם הדגול שיאריך ימים.

"סגרת את הטלפון, ואמרתי לביתי, משמים רוצים את התפילות שלך! נלך מחר ונקנה את המשחקים, אמנם כסף אין, אבל כיסוי לכרטיס אשראי יש בעזרת ה', כרגע נשלם באשראי, ובעת התאריך של פדיון האשראי כבר יהיו בס"ד בידנו 400 השקלים של האירוח. אי איזו השגחה פרטית!, שמחה והקלה.

"אך יומיים לפני ראש השנה קיבלנו טלפון מבויש מהשכן, שהודיע לנו כי עקב תקלה שקרתה, הוריו מעוניינים וסיכמו להיות בדירה אחרת, והוא מתנצל אם טרחנו, אבל...".

"הלם. אך מיד התעשת, ואמרנו לו שהכל בסדר ועדיין לא טרחנו מאומה, הוא התנצל גם עמוקות בשם אביו שביקש להתנצל בפנינו על כך שלא נקבל את התשלום המובטח ואנחנו פייסנו אותו ומחלנו בלב שלם.

"בסיום השיחה, בני המשפחה שאלו, ומה יהיה עם האשראי, מהיכן נכסה אותו בזמן שכזה?

"אבל אני אמרתי, הלא זו יד מכוונת מרבון העולמים, הוא רצה שנקנה את המשחקים, הוא נטע בליבנו את התקווה לכסף, והא גם אחראי לביטול. אנו לא מתרעמים, לא על השכן שבעצם תקע אותנו, ולא עמד במילתו, ולא על המצב עצמו שאין ספק שבא

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

מתוקים

מהבש

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עַלְיֶיכֶם (ט"ז ל')

שר התורה, אשר כגובה הארזים גובהו, לא מצא מה לעשות בליל יום הקדוש במקום לשורר מארשים!...

מֶרֶן הַגְּרֵשׁ"ז אויערבך מסביר מדוע גדלה מעלתו של הגאון מטשעבין זצ"ל

הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א, ראש ישיבת 'נתיב הדעת', סיפר סיפור נפלא אותו היה נוהג לספר בהתפעלות מֶרֶן הַגְּאֹוֹן רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל:

מֶרֶן שר התורה הגאון רבי דוב בעריש ויידנפלד מטשעבין זצ"ל, התגורר בשנותיו האחרונות בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. שנה אחת בליל יום כיפור כשחזר מבית מדרשו בדרכו הביתה ברחוב אבן שפרוט, עבר סמוך לבית הכנסת המרכזי 'קהל חסידים' בשכונה. שם ישבו כמה ישישים אומללים פליטי חרב, שוררו מארשים וניגונים ותיקים שהיה נוהג לשיר בעיירות שם גדלו בחוץ לארץ, מתוך ערגה וכיסופים.

הרב מטשעבין, שהיה בעצמו פליט ושריד, הבין היטב לליבם, נכנס לבית הכנסת וישב איתם במשך שעה ארוכה. הנעים להם בשהותו בחברתם, סייע להם בשחזור ההיסטוריה והעלאת זיכרונות מבית אבותם ומקהילות הקודש שנכחדו.

כעבור זמן מה עבר שם רבי שלמה זלמן אויערבך, שעמד בקשרי תורה והלכה ענפים עם הגאון מטשעבין, וידע היטב כי הינו בחיר גאוני הזמן, ונרעש מהמראה שנגלה למול עיניו; שר התורה, אשר כגובה הארזים גובהו, לא מצא מה לעשות בליל יום הקדוש כי עם לשבת במחיצת יהודים פשוטים ולשורר מארשים!...

במוצאי יום כיפור כשהגיע רבי שלמה זלמן כמידי שנה לברך ולהתברך אצל הגאון מטשעבין בברכת השנים, שאלו: "ילמדנו רבינו! מה יש לטשעבינער רב לחפש בליל יום כיפור בחברת אנשים אלו, והלוא הזמן יקר אצלכם? ועוד בלילה כה קדוש ומשמעותי?!". השיבו הגאון מטשעבין תשובה מדהימה:

"אם כבר שאלתם אענה לכם. אתמול בלילה כשהייתי בדרכי הביתה היתה לי תוכנית מסודרת ללמוד את כל מסכת יומא, תשעים דפי גמרא עד הבוקר. אולם כשעברתי בדרכי סמוך לבית הכנסת שמעתי את קולם של היהודים הללו, ניצולי השואה, שבורי הלב ורצוצי הנפש, כיצד הם מתחממים יחד במארשים וניגונים עתיקים שהיו אצלם בפולין. חשבתי לעצמי; מה יגרום לקדוש ברוך הוא

יותר נחת רוח, שאסיים את כל מסכת יומא הלילה, או שאשב יחד איתם ואשמח אותם? והסקתי כי ודאי הקדוש ברוך הוא ישמח יותר עם אשב איתם, וזה אכן מה שעשיתי. זה היה 'עבודת היום' שלי...". היתה לו לרבי שלמה זלמן חלישות הדעת ממקרה זה, והפטיר ואמר בענוותנותו: "תמיד חשבתי לעצמי, הן גם אני מתמיד, גם אני משתדל לעשות מה שהקדוש ברוך הוא מבקש ממני, ובכל זאת, מדוע אני כה רחוק ממדרגותיו של הגאון מטשעבין? אבל כשנוכחתי במידותיו המופלאות, בהידורו המדוקדק בין אדם לחברו, הבנתי מהיכן הוא שואב את הסייעתא דשמיא לגדול במעלות התורה ללא גבול...".

גדולי עולם אלו שזכו להשתלם במעלות עליונות של תורה, של עבודת השם, של קדושה וטהרה, עמלו לא לטעות ולחשוב "כי לגודל מעלתם יהיו קדשי העם כחולין אצלם". אדרבה, הצרכים הגשמיים של זולתם נתפס אצלם כרוחניות שלהם. הם ראו בכך חלק בלתי נפרד מתכלית בריאת האדם.

(אוצרותיהם אמלא)

באו לבית הדין כמה גרים שכבר אחזו כל שלבי הבריור הסופיים. רבנו התאמץ מאוד לקיים את הגיור לפני יום כפור

מה ראה מֶרֶן הַגְּר"נ קרליץ לגייר גרים באופן מיוחד דווקא לפני יום הכיפורים?

מֶרֶן הַגְּר"נ קרליץ זצ"ל היה רואה בהתעסקותו בענין הגרים זכות עצומה. גם כשהפסיק לבוא לבית הדין עקב חולשתו, לא ויתר על השתתפותו הפעילה במושבי הגירות של בית הדין. הוא היה נוהג לעשות בעצמו את ה'מי שברך' וקריאת השם לגרים. פעם קרה שגירות אחת התאחרה, ורבנו המתין לה עד שתגיע. ניסו לשכנעו שהפעם יעשה דיין אחר את ה'מי שברך', כיון שרבנו מיהר מאוד. אך רבנו התעקש להמתין, והסביר: "אם יוודע לה שלכולם עשיתי 'מי שברך' ולה לא, תהיה לה מזה חלישות הדעת".

פעמים רבות במעמד ה'מי שברך' וקריאת השם אמרו הגרים שהם עדין לא החליטו איזה שם הם רוצים, וביקשו מרבנו שיחליט עבורם. כשאמר את הצעתו, התפלאו הגרים ומלוייהם לגלות שזה בדיוק השם שהם חשבו לבחור.

שנה אחת בשבוע שלפני יום כיפור באו לבית הדין כמה גרים שכבר אחזו לאחר כל שלבי הבריור הסופיים. רבנו התאמץ מאוד לקיים

ובזעקות שבקעו מקירות לבו, תוך שהוא אינו שת לבו ללשונו אשר דבקה לחכו זה מכבר. אולם כאשר הגיעה שעת תפילת נעילה ניכר לפתע חיוורון מוות על פניו, והוא נפל ארצה מעולף...

יהודים טובים מבני העיירה, אשר נחרדו למראה הגביר הנפל ארצה, מיהרו אל דייני העיר אשר הורו להשקות את הגביר מעט מים בכפית, לשיעורין. אולם עד מהרה התברר כי אין בכך די: כל כפית של מים כאילו הגבירה את צמאונו של הגביר שבעתים, ונראה היה כי מדובר בפיקוח נפש של ממש...

לבסוף החליט רבי בעריש הדיין, שהיה אב בין הדיין של העיירה, להביא את השאלה בפני הצדיק רבי חיים בכבודו ובעצמו. הוא העז פניו להפריעו בעיצומה של עבודת הקודש, סיפר על הגביר שהתמוטט תוך כדי תפילתו, ציין כי השתייה לשיעורים לא היטיבה את מצבו, ושאל: "האם יש לאפשר לו לשתות כרצונו מדין פיקוח נפש?".

לתשובה שקיבל ר' בעריש הוא לא ציפה... שכן רבי חיים נעץ בו את עיניו הטובות, הלחות מדמעות, והשיב: "אמרו לו ר' לייזער, שהוא יכול לשתות מים כרצונו, ובלבד שכנגד כל כוס מים שהוא שותה היום יתן מחר סכום של מאה רייניש (סכום עצום באותם הימים) לצדקה... אם יקבל על עצמו את התנאי יכול הוא לשתות כאוות נפשו!"

סיים הצדיק ושב לעבודתו. וראה זה פלא: כאשר ניגשו המתפללים אל הגביר הקמץ והודיעוהו את דבר הכרעתו של הצדיק - מיד התנער ורוחו שבה אליו כרגע, כאשר צמאונו הנורא חולף כלא היה... הן אמנם לפני רגע הרגיש כי נשמתו עומדת לפרוח מגופו מרוב צמא, אולם המחשבה על כך שיהא עליו להיפרד מממונו לטובת עניי העיר היתה קשה עליו שבעתים יותר מאשר הצמאון הנורא, ממש כאילו נדרש להיפרד מחלק

(ללמדך - מאוצרותיו של הגאון רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

"סיפורתי מעשה זה לפני קבוצה, נעמד יהודי אחד על רגלי

ואמר: אני הוא נינו של אותו שר כפי שנקבת בשמו"

אמירת 'זכור' ביום הכיפורים, על ידי יהודי שהתרחק מדרך התורה, יש בה תועלת או שראוי למחות עליה?

בספר 'שרידי אש' מסופר מעשה נפלא שסיפר הגאון רבי יחיאל יעקב וויינברג זצ"ל בענין כיבוד אב ואם: היה זה בעת אמירת 'זכור' ביום הכיפורים לאחר מלחמת העולם הראשונה. על יד אחד מבתי הכנסת של ברלין נעצרה שורה גדולה של רכבי פאר. מאחד מהם יצא שר גדול ורם דרג, אשר הוא ואביו היו מוכרים כיהודים מתבוללים רח"ל, הוא נכנס לבית הכנסת, אמר 'זכור' ושב מיד על עקבותיו.

הדבר העלה את חמתם של המתפללים אשר ראו אותו מגיע עם

את הגיור לפני יום כפור, אף על פי שהיה שומר על כוחותיו לפני יום כפור. דייני בית הדין הגאונים שליט"א שאלוהו מדוע הוא מתאמץ כל כך, הרי אפשר להמתין ולגייסם גם לאחר יום כפור! נענה רבנו והשיב בהתרגשות רבה כשדמעות בעיניו וקולו שנבק: "הרי כלל ישראל זקוק כעת לזכויות, והרי גרים אלו הם בלי חטא! כמה זכויות זה מוסיף לכלל ישראל..."

היה דבר פלא בתקופת האינתיפאדה, כשמחבלים ישמעאלים פוצצו אוטובוסים ברחובות ירושלים, והיו נפגעים רבים - מאידך התרבה מספר הגרים שהתגיירו. באחת הפעמים שהיה רבנו בדרכו לגיור, פנה אל הגאון רבי ישראל ויזל מדייני בית הדין, ואמר: "תראה מה קורה, מצד אחד עם ישראל סובל כל כך הרבה צרות, ומצד שני מתרבים עוד ועוד גרים מכל קצוות תבל שרוצים להצטרף אל עם ה', הלא דבר הוא!"

ומעשה היה בגיורת אחת שלפני שהתגיירה היתה נשואה עשר שנים והרופאים אמרו לה שלא תוכל לזכות לילדים. לאחר שהתגיירה אצל רבנו ביקשה ברכה. אמר לה רבנו: "הרי על גר נאמר כקטן שנולד דמי. אם כן כל הבעיות שהיו קודם אינן שייכות לעכשיו", ובירכה שיהיו לה ילדים. כעבור שנה נולד לה ילד, והיא באה אתו לקבל ברכה מרבנו.

(נשיח בחוקך' מתוך 'הליכות שני')

רבי חיים נעץ בו את עיניו הטובות, הלחות מדמעות, והשיב: כנגד כל כוס מים יתן מחר סכום של מאה רייניש"

כיצד הצליח הרבי בעל ה'דברי חיים' מצאנו לעורך יהודי מעלפנו בעצם יום הכיפורים?

בעיירה צאנו, בתקופתו של הצדיק רבי חיים מצאנו, התגורר יהודי עשיר כקורח ושמו 'לייזער'. ארמונו המפואר התנשא מעל כל בתי העיר, והכל ידעו כי נחשב הוא לעשיר לא רק במושגיהם הדלים של בני העיירה אלא גם ביחס לגדולי העשירים שברחבי המדינה כולה. דא עקא, שככל שרב היה עושרו של ר' לייזער הגביר האדיר, כך, ואף יותר מכך, היתה רבה קמצנותו... המעטים שניסו אי פעם לדבר על לבו ולגרום לו לפתוח את ידו הקפוצה לטובת עניי העיירה, חזרו כשפניהם שחורות כשולי קדירה, והתיאורים שבפיהם גרמו לכל שאר בני העיירה להימנע אפילו מלנסות את מזלם.

והנה, הגיע יום הכיפורים ור' לייזער כמו כל שאר בני העיירה הגיע אל בית מדרשו של הצדיק בעל ה'דברי חיים' מצאנו, כדי להסתופף בצלו ולהשתתף בתפילות המרוממות. ככל שלא נגעו הדברים לעניינים שבממון נהג ר' לייזער כאחד היראים והשלמים: תפילותיו היו ככוונה רבה, וכובד משקלם של הימים הנוראים ניכר היטב על הבעת פניו.

אולם באותה שנה נפל דבר. במשך כל תפילות היום הקדוש שפך לבו והתחטא לפני אביו שבשמים כבן המתחטא בפני אביו, בבכיות

קרא אליו את התלמיד וגער בו על כך, אולם לאחר זמן הוברר כי לא היו דברים מעולם והיתה זו עלילת שווא

הדרך המיוחדת של מרן הרב מבריסק זצ"ל לפייס תלמיד שנזנף שלא בצדק

אירע פעם שהרב מבריסק הוטעה בקשר לאחד מתלמידיו המובחרים שהיה מקורב אליו ביותר, שכביכול נהג אותו תלמיד שלא כשורה בדבר שנגע למרן זצ"ל עצמו. הוא קרא אליו את התלמיד וגער בו על כך, אולם לאחר זמן הוברר כי לא היו דברים מעולם והיתה זו עלילת שווא.

בערב יום הכיפורים של השנה הסמוכה לאותו מעשה, קרא אליו את אותו תלמיד, ומשהתנצל בפניו על חשד השווא, הוסיף להרבות עליו דברים ולהפציר בו כי יסלח לו על כך.

לא נחה דעתו עד שמסר לאותו תלמיד באותו מעמד מערכות חידושי תורה משלו, שעד אז לא מסר אותם בפני שום אדם, לקיים את דברי הגמרא בברכות (לא): "אמר רבי אלעזר מכאן לחושד את חברו בדבר שאין בו שצריך לפייסו, ולא עוד אלא שצריך לברכו, שנאמר ואלוקי ישראל יתן שאלתך".

'הרב מבריסק'

הסתובב אחרנית ומבטו נתקל בבחור פלוני מבוגר, מאומללי העיירה, אשר שנים רבות מנסה למצוא את זיווגו ללא הצלחה

יחסו של מרנא החפץ חיים לבחורים מעוכבי שידוך, במיוחד בליל יום הכיפורים

מסופר כי שנה אחת בליל יום כיפור, לאחר שקהל המתפללים עזב את בית המדרש, נותר ה'חפץ חיים' לבדו להמשיך בעבודת הקודש לאור עששיות בודדות. לפתע שם לב לרחש מסויים בבית המדרש. הוא הסתובב אחרנית ומבטו נתקל בבחור פלוני מבוגר, מאומללי העיירה, אשר שנים רבות מנסה למצוא את זיווגו ללא הצלחה.

נכמרו רחמיו של ה'חפץ חיים' ומיד עזב את כל ענייניו הנשגבים והלך למקומו של הבחור והתיישב לצדו. הניח ידו על כתפו והחל לעודדו ולחזקו. ה'חפץ חיים' שיתף אותו במה שעבר עליו בעצמו מילדות, וגולל איתו את מסכת חייו הקשים ביתמות ועוני, כל זאת במטרה לנטוע בו תקווה ואמונה כי גם לו מחכה עדיין עתיד מזהיר.

רבי אריה לייב, בן ה'חפץ חיים' מציין בספרו, כי כך גם בשנה אחרת, בליל יום הכיפורים קיבץ ה'חפץ חיים' את כל הבחורים המבוגרים, ועוררם וזירזם להשתדל למצוא את זיווגם בשנה זו.

כל זה כאמור בליל היום הקדוש! הדאגה הכנה וההשתתפות האמתית בצער הזולת היו עבודת היום של ה'חפץ חיים'!

'אוצרותיהם אמלא'

שאון גדול של רכבים בעיצומו של יום הכיפורים. מחה בהם רב בית הכנסת ואמר: אל תזלזלו בו! מזה שהגיע לומר 'זכור' על אביו ולהטיב לנשמתו, יכולים אנו להבין שהניצוץ היהודי עדיין בוערת בקרבו והרגש של מצות כיבוד אב עדיין מפעפע בו. יכולים אנו להאמין שיצא ממנו דבר טוב.

סיפר הכותב שם בספר 'שרידי אש': לפני כמה שנים סיפרתי מעשה זה לפני קבוצה של יהודים שהתחזקו בתורה, נעמד יהודי אחד על רגליו ואמר: אני הוא נינו של אותו שר כפי שנקבת בשמו.

אומר הגה"ח הר"ר שמעון שפיצר שליט"א הנה מעשה זה, מלמד אותנו על הקשר העמוק שיש בין האב לבן, אשר לעולם לא ינתק, וחובה עלינו לטפחו ולעודדו תדיר! הבינני ואלמדה

בהגיע המשפט, התייצב ה'דברי חיים' בכבודו ובעצמו על דוכן העדים, ושאל את השופט: האם הכרת את אביו של היהודי בעל האחוזה?

כך הוכיח ה'דברי חיים' מצאנז זע"א שהשטר שהציג הגוי הנו מזויף מתוכו

חסידו של הרבי בעל ה'דברי חיים' מצאנז זצ"ל, ירש אחוזה גדולה מאביו והרוויח ממנה הון רב. אחד משכניו הגויים התקנא בו והחליט לגזול ממנו את האחוזה.

איך עושים זאת? זייף הגוי את כתב ידו של האב שנפטר, וכתב שטר שבו נאמר שהאב מעניק לו את האחוזה.

את השטר המזויף הציג הגוי בפני השופט, ובית המשפט זימן את היהודי להתייצב למשפט, כדי להשיב על הטענות.

הגיע החסיד לרבו, ה'דברי חיים', והרבי הפתיע אותו באמרו 'תהיה רגוע. הכל יהיה בסדר בעז"ה. אל תשכור עורך דין, אני אבוא למשפט שלך, ואסדר הכל על הצד הטוב'.

בהגיע המשפט, התייצב ה'דברי חיים' בכבודו ובעצמו על דוכן העדים, ושאל את השופט: האם הכרת את אביו של היהודי בעל האחוזה? לאחר שהשופט השיב בשלילה, המשיך ה'דברי חיים' לשאול, 'האם נראה לך שהאבא הוא שמר על מצוות השבת, והשופט הנהן בראשו לאות הסכמה. 'בוודאי שכיחודי הוא שמר על השבת', אמר.

ואם כן, אמר הגאון זצ"ל, בוא ונציץ ביחד בשטר שהציג בפניך הגוי. הם מסתכלים בשטר, וה'דברי חיים' מצביע על התאריך, שהיה - לא פחות ולא יותר - יום הכיפורים שחל בשבת...

נו, אז אני שואל, כבוד השופט, האם לא ברור לך שהשטר הזה מזויף מתוכו?

גליון קול ברמה

עד מהרה חזר השליח כשפניו שחורות כשולי הקדרה. בפחי נפש מסר לרבי את הבשורה הקשה לאמור: החליט החתן שהשידוך אינו מתאים לו!

מעשה נורא שסיפר כ"ק מרן אדמו"ר ה'תורת מרדכי'
מויזשניץ מונסי זיע"א, והתוצאות המופלאות שראה בעיניו

כשולי קדרה

הגיע יום החתונה. הכלה התאספה עם חברותיה ועם נשים צדקניות נוספות מבית ויז'ניץ שהגיעו לחזקה ולעודדה ביום שמחת ליבה. גם בעזרת הגברים החלו הקרואים להתאסף בראשם הרה"ק האהבת ישראל כבודו ובעצמו שהיה כאמור שושבין ראשי בחתונה. בלב הקרואים עלה חשש קל כשהבחינו שהחתן איננו יושב בשולחן ה'מזרח' כנהוג. ומשהגיע זמן החופה ו'הילד איננו' - החתן עדיין לא הגיע, הפך החשש לכבד במיוחד... הרבי שלח לברר מה זה ועל מה זה.

עד מהרה חזר השליח כשפניו שחורות כשולי הקדרה. בפחי נפש מסר לרבי את הבשורה הקשה לאמור: החליט החתן שהשידוך אינו מתאים לו! היא עזובה, אין לה משפחה תומכת, יש לה כל כך הרבה חסרונות שלא חשב עליהם מראש, רק מראה בגדיה הקרועים מעוררים אצלו חלחלה, ואף שמאז כבר הספיקו לקנות לה בגדי כבוד ותפארת, הוא אינו רוצה בכלה כזאת שכל העיר ראתה בעלבונה, ואינו מוכן לגשת לחופה בשל כך.

הרבי נחרד בשומעו בשורה זו. "עד שהגיעו ליום הזה הרי עברו כ"כ הרבה מכשולות ומענות. ודמעות הכלה המסכנה וקשת יום הלזו מה תהא עליה? וכי לא תזכה להקים את ביתה אחרי שנים כל כך קשות ומיוסרות? כיצד נבשר לה את הבשורה המרה? איך תוכל לשאת פניה כשכזה צער נורא וכזאת בושה גדולה היו מנת חלקה?" תהה בצער.

עד מהרה התעשת הרבי, ומשסקר את קהל הקרואים והבחין

הרב אליהו שור

שמעו נא רבותי להתרחשות מופלאה המלמדת אותנו 'אהבת ישראל' מהי.

הן בימי 'ספירת העומר' אנו עומדים, ימים שבהם אנו אבלים על תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, ולכן בכל שנה ושנה חלק מתפקידנו בימים אלו הוא להתחזק מנגד - להיותנו מכבדים זה את זה ואוהבים אחד את השני.

הבה נסכיח את כן לסיפור עוצמתי, שמלמד אותנו שלכשנתחזק בכך - אזי מידה טובה מרובה ויושפע עלינו שפע רב בכל התחומים והעניינים.

הרה"ק רבי ישראל מויז'ניץ זיע"א היה אוהב ישראל מאין כמותו עד שבגין כך דבק בו הכינוי ה'אהבת ישראל' לעולמי עד ולדורות הבאים.

נערה עזובה וחסרת כל, אשר עברו עליה הרבה הרפתקאות שונות ומשונות, ובימים ההם לא היה אף אחד שידאג לה, נכנסה לקודש פנימה ושפכה לפניו את מר נפשה: "הנה הגעתי לגיל נישואים כבר מזמן, אלא שאני יודעת את מצבי ואין מי שידאג לי. עזובה אני ובודדה, בנוסף לכמה הרפתקאות שעברו עלי ולא לטובה, וכן מומים גופניים מהם אני סובלת, נוסף על כל צרותי שגם ענייה מרודה אני, ואין בידי כסף כדי לקנות בגדים הולמים. לבושה אני בבלוויי סחבות, ואין בידי אפילו פרוטה אחת כדי לממן את הוצאות החתונה, או מישהו שידאג לעשות זאת עבורי. וכשזה המצב, אפילו הצעות שידוך לא מגיעות, אף אחד לא טורח לחשוב עלי ועל עתיד! מה יהא עלי ומה יעלה בגורלי???"

הרבי שלא היה יכול להחריש לנוכח צערה של הנערה, הבטיח לה שמעתה היא הופכת להיות ה'דאגה' שלו. הוא יעשה כל שביכולתו כדי להשיאה לבחור ראוי, ולסייע לה בהקמת בית בישראל. מיהר הרבי לייחד בביתו קופה גדולה שנועדה כולה להוצאות זיווגה וחיתונה של הנערה קשת היום. לעתים קרובות היו הרבי ויהודים יקרים נוספים משלשלים לתוך הקופה סכום כסף כזה או אחר, עד שכעבור זמן הצטבר בקופה סכום די מוכבד.

או אז ניגש ה'אהבת ישראל' בעצמו אל המלאכה כשהוא תר ומחפש אחר זיווג הגון לעלמה הצעירה והמסכנה.

עד שנמצא הזיווג והתקיימה החתונה הוצרך הרבי להקזי דם. אולם בסופו של דבר נמצא הבחור שנאות לשמוע את ההצעה ואף ענה ב'הן', לאחר שהובטחה לא נדוניה מוכבדת, לה דאג הרבי מראש.

אנשים הוציאו ספרים מבית המדרש בלי רשות, ולא מיהרו להשיבם, והנה נכנס אברך צעיר, מניח ספר על השולחן הקרוב לכניסה וממהר לצאת. המגיד שיעור עוצר אותו ושואל...

ה'סברות העקומות' של רבותינו גדולי התורה והחסידות, במקומות הנצרכים לכך

הרב בנימין בירנצוויג

בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ (יט, טו)

אחד מהמצות החשובות המקיימות את העולם, ובלעדיה איש את רעהו חיים בלעו, היא המצוה לדון כל אדם לכף זכות, והיא מצות עשה המפורשת בתורה בפסוק "בצדק תשפוט עמיתך" ופירש רש"י, הוי דן את כל האדם לכף זכות.

כמה כעסים, כמה הקפדות, כמה מרירויות יחסכו אנשים מעצמם, אם יחליטו לקיים מצוה יקרה זו, וכשהתרגלו לכך הרי העולם יראה יותר טוב יותר נעים, החיים יהפכו לרגועים יותר.

מעשים וסיפורים רבים סופרו שבהם רואים כי הדברים שנראו הכי גרועים, האנשים שהיו נראים הכי אשמים או רשעים, בסוף התברר כי בהסתכלות קצת שונה והכל התהפך משיא הרוע לפסגת הצדקות.

איך מגיעים לכך?! איך מצליחים להפוך דבר שנראה רוע צרוף לכף זכות!?

עצה נפלאה כדי להגיע למידה זו של ראית הזכות אצל שני, הביא הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א, בדיוקו את לשון המשנה באבות (א, ו) 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', מדוע לא כתב התנא 'הוי דן את האדם' מה זה 'את כל האדם'? אלא ללמדך שהדרך לדון את השני לכף זכות, זה לראות את כולו! לראות את כל הצדדים שבו, לראות את כל הסיבות והמסובבים למעשיו! רק ככה נוכל לדונו לכף זכות, שהרי אם כל חטאת של ראיית מעשהו של האדם באופן שלילי, הוא ההסתכלות הצרה על המעשה כמות שהוא מבלי לבחון את כל המצב שהיה בו האדם בעת עשיית המעשה, ומבלי לראות את הסיבה והמסובב למעשהו, רק כשנדון את 'כל האדם' מכל בחינותיו ומצבו, אז נראה שברוב הפעמים הרי הוא צודק וצדיק ולא אשם ורשע!

מעשה אירע באחד מבתי הכנסיות בבני ברק שסבל מתופעה לא רצויה: אנשים הוציאו ספרים מבית המדרש בלי רשות, ולא מיהרו להשיבם, דבר שהפריע מאוד ללומדי בית המדרש.

יום אחד באמצע שיעור דף היומי שנמסר בבית הכנסת, והנה נכנס אברך צעיר, מניח ספר על השולחן הקרוב לכניסה וממהר לצאת. המגיד שיעור עוצר אותו ושואל: "זה שלנו?" והאברך משיב "כן". "מי הוציא את הספר?" ממשיך המגיד שיעור ושואל. "אני", משיב האברך. "מדוע אתה מוציא ספרים?" החל המגיד שיעור להוכיח את

האברך. "כדי לזכות את הרבים", השיב הלה תשובה בלתי צפויה לחלוטין....

וכך מספר האברך בעל המעשה:

זכיתי בס"ד להוציא ספר בשם "לחיות כהלכה", ואני משתדל להפיץ אותו בין היתר דרך תרומה לבתי כנסת. פעם בעת חלוקת הספרים נכנסתי לבית הכנסת באמצע שיעור, וכמוכן שהשתדלתי לא להפריע לכן הנחתי הספר על השולחן הראשון ומיד פניתי לצאת. אבל אז המגיד שיעור שואל אותי לפני כולם: "זה שלנו?" עניתי שכן, שהרי תרמתי את זה לבית הכנסת. והוא שואל: "מי הוציא את זה?" וכמוכן שעניתי - אני, שהרי אני הדפסתי את הספר... לזיכוי הרבים ולא למטרת רווח. ואז הוא התחיל לומר לי בלשון תוכחה: "למה אתה מוציא ספרים?" עמדתי נבוך, כי חשבתי שכוונתו שיש כבר כל כך הרבה ספרים, ולמה כל אחד מדפיס עוד ספרים... עד שמישהו ממשתתפי השיעור הציל את המצב והסביר בקול את אי ההבנה... והמגיד שיעור התנצל בפני.

נשים לב: אי ההבנה הזאת אירעה אחרי שהמגיד שיעור היה זהיר לשאול את כל השאלות שאפשר כדי להיות בטוח שאין פה מה לדון לכף זכות, ובכל זאת נוצרה אי הבנה גדולה כל כך. נלמד מזה שגם כאשר מישהו הודה באשמה בפה מלא, עדיין שייך לדונו לכף זכות.

לשם כך נבראה הסברא העקומה

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל אמר ששמע מהגאון ר' הלל ויסקינד זצ"ל ששמע ממרנא החפץ חיים זיע"א שיתכן לומר שהסיבה

שהקב"ה ברא באדם 'סברא עקומה', היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי המצוה היא לדון לכף זכות גם אם הסברא לכך היא עקומה. ומשמועה למעשה סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל שפעם שאל אותו אחד ששמע ממנו דרשה בגודל החובה לדון לכף זכות, שיש לו שכן שלא נמצא עמו ביחסים טובים, ואותו שכן מחתן בן בשבוע הבא ושלח לו הזמנה, ובתוך המעטפה היתה הזמנה של החתונה ריקה שלא מודפס בה כלום, וכפי שמכיר את טבע שכנו מתאים לו לשלוח דווקא את זו להראות לו שהנני מחתן את בני אבל אותך אינני מזמין, וכעת השאלה האם גם בזה יש לדונו לכף זכות שבאמת רצה להזמינו אלא שבשגגה נכנסה למעטפה הזמנה ריקה. כמובן השיבו הרב פלמן שגם בזה ראוי לדונו לכף זכות שהרי לא פותחים כל הזמנה לראות שבאמת מודפס בה ויתכן שרצה בלב שלם להזמין ולא הבחין שההזמנה היתה פגומה ולא מודפסת.

אוטו אחד בכל תל אביב

למחרת כשחזר הרב פלמן לביתו קיבל הזמנה לחתונה מידיד קרוב, הוא פתח את ההזמנה והיא היתה ריקה, וכך אמר 'חשבתי בלבי הרי מעולם לא קיבלתי הזמנה ריקה ומה קרה שבדיוק היום קיבלתי כזו הזמנה, אלא זהו אות משמים להראות לי שהתשובה שאמרת לאותו אדם היא אמת וללמדו בא שגם כאשר מקבלים הזמנה ריקה יש כל הסברות הישרות לדון לכף חובה עדיין צריך להתאמץ בסברות עקומות לדון לכף זכות'. מיד הוא הלך אל השואל והראה לו זאת, ואף שמר על הזמנה ריקה זו ובכל השיעורים בהם דיבר הראה הזמנה זו ואת המוסר השכל שהיא טומנת בחובה.

המשך מעמוד 25 | הרב אליהו שור

שביניהם נמצאים בחורים רבים מבחורי העיירה שהגיעו להשתתף בשמחת הצדיק בהכניסו נערה זו לחופה, נעמד על רגליו וכשהוא מתבונן בהם הכריז: "בחורים יקרים, שמעו נא, כל מי שמסכים להתחתן השתא עם הכלה הזאת, מבטיח אני לו בהן צדקי שיזכה להצלחה וברכה ברוחניות ובגשמיות בזה ובבא!!!". הרבי סיים את דבריו בצורה נחרצת, וסקר שוב את הבחורים כדי לבדוק אם מישהו מהם מוכן לקבל את ההצעה. משראה ששום תזוזה אינה נרשמת בקרב קהל הרווקים, כפל ושילש שוב את הבטחתו כשהוא מכריז: "יזכה להצלחה וברכה ברוח ובגשם. בזה ובבא!", בשלב מסוים הבחין הרבי באחד הבחורים, שמצחו הנחרש קמטים לימד שהוא שוקל את ההצעה ברצינות. קראו הרבי אליו מיד והחל לשדלו בדבר כדאיות השידוך, כשהוא מבטיח לו שוב את ההבטחה האמורה. לא היה גבול לשמחתו של הרבי כשהבחור אכן השתכנע לשאת את העלמה. "אלא שאיני בעל הבית על עצמי ואני זקוק להסכמתם של הורי". הבהיר הבחור. יצא הרבי מהאולם ופנה שלוב זרוע עם הבחור לבית הורי, שם חזר

סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל: אחד נכנס למרן החזון איש זיע"א לומר לו שהוא היה בתל אביב ויש שם הרבה חילול שבת רח"ל. שאל אותו החזון איש מניין אתם יודעים את זה? אמר לו האישי הייתי באלנבי וראיתי אוטו נוסע, הייתי ביהודה הלוי וראיתי אוטו נוסע בשבת, איפה שהלכתי ראיתי אוטו. אמר לו החזון איש עד עכשיו ראית רק אוטו אחד, זה אותו אוטו שנסע לכל מקום בעיר, אין לכם ראיה שיש שם הרבה מחללי שבת, אתם ראיתם רק מחלל שבת אחד הנוסע בכל הרחובות. החזון איש לא רצה לקבל שהרבה יהודים מחללי שבת.

האדמו"ר מרן רבי אהרן מבעלז זיע"א היה מתייגע תמיד ללמד זכות על ישראל ובזמן שהיה גר בתל אביב והיו שם אנשים שקשה למצוא עליהם זכות. בכל זאת, היה מתייגע ביותר באומרו 'אם יש לכם רמב"ם קשה, מה אתם עושים? מתייגעים ושוב מתייגעים עד שמוצאים את פתרונו. גם לאשים קשים אלו צריך להתייגע יותר עד שלבסוף מוצאים עליהם זכות'.

כשהבחין הרבי ברכב שנוסע בשבת, היה מפטיר שבוודאי הוא לוקח יולדת לבית החולים, וגם כשעברה משאית, עמד הרבי על דעתו שבוודאי היא מסיעה יולדת. וכאשר אמרו לו על שמישהו מעשן סיגריה רח"ל, אמר הרבי שבוודאי לא ידע ששבת. אמרו לרבי שהעירו לאיש ששבת היום והשיב 'אני יודע'. אמר להם הרבי, לא שמעתם היטב, הוא בוודאי אמר 'איני יודע'.

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל פעם כאשר חזר מרן המשגיח רבי אליהו לאפיאן זצ"ל בליל שבת מבית הכנסת, שאל את האנשים שהלכו עמו 'האם גרים בסביבה ערבים? וכשענו לו 'שכמעט ואין' אמר 'ומה כלי הרכב שעבר ממולנו על הכביש?' לא עלתה על דעתו שיייתכן ומדובר ביהודי.

ושכנע בכל תעצומות נפשו בדבר כדאיות ההצעה כשהוא חוזר ומבהיר שוב את דבר הבטחתו הנחרצת. האב שאמנות חכמים זרמה בעורקיו השתכנע באופן מיידי, אבל האם התנגדה באומרה: "מה? וכי בני יקר המעלות יתחתן עם נערה כזו? לא בא בחשבון!".

כיון שכך פנה ה'אהבת ישראל' עם האם ויצא עימה לטייל באויר הצח, כשהוא מדבר על לבה ומשכנע אותה שוב ושוב, חוזר ושכנע. עד שהסכימה.

והחתונה התקיימה באותו ערב.

"מה אומר לכם", סיכם נכדו של ה'אהבת ישראל', כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'תורת מרדכי' מויזשניץ מונסי זי"ע את המעשה, והוסיף: "עקבתי אחרי אותו הבחור ומשפחתו במשך שנים רבות וראיתי בעיני שהברכה וההבטחה שהבטיח להם זקני ה'אהבת ישראל' מתקיימים מילה במילה: גשמיות היתה שם בשפע! כסף צמח להם על העצים, ממש כך! רוחניות - מלא וגדוש היה ביתם בתורה, במידות ובמעשים טובים.

וכל זה רק ב'זה' - בעולם הזה.

"ובעולם הבא - רק הקב"ה יודע מה מצפה לו שם!

באחד הלילות, התעורר ה'כתב סופר', והנה הוא רואה שפניו של אביו הוארו בשמחה ומבהיקים באופן מיוחד, תהה הנער למראה...

מעשה אבות // ניצוצי אורה בדרך אבותינו

כיצד הצליח ה'כתב סופר' לשכנע את אביו ה'חתם סופר' לגלות את אוזנו מדוע הוארו פניו?

הרב יאיר ארלנגר

הַעֲוֹר בְּלֵילָה (אבות פרק ג משנה ד)

העולם הראשונה ע"י הרב עזריאל קרליבך לבני ביתו מעיר קעלן שבגרמניה, בעת שהותו בוורשא לרגל כנסיה גדולה של אגודת החרדים בהשתתפות רבים מגדולי הדור. המכתב נכתב במקורו בגרמנית ופורסם בכתב עת של הקהילה החרדית.

וכך הוא מספר: "מרבי נפתל זילברברג יש לי משהו מיוחד לספר לכם, היה לו שבר כפול עם הרבה מאד כאבים וייסורים, הוא היה כל כך זקן וחלש שהרופאים והפרופסורים הגרמניים מבית החולים לאזארעטען לא העיזו לעשות לו הרדמה בעת הניתוח, כך שהיו מוכרחים לעשות לו ניתוח בלי הרדמה.

"כלל הניתוח ארך כשעתיים ורבע ובמשך כל זמן הניתוח הוא למד בקול רם בעל פה כעשרים וארבע דפי גמרא, כאשר הכאבים התגברו מאד בזמן הניתוח גם קולו התגבר במיוחד ונעשה קול רם מתוך הלימוד, אחרי הצלחת הניתוח ב"ה אמר פרופסור פריי אינני מסוגל להבין איך דבר כזה אפשרי שלתלמוד יהיה כח כל כך גדול על האדם ובכל אופן לא מצאתי בשום ספרות רפואית שדבר כזה הוא אפשרי.

"אחרי גמר הניתוח דיבר אתי רבי נפתלי בחדושי תורה אודות רשב"א אחד ממה שנתחדש לו בזמן הניתוח..."

**"עליתי לבימה קראתי את דף הגמרא
ולאחר מכן אמרתי 'אין לי מה להוסיף
על דף זה' וירדתי... בני הישיבה עמדו
כמובן נדהמים לנוכח מחזה זה."**

כשהגרה"ח מבריסק לימד את הגרא"ז
מלצר איך לא לומר שיעור בישיבה

"אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה"

בספר 'בדרך עץ החיים' הובא המעשה הבא, על מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל:

רבי איסר זלמן, אמר פעם לתלמידו וכן ביתו רבי צבי ברוידא, "אספר לך מעשה ואף אומר לך מפני מה אני מספר את הדבר.: "לפני כשלושה שבועות אמרתי את שיעורי הקבוע בישיבה באמצע השיעור שאל אחד האברכים שאלה, עניתי בו במקום

מעשה נורא, המלמד על קדושתו וגדולתו של רבן של ישראל, מרן ה'חתם סופר זיע"א, סיפר בנו הגדול, הוא ה'כתב סופר'.

בילדותו, חלה ה'כתב סופר', ואחרי שהבריא ממחלתו שנטה ממנה כמעט למוות רח"ל. זאת, לאחר שאביו הגדול אמר, שהוא הצליח ופעל להחיותו עוד יובל שנים...

ואף על פי כן, היה הילד עדיין חלש, ועל כן מיטתו היתה מונחת בחדר תורתו ותלמודו של מרן ה'חתם סופר ששיגח עליו בעת שינתו.

באחד הלילות, התעורר ה'כתב סופר', והנה הוא רואה שפניו של אביו הוארו בשמחה ומבהיקים באופן מיוחד, תהה הנער למראה, ופנה לאביו לשאול אותו מה פשר אור שעלה על פניו.

רבינו ה'חתם סופר, ניסה בענותנותו להתחמק ולענות דברים אחרים, אולם הילד שהיה סקרן, אמר כי אם אביו לא יאמר לו, או אז הוא ירד מהמיטה...

חשש האב לבריאותו של הנער, בגלל חולשתו הרבה, לא יכול היה לסרב להפצרותיו, ואמר לו כי בשעת חצות ליל, מתחלפים המשמרות בשמים, וכששמע ה'חתם סופר את קול שירתם וזמרתם של שרפי מעלה באימה ובנעימה, הביא לו הדבר שמחה וגילה. והוא סיים בברכה לבנו שאף הוא כשיגדל יזכה גם הוא לשמוע את השירה!

**אחרי הניתוח אמר פרופסור פריי 'אינני
מסוגל להבין איך דבר כזה אפשרי שלתלמוד
יהיה כח כל כך גדול על האדם'**

איך עושים ניתוח בלי הרדמה ומה
קורה כשהכאבים מתגברים?

"שִׁאֲפְלוּ אֶחָד שְׂיוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה"

הגאון הצדיק רבי חיים נפתלי זילברברג מוורשא זצ"ל שהיה ממיודועיו היותר קרובים של מרנא החפץ חיים זצוק"ל. סיפור מופלא אודותיו הופיע במכתב שנכתב בזמן מלחמת

ואמרת רבותי השאלה טובה והחידוש אשר רציתי להרצות בשיעור זה הופרך! אין לי מה להמשיך בשיעור זה, ומיד הפסקתי את השיעור.

"כעבור שבוע שוב שאל אחד התלמידים שאלה במהלך השיעור השבתי לו שהשאלה טובה ועלי לעיין בדבר, היום כאשר עליתי לבימה לומר את השיעור השבועי הטריד אותי הדבר ביותר. עמדתי במשך דקות אחדות ושקלתי בדעתי מה עלי לעשות, אם ישאלו גם הפעם קושיא טובה על השיעור, אם גם היום אומר שאני חוזר בי משיעורי הרי יתרופף למעשה מעמדם של כל השיעורים אשר אני מרצה בישיבה. לפני שבועיים חזרתי משיעורי, בשבוע שעבר חזרתי בי משיעורי, אם כן נחלש כל ערכו של השיעור השבועי.

"מאידך, אם לא אומר שהנני חוזר בי הרי נטיתי מן האמת ולכן הטריד אותי הדבר ביותר. החלטתי שכשם שיש ללמד את ציבור התלמידים כיצד יש לומר שיעור כך יש ללמוד כיצד לא לומר. "לאחר התלבטות מרובה פתחתי ואמרת בשעת שיעורי בשבוע שעבר שאל אברך פלוני שאלה, אמנם אפשר לכאורה לתרץ את שאלתו באופן כזה אך ניתן להפריך את הדבר כך הארכת בעניין השאלה והפכתי בה מכל צדדיה.

"בסיכומי של דבר אמרתי, "האברך ששאל את השאלה צודק, והחלטתי שכשם שאני מלמד בדרך כלל כיצד יש לומר שיעור אלמד הפעם כיצד אין לומר, לכן דנתי בשאלת האברך שכן אני אמרתי את שיעורי וכך אין לומר, יש ללמוד ולדעת כיצד כן יש לומר את הדברים, יש לדעת כיצד משמיעים שיעור".

"מפני מה סיפרתי לך את הדבר?" הוסיף הגרא"ז ואמר לתלמידו רבי צבי, "כדי שאם תהיה ראש ישיבה תדע כיצד יש להתנהג צריך לדעת מתי לומר השיעור וצריך גם לדעת לחזור מדברים שנאמרו".

המשיך רבי צבי ברוידא וביאר כי מעשה זה נובע מדברים ששמע בהזדמנות אחרת ממרן הגרא"ז. בה הוא סיפר כי הוא נסע פעם מסלוצק לדרוזגניק, שם הוא פגש את **מרנא הגאון רבי חיים סולובייציק מבריסק זצוק"ל**, פנה אליו רבי חיים ואמר לו: "רצוני לספר לך מעשה שארע לי בתחילת היותי ר"מ בוולאזין, כר"מ

צעיר וחדש היו כדרך הטבע מתנגדים למנוי זה. "באחד הימים הראשונים שהגדתי את שיעורי בישיבה בהגיע זמן השיעור עליתי לבימה קראתי את דף הגמרא ולאחר מכן אמרתי אין לי מה להוסיף על דף זה וירדתי מן הבימה, ציבור בני הישיבה עמדו כמובן נדהמים לנוכח מחזה זה".

הסביר הגר"ח להגרא"ז כאשר הלכתי לומר את השיעור היה מוכן לי שיעור בבחינת 'מרפסן איגרי', (פירש"י משברות גגין ועליות כלומר קשות להבינם), בדרכי אל הישיבה עלה בדעתי פירכא שהיתה בבחינת מרפסן איגרי על מה שחידשתי, אבל ידעתי כי איש לא היה מעלה על דעתו שאלה זו.

"המשכתי ללכת, ועלה בדעתי תירוץ על הפירכא שהיתה לי והתירוץ אף הוא היה מרפסן איגרי, איש לא היה מעלה על דעתו תירוץ כזה.

אבל הואיל וסבור הייתי שזה לא על דרך האמת, ירדתי מן הבימה לאחר שקראתי את דף הגמרא, ואת השיעור לא אמרתי, האם גם אתה איסר זלמן, יכול לנהוג כך, בצורה כזו אפשר להיות ראש ישיבה!" סיים הגאון רבי חיים מבריסק.

"ומכאן" הוסיף רבי צבי, "למד רבי איסר זלמן, איך לא מוסרים שיעור..."

Dirshu
דירשו'ה' יעקב
הר"ר יעקב אשר גרינ
ועידה לימוד התורה

מתכוננים לשבת יחד עם:
ר' חיליש גולדברג
ור' יעקב אשר גרינ
כל שבוע בקו השבת של 'דרשו'
077-2222-666

אחסידישער
שבת

נושאי הלימוד ב'דף יומי בהלכה'

האם אסור להפריד גביעי 'יוגורט' בשבת? והאם מותר לפתוח פחית שתייה בשבת?

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא חמלאכת 'מחתך', שפירושה - חיתוך לפי מידה מסוימת שהחותך מקפיד עליה. ולדוגמה: המנסר קורות עץ ומקפיד על חיתוך לפי מידה מסוימת, עובר על איסור מלאכת 'מחתך', [מלבד איסור 'טוחן' הכרוך בנסורת הנוצרת מהחיתוך]. וגביעי 'לֶבָן', 'יוגורט' וכדומה, המיוצרים בזוגות וביניהם יש חריצים כדי להקל על הפרדתם - דעת הגר"ז **אויערבך זצ"ל**, שלמרות שהגביעים מופרדים בקו ישר במקום המיועד לכך, אין זה נחשב לחותך לפי מידה, שהרי אין למפריד כל ענין במידה זו, אלא ששם הוא המקום הנוח ביותר להפרידם, ולכן אין בכך איסור מלאכת 'מחתך'. וכן דעת האור לציון. אולם, לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, חיתוך בקו ישר ובמקום מסוים נחשב בכל מקרה למלאכת מחתך, ולדעתו, הפרדת הגביעים אסורה מדאורייתא, הן משום מלאכת 'מחתך', והן משום מלאכת 'מכה בפטיש', הכוללת כל פעולה של השלמת יצירת כלי. ולדעת הגר"ש ואזנר זצ"ל, שכיון שמקום ההפרדה מסומן, וההפרדה במקום זה קלה, אין בהפרדת הגביעים איסור מחתך דאורייתא, אך היות והיא דומה למלאכת מחתך, הריהי אסורה מדרבנן. והגר"נ קרליץ זצ"ל הסתפק בדבר, האם יש בהפרדת הגביעים איסור דאורייתא או דרבנן.

ופתיחת לשונית של פחית שתיה - לדעת הגר"ז **אויערבך זצ"ל**, מותרת בשבת ואין בה איסור 'מחתך' למרות שהחיתוך נעשה בקו מדויק ולפי מידה קבועה; וזאת משלוש סיבות: א. פתיחת הפחית באמצעות הלשונית היא רק משום שכך קל לפותחה, ואין הפותח מקפיד על חיתוך במידה מסוימת. ב. איסור מחתך הוא רק כאשר יש לחותך ענין בדבר הנחתך, ואילו בנדוננו, אין החותך מעונין בחלק בנחתך מהפחית, אלא בחור הנוצר על ידי הפרדתו ממנה. ג. היות ובדרך כלל משליכים את הפחית לאשפה מיד לאחר השתייה ואין שימוש נוסף בה, הריהי 'טפלה' למשקה שבתוכה, וחל עליה הכלל שאין איסור מחתך במאכלים ובמשקאות. אולם לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היות ובפועל נוצר פתח לפי מידה מסוימת, פתיחת הלשונית אסורה מדאורייתא משום מלאכת מחתך.

החלקת פני מאכל כדי לייפותו, מותרת בשבת? ומה לגבי שימוש באטמי אוזניים משעווה?

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'ממחק', שמהותה היא החלקת העור המופשט מן הבהמה על ידי הסרת השער ממנו; ובכלל איסור זה - החלקת כל משטח שהוא, כגון עץ ואבן. ואמרו חכמים, שהמורח שעווה בנקב שבחבית כדי לסותמו, ומחליק את השעווה על פני הנקב, וכל כיוצא בזה - עובר על איסור ממחק, ופעולה זו מכונה 'מְמַחֵךְ'. ומדאורייתא, אין איסור 'ממרח' במאכלים ובמשקאות, אך יתכן שהדבר אסור מדרבנן, ולכן רצוי שלא להחליק את פני המאכל - כגון סלט ביצים - כדי לייפותו, וכדומה. ואם ממרח מאכל לצורך דבר שאינו מאכל, וכגון שמשתמש

בשומן סמיך מאוד כדי לסתום נקב בכלי, לכל הדעות יש בכך איסור דאורייתא.

ואָטְמִי אוֹזְנִים העשויים שעווה, שהם פיסות שעווה שמכניסים לאוזניים כדי למנוע הפרעות בשעת השינה, ומשנים את צורתם לפי תעלת האוזן וממלאים בהם את חלל האוזן - יש אומרים, שאסור להשתמש בהם בשבת משום איסור 'ממרח', שהרי סותם את האוזן בשעווה ומחליק אותה בידו כדי למלא את חלל האוזן. ולדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, היות ונוצרת בהם צורה של תעלת האוזן והם נשארים בצורה זו גם לאחר הוצאתם מהאוזן, יש בשימוש בהם איסור מלאכת 'בונה', או איסור 'מתקן מנא', [שנגזר מאיסור מלאכת 'מכה בפטיש']. אולם, לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, מותר להשתמש בהם בשבת.

מדוע אין חוששים לאיסור 'אוהל' בפריסת טלית מעל לראשי 'חתן תורה' ו'חתן בראשית'? האם מותר לסגור תריס המשמש כ'מחיצה' הלכתית בשבת?

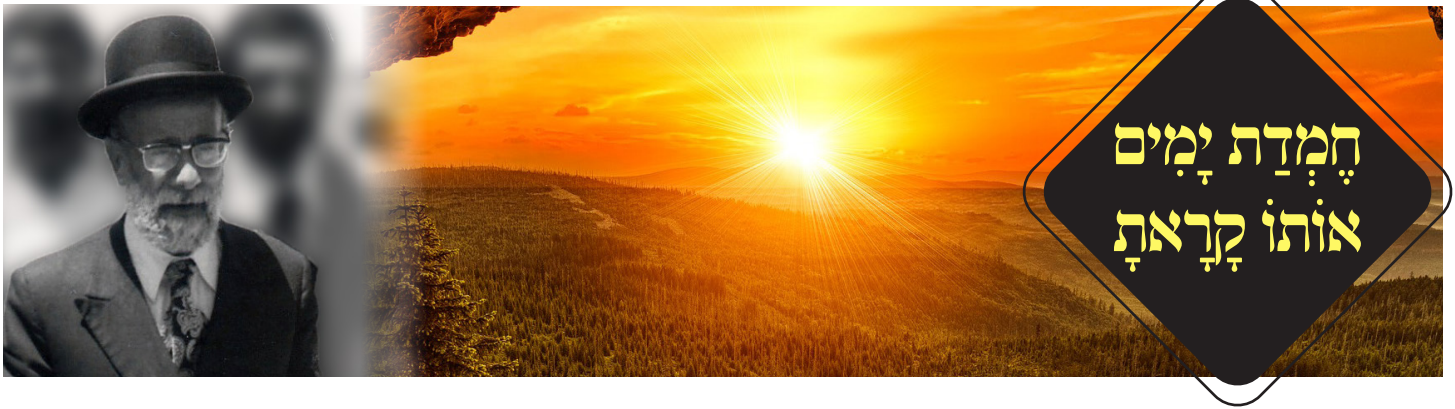

עשיית אוהל קבוע היא 'תולדה' של מלאכת 'בונה' ואסורה בשבת מדאורייתא. הסיבה להגדרתה כתולדה ולא כ'אב', אינה מפורשת בגמרא ובראשונים. והאחרונים כתבו סיבות שונות לדבר: א. לדעת הפני יהושע, אוהל, קבוע ככל שיהיה, הוא עראי יותר מבנן קבע. ב. לדעת האבן האזל, שחלק מעיקרה של מלאכת בונה הוא חיבור של חומרים - כגון אבנים וקרשים - זה לזה, כאשר החיבור יוצר בנן; ואילו עיקרה של עשיית אוהל אינה חיבור חלקים כלל, אלא העמדת האוהל כמקום הנבדל מסביבתו. ג. ולדעת הקהלות יעקב, גדרה של מלאכת בונה היא בנן המחובר לקרקע, ואילו גדרה של עשיית אוהל היא העמדת האוהל אף ללא חיבור לקרקע. ובאיסור זה של עשיית אוהל קבוע מדאורייתא, נכללות הן עשיית גג ללא מחיצות והן עשיית מחיצות ללא גג. והוסיפו חכמינו ז"ל ואסרו עשיית אוהל עראי, שאינו קבוע, כדי שלא יבואו לעשיית אוהל קבוע. וכן הדין בסתירת אוהל - סתירת אוהל קבוע אסורה מדאורייתא, וסתירת אוהל עראי אסורה מדרבנן. אולם, בניגוד לאוהל קבע, באוהל עראי אסרו חכמים רק עשיית גג - וכשעושה את הגג לישם צל וכדומה, או כדי להשתמש בשטח שתחתיו, אסור לעשותו אף אם אינו מעמיד מחיצות תחתיו - כיון שעיקרו של 'אוהל' הוא הגג. ולא אסרו חכמים עשיית מחיצת עראי ללא גג, אלא במקרים מסוימים, כדלהלן.

ברם, אוהל המוחזק בידי אדם, דעת החזון איש שאינו נחשב לאוהל, ואין איסור לעשותו בשבת אף כשמטרתו לישם צל וכדומה. וכן כתב הטהילה לדוד, והוסיף, שבכך יש להסביר את המנהג לפרוס טלית מעל לראשי העומדים סביב הבימה בשעת קריאת 'כל הנערים', 'חתן תורה' ו'חתן בראשית' בשמחת תורה, ולא חששו לאיסור עשיית גג עם מחיצות של אנשים.

וכאמור, למרות שאסרו חכמינו ז"ל להעמיד גג עראי בשבת, לא אסרו להעמיד מחיצת עראי, אולם, כאשר מדובר במחיצה 'מתירה', שנועדה להתיר איסור כלשהו, או להשלים מצוה - היות ודינה כמחיצה קבועה בנוגע לענין ההלכתי המסוים שאליו היא קשורה, דינה כמחיצה קבועה גם לענין שבת, ויש בה איסור דרבנן של מלאכת 'בונה'. ולדוגמה: מחיצה המשמשת כדופן שלישית לסוכה, ומכשירה את הסוכה למצנתה - הואיל ודינה כדופן קבועה לענין מצנות סוכה, דינה כמחיצה קבועה גם לענין שבת. ודוגמה נוספת: מחיצה המשלימה את מחיצותיה של 'רשות היחיד' ומתירה את הטלטול בה בשבת - כיון שדינה כדופן קבועה לענין רשות היחיד, דינה כמחיצה קבועה גם לענין איסור בונה. ואם עבר והעמיד מחיצה כזו במזיד, קנסוהו חכמים שלא להחשיבה כמחיצה לקולא, אלא לחומרא בלבד. ולדוגמה: אם העמיד מחיצה של רשות היחיד, אסור לטלטל בתוכה, כדין רשות הרבים; ומאידך, אסור להעביר מרשות היחיד לתוכה אף בטווח של פחות מארבע אמות. ואם עבר והעמיד מחיצה כזו בשגגה - ניתן להחשיבה כמחיצה אף לקולא. והעמדת מחיצה המורכבת על גבי ציר או מסילה וכדומה, כגון סגירת תריס - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שמוותרת בשבת גם אם היא משמשת כמחיצה 'מתירה', משום שאיסור העמדת מחיצה כזו הוא מחמת שנראית כמלאכת 'בונה', ואילו העמדת מחיצה זו, ניכר לכל שאינה פעולה של בנייה אלא כסגירת דלת וחלון בעלמא.

”את האורז נאכל לכבוד שבת. מחויבים אנו לענג את השבת במאכלים משובחים ובמיני תבשילים”, אמר הרב. ”ומה יהיה ביום ראשון”, שאלה הרבנית, ”האם נרעיב את הילדים???”.

מה יעשה מי שהאוכל בביתו כמעט נגמר והתבשיל היחיד לשבת,
בא על חשבונה של הארוחה היחידה ביום ראשון?

יעקב א. לוסטיגמן

הימים ימי הצנע, תקופה קצרה אחרי מלחמת תש”ח. בביתו של מרן הגאון הצדיק רבי יהודה צדקה זצ”ל, כמו בבתיהם של רבים אחרים מתושבי ירושלים, שרר מחסור חמור, וכמעט הגיעה המשפחה לפת לחם.

השלטונות הגבילו אז את מכסת המזון שיוכלו האזרחים לקנות, וגם מי שהסכים לשלם טבין ותקילין, לא יכול היה לקנות מעבר למכסה שהוקצתה לו על ידי הרשויות. לאחר רכישת המזון נדרשו האזרחים להשתמש בו בתבונה ובצמצום, כדי שלא יאלצו לרעוב עד הפעם הבאה שבה יוכלו לקנות מזון.

והנה מתקרבת שבת המלכה, הרבנית הצדקנית פהימה צדקה ע”ה, הצליחה להשיג קמח לאפיית חלות לשבת, וגם מעט ירק כדי לענג את השבת, אך כשבאה לבשל מאכלים לכבוד שבת לא הצליחה הרבנית למצוא בבית דבר. רק מעט אורז עמד במזווה.

מרן זצ”ל רואה שהכירה אינה דולקת, ושהסירים אינם מבעבעים כפי שהורגל מדי ערב שבת. ”מה קרה היום?”, שאל את נוות ביתו בליאה רבה, ”האם אין לנו דבר בבית כדי שנוכל לבשל אותו לכבוד שבת?”.

”יש רק מעט אורז”, השיבה לו הרבנית. ”לשבת יש לנו חלות ואת האורז חשבת לשמור ליום ראשון, כדי שהילדים לא ירעבו”.

”לא ולא”, השיב רבי יהודה צדקה לרבנית, ”את האורז נאכל לכבוד שבת. מחויבים אנו לענג את השבת במאכלים משובחים ובמיני

תבשילים. אין זה מן הראוי לנהוג כך כלפי שבת קודש”.
”ומה יהיה ביום ראשון”, שאלה הרבנית, ”האם נבזבז את כל האוכל על סעודות השבת, ונרעיב את הילדים שלנו ביום ראשון?”.
”חלילה וחס”, השיב לה הרב. ”ביום ראשון הקדוש ברוך הוא כבר ידאג לנו לאוכל. אנחנו צריכים לסמוך עליו שהוא יקיים את ההבטחה שלו למי שמכבד את השבת, ”לוו עלי ואני פורע”.

הרבנית שאשה כשרה וצדקנית היתה, עשתה כדברי בעלה הגאון. בני המשפחה כיבדו את השבת בשירה ובזמירות, ואף הטיבו את ליבם באורז הטעים. מרן זצ”ל חיזק אותם והזכיר להם שהקדוש ברוך הוא זן ומפרנס את כולם, ובעזרתו יתברך יגיע אוכל גם ביום ראשון.

בשעות הבוקר המוקדמות של יום ראשון, עוד לפני שהספיקו הילדים להרגיש את תחושת הרעב מתחילה לקנן בקרבם, לאחר שסעדו היטב ביום האתמול, נשמעו לפתע נקישות על דלת הבית. אורח מבגדד הגיע במפתיע לבקר את רבי יהודה צדקה ועמו הביא שק מלא וגדוש במאכלים טעימים, ובו כמובן גם כמות לא מבוטלת של אורז.
בני המשפחה שמחו שמחה גדולה, והרב ששמח יחד עימם הדגיש כי אין זו הפתעה או אירוע יוצא דופן: ”כך סדרו של עולם”, אמר לילדיו ולבני ביתו, ”כשאדם מכבד את השבת, הקדוש ברוך הוא דואג שהוא לא יינזק מזה ולא יפסיד שום דבר ממה שהוציא עבור שבת המלכה”.

גליון 679
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וגו' אמר רבי יוסי, ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ונתן בתוכו בני אדם, ופקדם שיהיו עסוקים במלאכתו, במצוות ובמעשים טובים, והוא רואה אותם והם לא רואים אותו. ולעתיד לבוא, עתיד הקדוש ברוך הוא לישב עליהם בדין, ומניח ספר תורה בחיקו ואומר, כל מי שעסק בזו יבוא ויטול שכרו, שנאמר (ישעיה ל"ג י"ח) "איה סופר, איה שוקל, איה סופר את המגדלים". איה סופר, אלו מלמדי תיגוקות לשם שמים, יבואו ויטלו שכרם, איה שוקל, ששוקל קלים וחמורים, יבואו ויטלו שכרם, איה סופר את המגדלים, אלו לומדי מדרש הלכות ואגדות, יבואו ויטלו שכרם.

(שו"ט משלי ט"ז)

פרשת השבוע

אותו. אבל הנשמה שבאדם, שואף כל ימי חייו, שיוכל להשיג מטרתו לזכך את נשמתו, ע"י תורה ותפילה ומדע דקדושה, וכו', אבל אחד בלי השני אי אפשר, כשם שהמדעים צריכים לעגלה, ולבעל העגלה ולסוסים, כך הנשמה החלק האלקי שבאדם, אינה יכולה להשיג מטרתה המדעית והרוחנית והודככותה, קדושים תהיו רק בגוף עבור וע"י נפש הבהמית.

לא תקום ולא תיטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך (י"ח-י"ט) מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזולאטשוב זיע"א, שהיה אומר, אם רואה אני שיש קטרוג ח"ו למעלה ושערי תפלה ננעלו ח"ו, אני מתעטף עם הכלל ישראל מלשון עטיפה, וזה פירוש הדבר 'תפלה לעני כי יעטוף'. אבל זאת לדעת, אי אפשר לעטוף עם כלל ישראל, רק אם מקבל האדם על עצמו בלב שלם לפני התפלה, 'ואהבת לרעך כמוך, לא תקום ולא תטור' וכו', יש לסלוח לכל אלה שחטאו נגדי, לאחר כל הקבלה הזאת עלי, גוברים הסיכויים שגם בשמים יתנהגו ככה אתי.

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' החלק האלקי הנשמה שבלבכם קדוש הוא הרה"ק הרשב"ב מליובאוויטש זיע"א, המשיל את הענין של קדושת הנשמה כך. פעם נסעו שלשה אנשים מדעים לכפר מסוים, אשר שם היה עליהם לעשות נסיונות מדעיות ממדרגה ראשונה. ישבו על עגלה ונסעו לדרכם, בחוץ היה שלג וקור ורוח מפרק הרים, המדעים ריכזו כל מחשבתם בשאיפתם להגיע לכפר המסוים, כדי להשיג את מטרתם בניסיון המדע החשוב מאד לעולם המדע. העגלון חשב בכל הדרך, הלוואי שיוכל להגיע כבר לבית המרוח הקרוב, כדי שיוכל לשתות בקבוק יי"ש, לחמם את גופו הקר מכפור. הסוסים הרהרו כל הזמן, הלוואי יגיעו כבר לאורווה של סוסים ויאכלו לשובעם.

הנמשל הוא: לכל נברא יש מטרה אחרת שלאותה מטרה הוא שואף כל ימי חייו. ובכן, האדם שיש בו נפש הבהמית, הסוס ששואף תמיד שיוכל להרוות רעבונו התאוותני - הבהמי, הגוף העגלון שואף כל ימי חייו שיוכל לשתות יי"ש בבית המרוח, אכילה ושתיה וכו', רק זהו כל מטרתו ושאיפתו, רוחניות כמובן לא מעניין

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:06 ת"א: 7:08 ר"ת: 8:40

אחרי-קדושים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:49 ת"א: 7:05

המבחן של רבי משה איסרליש הרמ"א הקדוש זיע"א

(ליומא דהילולא י"ח אייר)

סיפור זה אירע לפני למעלה מארבע מאות שנה בעיר קראקא, בה היתה בתקופה ההיא קהילה יהודית גדולה ומשגשגת, כאשר סיפורנו מתחיל, התאבלו יהודי בעיר על הסתלקותו בדמי ימיו של רבם ומנהיגם הרוחני, והצטערו שלא השאיר אחריו בן שיוכל למלא את מקומו. ראשי הקהילה נועדו לישיבה, והחליטו כי לקהילה כמו שלהם לא יתאים כל רב, ועל הקהילה לשגר שליחים בכל רחבי המדינה, ולתור אחרי רב גדול בתורה ובעל שאר רוח, אותו יקבלו עליהם כרועה רוחני. שני שליחים בעלי צורה שנבחרו על ידי ראשי הקהילה יצאו לדרכם לחפש רב לקראקא, הם עברו בקהילות רבות, ביקרו בישיבות גדולות, עד ששמעו לבסוף על רב צעיר הנחשב על ידי יודעיו כ"ראשיתה של תקופה" בגאונותו היוצאת מגדר הרגיל.

שני השליחים התקשרו עם הרב הצעיר ר' משה ללא איבוד זמן, הם גילו כי ההערכות ששמעו אודות הרב בן השמונה עשרה לא היו מוגזמות, למרות גילו הצעיר היה ר' משה למדן מעמיק ובעל ידיעות רחבות ביותר, בעל מידות תרומיות והופעה נעימה. בהיותם משוכנעים כי זהו האיש אותו הם מחפשים, הפעילו השליחים את כל השפעתם, עד שהצליחו לשכנע את הגאון הצעיר לבוא אחריהם, ולהיות הרב הראשי והרועה רוחני של יהדות קראקא. בלב עליו ושמח חזרו השליחים לעירם, כדי לבשר את הבשורה לראשי הקהילה, עתה נדרשו ראשי הקהילה לעשות את כל הסידורים כדי להכין קבלת פנים נאותה לגאון הצעיר שיבוא לעירם, ובימים ההם היה בקראקא מנהג, לפיו נהגו היהודים להודיע לבישוף המקומי על אישיותו של הרב שבחרו לעצמם ולקהילתם, בהתאם לכך התיצבה משלחת של נכבדי היהודים בפני הבישוף והודיעה לו על הבחירה המוצלחת, הם תארו לבישוף על מעלותיו של ר' משה, והטעימו כי הבחירה תהיה לברכה לא רק לקהילה היהודית, כי אם לקראקא העיר בכללה שיהיה לכבוד לה, שאישיות כה דגולה תתיישב בה ותשפיע עליה מזויו תורתה.

הבישוף התרשם מאד מדברי המשלחת, ואמר להם כי אם כל מה שאמרו נכון הוא, הרי שיש לקהילת קראקא מול עם הרבנים שלה, הוא מצידו אמר יקדם בברכה את בוא הרב החדש לעיר, הבישוף ביקש שיוודעו לו את התאריך המדויק בו יגיע הרב, כדי שגם האוכלוסיה הלא יהודית תוכל לקבל את פני האישיות הדגולה בכבוד הראוי. ראשי הקהילה היו עתה מאושרים בתכלית, ללא שהיות הם עשו את כל הסידורים לבואו של ר' משה, ובבוא העת הודיעו לבישוף בהתאם לבקשתו את המועד המדויק. סוף סוף הגיע היום הגדול, משלחת שהיתה מורכבת מנכבדי העדה, יצאה כדי להביא את הרב החדש. וכאשר הגיעה הידיעה כי הרב ופמלייתו נמצאים במרחק קטן מהעיר, יצאו כל בני הקהילה היהודית למקטון

ועד גדול כדי להקביל את פני המנהיג הרוחני החדש, לא היה איש המסוגל לעמוד על רגליו שנעדר מהפגנת אהדה ספונטאנית זו, גם הבישוף יצא בהתאם להבטחתו להקביל את פני המנהיג היהודי, נתלוותה אליו פמליה גדולה של כמרים ואנשי כנסיה, שנסעו כולם בכרכרתו המהודרת של הבישוף, בהיותו חובב טקס וקבלות פנים מפוארות, ציווה הבישוף להביא תומורת שתצעד לפני הכרכרות ותקבל את הרב היהודי בתרועת חצוצרות. אחרי צפיה ממושכת, נראתה לבסוף כרכרתו של הרב משה בקצה האופק, הבישוף שהתכונן לקבל פני אישיות יוצאת מגדר הרגיל, תיאר לעצמו דמות מרשימה בעלת זקן לבן כשלג היורד על מידותיו, נקל לתאר איפוא את אכזבתו, כאשר מכרכרתו של ר' משה יצא עלם צעיר עם חתימת זקן שאך בקושי ניכרה על פניו, על אף אכזבתו הגדולה, נאם הבישוף נאום חוצב להבות אותו חיבר עוד לפני שראה פנים אל פנים את הרב החדש, אולם בלבו פנימה הוא היה מלא כעס על היהודים שסידרו אותו, כיצד העיוו היהודים הללו לצחוק ממנו ולהביאה יחד עם נכבדי הנוצרים לידי כך, שיקבל את פני הצעיר שבחרו להם לרב. אולם החליט הבישוף שהוא כבר יראה ליהודים שלא כדאי להם לחמוד לצון עם הבישוף הגדול של קראקא.

מיד בשובו לארמונו, שיגר הבישוף איגרת לראשי הקהילה היהודית, ובה הזמנה דחופה לבוא אליו מייד באופן דחוף ביותר. היהודים התפלאו, מה יכול להיות כה דחוף, אחרי שרק זה עתה ראו את הבישוף ואף דברו אתו. כאשר באו אליו בהולים, הוא אמר למנהיגים היהודים, כי לא היה יפה מצידם לשים אותו במצב מביש כזה, שהוא הבישוף הגדול, הלך לקדם פני עלם צעיר שזקנו טרם צמח, עתה אני אציע לכם הצעה שעליכם לקבלה, כדי להינקות מאשמה זו, אמר להם הבישוף בטון מאיים, הצעתי היא שהרב החדש שלכם יעמוד ל'בחניה' בפני גדולי המדינה, כמרים, פילוסופים, מרצים באוניברסיטה, וחכמי הדת. אני אאסוף את כל רבי המדינה, והם יציגו שאלות לרב שלכם כל מיני שאלות על כל מיני נושאים. אם הרב שלכם יוכל להשיב על השאלות תשובות מתקבלות על הדעת, ואין לי ספק שאם הוא באמת גדול כל כך כפי שהצגתם אותו בפני, הרי שיעמוד בקלות במבחן הרי טוב, אם לאו, יהיה הדבר הרת תוצאות חמורות לא רק לגבי הרב החדש שיתגלה בכל קלונו כרמאי, כי אם לגבי כל הקהילה היהודית של קראקא, במקרה כזה יגורשו יהודי העיר ורוכושם יחרם לטובת אוצר המדינה. תודיעו לרב שלכם, הוסיף הבישוף בחומרה את מה שאמרתי לכם, ואני כבר אדאג לכך שהוא יקבל הודעה מתאימה על המועד המדויק בו תתקיים ה'בחניה' הפומבית שתתקיים באולם העירוני הגדול.

ראשי הקהילה נתקפו יאוש מר, כל שמחתם התנדפה והיתה כלא היתה, אין ספק שרבי משה הוא גאון גדול, אולם היכול להתמודד עם כל רבי המדינה, גדולי הפילוסופים, ראשי הכמורה וכו' שהבישוף ירכום כדי לנסות ולהכשילו, מי יכול היה לדעת מראש איוו סכנה טמונה בבחירתו לקהילת קראקא המעטירה.

משל ונמשל

למה להגיד ברוך אתה ה'

למה לו לאדם לומר "ברוך אתה ה'" הרי כשהוא אומר "ברוך" ודאי כוונתו להקב"ה, כי במחשבה הוא גם כן חושב עליו ית' קודם שאומר "ברוך", ומכל שכן כשאומר "ברוך" אף שלא אמר עדיין "אתה" ודאי כוונתו אליו ית', ויש להסביר זאת על פי משל למלך שיש לו שרים רבים ונכבדים זה למעלה מזה, ומה גדולתם? חשיבותם היא גדולתם, ומה חשיבותם, זה שמקורב יותר למלך הוא החשוב, ומיהו המקורב יותר למלך? זה שהמלך אוהב אותו יותר מכל האחרים, ולמה אוהבו המלך יותר מכל האחרים מפני שהוא חכם יותר מכולם, ומיהי חכמתו שמכיר יותר מכולם גדולת המלך, ומפני שמכיר יותר גדולת המלך לכן הוא אוהב את המלך וירא מהמלך ובוש מפניו לעבור על רצונו, כי הוא מכיר ביותר חשיבות המלך שמלא כל הארץ כבודו, ובלעדיו לא ירים איש את ידו ואת רגלו והוא מחיה את כולם ומלכותו בכל משלה, לכן רוצה השר הזה להגדיל ולרומם בעיני הכל גדולת המלך שיכירו גם הם גדלו וטובו אשר מלא עולם, ולכן המלך החכם היודע לבו ומחשבתו הטובה ורצונו הוך של השר, מקרבו עוד יותר ואוהב אותו אוהב נאמנה, ולכן כשבא לפעמים אדם אחד לשאול איזה דבר מן המלך, הדרך הישרה היא לספר תחילה שבחו ואחר כך לשאול את צרכיו.

והנמשל מובן מאליהו כשאדם חכם בא לפני המלך ופותח בשבחו, הוא משבח את המלך בראש דברי השבח ואומר יתעלה ויתגדל ויתרומם שמו של המלך, והחכמים הפקחים העומדים בהיכלי המלך הפנימיים המקורבים למלך, הם ודאי מבינים היטב גם קודם שמוכיר שם המלך, שבוודאי הוא משבח את המלך, כי מי הוא כסיל אשר בחושך ילך לשבח אדם אחר בפני המלך, הלא דמו בראשו, ברם אלה הרחוקים מן המלך העומדים בבתי אבראי או העבדים הרחוקים מהמלך, מי שמאמין באמונה שלימה אפילו מחשבה זרה כרוכה בתפילתו, מכל מקום לא יהיו להפסיק אלא יתקשר עוד יותר עם המלך, אבל עקרב היינו מי שאינו מאמין כמו שמבואר בתיקונים שעקרב היינו עקר ביתא דשכינתא ואז ניטלה ממנו היראה כלל או בוודאי פוסק.

(הרה"ק ה"דגל מחנה אפרים" מסידליקוב זיע"א)

(יומא דהילולא י"ז אייר)

ראשי הקהל קראו לשיבת הנהלה דחופה, הם החליטו פה אחד כי לפני שיגלו לרב את הגזירה הקשה, הם יקיימו בסודיות יום צום ותפילה, אולם הרב משה גילה מיד כי משהו אינו כשורה, הוא החל לחקור את ראשי הקהל מה קרה? מדוע נפלו פניהם, מדוע אין הם אוכלים ושותים? כאילו ט' באב היום. לבסוף נאלצו לספר לו את כל הסיפור והוא מיד הודיע כי הצום בטל ומבוטל, לא היתה להם כל רשות להחליט על צום בלעדיו, אל דאגה אחי היקרים, ניסה הרב משה לנחם את ראשי הקהילה, אין זה המקרה הראשון, ובוודאי לא האחרון שאנו היהודים הועמדנו בפני מצבים כאלה, אני מקוה כי השם יתברך יתן לי את הידע הדרוש כדי שאוכל לענות לכל שאלותיהם, ושם ישראל לא יתבוה ברבים, אלא אדרבה, יתקדש יחד עם שמו יתברך.

בהגיע היום הגורלי, היה האולם העירוני מלא עד אפס מקום, יהודים ולא יהודים התחרו על המקומות, ברצותם להיות נוכחים במבחן המיוחד במינו, אשר תוצאותיו יכלו להיות הרי סכנות לגבי הקהילה היהודית. להזמנת הבישוף נענו ובאו פילוסופים אנשי מדע כמרים ואנשי רוח מכל הסוגים. רבי משה היה חיור, אך כל סימני התרגשות לא ניכרו עליו, עיניו נוצצו וכל כולו אמר כבוד, מבטו העיד על החלטה נחושה כמו על בטחון בה' ית', הוא מוכרח לעמוד במבחן ולהצליח, כי לא רק גורלו הוא, כי אם גורל כל הקהילה היהודית מבחינה פיזית ורוחנית כאחד הועמד על כפות המאזניים.

המבחן החל, השאלות ניתכו על ר' משה אחת אחרי השניה, אולם הוא לא התבלבל ולא התפעל מאישיותם של שואלי השאלות, אלא התרכז בשאלות עצמן, והשיב על כולן כאחת, תשובותיו באו בשטף בקול שקט אך בוטח ללא היסוס או גמגום כלשהו, באולם שרר שקט מופתי, רק קולותיהם של השואלים וקולו השלו של הרב משה נשמעו חליפות, כך עברו שעות ארוכות, עד שלבסוף קם הבישוף והכריז כי המבחן נגמר, הוא נוכח לדעת כי כבודו לא נפגע על ידי כך שיצא לקבל את פני הרב החדש, אלא אדרבא, הוא שמח שהעיר קרקא זכתה לאישיות רוחנית כה מקסימה. בנאומו שנשא בפני כל הנאספים, ציין הבישוף כי יהיה זה לכבוד לו אם יוכל מפעם לפעם להיוועד עם הרב משה, ולשוחח אתו על ענינים שונים, ולקבל עצתו, הוא אמר כי היהודים שתוארו בפניו את גדלותו של רבם החדש, לא גילו אלא מקצת שבחו, והביע תקוה כי האוכלוסיה היהודית והלא יהודית של קרקא תחיה בשלום והבנה זו בצד זו. אין מספיק צבעים בקשת כדי לתאר את שמחת יהודי העיר נוכח הצלחת הרב לעמוד במבחן החמור, הם הודו לה' על חסדו ואמיתו והביטו בהערצה על הרב הצעיר שלא היה אלא הרמ"א שהתפרסם מאוחר יותר בעולם היהודי כפוסק גדול שרשתו פרושה על כל העולם היהודי הרמ"א רבי משה איסרלש.

צ'ין אדם לחברו

הצדקנית שעמדה בנסיון

מעשה במשפחת אחת שהתגוררה בירושלים העתיקה לפני עשרות שנים, באותה תקופה יום כביסה למשפחה היה מהעבודות הקשות במשק הבית, עקרות בית של היום עם מכונות הכביסה האוטומטיות, לא יכולות לתאר לעצמן את הקשיים שהיו כרוכים בעבודה מאומצת זו. ובכן בשעה טובה ומוצלחת, אחרי כשש שעות עבודה מפרכת, תלתה עקרת הבית כנגד השמש שני חבלים מלאים בכביסה על שתי קורות לאורך החצר.

בצהרי היום נכנסה אחת השכנות לחצר כשהיא צועדת לביתה, משום מה נראו לה שתי הקורות האלכסוניות וחבלי הכביסה התלולים עליהם כמפריעים לה בדרך הילוכה, וכי המעבר בחצר לא מספיק רחב בעבורה לעבור בו. במקום לקבל זאת בהבנה ולשמור על יחסי אנוש בין שכנים, ולכוף מעט את הראש כדי לעבור. ברגע כמימרא תקף אותה יצרה ואחזה בולמוס של כעס ונקמה, נכנסה בזריזות לביתה, תפסה מספריים, יצאה לחצר וחתכה את שני החבלים מלאי הכביסה, כל הכביסה הצחה והנקיה לאחר עמל מפרך נפלה ברעש על אדמת החצר הבלתי מרוצפת.

האשה בעלת הכביסה עמדה לרגע כהמומה בפני המבחן הקשה, לפי הטבע האנושי היתה לכאורה צריכה להתפרץ בצעקות וקללות על השכנה ופעולתה המרושעת, כל היצרים האפלים התלקחו

בקרבה דרוכים כאש עצורה, אך האשה שאבה לפתע כוחות אדירים ממעיין אמונתה הצרופה והזוכה, בתוך שניות גועשות התגברה על הנסיון הקשה, חסמה את שפתיה והצדיקה עליה את דין שמים, מסתמא זה מגיע לי ותהא צרתי כפרתי.

היא אספה את הכביסה מהארץ, שטפה והסירה את הליכלוך, חיברה וקשרה את החבלים והלכה למגרש שכונת בתי מחסה ותלתה שוב את הכביסה בכיכר הגדולה. בשעות הערב הביאה את הכביסה היבשה לביתה במצב רוח טוב, פרשת הנסיון טרם באה לסיומה, בעלה של האשה חזר הביתה אחר תפילת ערבית והיא לא מספרת לו ממה שקרה לה בחצר, דומה כי הנסיון השני גדול הוא מהראשון, כי הרי דאגה בלב איש יסיחנה, ומה עוד שמקרים כאלו עלולים לקרות לה שוב בעוד ימים ספורים מאותה שכנה רעה, אולם היא מתאפקת שנית ושותקת.

הדבר היה נשאר בהעלם לולא אותה שכנה עצמה, שנכנסה בלילה מבוישת לבית חברתה וביקשה לסלוח לה מאותה תקרית מכוערת. היא סיפרה כי בתחילת הלילה קיבל הילד שלה חום גבוה מאד באופן פתאומי, והיא תולה זה כעונש מן השמים על רשעותה היום בצהריים. אותה צדקנית גבורת הרוח סלחה ומחלה לה. וזכתה שלשנה הבאה לאחר שנים של ציפיה נולד לה בן שהוא אחד מתלמידי החכמים הגדולים של ירושלים עיר הקודש.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לישרים - תקט"ו)
הרה"ק רבי ישעי' מייאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת הריב"ש - תקנ"ד)
יום שני י"ד אייר
הרה"ק רבי יהודה לייב מזאקילקוב ב"ר משה (ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)
יום שלישי ט"ז אייר
רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)
הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א)
הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרנן נתנאל - תקכ"ט)
הרה"ק רבי שמואל מקארוב (תק"פ)
הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא ועליג (תר"ט)
יום חמישי י"ז אייר
הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע ביהודה-תקנ"ג)
הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יהואל (דגל מחנה אפרים - תק"ס)
הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר-תקצ"א)
יום שישי י"ח אייר
רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)
רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)
הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)
הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רבניצין שליט"א
מו"ס "ב"ב אורח" רפרוס יום החרש על המערים.

באיסור לדבר בשעת חזרת הש"ץ (א')

א) לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח ציבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא, וגוערים זו. (שו"ע א"ח סימן קכ"ד סעיף ז')

ב) יש לגעור באנשים שלומדים בעת חזרת הש"ץ, או אומרים תחנונים, ואפילו אם מכוונים לסוף הברכה לענות אמן כראוי. (שו"ע הרב שם סעיף ו')

ג) כמה בתי כנסיות נחרבו רח"ל בשביל שדיברו בו בשעת חזרת הש"ץ. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ז)

ד) יש למנות אנשים שישגיחו על זה. (שם)
ה) החרדים אל דבר ה' משימין הטידור בפניהם בשעת חזרת הש"ץ, ועיניהם וליבם שם שלא יראו חוצה, ואו מכוונים על כל מילה ומילה. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ו בשם הש"ל"ה)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ התנא האלקי

רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

נלב"ע י"ח אייר תנצב"ה

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אח"ק - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון
מכון באר האמונה
ארה"ב: Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2025 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת אחרי-קדושים - ל"ג בעומר

אמונה

ה' רועי לא אחסר - יאמין שהקב"ה מנהיג ומנהל את העולם כולו ותשקוט סערת רוחו..... ד

ל"ג בעומר

עולו ואתכנשו - לקראת האי יומא רבא הילולא דרשב"י..... ו

נגילה ונשמחה בו - לשמוח בשמחת הרשב"י ועוז וחדווה במקומו..... ח

אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים..... ט

ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות..... יא

האי יומא ברשותי קיימא - יומא דרשב"י..... טו

זה היום עשה ה' - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות..... כב

מקום בחר משמיא - ושם נעלה ונראה..... כד

לפטור את כל העולם כולו - כוחו דרשב"י גם שלא בפניו..... כט

תורתו מגן לנו - ללמוד מאמרי רשב"י..... ל

אתם מטהרים - יום מסוגל לטהרה וליראת שמים, וכוחם הגדול של קבלות טובות בעניינים אלו..... לא

אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י..... לה

ספח"ק בת עין

הנה כל זה מרמז על ימים שבין פסח לעצרת, שהולכים ממדרגה למדרגה עד קבלת התורה, היינו שבשעת יציאת מצרים היתה התחלת התגלות הדעת, כמאמר חז"ל (ב"מ סא:): אני הוא שהבחנתי בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור, ר"ל שאז היתה התגלות הדעת (ומהי הדעת -) שיבינו בני אדם שהשם יתברך הוא הבוחן כליות, ומשגיח תמיד על מעשה בני אדם ומחשבותם, ומושל בכל, ועל ידי זה יירא ויפחד ויבוש ממנו ית', ויטהר מחשבותיו ומדותיו לעבודת הבורא ברוך הוא, כן ישתדל כל ימי הספירה עד שיגיע למדרגה גדולה, שהוא בחי' שפלות והכנעה שהוא בקבלת התורה, שהתורה נמשלה למים (תענית ז.), מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך וכו', ר"ל שאין התורה שורה אלא על מי שיש בו שפלות ונמוכת רוח.

נדע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ר"ל שתזהר מאוד באותן הימים שהן לפני מ"י, ר"ל לפני יום החמשים (מ"י בגימטריא חמשים) שהוא יום קבלת התורה, כי אחה עתיד ליתן דין וחשבון עליהם, כי אז הוא העת וזמן להתקדש וליכנס לבחי' גדולה שהוא שפלות וענוה. (בת עין, ריש פרשת קדושים)

פרשת אחרי קדושים

- אל ישב במקומו, כי ה'מנהל' של העולם הוא הקב"ה, וחוצפה היא לישב במקום זה - ולחשוב על עצמו שהוא מנהיגו של עולם.

אשרי המאמין המהלך אחר הבורא בתום ושלוות הנפש¹ כאותה צאן המהלכת אחר הרועה בהשקט ובבטחה - שאין לה כל דאגה אודות מזונה ולעולם לא תחשוב מה ייעשה בה, ביודעה כי היא זגורלה נתונה בידי האמונות של הרועה ושלום עליה נפשה². ו'יסוד' זה מצינו ב'אור החיים' הק' (בראשית מה טו) דהנה, כשבירך יעקב אבינו את מנשה ואפרים אמר

ה' רועי לא אחסר - יאמין שהקב"ה מנהיג ומנהל את העולם כולו ותשקוט סערת רוחו

בפרשת³ (קדושים, יט ג) 'איש אמו ואביו תיראו' ובנמרא (קידושין לא.) 'איזהו מורא - לא יעמוד במקומו',

דרוש דרש הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"א ד"ה איש אמו) להמליץ על אלו המסובבים בעולם הזה בהרגשה כי הם הם 'מנהיגי העולם', (באומרם מוטב היה אם היה קורה כך וכך, ואם היה מתרחש כהנה וכהנה הרי היה דבר פלוני הרבה יותר טוב, וכדו' רבות), על זה אמרה תורה 'את ה' אלוקיך תירא' (דברים ו יג) וכדרך שאמרו חז"ל ב'מורא' האב - אל ישב במקומו, כך כביכול נאמר על 'מורא' הקב"ה

א. כתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע וז"ל, אאמו"ר זצוקללה"ה (הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע) כשהיה קורא בשבת זו (אחרי) פר' יוה"כ היה לו געגועין גדולים על יוה"כ כמעט עד כלות הנפש, והיה אומר משל, כשרוקחין מרקחת קודם הנישואין בשביל הנישואין טועמין מן המרקחת גם בשעה ההיא, וכך בשבת זו צריך להתעורר בקדושת יום הכיפורים, עכ"ל.

ב. כאשר שמעתי במליצה מאיש צדיק נבון וחכם, מעשה באיש יהודי שעלה על האוטובוס הנוסע מעיה"ק ירושלים לבני ברק, ומצא עליו 47 נוסעים יושבים על הבאס, שאל האיש את הראשון, האם הנך מכיר את הדרך לבני ברק... ענה האיש לא ולא, המשך לשאול את השני ונענה באותה תשובה, וכן הג' והד' עד שכל 47 הנוסעים הודו ואמרו שאינם מכירים את הדרך, החל האיש דואג ותמה בקול, אויה לנו, כיצד נגיע למחוז חפצנו, כאשר אף אחד מהנוסעים אינו מכיר את הדרך נלך בה. נענו אליו כל הנוסעים, אדוני, שב על מי מנוחות על מקומך, תנוח דעתך, הרי יושב כאן 'מנהיג' (נהג) בראש האוטובוס, והוא יודע ומכיר את הדרך היטב היטב, הוא יודע את אשר לפניו והוא יוליכנו מהרה קוממיות לארצנו, כולנו נגיע למחוז חפצנו ולחיים ושלום. הנה, לא פחות ולא יותר לזה האיש נדמים בני עולם המסובבים בעולמו של הבורא ודואגים יומם ולילה היאך נגיע למחוז חפצנו, היאך נגיע לטרפנו ולכל צרכינו, אומרים לו, רבי יהודי, שב במנוחה על מקומך, יש כאן מנהיג העולם היודע את אשר לפניו, הוא ברא את העולם והוא מנהיגו בחן בחסד וברחמים, כל אחד יגיע למחוז חפצו ולכל עניניו באופן הכי נעלה וטוב.

ג. מסופר על הרה"ק רבי יוסף מאיר ממאכניווקא זי"ע, שבינקותו בהיותו כבן שש נכנס פעם אל זקנו הקדוש הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע, וזקנו שאלו על מעשיו באותו היום, ענה הנכד היום הלכתי לבקר ב'שוק הבהמות', כי שמעתי אומרים שאליהו הנביא נמצא שם וגבר חפצי ורצוני לראותו. אמנם, חיפשתי בכל השוק ואף עליתי על עמוד גבוה, ובכל זאת לא עלתה בידי לראותו, רק 'מוסר' אחד לקחתי משם, כי ראיתי שהבהמות שאינם נכנעים תחת המוכר ומנסים בכל כוחם להישמט, הרי הם נחבלים בחבלות יתירות ומכות שלא לצורך, ואילו השוורים שמסרו והכניעו עצמם נשאררו בשלימות ובריאות גופם, ומזה למדתי, שהמתעקש בעת שצרה נוחתת לפתחו, ואינו מקבלה באהבה ובהכנעה, בזה הוא נחבל יותר ויותר, אך אם מקבל את הכל באהבה, באמונה שהכל מאתו יתברך, אזי תקדמנו ברכות טוב, ויינצל מכל המכות היתרות. כשמוע הרה"ק מסקווירא דברים אלו יוצאים מפי נכדו, אמר לו - בני, אם זאת למדת שם ברור לי שאכן, אתה לא זכית לראות את אליהו הנביא, מכל מקום הוא ראה אותך.

ד. כחלק מההליכה אחר הבורא כ'צאן אחר הרועה' הוא להבין שכל מעשי הרועה לטובת צאנו המה - אף אם מתחילה אינו נראה כן. וכך כתב בעל 'נפש החיים' זי"ע (דרשות מהר"ח שה"ש, א ז) בפסוק (תהלים כג א-ב) 'ה' רועי

באר הפרשה - פרשת אחרי קדושים

ה

לפני רועה הרועה אותה, ואחר שסדר זכות אבות התחיל להתפלל המלאך וגו'.

ובן כתב הרה"ק השם משמואל זי"ע (חנוכה תרפ"ג) דלכן נקראו מנהיגי ישראל 'רועים' (שבעה רועים במיכה ה'ד) כי מדרכם להכניס בלב ישראל שיהיו נמשכים אחר השי"ת כצאן הנמשכים אחר הרועה מעצמם בלי התבוננות - רק מצד אמונה, וכענין שכתוב (תהלים לו

'ויברך את יוסף ויאמר האלוקים אשר התהלכו אבותי לפניו, אברהם ויצחק, האלוקים הרועה אתי מעודי עד היום הזה'... ומבאר ה'אור החיים', וז"ל. (הזכיר זכות אבות 'אברהם ויצחק, כי בזה) התחיל לעורר האהבה של הקדמונים, כסדר תפלת 'שמונה עשרה' שמתחילין בזכרון 'זכות אבות' (ואח"כ מתפללין). (הוסיף) והזכיר גם כן זכותו בהצנע, ואמר 'האלוקים הרועה אותי', כאן רמז זכותו, ומתי זכותו - כי הוא יעקב היה מתהלך לרצונו יתברך בשה

לא אחסר בנאות דשא ירביצני, על מי מנוחות ינהלני, כי פעמים שהשה רוצה להמשיך בדרכו מאחר שנראה לו שבמקום פלוני יש 'מרעה שמן וטוב' ושם ימצא מרגוע לנפשו ושובע לרעבונו, והנה בא בעה"ב ומושיבו דייקא במקום הזה אשר הוא עומד (ירביצני מלשון 'הרביץ בהמתו' - הושיב אותה), והשה איננו מבין על מה ולמה יענהו בעה"ב... והאמת, כי רק במקום ההוא יש 'נאות דשא', ע"כ ירביץ את צאנו, שישארו במקום זה למלאות שובע וחסרון רעבונו. וכן להיפך, פעמים שהשה רוצה להישאר על עמדו במקום מסוים, ובא בעה"ב ומכה בו ודוחקו להמשיך בדרכו ואף אז לא יבין השה מדוע נגזר עליו להתייטר תחת שבטו של בעה"ב, ובאמת, מטרתו של בעה"ב להוליכו ולנהלו עד למי מנוחות' שם ירווה צימאונו במים זכים וחיים... ולדידן, פעמים מעביר הבורא את האדם ממקומו למקום אחר והוא מצטער ע"ז באמרו הלא טוב לי שבת פינת ביתי, ולא ידע כי בחמלת ה' עליו נהיתה זאת כי שם טובתו באמת. לאידך, פעמים שהאדם חושב, אוי לי, כי 'נתקעתי ביכול' פלוני, ב'עסק' פלוני, וכל נסיונותי למצוא מקום חדש עולים בתוהו, וכיו"ב לענין מקום עבודת הפרנסה, שמחמת סיבות שונות עושה 'השתדלויות' למצוא מקום חדש - 'בוס' חדש וכיו"ב, והכל מתנהל לו להיפך... אז ידע כי הקב"ה 'מרביו ומושיבו' באותו המקום כי דייקא שם הוא מקום הצלחתו וכו' וברבות הימים ימצאנו.

מעשה בבן יחיד להוריו שנתייתם מאביו העשיר ל"ע, ככלות ה'שבעה' החל הבן לתור אחר ה'אוצר' שאביו אמר לו שהוא משאיר לבנו אחריו, החל בודק את ריצפת הבית מרצפת מרצפת (tile by tile)... והנה הוא רואה כי אחת מרצפות הבית עומדת באופן משונה בעקימות נוראה, אז הבין כי תחתיה מסתתר איזה 'סוד'... ויחפור האיש וימצא את ה'אוצר' הגדול... נמצינו למידיים כי ה'אוצר' הגיע לידינו רק בזכות שהכיר באביו שאינו עושה סתם 'דברים משונים' עאכו"כ יש לנו להבין כן בכל הנהגת הבורא אתנו כי אין ה'אב' - אבינו שבשמים עושה דברים משונים סתם ולכשנתבונן נמצא דייקא תחת העקמימות 'אוצר' גדול מאד...

ה. ידועה בזה הנהגת הרבה צדיקים שלא להרבות בהשתדלות בשום ענין שבעולם, והיו אומרים 'מ'דארף זיך לאזן פירען' (לתת עצמו בידי הבורא שינהיג אותו כרצונו), וכן הובא על הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (אמרי הרי"ם, שלח בהערות) פ"א אמר אין זו הדרך שלנו... הננו הולכים אחר רצון השי"ת כצאן אחר הרועה.

עוד מובא בשם החידושי הרי"ם, שלאחר שקם מהאבילות על בנו רבי אברהם מרדכי זצ"ל אמר, אם הייתי רוצה דוקא היה בכוחי לפעול שיחיה בני ז"ל, אבל כאשר ראיתי שרצון הבורא יתברך כן הוא, לא התחלתי לעמוד נגד רצונו יתברך, עכל"ק.

וכן שמעתי מעשה באחד מגדולי ירושלים ה"ה הגאון הרב א. ליפא זילבערמאן זצ"ל שנקרא בשנות גבורתו ע"י 'ראש ישיבה' לשמש כ'נושא ונותן' בישיבתו הידועה בעיה"ק ירושלים תובב"א, כי הגאון משרידי הדור הקודם ועצם ההבטחה בו ובצורת בלימודו תוסיף יראת שמים ואהבת תורה בתלמידים, אחר כמה ימים נתן ר' ליפא את הסכמתו, אך אז אמר לו ראש הישיבה כי עדיין עליו לקבל הסכמת 'נשיא הישיבה' - אחד מגדולי הדור שליט"א, לפליאתו ענה הנשיא בלאו, ונימוקו עמו כי לדעתו אין למנות מי שמאיזה סיבה אי אפשר לשלחו באם לא ימלא את תפקידו כראוי, ומה אעשה שר' ליפא 'אדם חשוב' הוא ולא ניתן לשלחו ריקם הביתה... חזר רה"י אל ר' ליפא כשתשובת 'נשיא' הישיבה בפיו, אלא שהוסיף לומר לו, אבקש את מע"כ שיאות לעלות עמי לבית נשיא הישיבה, כי אך יראהו ה'נשיא' מיד יסכים למינוי הנכסף - שהרי בוודאי יראה בו כי 'חכמת אדם תאיר פניו', כי

ל"ג בעומר

ג) שכן ארץ ורעה אמונה. וע"כ מחמת שהכניסו אמונה בלב ישראל נקראו רועים והוא עיקר הכל, כאמרם ז"ל (מכות כד) 'בא חבוק והעמידן על אחת, שנאמר, וצדיק באמונתו יחיה'... כי עיקר האמונה הוא שיהי' בטל להשי"ת בכל מדותיו.

עולו ואתכנשו - לקראת האי יומא רבא הילולא דרשב"י
 בזוה"ק (האוינו אידר"ז רצו): מסופר כל סדר הלוייתו של רשב"י (עיי' ספר 'כוהו דרשב"י' מערכת ד'), בשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון, ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מאחר שרצו שרשב"י יהיה קבור אצלם. עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סביבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י).

על מעשה זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק, בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברור לנו שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני האדון ה' ביום שמחתו.

מעתה לא יועף לבו על הנהגת ה' - אם היא נראית לו כ'קשה' כי כולה טובה וברכה ויסמוך כי ה' 'רועי' לא אחסר והנהגתו אינה אלא 'נראית' ברעה, וכן אמר נעים זמירות ישראל, כי שבח הוא לבורא עולם שהוא 'המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר' (תהילים קמו ח). וביארו צדיקים שרמזו יש כאן למי שמתנסה בייסורים קשים ומרים, ונראה לו ש'עננים שחורים' באו עליו והם מחשיכים בעדו את אור השמש, ידע שבאמת כל 'חשכות' עננים הללו אינה אלא מפני ש'המכין לארץ מטר' - ומשכן ה'מטר' בתוך אלו העננים, ומתוך צרה יבוא הגשם להשקות צמאי חסדיך, ולא היתה זאת לרעה כי אם לטובה.

בבר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות דרכים בעבודת הבורא, רט) וז"ל, הוא ז"ל היה אומר, כי יהודי צריך ומחויב להאמין כי 'קץ שם לחושך', והחושך יעבור ובמקומו יופיע האור.

קרנו אור פניך' להשפיע אהבת תורה וירא"ש בתלמידים. ויען ר' ליפא, מעודי הרגלתי את עצמי והעמדתי את דברי ה'אור החיים' נר לרגלי - אם הקב"ה הנהיג כך, הנני הולך אחריו בתמימות כצאן אחר הרועה ולא אעשה אפילו פעולה אחת לשנות את אופן הנהגתו עמי... (אף כי מדרגות רבות יש בענין זה, מ"מ כל אחד ישריש דברים אלו בקרבו ועכ"פ יתחזק בזה לפי מדרגתו).

1. אשרי אדם בוטח בך ומרגיש עצמו 'בטוח' בהילוכו אחר הקב"ה הרועה אותו, אוי לו למי שאבד הרגשה זו כי אז הוא 'תלוש' ובודד בעולמו, וכה ביאר הרה"ק משינאווא זי"ע בפסוק (תהלים קי"ט קעו), 'תעיתי כשה אובד בקש עבדך', ולכאורה קשה מהו שה אובד היה לו לומר כשה נאבד, שהרי השה עצמו לא איבד כלום, ורק הרועה הוא זה שאיבד את השה, אלא ביאורו, שאכן השה איבד ולא הבעלים, כי הבעלים (הרועה) לא הפסיד אלא שווי 'דנקא' - שה אחד מעדרו, אבל השה שתעה בדרכו איבד אבידה גדולה - שהפסיד את בית הרועה, ובזה הפסיד את כל חייו, כי מעתה אין לו מי שידאג עבורו בכל צרכיו במאכל במשתה ומדור. ולזה השה אנו דומים, כי הבורא לא חסר לו ולא כלום, אך אנו - 'תעיתי כשה אובד', שאבדנו את הקשר עם אבינו שבשמים הממלא כל מחסורינו ברוחניות ובגשמיות, ועל כך אנו זועקים בתפילה ומבקשים מאבינו שבשמים, אנא ממך בקש עבדך, חפשני בקשני שאזכה לשוב אליך, וכאשר נבקש בתחינה על כך ודאי נזכה לפעול שישבינו אליו כבן האובד אל אביו (שער יששכר לבעל המנח"א, תשרי מאמר ישע רב אות יח).

2. משל למה הדבר דומה, כמו ה'קפיץ' (ספרינו"ג) אשר מתרחב ומצטמק לפי ידי הממשמש בו, והנה כמה שתדחקהו הדק היטב היטב - אזי כאשר תעזבהו יקפוץ ה'קפיץ' למעלה למעלה, וירידה זו צורך עליה. על זה הדרך בעת ש'דחוק' לאדם מאד מאד כל זה הכנה הוא לטובה והרחבה עצומה שבוא תבוא אליו בקרוב ממש.

ועיקר תכלית אותה 'בת קול' היא לעורר פנימיות ליבות ישראל קדושים עולו ואתכנשו - 'היכנסו' בפנימיות לבבכם, ה'יו מחוברים ומקושרים לתוקף קדושת היום, להתקשר לאדונינו בר יוחאי בכל לב ונפש, בראש זכראשונה בחיזוק האמונה בכוחו דרשב"י לבטל כל הגזירות בכלל ובפרט ולפטור את העולם כולו מן הדין, ולהאיר נשמות בני ישראל באור מופלא רום מעלה, מתוך שמחה יתירה, בריבוי תפילות ובתחנונים באהרא קדישא מירון ובכל אתר ואתר, ובהליכה בדרכיו הק' ובקבלות טובות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, וכדלהלן², ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות. וכבר כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"ב דרוש יא) וז"ל, ויום ל"ג בעומר הוא הילולא

ח. רמז נפלא נתן לנו אחד מצדיקי הדור שליט"א כי בלילה הזה מאיר לנו 'אור זרוע לצדיק' (תהלים צז יא), ומזה ענין אורו של הצדיק 'לזרע' הנזרע, אלא ביאורו, כי כמו בזרע הנזרע, הרי גם אחרי שהכניסוהו לתוככי האדמה יש להמשיך לטפל בו, להשקותו וכו' וכך יצא ממנו פרי טוב או פרח וצמח מפואר, כיו"ב הוא לענין אורו של הצדיק, כי הגם שהוא נזרע בתוכנו, אבל כעת עלינו לטפל בו, להשקותו ולהשקיע בזה כוחות, כדי שיכנס האור הגדול בקרבנו, ואז יציץ ציץ ויגמול שקדים ופירות טובים.

פעם אחת בערב שב"ק (שנת תרס"א) בעיצומם של ההכנות לשבת קודש פרצה שריפה גדולה בעיר גור ונשרפו כל בתי העץ, לקראת ש"ק עבר השפת אמת זי"ע לשהות באופן זמני (ארעי) באחד מבתי האבן הבודדים שנותרו לפליטה בעיירה, ולמעשה עקב חוסר הזמן והמהומה הגדולה נמצא שהמרק שהוגש לפני הרבי בסעודת ליל שבת היה קר, התבטא אז השפ"א בפליאה אזא גרויסע פייער און די יוהך איז קאלט (אש גדולה כזו והמרק קר...) ושיחת תלמידי חכמים צריכין לימוד, יש שביארו שהשפ"א רצה להדגיש שיתכן שתהיה אש גדולה מאד מסביב 'ארום און ארום', אבל כל זמן שהאדם לא יכניס האש תחת קדירתו לא יתחמם תבשילו כלל, אלא ישאר בקרירותו, וכדי שיתחמם צריך האדם לקשר את תבשילו עם האש הגדולה ורק אז יזכה להתחמם כראוי.

ולדין ייאמר, כל אחד ואחד רוצה לקבל השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות מהאש והאור של רשב"י, אבל בכדי לקבל את ההשפעה והחמימות (לא די בהדלקה, אלא) צריך להמשיך את האש אל תוכו, על ידי ש'יתחבר' אל אש הקודש של רשב"י, ובאמת זהו כח הנפלא שברא הקב"ה בטבע האש שכל מה שנדרש מן האדם הוא רק פעולה אחת קטנה להדליק 'ניצוץ קטן' ואז מאליו מתרבה ומתגדל האש לשלהבת גדולה על ידי ש'כח אחר מעורב בו', כך גם כאן בניצוץ אחד תתלבה כל האש לטוב לו כל הימים.

הרה"ק היסוד העבודה זי"ע נשא את משלו לחולה אנוש שבדקו הרופא וגילה את אזנו כי דרך רפואתו היא, שישפוך יין על גבי התנור וינשום עמוק את הריח העולה, הלך החולה וניסך יין על התנור, גם הכניס את האוויר עד לתוך עמקי ריאותיו, אך לדאבון לב לא נראה שום שינוי במצבו, חזר האיש אל הרופא ושאלו 'למה רימיתני', הן עשיתי ככל אשר ציוויתני ואיני רואה שום סימן הטבה. החזיר לו הרופא, הגידה נא, מה עשית, סיפר לו החולה כך וכך עשיתי, נענה לו הרופא, אוי, סכל שכמותך, וכי תעלה על דעתך שיש תועלת בשפיכת יין על גבי תנור צונן, כלום 'סגולות' הנני נותן לך, הרי הכוונה הייתה שתדליק תחילה אש בתוך התנור, וכשיהיו דפנותיו רותחות אז תשפוך יין, ובזה ינדוף ריח היין ויתפשט כהוגן בחלל הבית, ובכח עשן זה כשיכנס לגופו של אדם לסלק ממנו את כל המזיקים. והנמשל לענייננו, יום ל"ג בעומר הוא 'יום מאיר' מלא אורה והשפעות קדושות ונפלאות, אך תחילה צריך האדם להבעיר בעצמו אש קודש - הדלקת הלב, למען יהיה כלי מחזיק ברכה, ובזה ישאב השפעת וקדושת הימים עד שיבואו כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו.

וכבר אמרו, כי מצינו הפרש בין שתים מניגוני יום הק' הלזה, ניגון 'בר יוחאי' שחברו הגה"ק המקובל האלוקי רבי שמעון לביא בגולה, וכל הזמר מדבר בלשון נוכח אל רשב"י (נמשחת, אשריך, מושב טוב ישבת וכו') ואילו ניגון 'ואמרתם כה לחי' שחברו הגה"ק ה'בן איש חי' והביאו מירונה מדבר כל דיבוריו על רשב"י בלשון נסתר (קדוש הוא, אשרי עין ראתהו תורתו מגן, הוא ימליץ טוב), ללמדך שאין הדבר תלוי במקום שנמצא גופו של אדם, אלא העיקר תלוי היכן נמצאת 'נפשו' של אדם... וגם הרחוק פרסאות הרבה יכול לדבר בלשון 'נוכח' אל רשב"י...

ט. כלל הדברים, כי הנה 'הילולא' הוא גם מלשון שמחת נישואין, כעיי"ז איתא באלשיך הק' בפירושו על איוב (פ"ל כ"ג) על הפסוק 'והנפש תלעג לרש' (פ"י לגוף) וז"ל, ותלך צהלה ושמחה לחוג את חג אורות אשר עשה בחברת

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ועד היכן הדברים מגיעים יש ללמוד ממה שכתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סימן קד) על דבר שאלה שנשאל אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה (מחמת נדר שנדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה. השיב המהרי"ל שבוודאי נחשבת סעודה זו כסעודת מצווה, וז"ל. וסעודת מצוה הוי בעל ברית, מילה ופדיון הבן, וסיום מסכתא, וכל היבא דנהנה מסעודת ת"ח כאילו נהנה מזיו שכינה כמו שדרשו רבותינו ז"ל מסעודת יתרו (ברכות סד). הילכך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה הוי, עכ"ל, והיינו ש'סעודה' זו היא סעודת הרשב"י, וכאילו נהנה מזיו השכינה [ופשיטא ואין צריך לומר שדברי המהרי"ל שנאמרו כתשובה להלכה למעשה לא נאמרו לסעודה באת"ק מירון דייקא... אלא לסעודה שנערכה בחו"ל].

ועל אחת כמה וכמה שתגדל השמחה ביותר ב'אתריה דמר', היינו באתרא קדישא מירון", וכדאיתא

דרשב"י, כי מת אז, והיה למעלה הילולא [בבחינת] 'הנערה באה אל המלך' וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר, ולא לבלות זמן בעו"ה בהבלי עולם, אשר הוא לצדיק לצער, עכ"ל.

נגילה ונשמחה בו - לשמוח בשמחת הרשב"י ועו וחדווה במקומו

עת שמחה היום לנו - ביום המאיר ובא - יום ל"ג בעומר, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, וכמו שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יומא דהילולא דיליה, ונדע מרצונו שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה מהר"א הלוי זלה"ה"י ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם משום רבנן קדישי, ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורים בזוהר ואידרא זוטא, והוא מנהג יפה'.

הגוף, כנכנסת לחופה לפניו יתברך, כי על כן קראו בספר הזוהר אל פטירת נפש צדיק הילולא. עכ"ל, נמצא שהאי יומא רבא וקדישא הוא בחי' 'יום נישואין', וכשם ש'בשמחת נישואין' הכלל ששים ושמים רוקדים ועולזים, וה'מחותנים' שופכים דמעות כמים בשעת החופה להצלחת הזיווג ושיהא הבניין עדי עד, והקרובים מביאים מתנות לחתן ולכלה, כך גם בהאי הילולא רבא וקדישא 'יום חתונתו ושמחת ליבו' של רשב"י, שעלינו להרבות בשמחה כדת היום מתוך תפילה ותחנונים בשפיכת לב כמים, ובהבאת 'דורונות' לחתן' - רשב"י בכבודו ובעצמו בקבלות טובות... י. ונתן הרה"ק מבארניב זי"ע (אורה ושמחה אות כח) רמז לדבר כי 'שמעון בר יוחאי' בגימטריא 'יבין ושב ורפא לו' (ישעיה ו י).

יא. מעשה זה הביאו הרה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד הרב אברהם הלוי זי"ע שהיה רגיל לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בהיותו על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה', אמר לו האריז"ל, ראיתי בהקיץ את רשב"י עומד על קברו וציווני לשאלך מדוע הנך משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (לא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול. ואם כי אותו מעשה היה באתרא קדישא מירון בציון הרשב"י, אך ממה שהביאו 'החיד"א' יש ללמוד שאין הדברים אמורים דייקא באתריה דמר, אלא רצונו של רבי שמעון לשמוח בחדוותא דיליה בכל אתר ואתר.

יב. הרה"ק ה'חתם סופר' זצ"ל היה נוהג (וכן נהג בעל האמרי אש, הובא בזכרון יהודא) שבימי ספירת העומר היה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבה במסכת שבועות, וכל יום למדו דף אחד (עיין בשו"ת חת"ס אה"ע סימן ק בד"ה ותשו' הרשב"א שכתב בזה"ל ובכל שנה בלמדי שבועות עם התלמידים אמרתי ק' זה...), וכיון שיש מ"ט דפים סיימו את המסכתא בחג השבועות [ויש הלומדים מסכת סוטה, שגם בה יש מ"ט דפים], וביום ל"ג לימד דף ל"ד [כי כל מסכתא מתחילה בדף ב', כנודע] וכאשר הגיע לדברי הגמרא בעמוד ב' 'רבי שמעון אומר... מחכו עלה במערבא', הסביר ואמר בדרך רמז, שבמערבא - זה ארץ ישראל 'מחכו' מלשון שמחה בדברי רבי שמעון, לרמז על השמחה בל"ג בעומר מחמת הילולא דרשב"י (הובא בבני שלשים וילקט יוסף אות קפב).

יג. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל משמשו של הרה"ק רבי שלומיקה מזוועהיל זי"ע סיפר שבאחת השנים לפני הנסיעה למירון לקראת ל"ג בעומר, נענה רבי שלומיקה ואמר לר' אליהו שברצונו לנום מעט, וכאשר יבואו כל הנוסעים ויעמדו הכן לנסיעה יודיע לו. לאחר כמה רגעים הודיע לו ר"א שהקהל עומדים הכן לנסיעה, בהיכנסו לחדר הבחין ר' אליהו שכל הכר והכסת של רבי שלומיקה ספוגים עד כלות מדמעות עיניו, וכבר הבין מה הייתה תנומתו...

שהש"ת הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל"ט, אפילו לפחותים". והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב שהוא נמצא"י יש לו חיוק גדול מכוחו ואורו של רשב"י"ט. ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' מי שיש לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו דרשב"י, הן בכלל"כ, הן בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי קדוש היום לאדונינו. וימלא רצונו של רשב"י - שנשמח כולנו בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב.

מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר מאמר ג אות ג) 'אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כטבע"ד, דכתיב (משלי יג ט) 'אור צדיקים ישמח'ט.

אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קו: קו:) מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיוק ברשב"י, בשם

מיד משעלה רבי שלומ'קה על גבי הרכב (עזב את כל בכיו) החל לעורר את כל היושבים להיות ב'שמחה' ב'שמחה'. תוך כדי הנסיעה הסתובב אל רבי אליהו, ב'הרגישו' שהוא מתענה ביום זה, והורה לו להפסיק את תעניתו תיכף, כי ביום שנוסעים לרשב"י הוא יום שמחה, וזוה היום נגילה ונשמחה בו'.

יד. וכן כתב מהרי"ל מפלטישאן (בפתח ספרו שו"ת מהרי"ל, י"ל בשנת תרל"ג) 'אני זכיתי ג"כ להיות בל"ג בעומר במירון, אחי ורעי אין אני יכול להעלות על הכתב גודל השמחה, אשרי מי שראה זאת... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה היא בכח הרשב"י שרוצה שיהיה משתה ושמחה בזה היום.

טו. וצריך לדעת כי התפילות והבקשות והריקודים והשמחה הגדולה הינם שניים שהן אחת... התפילות יהיו מתוך שמחה וחיוק באמונה בכוחו דרשב"י, וגם השירות והתשבחות תוכן רצוף תפילה לקל חי, ומן הענין להביא מה שכתב הגה"ק ה'פלא יועץ' זי"ע בספרו 'בית תפילה' (שער שירות ותשבחות), וז"ל: כתבו המקובלים שיש שערים בשמים לתפלות ויש לשירות, ופעמים ששערי תפילה ננעלים ושערי שירות פתוחים. וספרו מעשה שאירע בירושלים שהתפללו על הגשמים ולא נענו והתחילו בשירות ותשבחות ונענו, עכ"ל.

טז. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק (תהילים קמה ט) 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה לבאר בדברי ה'בית אהרן', רשב"י לכל - לכל מיני הצרות והקשיים טוב לבוא ולהתפלל על קברו, או להתפלל בזכותו, ובוודאי יושיענו ה' באותות ובמופתים.

יז. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפ"י המשניות (פרה ג א) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו 'אדם ובהמה תושיע ה' בגמטריא רשב"י (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה), ללמד שאפילו מי שהוא בבחי' 'בהמה' גם כן רשב"י מושיעו מכל צרה.

יח. וכבר נהגו להכניס במדורות שמדליקים לכבוד התנ"א רשב"י וואטע (צמר גפן) בכדי שתדלק בהם האש, רמוז יש בדבר, כמו שאמרו בדרך צחות כי בשפת האידיש מכנים לצמר גפן 'וואטע', ולשון נופל על לשון שהכוונה בתיבה זו גם ל'רחוקים' (כי גם 'רחוקים' מכנים בשפת האידיש 'וואטע'), כי כוחו דרשב"י לקרב ולחזק את כל הרחוקים...

ומדליקים המדורות בשמן, דאיתא במדרש (שמו"ר לו א) שבני ישראל נמשלו ל'שמן', כדכתיב (ירמיה יא טז) 'זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך', כשם שאין שמן זית יוצא אלא על ידי כתישה, כך ישראל מאירין ע"י היסורין, ועוד, שכשם שהשמן אינו מתערב בשום משקה שבעולם אלא צף ועולה למעלה, כך ישראל אינם מתערבים בין האומות אלא הם למעלה מהם שנאמר (דברים כח א) 'ונתנך ה' עליון על כל גויי הארץ', ושמא אפשר לחבר ב' ענינים הללו זה לזה, כי רשב"י בא לחזק אותנו - אפי' אם אנו רחוקים, מיוסרים, פחותים, נוכל להתרומם - לצוף מעל כל המים הזידונים להנצל מהכל - יבטל כל הגזירות אדוננו בר יוחאי.

יט. בשנת תרצ"ה ביקרו בארה"ק בני הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע (בעודו בחיים חיותו) ועלו למירון בל"ג בעומר, ומפני הדוחק והצפיפות ששררו במערה הכריזו 'מאכט'ס פלאץ פאר די וויז'ניצער קינדער' (פנו מקום לבני הרבי מויז'ניץ), בכדי שיוכלו לגשת אל הציון, צעקה זקנה אחת 'אצל רבי שמעון כולם נחשבים כבנים', ה'אמרי חיים'

באר הפרשה - ל"ג בעומר

נהנה מאד מדבריה והיה חוזר עליהם שכולם כבני רבי שמעון... (והרי ידוע שרחמי האב על הבן אינו תלוי בהתנהגות הבן אם היא ראויה או לא, בכל אופן אפילו אם הוא 'מן הפחותים' תגבר אהבת אב על הבן).

כ. כה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי', והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, לא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהש"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאין מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע. הוסיף המהר"י ואמר 'התחת אלוקים אנכי', שיש לפרשו בניחותא - כי אכן, הצדיק הוא בבחי' 'תחת אלוקים', כלומר, הקב"ה גוזר גזירה, אבל הצדיק מבטלה.

כא. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) וז"ל, לא אוכל להתאפק ולעצור מלספר מעשה ה', מעשה נס נפלא כי נורא הוא, אשר בעינינו ראינו והנני עד ראייה לספר בקהל. בהיותי במירון בל"ג בעומר בשנת תרפ"ג, שחל אז ל"ג לעומר ביום הששי, וכמעט רוב הקהל מאלפי ישראל שהיו שם בל"ג לעומר נשארו אז במירון לשבות שם את יום השבת, ושם היתה אשה אחת שבאה למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגזוז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשארו לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאות נוראות החלו להישמע, אבות נשארו מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי אשר נולד לאחר שנות ציפיה והביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידיה וירדה עמו למטה לביהכ"נ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...', ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך, אל תביישיני ואל תחזיר פני ריקם, ותחזירה לפני חי ובריא, כמו שהבאתיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמך בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחיית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים.

והנה לא נזכר מאומה בדבריו על 'מעלת' האי איתתא אם היתה צדקנית גדולה או שמא אחד מהל"ו צדיקים, אך מעלה אחת היתה בה, שהיה לה אמונה פשוטה ברשב"י שבידו להחיות את בנה.

ומעתה, אין ספק בדבר, שאם יעמוד כל אדם אפילו 'פחות שבפחותים' ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה, יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, ואפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחידי...

סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע ממה שהיה בעת ביקורו בצעירותו במירון בל"ג בעומר, אשה עשירה אחת באה לציון הרשב"י להתפלל, כי שלחה אניה בלב ים מלאה בסחורה יקרה, וביקשה שיעבור הכל בשלום ותרוויח במסחרה. בגשתה אל הציון, שמעה קול אשה עניה מבקשת לחם לפי טפיה ומעות לנישואי שתי בנותיה... פנתה

שליחותו, ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק מכאן אגזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידח בו נשלחו עזא ועזאל [המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, (יומא סו: וברש"י, ד"ה עזאל)]. אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם, דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים אינם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זבאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא, בוודאי עלך אתמר (תהלים קמה יט) רצון יראוי יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה גזר גזירה בשמים ממעל, ואתה מבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר 'רצון יראוי יעשה')²².

ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות

עובדות נוראות מצינו בזוה"ק בכוחו של רשב"י לבטל את הגזירות, וכמובא ב'זוהר הקדוש' (השמטות ח"א עה"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא (פעם אחת) יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשכות ואפילה גדולה היורדת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות בעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י, אנה פניך מועדות, ומה בדעתך לעשות עתה בעולם. ענה המלאך - להחריב את כל העולם כולו, כי גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בגמטריא שלושים, וכעת יש בעולם פחות משלושים צדיקים, לכן, שלחני הבורא להחריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה ואמור לו בר יוחאי שכיח בארעא (הרי רשב"י נמצא בזה העולם), פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחריב את העולם כולו ולא תשגח ביה כבר יוחאי (אל תשגח בדברי בר יוחאי), חזר המלאך לעשות

אליה העשירה בשאלה לכמה מעות הינך נצרכת, ענתה כך וכך, מיד הוציאה העשירה מכיסה את כל הסכום ונתנה לה ככל צרכה, ובזה הסתובבה אל הציון ואמרה, 'רבי שמעון, הנה זאת האשה פעלה כל משאלות לבה, אנא, עזור לי גם כן.... ותפעל בשמים ממעל שיהיה לי שמירה עליונה על נכסי ועל הספינה השטה בים הגדול'.

והיה ה'דברי שמואל' מפליא בדבריו, כי אותה עשירה לא פנתה לאמר, ענני אלוקי בזכות הצדקה הגדולה שעשית עתה, אלא באמונתה ביקשה שזכות הרשב"י יעמוד לה, כי לא יוכל רשב"י להחזיר פני שואליו ריקם (מזקנים אתבונן). לפני כמה שנים בהיותי ב'מערה' בתוך 'קהל עם ועדה' שגדשו את היכל הציון הק' עד אפס מקום, נכנס איש פשוט והמוני ופילס דרכו להגיע אל 'הציון' ממש, ובתוך כדי הליכתו הגביה קולו באמרו, רבי שמעון הגעתי, עוד שתי דחיפות אני אצרך... פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו לעשות כמעשהו, חלילה וחלילה מלדחוף יהודים בכל ימות השנה ובכל אתר ואתר, וכ"ש באתרא קדישא הדין, אך זאת עלינו ללמוד, את האמונה הפשוטה ברשב"י, להאמין בכל לב ולב כיצד רוחו הגדולה של רשב"י מרחפת ושומעת כל תפילה ובקשה, ועלינו לדחוף 'שתי דחיפות' בלב עד שנוכל לומר בפה מלא רבי שמעון הגעתי...

כב. ועד היום נמשך כח זה בכל עוז ותעצומות, ונביא פה כמה מעשיות בודדים, כטיפה ממש מן הים... ממה ששמענו מבעלי המעשה.

ידוע היה הגה"ח רבי שמואל שפירא זצ"ל משרפי מעלה שבעיה"ק ירושלים תובב"א, בהתקשרותו העצומה לרשב"י ולאת"ק מירון, מרבה היה ר"ש לעלות מירונה שם היה מתדבק ביתר שאת ויתר עוז בצורו וקונו, ובכוחו דרשב"י. עובדא נוראה ונפלאה שמעתי מחתנו הגה"ח רבי משה לעפקאוויטש מעי"ת מאנסי יצ"ו.

בחג השבועות שנת תשט"ו עומדת הרבנית של רבי שמואל וגוחנת מעל מיטת בתה התינוקת, היא עומדת ומנסה בכל מיני עצות ותחבולות להוריד את ה'חום' שתקף את בתה שהיא בקושי בת שנה, ומרוב חולשה כבר אין בכוחה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

אפילו לבכות, אט אט, גם נשימותיה נעשות קשות, לבה של האם הצעירה אינו נותן לה לעזוב את מיטת התינוקת אפילו לא לרגע אחד. על כן יושבת היא שמה עם תהלים'ל קטן בידה והיא קורעת שערי שמים עבור התינוקת שנחלתה בערב החג ומצבה יורד מטה מטה.

משעבר הלילה, והפציע אור יום חדש, ועדיין לא ראתה כל שינוי לטובה במצבה של הבת, הוליכו את בתם לבית החולים, בהגיעם שמה ראה הרופא את התינוקת ונבהל למראה עיניו, מיד שאל, כמה זמן כבר נמשך מצב זה, ענתה הרבנית שפירא, כבר כמה ימים שיש לה חום, והיא מקיאה ונראית שלא בטוב. פתח הרופא בסדרת בדיקות, זריקות וכו', הזיז את התינוקת הנה והנה, אבל היא שוכבת כאבן דומם ל"ע. ללא כל תגובה, רק כשהוציאו ממנה כמה טיפות דם מחוט השידרה אז בכתה מרורות מרוב יסורים.

הרופא הבין מיד את חומרת המצב, אך האם הצעירה עדיין לא הבינה עד כמה גדולה הסכנה, אחר זמן קצר הודיע להם הרופא כי בתם התינוקת לקתה במחלת ה'פוליו' שהשתוללה באותם הזמנים ולא פסחה על אף בית מבתי היישוב, מחלה זו היתה גורמת לשיתוק ל"ע (מחלה זו כבר החלה להשתולל בשנת תש"ד, בשנת תש"י הגיעה לשערי ארה"ק, והכניסה אלפי תינוקות לשיתוק ל"ע), ומיד הכניסו הרופאים ל'בידוד' למשך ג' שבועות. מתחילה הלעיטו אותה בתרופות וכדורים בכדי להוריד את ה'חום', רק האם הורשתה לשבת בקירוב ליד מיטת התינוקת, וזו ישבה שם שעות ארוכות מאד, כשספר תהילים בידה ואינה פוסקת מלמלמל פסוקי תהלים.

בעזה"ש"ת עברו ג' השבועות של הבידוד – וידעו שמעתה כבר לא תדביק אחרים, והחלו לדבר לשולחה ל'אלין'... לשמע השם 'אלין' נחרדו ההורים, כי זהו מקום מיוחד למוגבלי תנועה, מה שאמר להם שמוחלט הוא בין הרופאים כי בתם לא תחזור לעולם לפעילות הגוף כרגיל... אבל רבי שמואל והרבנית אינם מתייאשים, ביקורים רבים וארוכים ביקרו ב'אלין', ולא נתנו ל'מראה' התינוקת לייאשם, רק ידעו ש'אין יאוש בעולם כלל', ולכן עמדו שעות ארוכות סמוך למיטתה כשהם אומרים עוד ועוד פרקי תהלים.

אחרי חדשים ארוכים החלו לראות סימנים חלשים של שיפור, בגיל שנתיים החלה התינוקת לדבר, אבל להזיז את עצמה מאן דכר שמיה – רק שיתוק מוחלט ל"ע. כך גדלה התינוקת ב'אלין' החילונית, כשאינה יודעת מקריא"ש ברכות ותפילה, ורק ביקורי המשפחה חיברו אותה לחינוך הקדוש של בני ירושלים, אבל מה יעשו, לא היה שייך כלל וכלל במציאות לקחתה הביתה, כי בזה היתה ל"ע נופחת את נשמתה לגמרי. רק בגיל חמש החלה להזיז מעט דמעט את ידיה, ולשאלת האם את ה'מטפלים' האם זה סימן שיבואו עוד שינויים לטובה, נענתה תשובה 'יבשה' הבה נקווה...

בחודש אלול תשי"ח, יצא רבי שמואל מירונה, כדרכו בכל שנה לערוך את הימים הקדושים באת"ק מירון מר"ה עד אחר יוה"כ בציון התנ"א רשב"י, והרבנית נשארה בתפקידיה לבדה – לגדל את צאצאיה שבבית, ולבקר תכופות את בתם. ויהי באחד הימים, באמצען של 'עשרת ימי תשובה', גמלה החלטה בלב האם – די לצרותינו, חייבים להפוך עולמות ולעשות משהו עבור הבת המסכנה, והחליטה להוליך את התינוקת לציון התנ"א רשב"י – מקום מושב בעלה הגדול בזו השעה, בהיותה מובטחת ששם תפעל שם ישועה רבתית...

כיצד תקיים זאת בפועל – זאת היא משאירה בידי הקב"ה, בהרגשה אמהית פנתה לרופא ביה"ח, ד"ר פאלעווסקי, וביקה ממנו שישחרר את בתה, גם בעיני עצמה נחשבה הבקשה כמשונה מאד (אבסורד), אבל היא החליטה ללכת עד הסוף... הרופא ששמע את בקשתה, מחה בה בתוקף, כשהוא אומר, תינוקת זו צריכה להיות תחת השגחה צמודה, לא תוכלו בכוחות עצמכם לשמור עליה כראוי... אבל, האם לא אבתה להתייאש מבקשתה, התעקשה עם הרופא והבהירה לו שאינה מקבלת סירוב לבקשתה, בעזה"ש"ת יכול נוכל לה, הסכים לה הרופא, כשהוא מציב בפניה 2 תנאים, עליכם להחזיקה בביתכם עד אחרי חג הסוכות, וגם עליכם לחתום שאם יקרה איזה אסון ח"ו האחריות על ההורים בלבד.

האם הסכימה מיד לב' התנאים, באותו יום לקחה את הבת, ובלווית בנה ה'גדול' אהרן בן השבע יצאו יחדיו לדרך הארוכה מעיה"ק ירושלים למירון. באותם הימים היתה הדרך ארוכה וקשה, תחילה נסעו לתחנת הרכבת, ברכבת נסעו עד חיפה, שם המתינו שעתיים על האוטובוס שנסע לצפת והיה עוצר בדרכו על פתח מושב מירון – כל זה היה עליהם ליסע כשהיא נושאת על ברכיה ילדה בת חמש שאין בכוחה אפילו 'לשבת' בכוחות עצמה, מעט דמעט הואילו כמה אנשים טובים לחלוק עמה המשא ולקחת את הבת על ברכיהם. אבל ברובה ככולה של הנסיעה הייתה הרבנית מחזקת את הילדה עליה ועל רגליה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

יג

בהגיעה מירונה, כשאך נחו רגליה על פתח הישוב הרגישה שכוחותיה אזלו ואין בכוחה לשאת את משא הילדה במעלה ההר, על כן התיישבה על הארץ, ושלחה את בנה אהרן לקרוא לאביו הגדול או למי שיתנדב, שיבוא לקחת את הילדה לשאתה בידים. ואכן, אהרן קרא לאביו, שנחרד והשתומם – מה הביא את הרבנית עד הנה ועוד בלווית הבת שכבר 4 שנים לא יצאה ממפתן בית החולים... ועל הכל, כיצד עשתה זאת למעשה...

לא הילאה רבי שמואל את הרבנית עם שאלותיו, אלא ללא אומר ומעש, נטל את הבת בשתי ידיים והניח אותה על מיטה בסמוך לציון הקודש, בחדר הפנימי ליד ציון התנ"א רבי אלעזר, הילדה שכבה שם ללא נוע במשך כמה ימים, כשבני המשפחה קורעים שערי שמים לרפואתה, וכל כל מי שביקר בהיכל הקודש באותם ימים נקרע לבו למראה הילדה והכל נשאו עיניהם ולבם השמימה.

בפתע פתאום, בערב יום הקדוש קרה הנס... הילדה החלה להתרומם מעט, האם הנרעשת רצה אליה, תפסה בידה ועזרה לה לקום... כשהיא מחזיקה חזק בגדר המעקה שמסביב לציון, והנה... הילדה נעמדה בסמוך לציון על שתי רגליה... והכל מחרישים משתהים לראות את הילדה, שעד עתה לא הייתה יכולה להזיז אבר, ועתה עומדת על שתי רגליה.

רבי שמואל הבין שלאור הנס, על הרבנית למהר הביתה, שלא תשאר עם הילדה במירון למשך יום הכיפורים, בהגיעם הביתה – לא יכלו לשלחה לבית החולים, שהרי כך היה התנאי, שעליהם להחזיק את הבת עד אחרי סוכות, לא קל היו הימים, אבל לאט לאט, הבת החלה לטפס, לכרוע על ברכיה, ורק לשבת או לעמוד עדיין היה קשה לה.

משהחזירה האם את הבת לד"ר פאלעווסקי, לא האמין למראה עיניו, ושאל את האם, היכן הייתם, אצל איזה רופא בקרתם, נענתה האם, לא היינו אצל אף רופא במשך כל הזמן... אך הרופא לא האמין לה. בראותה שהרופא אינו מרפה ממנה, והוא חוקר אותה מה עשתה ואצל מי היתה, סיפרה לו על מסעה למירון וכו', אל הפרופסור הגדול רשב"י, ואף הרופא ענה בע"כ, מה שהקב"ה יכול אין אף אחר יכול...

אחרי זמן קצר, הכניסו את הבת לבית החולים 'שערי צדק', שם החלו בסדרת טיפולים חדשה, כי עד עתה שדימו שכל אבריה וגידה מתים לא אבו כלל לטפל בה, ואילו עתה כשכבר החלו לראות סמני תחיה אחרי הביקור אצל הפרופסור הגדול, קיבלו המטפלים רוח חדשה כשראו שיש עם מי ועם מה לעבוד. והנה, המה ראו שעיקר המקומות שניזוקו בגופה הם הרגליים וחט השדרה, על כן, תחילה ערכו 'ניתוח' ברגליה, מה שהועיל שתוכל לשבת וגם מעט לעמוד על הרגליים. מפעם לפעם שחררו אותה הביתה, לשבתות ולמועדים אחרים, בבית גם הלכה מעט על רגליה – בהיותה בקרבת הורים ואחים מסורים תחת חמימות הבית, גם זכו באותם ביקורים למלאת אותה בחבילות חבילות של יהדות ואידישקייט, קריא"ש וברכות, תפילות ודברי תורה, הלכות ככל הניתן.

כמה וכמה ניתוחים עברה הילדה, עד שבגיל 10 נשלחה הביתה (כדי שלא שתשהה יותר במקום חילוני) וכך לאט לאט נשלחה לבית הספר, כשהיא מהלכת בעזרת מקל אחד ברחוב (ורק בבית היתה מהלכת ללא מקל), עד שלאחר כמה שנים זרקה גם המקל הלזה. בעזהש"י נישאה לבעל ת"ח וצדיק הרב משה לעפקאוויטש והקימה דור ישרים מבורך בליעה"ר.

אחר כמה שנים מנישואיה, נפלה האשה באיזה פעם ושברה את רגליה, ומאז לא היתה יכולה ללכת, אחר תקופה ניסתה להירפא אצל רופא גדול במנהטן, הרופא שבדק בצילומים לא הבין מה רוצים ממנו – כי לטענתו, הוא ראה רגליים שא"א לאדם להלך בהם... שאל אותה הרופא מה רצונכם ממני, ענתה האשה, עד עתה הייתי מהלכת על שתי רגלי, ועתה משנפלתי שוב אינני יכולה עשות כן, ע"כ בקשתי שתרפא אותי, אמר לה הרופא, אם הלכת עד עתה על רגלייך אין בזה אלא נס גלוי, כי בדרך הטבע לא היה ביכולתך ללכת כלל וכלל. ענו לו, הנה עד עתה הלכה בזכות הפרופסור הגדול רשב"י, וכדאי הוא רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק.

שמעו נא סיפור נורא ששמעתי מבעל המעשה (מדרי ארה"ב), בשנת תשנ"ז חלתה נוות ביתו במחלה קשה ב'כבד', וסבלה ייסורים קשים ומרים במשך כחמש עשרה שנים, עד שהחליטו הרופאים כי חייבים להשתיל בתוכה 'כבד' אחר (היינו שלוקחים כבד מגוי מיד אחר מיתנו, ושותלים אותו בגוף החולה), אלא שבאותו הזמן לא היה תחת ידם 'כבד' שמתאים לה, לסוג ה'דם' שלה וכו' (כידוע שבוה צריך הכל להיות באופן מדויק). ידידו של בעל מעשה מתושבי עיה"ק ירושלים (מחשובי בני חברתנו בירושלים) היה מחזקו בדברי אמונה ובטחון הסועדים את הלב, ואף היה משתטח על קברי צדיקים בכל עת ועונה ומעורר רחמי שמים מרובים עבור משפחת ידידו.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, פתח ואמר 'ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קטורת' (במדבר יז יא), וכתוב (פסוק יב) 'ויקה אהרן וכו' והנה החל הנגף בעם', וכתוב (פסוק יג) 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', כולי האי אצטרך ליה למשה למטרת, ורשב"י במימריה הקב"ה גוזר והוא מבטל מותנא, היינו שמשה רבינו היה צריך לטרוח בפעולות שונות עם הקטורת כדי לבטל המגפה, ואילו רשב"י עשה כן 'בדיבורו' בלבד^ג.

ו'דבריו עושים פירות', בדיבור בעלמא^ג, כדאיתא ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד). פעם אחת היה רבי שמעון מהלך בדרך, משנכנס לעיר 'לוד' באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. סובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הבא, גזרנא דליבטיל' (היאך יתכן, שאני כאן ועדיין המגיפה קיימת, גזרתי שתתבטל המגיפה). תיכף נשמעה בת קול המכרות ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, והקב"ה גוזר גזירה והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד, ומשראה

כה עברו עליה שנים קשות עד שבשנת תשע"ב הוחמר מצבה מאד, בערב שבת שקודם ל"ג בעומר שלח הבעל את ידידו לשבות שבתו באת"ק מירון (יש שכינו בחיבה את השבת הזאת בשם 'שבת אויפרוף', כי יום ל"ג בעומר הוא היולולא, מלשון שמחת נישואין, וא"כ שבת שלפניו כשבת עליה לתורה ייחשב) שיקרע שם שערי רחמים לרפואתה השלימה, וכך עשה, במשך כל השב"ק התחנן הלה ללא הרף במערת רשב"י לרחמי שמים.

וישמע ה' לקול תפילתו, ובאותו זמן שהלה שפך תפילות כמים באת"ק מירון אירעה תאונת דרכים (עקסידענ"ט) בניו יארק, ונהרג אז גוי ש'כבדו' היה ראוי ומתאים לחולה הנ"ל, אך דא עקא שהיו שני גויים אחרים ברחבי ניו יארק שאף הם המתו (לפניה) זמן רב להשתלת כבד'. מהנהלת בית החולים ניסו להשיג את הגוי הראשון ברשימה אך ללא הועיל, ומשלא הצליחו להשיגו פנו אל הגוי השני, הלה מיהר לבוא, וכבר הכינו אותו הרופאים לניתוח (כידוע ניתוח זה הוא הקשה מכל הניתוחים ל"ע). אך משקרב הלה אל החדר המיועד, החל מרתת מאימה וחזר בו, ושב לביתו. הרופא המפורסם ד"ר בראהן שנכח בבית החולים מיהר להתקשר בעצם יום השבת (מטעמי פיקוח נפש) לאחד הרבנים העוסק בסיוע לאחינו בני ישראל בענייני רפואה - אולי יש אחד מאחינו בני ישראל הזקוק ל'כבד' - כי לא הרי הכבד כשאר האברים שיש למהר בו ככל האפשר להשתיל בגוף החדש. הרב חיפש ומצא ברשימותיו כי כבד זה מתאים לחולנית זו, מיהר הרב להתקשר אל בני המשפחה, והנה על פי דרך הטבע לא היו עונים לו על הטלפון בעצם יום השבת קודש, כי לא היו עונים רק לטלפון שראו כי הוא מ'בית החולים' המיוחד שבמאנהעטען (מנהטן), ולא מבארא פארק - מקום מגורי אותו הרב שליט"א, אך כעת משהתקשר הרב הרים אחד הפעוטות את הטלפון בטעות גמורה ושמעוהו מודיע על הכבד על כן מיהרו לביה"ח ונצלו חייה.

ביום שני שאחרי שבת זו - בטרם נתקדש ל"ג בעומר בעולם שחל ביום חמישי באותה שנה, כבר עמדה החולה כשהיא מהלכת על רגליה בבריאות השלימה. ויהי לנס.

כג. וכדאיתא עוד בזוה"ק (שמות טו) פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'.

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר (עמוס ג ח) 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל.

כד. והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגים אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשטות, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי האמור שרשב"י לא הוצרך מעולם לגזור תענית שימלאו משאלותיו, אלא בדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות

שהדברים אמורים ביתר שאת וביתר עוז בהאי יומא ד'ל"ג בעומר' אשר הוא יום קדוש ונורא, המאיר באור מופלא רום מעלה, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באידרא (אידר"ו האיני רצא:) כשגילה סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה שלא תשקע^כ עד שיגמור לגלות את כל הסודות שרצה לגלות אז. וכלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתא בשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל יומא ברשותי קיימא' (כל היום הזה שלי הוא)^כ, וביום זה נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי דיכ^כ. ורמו לדבר, 'ושפע שפע ר'ב ב'בל העולמות, ראשי תיבות רשב"י (שעמי המנהנים)^כ.

והנה שיטת רשב"י ששפע הבא בזכות הצדיק נשאר לעולם, כדאיתא ב'ספרי' (פרשת עקב פסקא לח) לגבי ענין הברכה שהצדיקים מביאים אתם לכל מקום שהם הולכים, כשבא יעקב אצל לבן ברכה באת לרגליו... ירד יוסף אצל פוטיפר ברכה באת לרגליו... ירד יעקב אצל פרעה ברכה באת לרגליו, ובמה ברכו, שפסקו שנות הרעב בטרם זמנם, וסבר תנא קמא שאחרי מות יעקב חזרו שנות הרעב לשמש עד מלאת זמנם (שבע שנים), רשב"י אומר אין זה קידוש השם, שדברי צדיקים קיימים בחייהם ובטלים לאחר מיתתם, אלא שפע הבא ע"י הצדיק קיים לעד ולעולמי עולמים^כ.

האי יומא ברשותי קיימא - יומא דרשב"י

ואין הדברים אמורים רק על 'אותו היום' באותה שנה, אלא אף בכל שנה ושנה יום ל"ג בעומר הוא יומו

אם בכל ימות השנה ניתן לפעול ישועות בזכותיה דרשב"י, פשיטא שקל וחומר בן בנו של קל וחומר

בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה' לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות.

כה. יש שנתנו רמז בהא דאיתא בזה"ק ב'אידרא זוטא' (ח"ג רצו:) בסדר הסתלקותו של רשב"י, שאמר את הפסוק (תהילים קלג ג) 'כי שם צוה ה' את הברכה חיים על העולם', ולא הספיק לומר 'חיים' ועלתה נשמתו בסערה השמימה, והיינו כי השאיר לנו את ה'חיים' בהאי עלמא, כי כוחו הגדול של רשב"י להחיות מתים ו'להחיות את החיים' ברפואות וישועות נשאר לעולמי עולמים.

מעתה הבה נזעק בלב קרוע ומורתח, רבי שמעון אתה 'יודע כל הנסתרות' שבלב, כל אותם הדברים המעיקים על הלב, כשקול יעקב נוהם מתהומותיך איש איש נגעו ומכאובו, אתה 'יודע כל הנסתרות', אותם גזירות רעות שאין איש יודע אפילו לבקש עליהם שלא יבואו, על כן 'דבריך יעשו פירות' לעד ולעולמי עולמים ופְּטַל כל הגזירות, וכלשון שהיה שגור בפיהם של חסידי קמאי להוסיף ולזמר 'בטל כל הגזירות' (בנוסף על הנוסח שנתקן, 'פְּטַל כמה גזירות').

וכמו שפירשו בנוסח התפילה (בר"ה וביוה"כ) 'עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו', שכוונתנו לעורר רחמים משמי מרום, כשם שהקב"ה זוכר תמיד את 'אהבת איתן' להושיע לבניו אחריו, כך עוד יזכור לנו ויושיענו גם עתה, ועל דרך זה לא נחשה בזעקת עוד יזכור לנו, רבי שמעון קדישא, ישועות גדולות ונוראות חוללת בכוחך הגדול עד עצם היום הזה, אבותינו סיפרו לנו באוזנינו שמענו, עוד תזכור לנו ותמשיך לעמוד ולהושיע...

כו. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

כז. הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע נשא משלו לשני ידידים אשר לא מצאה ידם כדי פרנסתם, ונמלכו בדעתם שאין מנוס אלא לחזר על הפתחים ולבקש מיני מאכל להביא טרף לביתם, בלילה נפגשו והראו זה לזה את ה'שלל' אשר הצליחו לאסוף, והנה אחד מהם הצליח בקושי לאסוף שיירי מאכל ולחמים קשים אשר בקושי ניתן להכניסם לפה, לעומת זאת רעהו מילא סלים מלאים בכל טוב בשר ודגים וכל מטעמים, שאל ה'לא-יוצלח' את רעהו, כיצד הצלחת יותר ממני, והרי הסתובבתי במשך שעות ארוכות הרבה יותר ממך ולא עלתה בידי, הגידה לי מה 'סוד' הצלחתך... נענה לו חברו, חזרתי על הפתחים רק זמן מועט... אלא שדפקתי על הדלתות בשעה שבעלי הבתים יושבים בסעודתם, כשהשולחנות מלאים כל טוב, ונתנו לי מלוא חפניים מהשפע אשר היה מונח לפניהם על השולחן, אבל אתה הלכת שלא בזמני הסעודות, בזמן שכבר לא היו השולחנות ערוכים, והוצרכו לפתוח מחדש את אסמיהם, ממילא לא העניקו לך אלא משיירי הסעודות...

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כעין זה כך הוא גם בהשפעות הניתנים מן השמים לכל מבקש ודורש, שאם כי בוודאי תמיד 'הדלת פתוחה' וכוחו דרשב"י יפה כל השנה, מ"מ ביום זה יום ל"ג בעומר 'יושפע שפע רב' - יומא דא ברשותי קיימא, אין לנו אלא לבוא לפתוח שתי ידיים ולקבל בנדבה מרובה, שכן אז עומדים הכן כל ההשפעות הטובות, ומעניקים ונותנים בעין יפה מאשר 'מונח על השולחן', לעומת המאחר שיגיע רק למחרת שכביכול אין השפע מונח, ויתנו לו רק מה'שיריים'...

וכבר רמזו בדרך מליצה בפסוק (תהלים כג א) 'אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים', הישבי (נכתב חסר וא"ו) עולה בראשי תיבות הילולת שמעון בר יוחאי, כי אל יומו של רשב"י אנו נושאים עינינו ע"ד שאמרו בגמרא (מגילה ד): 'עיניהם של עניים נשואות', עניים בדעת עניים בממון וכו' - הכל עיניהם נשואות אל הילולת רשב"י היושב בשמים, ומשפיע שפע רב ביומו הגדול.

מין הבאר

מעשה נפלא יש להסמיק לזה. הרה"ק ה'עצי חיים' זי"ע היה חתן הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט זי"ע בנו של הגה"ק ה'דברי חיים' מצאנז. שמחת נישואיו התקיימה בעיר טארנא שבגאליצ'י בשנת תרנ"ו, באותם הימים היה הרה"ק משינאווא זי"ע - אחיו של הרה"ק רבי שלום אליעזר, זקן ושבע ימים כבן שמונים ואחת, ואעפ"כ הטריח עצמו ובא להשתתף בשמחת החתונה (סיפורים רבים מספרים על הדחק ששררו שם באותם הימים, והוכרחו להעמיד כמה חופות - שלא היו באמת מקום החופה, בכדי שהציבור לא יצטופף סביב מקום אחד), ביום החופה הודיע השינאווער - עת רצון היום לנו, עת פקידה, כל מי שנצרך לישועה וברכה בוא יבוא היום ויפעל כל טוב, מיד נאספו שמה הרבה הרבה שבורי לב אשר צבאו פתח הבית, והתור היה ארוך עד מאד, גם שתי נשים ידידות אשר שתיהן המתינו שנים רבות לזש"ק באו שמה, והנה אחת מהן אמרה, הרי הרבי נשאר כאן עוד כמה ימים, בעזהשי"ת אכנס לקודש פנימה בעוד כמה ימים כאשר הלחץ והדחק יפוגו מעט, ואילו חברתה המתינה בתור הארוך. האשה הלזו אכן נכנסה ופעלה ישועתה - וחברתה באה כמה ימים לאחמ"כ, ואמרה לרבי, הרבי אמר שכל מי שנצרך ישועה יבוא היום, אמר לה הרה"ק אמרתי 'היום' על יום החופה, אבל לא בכל יום אני יכול להבטיח (ואכן אשה זו לא נושעה לדאבון לב).

במה דברים אמורים - רשב"י מכריז דהא כל יומא ברשותי קיימא (כל היום הזה שלי הוא), ע"כ אף מי שיש לו 'עיסוקים' גדולים עד מאד, ישכיל לעזוב את הכל ביום הגדול הזה - באיזה מקום שהוא נמצא, וידע שרק על יום זה אמר רשב"י 'יומא דא ברשותי' ולא יהיה עסוק ביום זה כי אם ברשב"י ושמחתו הגדולה, ובזה ייטב לו בזה ובבא פי כמה וכמה (הגם שבוודאי כל השנה גדול כוחו דרשב"י, אך יש ענין שביום ההילולא גדול כוחו פי כמה להשפיע שפע רב עד מאד) והוא ממש חשש 'הפסד מרובה' אם לא ישכיל לנצל כראוי את היום.

כת. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והורה לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' (תהלים פד ג) - לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י', ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמי קלא).

על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שהרה"ק מדזיקוב כבר היה חלוש מאד, אך לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להישאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם הוא חלוש עד מאד וכבר פסק מלערוך שולחנות (טישן) בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה

מוכן בשעה שתיים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידיים לאכסניא של ה'דברי חיים' להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשו של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים - אנו יראים להיכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אלינו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאוו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידי אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאוו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

וכבר שמענו ממי שאמר, בני הקטן נכנס ל'קבלת פנים' הנהוגה לערוך לחתן לפני כניסתו לחופה, וראה איך שכל המשתתפים שמחים ומשמחים, עסוקים בשיחה, במאכל ומשתה, ואילו בראש השולחן יושב מאן דהו ובוכה מאין הפוגות, דמעות נושרות מעיניו כמו מי הנהר... שאל הילד את אביו, מיהו האדם היושב כאן כמסנן... נענה האב, לא ולא, דייקא הוא הוא החתן, היום נערכת כאן חופתו של איש זה, ודייקא משום שהוא מבין את גודל השעה והזמן אין לו כעת פנאי וזמן לעסוק בשיחה בטילה או באכילה ושתייה, הוא יודע כי עם התפילות והבכי הנלווה להם יפעל לעצמו חיים טובים ומאושרים כל ימי חייו.

והנה אנו באים לשמוח בשמחת רשב"י אשר קרא והכריז עולו ואתכנשו בהילולא דרשב"י, עלינו לזכור שלא להסיח דעת בדברים שאינם מעיקרי היום, רק לשמוח בשמחת רשב"י, ולהוסיף בצידה תפילות ותחנונים על ישועת הכלל והפרט, האיש המשכיל אשר ינצל כך את היום יפעל לעצמו חיים טובים ומאושרים כל ימי חייו.

כט. המשכיל ינצל יום קדוש זה לקבל השפע, כי אינו דומה השפע שניתן לנו במנה יפה וגדושה ביום זה, לשפע הניתן בזמנים אחרים, כי הוא בא מידי של רשב"י - וידו גדולה היא, כמאמר הרה"ק 'דגל מחנה אפרים' זי"ע (פרשת בשלח) על הפסוק (שמות יד ח) ובנ"י יוצאים ביד רמה - ובתרגום 'בריש גלי', ומבאר ש'ברי"ש' עולה לר"ת רשב"י, וזהו ובנ"י יוצאים מגלות האחרון, כשיתגלה אורו של רשב"י - כמו שרשב"י אמר בספרא דא יפקון מן גלותא (הקדמת הזוהר). ואכן השפע הבא לנו ביום הזה בא מידי הגדולות - יד רמה - ולא ביד קטנה, וכבר אמרו, כי יושפע ש'פע ר'ב בכל העולמות, ראשי תיבות רשב"י (טעמי המנהגים).

ונסמך מעשה לזה, מעשה במשפחה אחת שעוני ומחסור שלטו בביתם שלטון ללא מיצרים, פעם אחת שלחה האם את בנה בן שבע שנים, לחנות הפירות והירקות, לקנות מעט ירקות, אחד אחד מכל מין להחיות נפשות בני ביתה העטופים ברעב, משהגיע הבן לחנות מצא שם שוכנים אחר כבוד אגוזים מתוקים (מסוכרים) הערבים לחיך כל אדם ובפרט לתינוקות של בית רבן, והיו עיניו כלות מהביט בהם ואין לאל ידו לקחת מהם כי 'תם הכסף', המוכר שראה את כל המחזה נכמרו רחמיו, ואמר לילד קח מהם ככל אוות נפשך, אולם הילד מיאן ולא לקח מאומה, חזר המוכר והפציר בו קח ככל אשר תרצה, אך הילד קמץ ידיו, עד שנטל המוכר מלא חפניו מהפרי המתוק ומילא את השק, כשחזר אל הבית שאלתו אמו מניין לו אגוזים יקרים אלו, סיפר הנער כל מה שאירע בחנות, תמהה האם, בני יקירי מדוע לא הסכמת לקחת, נענה הילד בתמימות ואמר, הן נער קטן אנוכי, ידיי קטנות המה וגם אם אטול אגוזים בשתי ידיי לא ייכנסו בהם הרבה, לכן רציתי שהמוכר אשר ידיו גדולות ורחבות ימלא שקי בעצמו.

ובזה מבארים מה שאומרים בברכת המזון 'ונא אל תצריכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר ודם כי אם לידך הרחבה המלאה והפתוחה', כלומר שלא ניקח בידינו הקטנות אלא הקב"ה ימלא לנו במלוא חפניו הגדולות והפתוחות... והבוטח בה' ומשליך עליו יהבו - הקב"ה מכלכלו בידו הרחבה והמלאה...

אף אנו נאמר, חיש נא מהר לנצל היום, כי ביום הזה באות הברכות מיד רמה - רחבה ומלאה של אדוננו בר יוחאי - לא ידים קטנות כשלנו.

עוד ייאמר בענין השפע הרב שנשפע ביום זה, כידוע המאמר בשם הרה"ק מטשארטקוב זי"ע, שהקב"ה משפיע עלינו בכל עת שפע רב שפע טוב, אלא שחסרים לנו 'כלי קיבול', ומבאר הרה"ק את מאמר חז"ל (ויק"ר י ה) 'תפילה עושה מחצה', עושה מלשון 'תיקון', כי חצי אחד ישנו בעולם - השפע שהקב"ה משפיע, אלא שחסר לנו מחצה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

דרשב"י. כידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) 'יכול ל' צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א, שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) אנילא לפטור לב את כל העולם כולו ל' מן הדין, ואמרו שבכל שנה ביוזא דהילולא הוא עומד וממליץ טוב על

השני' - והיינו שאין לנו כלי קיבול, ומחצית זו מכינים ע"י התפילה, ורשב"י נותן לנו 'ביד רמה' - היינו 'כלים' גדולים לקבלת שפע רב.

מן הבאר

הנה זה מכבר ספרנו מה שסיפר לי אחד מ'בעלי המעשה' שזכה לקחת לאת"ק מירון את הגה"ח ר' שמחה מונד זצ"ל מחסידי קמאי. והנה, כל ימיו היה ר' שמחה נוסע למירון בל"ג בעומר, ואף כשגילו כבר היה למעלה מבן תשעים שנה לא וויתר על כך, ואכן, כמה אברכים התנדבו להתלוות אליו לעזרו ולתמכו בכל הדרך הארוכה. משנשאל רבי שמחה, הרי כל כך קשה עליו ועל מלווי הדרך והעליה להר ברגל, מדוע לא יסע מע"כ מירונה ביום אחר כשאין טורח הדרך רבה כ"כ. ענה להם רבי שמחה, הבדל וחילוק גדול בין העליה לציון הקדוש בכל השנה ליום ל"ג בעומר, צא ולמד מדרכו של עולם, כשבא מאן דהו לביתו של ה'גביר' להתרימו לצרכי צדקה, יתישב בעה"ב ויבדוק את ה'המלצות' שבידו וכו' וכו', ורק לאחמ"כ יחליט אם בקשה זו הגונה היא ועליו להעניק לו נתינה הגונה. כל זה בביתו של הגביר, אבל, בעמדו בסעודת נישואי בנו יפזר מממונו בהרחבה לכל הפושט יד, ולא יעיין בטיבם של המבקשים, שהרי עתה 'עת שמחה' היא לו. כיו"ב נמי אצל רשב"י - יום ל"ג בעומר הוא זמן 'הילולא' שלו, והריהו עומד ומשפיע על כל המשתתפים שפע ברכות וכל טוב, מבלי לבדוק בציציותיהם. האם נכונה בקשתם וכדומה, אלא הוא מעניק ומשפיע השפעות טובות בלי גבול, מעתה תבינו מדוע הנני מטריח את עצמי ליסע דייקא בל"ג בעומר, ע"כ המעשה. ואף מי שלא עלה בידו לעלות בפועל לאתרא קדישא, הרי עם עריכת השמחה בכל אתר ואתר נחשב שמביא את רשב"י אליו - והרי זה ממש כשרוי באותה שמחת נישואין שה'מחותן' - רשב"י מריק שפע וברכה לכל המשתתפים, מבלי לבדוק אותם מי הם ומה הם. וכמו שרמזו בגמרא (תענית כה:). 'גמירי משמיא מיהב יאהבי, משקל לא שקלי', ביום זה אשר הצדיק בוא יבוא אלינו משמיא, ביום הזה מיהב יאהבי יתן לנו ויריק עלינו שפע רב, אבל משקל לא שקלי - אינו 'שוקל' ובודק אותנו האם אנו ראויים לכך או לא... אלא כל הפושט יד נותן לו הצדיק.

ל. הגאון רבי משה לייב שחור, מגאוני ירושלים של מעלה, ביאר מאמרו זה של רשב"י, במעשה שהיה בשנים עברו, אשר פרצה מגיפה רח"ל בעיר קעניגסבערג שבדייטשלאנד (גרמניה), והיה שם רופא מומחה, והתמסר בכל כוחו לרפאות את החולים, כשהוא מקדיש ימים ולילות, וכמעט שלא ראה שינה בעיניו, עד שסוף סוף נעצרה המגיפה והחלימו כל החולים, והלך הרופא לעיר אחרת בכדי לפוש שמה מכל עמלו, וציווה על בעל האכסניא שלא יגלה לאיש שיש כאן 'רופא' למען יוכל לנוח בלא שום טרדה. לא עברו ימים רבים והנה פרצה המגיפה באותו מקום, בעל האכסניא שמר על מוצא פיו ולא סיפר על הרופא הגדול הנמצא בביתו, ואכן נפלו שם חללים רבים. וכל בר דעת מבין שאותו רופא נהג שלא כהוגן, כי הוא הגורם לכל אותם נפשות שמתו, שמאחר שידע על הכח הגדול בידי להחיש מזור ותרופה היה אסור לו להסתיר עצמו... וזהו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - דעו לכם כי יש בכוחי להושיע אתכם על כל צרה שלא תבוא, וזוהי כביכול כל מגמתו ב'הכרזה' זו להודיע לבני האדם לבל יפול לבם בקרבם בבוא עת צרה עליהם, כי בכוחו לפטור את העולם כולו מכל הדינים ומכל המועקות, פנו אלי והיושעו...

לא. עפ"י תורת הסוד, יש לכוון בכל יום מימי הספירה תיבה אחת ממזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר', ויום ל"ג בעומר הוא כנגד תיבת 'אלקים', והוא ר"ת יכול אני לפטור את העולם מן הדין (אם נחשוב אותיות א' וה' שני פעמים). כי ביום זה כל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמיין.

לב. מעתה יש לומר בהא דאיתא בגמ' (שבת לב.) ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול שנאמר (איוב לג כג) 'אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת', כי מי הוא אותו מלאך מליץ ישר המלמד עליו זכות כשהוא במצב כ"כ נורא עד שתשע

בני ישראל לפוטרים מן הדין, ומבטל את כל הגזירות. וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ 'דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז זוהר רצ"ו), ומבואר בספרים שבבל שנה ושנה ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"ל.

מאות תשעים ותשעה מלמדים עליו חובה - אין זה כי אם רשב"י הסנגור הגדול שיכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין.

בענין זה שמעתי רמז נפלא מאיש צדיק עוסק בצרכי ציבור באמונה מבני החבורה בביתר, דהנה שיטת רשב"י במצות פריקה וטעינה (ב"מ לב.) שהן הפריקה והן הטעינה נעשית בחנם (דלא כשיטת כמה תנאים שרק פריקה בחינם אבל טעינה בשכר), על כן נבוא ב'טעינה' לרשב"י, הנה אנחנו מצפים ומייחלים ל'טעינה' - טעינת ישועות, טעינת ברכות, שפע רב וכל מחסרונו, והגם שאיננו ראויים לכך... אבל לדבריכם הרי גם טעינה היא בחנם - ללא שהנטען ישלם משהו על כך.

לג. ויש לפרש הטעם שנכפל הלשון 'כל העולם כולו', ולא אמר 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', או 'את העולם כולו', שהנה כתב הלבוש (או"ח תקפ"ב ס"ח) שאין לומר בנוסח התפילה בראש השנה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' שהרי זה כפל הלשון, רק יאמרו 'מלוך על העולם כולו', אמנם הט"ז (שם סק"ח) מיישב, לפי מה דקיי"ל בכל התורה ש'רובו ככולו', מעתה, אם נאמר רק 'מלוך על העולם כולו בכבודך' היה אפשר לפרש שהכוונה היא על רוב העולם בלבד שאף זה נכלל ב'כולו', לכן אנו מאריכים בלשונונו לומר שימלוך הקב"ה על כל העולם כולו, ולא רק על רובו. על דרך זה יתפרש גם בלשון שהעיד רשב"י על עצמו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', שלא תאמר שיש בכוחו של רבי שמעון לפטור רק את רוב העולם או רק לרוב מיני הקשיים והצרות, אלא כל העולם כולו יפטרו בזכותו מכל דינים ומכל צרה ועקתא בכלל ובפרט ברוח ובגשם בזה ובבא, איש איש בנגעו ומכאובו.

עוד י"ל, עפ"י מה דאיתא ב'ספורנו' (פרשת קרח) על הקרא 'כי כל העדה כולם קדושים' - ומבאר, דהיינו 'מכף רגל ועד ראש', מעתה אף אנן נאמר, 'יכול לפטור את כל העולם כולו' - היינו כל יחיד ויחיד 'מכף רגל ועד ראש' ייפטור מכל נגע ומחלה מכל צרה וצוקה.

עוד יש להוסיף בביאור כפל הלשון, כי הנה יש שרמזו במה שאומרים ומבקשים 'מלוך על כל העולם כולו', עפ"י מאמר צדיקים, שיש מי שממליך את הקב"ה על כל העולם - על ז' רקיעים ועל ארבע רוחות העולם, על השמים ממעל ועל הארץ מתחת, בים וביבשה, על כל אלף אלפי הנבראים שבכל קצוות תבל, אבל למרבה הצער שוכח מלהמליך את ה' על אדם אחד ויחיד מבין כל ברואי העולם - והיינו עליו בעצמו. ולכן אומרים מלוך על כל העולם - ומלבד זאת מוסיפין לומר כולו - שממליכים את ה' גם עלינו בעצמינו, על כל תכונותינו, מידותינו, רצונותינו, יצרינו ותאוותינו, מכף רגל ועד ראש. אמור מעתה, כיו"ב לענין רשב"י, יש מי שיבוא להרהר במחשבתו ולומר בלבו ש'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין' הכוונה לעניינים גבוהים, נשגבים וטמירים של 'דינים', ואין הכוונה ל'דינים' האופפים אותנו, כי הצרות שלו הם כאלה צרות גדולות וקשות שאין להם פתרון... והמצב הקשה שלו ברוחניות אינו בר תיקון, ועליו נאמר 'כל באיה לא ישובון' ח"ו. וכן יאמר, שאין הכוונה ל'דינים' הפרטיים שלו, צרה צוקה ומצוקה האופפים אותו בגוף ובנפש, מבית ומחוץ... לזה אומרים לאדם השרוי בצער ויגון, דע לך בני שאכן הכוונה דייקא אליך, לשבר הגדול שלך, לכל גל וגל שעובר עליך ומאיים להטביעך בעומק המצולה, הכל הכל מתבטל ממש בביטול גמור.

וכבר רמזו במאמר חז"ל (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', האי עלמא - כל ההעלמות והסתרות עומדים להסתלק מעלינו, אמנם הם דמיא - דומים, כבי הילולא - כמו שתנצל את יום ההילולא קדישא, אם תנצל כראוי את יום הקדוש אכן תפטור מכל ההסתרות וההעלמות - כי 'יכול אני לפטור את כל העולם'.

לד. כהקדמה לכל הסיפורים המובאים כאן, עלינו לומר כי מעשיות כאלו מתרחשים מידי יום ביומו בזכות התנא רשב"י, ודבר יום ביומו שומעים 'אותות ומופתים' שפועלים אחינו בני ישראל בציון הקודש בדברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש, יכלה הנייר והם לא יכלו, ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. ולא באנו אלא להביא טיפה מטיפה שבים הגדול כפי ששמענו לעורר הלבבות.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

מעשה נורא שמענו מאחד מבני החבורה, בחודש חשוון תשפ"ג נולד לו בנו למז"ט, והנה בחודש טבת גילו הרופאים שהתינוק חלה בעין ימין במחלה הנוראה ל"ע, ההורים פנו לרופא המומחה ביותר ואכן הלה אישר את דבר המחלה, והוסיף שצריך לנתח את הילד, אבל אין הדבר דחוף לעשותו מיד, וקבע זמן לניתוח ביום שני י"ז באייר (ערב ל"ג בעומר), כשאח"כ יצטרך לשהות בביה"ח עוד שבוע ימים, ולבינתיים עקבו במכשיר מיוחד אחר מצב העין והמחלה. והיות שהאב הינו 'מלמד דרדקי' על כן הכין 'ממלא מקום' לכל השבוע שיצטרך לשהות אחר הניתוח בסמוך למיטת בנו התינוק. והנה ביום שישי קודם לזמן המיועד עלה חומו של התינוק, והתקשר להודיע לרופא, נענה הרופא, במצב כזה אי אפשר לנתח על כן נדחה את זמן הניתוח בשבוע, מכיוון שכן נסע אבי התינוק בל"ג בעומר למירון, בהיות ב'הדלקה' שמע לאמר שאם אדם מקבל על עצמו קבלה טובה לכבוד רשב"י יזכה שרשב"י ילווה אותו כל השנה, ומיד התעורר וקיבל על עצמו גדר חיזוק בשמירת עינים שהיה נצרך לזה...

ביום שני שלאחריו הכניסו את התינוק לחדר הניתוח בליווי אמו בלבד (כי א"א שיהיו שני מלווים), כעבור עשר דקות התקשרה ב"ב להודיעו שיחזור מיד... כי כשהביטו הרופאים בתוך המכשיר ראו שהכל כשורה, ואין כלל צורך בניתוח... רק עקבו אחרי התינוק במשך הזמן שלאחריו וב"ה שהילד בריא ושלם, התקיים בו בחוש עין תחת עין... שמירת עיניים תחת חולי העין.

שמעתי מבעלי המעשה, בשנת ה'תשע"ה אירע דבר בבית אחד מאנ"ש מק"ק 'תולדות אהרן' בעיה"ק ירושלים תובב"א, שעקרת הבית החלה (בשלהי החורף) להרגיש לחץ נורא בעיניה וראייתה נחלשה מיום ליום, בצר לה פנתה לרופאים מומחים, והללו לא מצאו את מקור מחלתה, בלית ברירה קבעו לערוך לה בדיקת סי טי (c. t.) ונקבע זמנה ביום ל"ג בעומר בבקרו של יום, באותו היום מיהרה לבית הרופא ומיד אחר עריכת הצילומים הספיקה להצטרף לקבוצת חסידי תו"א הנוסעים מירונה - כי התשובות והתוצאות של בדיקת הסי טי לא יגיעו רק לאחר עשרים וארבע שעות מעת לעת, בהגיעה למירון כמעט שלא הצליחה לראות בעיניה את ההדלקה של הרבי אלא בכתה ללא הרף בתחינה אל ה' שיאיר עיניה וירפא אותה בתכלית הבריאות, אחר ההדלקה נכנסה ל'מערה' מקום הציון של התנ"א רשב"י ובמשך דקות ספורות התפללה על מצבה הקשה... ויהי ממחרת, ותשכם האשה בבוקר והנה היא רואה כאחד האדם... גם כל הלחץ זה הדחק חלף כליל מבין עיניה. אלא שחזקה עליה פקודת הרופא שעליה לבוא לשמוע את תוצאות בדיקת הסי טי, ותתייצב האשה לפניו ובטרם פתחה את פיה לומר לו כי הכל חלף ועבר החל הרופא לומר לה כי נתגלה בצילומים שיש 'בצקת' (נפיחות) נוראה בעיניה, וחייבים בדחיפות לנתח בעיניה כי בלא זה מסוכנת היא לאבד את מאור עיניה לפתע בעודה מהלכת ברחוב העיר... אמרה לו האשה, היום בבוקר למחרת נסיעתי למירון פקה ה' את עיני, גם כל הלחץ פרח לו... ומה לעיני ולניתוח... הרופא שלא הבין את אשר לפניו, אמר לה - מכל מקום עלייך לבוא בכל שבוע להיבדק, כי לפי הבדיקה שנערכה לפני ככ"ד שעות נראית הבצקת כמסוכנת מאד, עשתה האשה כמצוותו, עד שכעבור שבעה שבועות שנבדקה בכל שבוע הודה לה הרופא כי אין כל טעם לטרוח ומעתה משוחררת היא לביתה. זאת ועוד, כי מקץ תשעה ירחים נולד לה בנה הבכור (לאחר כמה שנים מהנישואין) למזל"ט. הבט וראה אלו ניסים ונפלאות אירעו לה מרגע לרגע מחוץ לדרך הטבע, כי באותו היום הראו הבדיקות על בצקת נוראה ומסוכנת - כאן לפני רשב"י, וכאן לאחר רשב"י ששבה להיות כאחד האדם בבריאות השלימה.

עוד מעשה אספר ביודעי ומכירי מתושבי קרית מאור חיים בצפת, שבערב פסח תשע"ו אירעה תאונה נוראה, בה נדרס ילד כבן שלוש, כתוצאה מכך נזדעזע מוחו ואיבד את הכרתו והובל לבית החולים, מיד אחד החג שלחוהו רופאי בית החולים למכון שיקום בטענתם שאזלה ידם מעזור לו, והנה, כב' שבועות קודם ל"ג בעומר נסעו הורי הילד מירונה לרשב"י, שם שפכו שיח כי בכוננתם היה לערוך בשנה זו 'חאלאקע' לבנם הקטן, ועדיין הם עומדים ומבקשים שיזכו להביאו הנה כשהוא מהלך על רגליו... לא נאריך, אבל זאת אומר כי ביום ל"ג בעומר בא הילד כשהוא עומד ומהלך על רגליו וערכו בו חאלאקע, ויהי לפלא, כנגד כל 'נבואות' הרופאים ל"ע.

שמעתי מבעל העובדא הרה"ח רבי ש. ג. שליט"א מוויליאמסבורג יצ"ו שבניו יארק מה שהיה עם נו"ב הצדקנית לרפו"ש. הרבנית חלתה ל"ע בשנת תשס"ח במחלת ה-ms (טרשת נפוצה) בה החולה מאבד את תפקודי הגוף בכל אבריו וגידיו ל"ע. ולדאבון לב במשך חודשי החורף של שנת תשע"ז אבדה את ראייתה כמעט כליל. כמובן שמלבד כל ההתרוצצויות בין כתלי בתי הרופאים, פנו גם ליחיד מומחה בתחום זה - הלה בדק ומצא שהעצב (נערוו) המוליך את הראיה מהמח אל העניים ניזוק ונמחה כליל, כך שעפ"י טבע וכמבואר בספרי הרפואה אין תרופה למכתה, וכבר שלחו מטעם רשויות הרווחה (סוציאלי) להתאים ולהכין את ביתם לבית של עיוורים ל"ע.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כא

ויהי לקראת ל"ג בעומר, עלה הרה"ח ביחד עם נו"ב לארה"ק (בליווי שתי נשים צדקניות אשר נשאו את הרבנית לכל מקום בכסא גלגלים, הואיל וכבר לא היתה יכולה להלך על רגליה), להשתתף בשמחת הרשב"י ביומא דהילולא דיליה ולהעתיר בבקשת רחמים לרפואת האשה תליט"א.

ביום ל"ג בעומר אחר הצהריים עלה בעצת רבו כ"ק האדמו"ר מהרי"י מסקולען זי"ע (לפני שנתעטר בכתר האדמו"רות) לתוככי הציון הקדוש (אחר שהרבי הפליג בשגב גודל הזמן, גם אמר להם שיכולים לפעול מ'הר' מירון, אך הנשים התנדבו להכניסה פנימה). בהגיעם שמה - אחר עיכובים מצד ה'שומרים' וכו' אבל דבר לא עיכב בעדם, עד שגם מלאך... בע"כ ענה אמן והורה להכניסה בסמוך להציון.

שם פתחה האשה באמירת תהלים עד שלאחר שעתיים ומחצה התקשרה אל בעלה שליט"א, סיימתי את כל ספר התהלים, הנני מוכנה לצאת...

באותה שעה לא הבין הבעל את תוקף וגודל הנס. כי זה ימים וימימה שאבדה האשה את ראייתה, ורק רופא אחד מצא שבזווית אחת של אחת מהעיניים יש ביכולתה לראות עם משקפיים מיוחדות ומגדלת (פארגרעסער גלאז) ענקית, ולכן הדפיסו עבודה תהלים מיוחד בה היו גודל האותיות 22 אינטשעס (2 ס"מ) וגם כך עלה בידה לקרוא דף שלם במשך שעה תמימה, כיצד ראתה בציון הרשב"י וקראה כ'אחד האדם' - את כל התהלים במשך שעתיים ומחצה בלבד...

אחר חזרתם לביתם עלו למעונו של ה'רופא', הלה נטל פנס (פלעשלייט) והביט בתוככי עיניה, ובשאגה הכריז, היא רואה בעיניה... ומיד שלח אותה לרופא אחר המומחה העולמי (שהיה כופר הכל) - אחר שבעצמו סידר לה תור שמה (כי בכוחות עצמם היו מתקבלים כשנה לאחמ"כ), הלה גם התפעל ותמה כיצד אירע הנס, אחר ש'בדרכי הרפואה' לא נמצא רפואה למכתה כלל וכלל, אי אפשר להחיות את העצב המוליך את פקודת הראיה מהמח לעיניים אחר שכבר נמחה לגמרי, ולא היה יכול להאמין ל'מראה עיניו', ובפליאה שאל אותם אצל מי הייתם... ענה הבעל היינו אצל פרופסור רשב"י בארה"ק... בלית ברירה הודה הרופא כנגד משנת חייו - שהוא כאמור כופר בכל, שיש בעל היכולת היכול הכל, ואז שלח הודעה להרופא ששלחם לו בזה"ל 'בדרכי הרפואה לא קרה כזה דבר מעולם'. הבעל שאלו, הנה ב"ה היא רואה בעיניה, כיצד תוכלו לעזור כעת שתתחיל ללכת עם רגליה, ענה הרופא, במשרד (אפיס) זה אין כל דרך לעזור לכם מאומה, שוב נא לארה"ק לאותו פרופסור רשב"י הוא יצילכם... והרי לפניכם 'מכתב' שנתקבל לידי מאברך ת"ח מופלג, ט' אייר לפרשת אמור תשפ"ג.

בפורים תשפ"ב חשה נו"ב שלא בטוב, לאחר כחודש גילו הרופאים אצלה גידול ל"ע במקום פלוני, והוסיפו לומר לנו, כי אמנם ברוב המקרים ה'גוש' שבמקום זה אינו ממאיר, אבל עדיין יש מקום גדול לחשוש שמא הוא ממאיר, והסכנה גדולה, פחד ורעדה היו מנת חלקנו... כשבועיים לפני ל"ג בעומר נסעתי לציון התנ"א רשב"י, שם גמרתי את כל ספר התהלים מתוך תחנונים שנתבשר בשורות טובות.

למחרת למדתי ב'שיעור' שלי בגמרא (יבמות סז:) מח' בין רבי יוסי ורבי שמעון האם חיישנן למיעוטא שלרבי שמעון אין חוששים למיעוטא, מיד קפצתי ממקומי והתחלתי לחפש כמי ההלכה ומצאתי שכל מקום שנאמר רשב"י הלכה כמותו (בשונה מסתם ר"ש), והיה לי בזה חיזוק עצום - לקבל בפחות מכ"ד שעות 'הודעה' שאין חוששים למיעוט, והרי הרופאים אמרו שעפ"י רוב גידול זה אינו מסוכן...

ביום ל"ג בעומר תשפ"ב עליתי שוב לאתרא קדישא מירון, שם שפכתי לבי אצל רשב"י לישועתה ורפואתה השלימה של נו"ב, וכה אמרתי, אנא מלך מלכי המלכים רחם עלינו בזכות רשב"י, ואם הגידול מסוכן הפוך אותו לבלתי מסוכן, וכיצד ידעו על הנס... (הרי יוכלו לחשוב שמעיקרא היה בלתי מסוכן) על כן אבקשך, שיעלם לגמרי הגידול ולא יצטרך כלל לשום טיפול... וקבלתי על עצמי ללמוד בכל יום דף זוהר הק' עד ל"ג בעומר תשפ"ג, וכן קבלתי לעשות סעודת הודאה ברוב עם, בכיתי מעמקי הלב, רשב"י היום הוא היום שלך, אנא פעל עבורנו ישועה רבתית, ועוד ביקשתי והתחננתי שתוסיף עוד ללדת זש"ק.

כמה ימים לפני חג השבועות הגיע תור הבדיקה אצל הרופא, משראתה האשה את ה'מחט' שעמו עורכים את הבדיקה הבינה כי מדובר בענין רציני מאד... אלא שקודם הבדיקה החליט הרופא לעשות לה עוד 'צילום', ויאמר לה הרופא, הנה ראיתי בבירור שהגידול הצטמק כמעט לגמרי, ופסק את 'הדין', מאחר שהגידול קטן כ"כ, על כן אין צורך בשום בדיקה, חזרו הביתה לשלום, ותבוא עוד ארבע חודשים ל'ביקורת'. למותר לציין שהגידול נעלם

באר הפרשה - ל"ג בעומר

זה היום עשה ה' - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות העבודת ישראל' מקאזניץ זי"ע (תהילות ישראל, תהלים מב) מצינו בתורתן של רבותינו שזה היום לה מסוגל לפעול 'כי כל ימי הספירה אנו מייחלים ליום ל"ג בעומר שבו בו כל מיני ישועות לו, וכלשונו של הרה"ק הרחמים גוברים, והיינו עיצומו של יום (- מבלי כל הפרש

לגמרי וערכנו סעודת הודאה רבתית. בעל ה'מכתב' מוסיף, בעת הסעודה דרשתי והכרזתי לפני קהל המשתתפים, איננו מנצלים כראוי את המתנה של 'קברי צדיקים', בפרט אצל רשב"י ובפרט בל"ג בעומר, לא נסתפק בקריאת תהלים וריקודים וסעודת הלולא, אלא לגשת לכל זה מתוך התבוננות והבנה, בהשגות גדולות, כי אפשר לנצל את המעמד והזמן, ולהבין שזהו יומו של רשב"י, ובידינו לפעול את הישועות הגדולות בעולם. ומוסיף בסוף המכתב, ולא עוד אלא שבערש"ק פר' אחרי-קדושים, ז' אייר תשפ"ג, נולדה לו בת למזל טוב...

מן הבאר

איתא במהרש"א (שבת לג.) על דברי הגמרא שנעשה נס לרשב"י במערה ונברא לו עץ חרוב למאכלו, שהיה בזה 'נס בתוך נס', כי בדרך כלל החרוב גדל במשך שבעים שנה, וכאן נברא מיד מוכן לאכילה. ללמדך על גודל פעולת הישועה בזכותיה דרשב"י, כי גם מה שאמור לקחת זמן רב ייגמר בכי טוב בין לילה, ולדידך נלמד, כי אפי' אם לא הגיע זמנו להפקד בבנים וכיו"ב, מיד נפקד. ויש לומר שענין זה מרמזים ג"כ במה שנהגו לירות בחץ וקשת ביום הזה, כי החץ מראה שדבר שאורך זמן רב אפשר בזריזות לפעול אותו ולהגיע אל המטרה במהירות עצומה. בענין זה שמעתי מאמר נורא הוד מאיש צדיק וחכם מנקיי הדעת שבירושלים, הנה במסכת מגילה (י"ט.) מובאת מחלוקת תנאים, מהיכן קוראים את המגילה, יש תנא הסובר שצריך לקרוא את כולה, י"א מאיש יהודי וי"א מאחר הדברים האלה, תניא רשב"י אומר מבליה הוא, א"ר יוחנן וכולן מקרא אחד דרשו ותכתב אסתר המלכה ומרדכי היהודי את כל תוקף, מאן דאמר כולה - תוקפו של אחשוורוש, ומאן דאמר מאיש יהודי - תוקפו של מרדכי, ומ"ד מאחר הדברים האלה - תוקפו של המן, ומאן דאמר (היינו רשב"י) מבליה ההוא - תוקפו של נס, עכ"ל. וביאר באופן נפלא, שזוהי שיטת רשב"י, כי הנה וודאי כל מה שהקב"ה עושה הוא עושה לטובה, אלא שכל הצרות והקשיים הם הם 'דרך ומבוא' לישועה, לזה מכריז מכריז רשב"י ואומר, אין לנו כל צורך בכל ה'דרכים' והמהלכים עד בוא הישועה, אלא רצוננו מיד בתוקפו של נס, יבוא הנס לבני ישראל תיכף ומיד, ללא שיצטרכו לעבור 'תיקונים' צרות ותלאות עד הנס...

לה. ענין נפלא מצינו במשנת הגה"ק ה'מנחת יצחק' זצ"ל (דרשות עמו' קצט) על דברי חז"ל (ב"ב טז:) 'רשב"י אומר אבן טובה הייתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא. ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקב"ה בגלגל חמה'. ומבאר וז"ל, דכבר פירשו (עי' פי' הרשב"א בעין יעקב שם) דמרגלית טובה שהייתה בצווארו, היינו שהרגיל והמשיך אליו תלמידים הרבה בדיבוריו, יעו"ש. וכל חולה וכו' נראה לומר הכוונה, בין חולי הגוף ובין חולי הנפש היו מתרפאים בתפילותיו והשתדלויותיו בדברים היוצאים מן הלב הנכנסים אל הלב להחזירם לתשובה, וכשמת תלאה הקב"ה בגלגל חמה, היינו כמו שהגלגל חמה חוזר פ"א בשנה למקום שהתחיל הילוכו, כן הצדיק ביומא דהילולא דיליה, כשמשטחים על קברו מסוגל להוושע כנ"ל - בין חולי הגוף ובין חולי הנפש יהיו מתרפאים, ובכלל זה כל מיני ישועות הנצרכים כל חד וחד בדיליה.

ומסיים שם, ובודאי שכן הוא ג"כ בזמן שאי אפשר להשתטח על קברו אם מתאספים יחד לכבודו.

לו. מתאמרא בשם הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע שהקשה על דברי הזוהר הידועים (ח"ג קנב:) על יום י"ד אייר - פסח שני, 'כרוזא כריז כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי (כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני האדון ה', יכול לבוא באלו הימים לראותו בטרם ינעלו את השערים), אימתי כרוז אכריז, בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי (כרוז זה יוצא ביום י"ד אייר, ומאז ועד ז' ימים עדיין פתוחים השערים, ולאחר מכן ינעלו אלו השערים), ע"כ'. ולכאורה קצת צריך ביאור מדוע אין משאירים את השערים פתוחים לרווחה לפליטת עמו בית ישראל. אלא, שלאחר 'ל"ג בעומר' (החל בשבוע של הוד) אין כל צורך להשאיר את

יעתיר על כך בברכת 'רפאנו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וביום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד (פרע"ח שער ק"ש פרק א), ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף לפקידת עקרות מסוגל היום הגדול הזה^מ.

והבדל של קרוב או ריחוק מקום), ו'לכל ישראל האיר', כל חדר וחדר במצבולו הן ברוח הן בגשם^{לח}. ובפרט בשלש אלה, בני חיי ומזוני, וכדלהלן.

בני לט - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות כב) מביא משם זקנו הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרוצה להיפקד בורעא חייא וקיימא

השערים פתוחים - כי כבר נכנסו כל בני ישראל, ואף פעלו כל משאלות לבם לטובה ביום ל"ג בעומר, כי הוא יום שבו פעל כל איש מישראל פעולתו לטובה בכל מאי דבעי.

לז. אמרו צדיקי הדורות (נחלת יעקב להרה"ק מבאיאן לעמבערג זי"ע, ועוד) שנרמז זאת במה שכתב ה'טור' (סי' תכח) 'ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג ח"י, פירוש פורים ל"ג בעומר ח"י באייר', שכשם שלענין פורים אמרו חז"ל 'כל הפושט יד נותנים לו', כך גם בל"ג בעומר שכל הפושט יד זוכה למלאות כל בקשותיו לטובה.

ויותר מכך מצינו, כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע במכתב קודש, כי נתנו סימן בטור ושולחן ערוך (או"ח תכח א) פל"ג - והיינו שבאותו יום בשבוע שחל פורים (י"ד אדר) בו ביום יחול ל"ג בעומר. ואמר הרה"ק כי בפורים כל הפושט יד נותנים לו - כלומר האדם עומד כעני בפתח מבחוץ ומקבל מתנות לאביונים, אבל בל"ג בעומר 'תרעין פתיחין' שהאדם עומד בפנים, ע"כ. ויתכן שכוונת הדברים כי העמידה בחוץ מראה על ריחוק בין העני לבעה"ב, עני כזה מקבל מתנה פחותה, משא"כ את מי שמכניסים הביתה הרי זה מראה כי הוא ידידו וקרובו ואין פוטרים אותו במתנה מועטת אלא מתנה מרובה.

לח. וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמרו צדיקים שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים', ומי לנו 'לחוצ' כמי שממתין לזיווג...

עוד יש מקום לומר, עפ"י המבואר ברבינו בחיי המפרש בקרא (שמות ג' ד"ה צעקת בניי) 'וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם' שלא נתנו להרחיב את בית דירתם, אמור מעתה, כי רשב"י יקיים בנו 'והציל הלחוצים' גם בענין דירה בהרחבה.

לט. איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות יז:) 'אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרבי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י.

ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דייקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - שיגדלו ויהיו כרבי שמעון, כשירבה בתפילה ותחנונים להתעלות בתורה ויראה טהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובזה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ח.

מ. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן יו"ט, ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי, ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליקוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייעור האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בבית טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות י) כי 'שמעון בן יוחאי' בגימטריא 'מחיה מתים'.

וזכר נודע על כוחו הגדול של רשב"י להשפיע שפע 'מזוני' לעולם, וכדאיתא ב'ירושלמי' (ברכות פ"ט ה"ח) רבי חזקיה בשם רבי ירמיה, כן היה רשב"י אומר בכל פעם שהוצרך למעות 'בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב' והיתה מתמלאה - לא רק בכמה פרוטות הנצרכות כדי חיותם, אלא בקעה מלאה ב'דינרי זהב'.

ועוד, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'ורפאתיו' (אורה ושמחה להרה"ק מבארניב דף כ, הובא בהילולא דרשב"י הערה סו). ולא זו בלבד, אלא איתא מהרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה (תרופות) יתחיל בל"ג בעומר, שכאמור 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד'. ואם כן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא לתכלית הרפואה'.

מקום בחר משמאי - ושם נעלה ונראה כבר הבאנו מה שכתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק, בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברור לנו שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני האדון ה' ביום שמחתו.

מזוני - למדנו מדבריו של הרה"ק ה'חת"ם סופר' זי"ע בתשובותיו (יו"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו עמם חררת מצה, וממנה ניוונו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלושת ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ח אייר - ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חת"ם סופר' וראוי לעשות לזה זכר טוב. ואם כן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים כ"א.

כתב ב'משנת חסידים' (סידור תפילה, יו"ל באמשטרדם בשנת תקכ"ד, חודש אייר פ"א ג-ז) לפי שפסקו תלמידי ר"ע מלמות ביום זה, וסמך אז חמישה תלמידים שמהם יצאה תורה, וביניהם הרשב"י... מצווה לשמוח (ביום זה) שמחת רשב"י, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה^{מב}, וכ"ש אם הוא פעם הראשונה שמגלה ראש בנו ומניח הפאות, שהוא מצווה^{מב}...

כה אמר הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, על הפזמון 'נעשה אדם נאמר בעבורך' (פזמון 'בר יוחאי') שאפשר לפעול 'אדם' - זרעא חיא וקיימא 'בעבורך' בזכות רשב"י [עד"ז יש מקום לומר שאפשר לפעול על עצמינו - מיר זאלן ווערן מענטשן, שאנו נתחיל להתנהג כבני"א].

מא. איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבט, ב) שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי אותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן להודיעו ולהזכירו את התחייבותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפי"ז יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'ואנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (אזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

הרה"ק ה'עטרת ישועה' זי"ע כתב כי ל"ג עמ"ר בגימטריא 'גשם', לרמז על השפעת הפרנסה וה'גשמי' אשר נשפע בהאי יומא במידה טובה וגדושה.

מב. ואף התנא רשב"י בכבודו ובעצמו יוצא לקראת העולים על ציונו ושמח בשמחתם, כידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק משינאווא זי"ע (ששמע בעת ביקורו בארה"ק) שפעם אחת רקד האריז"ל ותלמידיו בחצר הציון הק' ביום ל"ג בעומר ורקד עמהם איזה זקן גבוה משכמו ומעלה, ואחר הריקודים גילה האר"י שהזקן היה רשב"י בכבודו ובעצמו (עיי' טעמי המנהגים כל אריכות הדברים שרקד עם האר"י וה'חרדים' יחדיו).

מג. ובכלל, ידועים דברי הזוהר הקדוש (בא לת). על הפסוק (שמות לד כג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - מאן פני האדון ה' דא רשב"י, ואף שהדברים עמוקים, מכל מקום חזינן כאן כי ענין ה'עליה לרגל' כהיום שחרב הבית ואין בידינו לקיימו, עדיין שייך לדידן בעליה לציונו של התנא האלוקי רשב"י (אמנם, ידוע כי רבים נהגו לקיים מימרא זו כפשוטה, ועולים להשתטח על ציון הקודש 'שלש פעמים בשנה', ונהרא נהרא ופשטיה).

אני כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים אשר אבותם ראו וסיפרו להם כי הרה"ק ר' חיים בן עמר (האור החיים) זי"ע היה פעם בהילולא פעיה"ק צפת, וכשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל 'המקדש', ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה בבהמה וצועק - היכן אני השפל נכנס למקום להבת שלהבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הבא (קוב"ה וכל פמלייתו נמצאים כאן), וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה.

כתב ה'של"ה' הק' באגרותיו 'על מקום איש להבת שלהבת^מ, ציונו המהור של רשב"י^מ, לומדים הוזהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה ניסים יארעו שם^מ, כי צריכים ללמוד הוזהר באימה וביראה

ומי לנו גדול כהאריו"ל זי"ע שבעצמו עלה לאתרא קדישא - ציון המצוינת במירון, כמו"ש מוהר"ח וויטאל זי"ע ב'שער הכוונות' (שער ו' ענין ל"ג בעומר), ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר הרשב"י ורבי אלעזר אשר קבורים בעיר מירון בנודע, ואוכלים ושמים שם, ואני ראיתי למורי ז"ל שהלך שם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים הראשונים של השבוע ההוא... והה"ר יונתן שאגי"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהלך עם בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו 'כמנהג הידוע'^מ, ועשה שם יום משתה ושמחה.

כתב הגאון רבי שמואל העליר זצוק"ל גאב"ד העיה"ק צפת^ו בספרו 'כבוד מלכים' (בסוף הספר) ואעיד

וכה כתב ה'חרדים' בהקדמת ספרו, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמיים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה...

מד. טעם נחמד למנהג זה שמעתי מכ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א ממעשה שהביאו בגמרא (מעילה יז.) 'פעם אחת גזרה המלכות גזירה, שלא ישמרו את השבת, ושלא ימולו את בניהם, הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (פירש"י גילח השער שעל מצחו, והניח השער של אחריו כעין בלורית שהעכו"ם עושין, כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי), והלך וישב עמיהם לבטל בחכמתו את הגזירות, אמר להם (ר' ראובן) מי שיש לו אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני. אמר להם, אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טוב אמרת, ובטלו הגזירה. חזר ואמר להם מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש, אמר להם אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו לו טוב אמרת ותבטל הגזירה על המילה. אחר זמן הכירה המלכות ש'יהודי' בא ובערמה ביטל את הגזירות, מכיוון שכן החזירו את כל הגזירות לקדמותם, אמרו החכמים, מי ילך ויבטל הגזרות, ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסים, יצא לקראתו 'בן תמליון' (שד, ששמו כך, ושאלם) רצונכם אבוא עמכם, בכה ר' שמעון ואמר, מה שפחה של בית אבא (הגר המצרית) נזדמן לה מלאך שלש פעמים, ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר (הקדים השד טרם הגיע רשב"י לשם, ונכנס לבתו של הקיסר), בהגיעו לשם אמר רשב"י - 'בן תמליון צא, בן תמליון צא, מקיוון שקרא לו רשב"י יצא השד והלך לו, אמר להם המלך, בקשו ככל אשר תאווה נפשכם, הכניסו אותם לגנזי המלכות כדי שיוכלו לקחת מה שהם חפצים, לאות הכרת הטוב שהצילו את בתו של המלך, מצאו שם את 'איגרת גזירה' זו, נטלוה וקרעוה.

ומכאן, שמעלה מיוחדת היה לרשב"י שביטל בכוחו את הגזירה כשהוא לבוש בבגדי היהודים ואף שערותיו עמדו לו כיהודי... זכר לדבר, עושים 'חלאקה' לילדי ישראל במירון, שהרי גזירת השערות מתוך הזהירות ב'לא תקיפו פאת' היא היא סימן היכר שבין ישראל לעמים, ויש בזה זכר לנס הגדול שנעשה בכוחו של רשב"י בימים ההם.

וכבר אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א (לקט אמרים ח"ב עמוד דש) וז"ל. כי הרי רשב"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו (שבת קלח:), ולכן בתחילת חינוך הילדים כשמכניסים אותם לתלמוד תורה אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים הלא הבטחתם שלא תשכח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכניס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשכח התורה מפייהם.

מה. כאשר ביקר הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע בארה"ק עלה לאתרא קדישא מירון בדרכו לציון התנ"א רשב"י, והנה בעת עלייתו במעלה ההר כשהוא מלווה בנאמניו - הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות מימינו והמשב"ק הרה"ח רבי חיים בער ז"ל משמאלו. באמצע הדרך ניגש 'בר נש' אחד ומסר פיתקא בידי רבי חיים בער, משפתחו רח"ב נבהל עד עמקי נשמתו כי מצא כתוב בפיתקא שאם יהין ה'מנחת אלעזר' להיכנס אל מערת הציון

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ובדבקות גדולה, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחניות ולא שום אבלות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י, והוא

הקדוש הרי אחת דתו ל... רח"ל (כידוע היה הרה"ק מגדולי לוחמי מלחמות ה' ברמה, והחפשיים זממו להרגו). גם רבי אשר זעליג נחרד עד עמקי נשמתו (כי הבינו שאין הדבר 'איום' סרק בלבד, אלא הכירו אותם כמי שבידם לבוא לידי מעשה) ולא ידעו מה לעשות, הרה"ק שהבחין בסערת רוחם שאלם לפשר הדבר, הראו לו המלווים את הפיתקא ואת הנאמר בה, מיד הרגיעם הרה"ק, הנה נכנסים אנו לרבי שמעון, דעו נא כי אין כל שליטה למלאך המוות במקומו של רבי שמעון [וכבר הובא לעיל מדברי הזוה"ק שרבי שמעון ביטל את המגיפה בלוד 'כל האי במתא ואנא הכא, גזרנא דליבטיל'].

מו. צא ולמד כמה ישועות אפשר לפעול על קברם של צדיקים, כמו שאמרו בסוטה (יד. כפי שהוסיף בהגהות הב"ח אות א) 'מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שעתיד ביהמ"ק ליחרב ולהגלות את ישראל מארצם, שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בבכיה ויתחננו למשה, ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזירה, מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם'. מכאן נראה גודל כוחה של התפילה על קברו של הצדיק שאינה שבה ריקם, שהרי חשב הקב"ה מכך ולכן הוצרך להסתיר את מקום קבורת משה רבינו... ראה עד היכן הדברים מגיעים.

הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע היה אומר ש'מרון' (ללא י') הוא ר"ת מלך רופא נאמן ורחמן (לוח היום יום, הגאון משאמלויא, אגרות לחם שלמה אגרת צג).

מעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון בר יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד לא אבה לקבל קוויטלעך (פתקאות בבקשת רחמים) בהיותו על ציון התנא רשב"י, והיה אומר כאן יכול כל יחיד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו. הוא היה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון - לא יסעו לשום 'מקום קדוש' אחר, כי במירון משאירים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. ב' הנהגות הללו נהג גם הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע.

וכבר אמרו בצחות שהאבנים הרבים הפזורים בדרך בואכה מירון. הם הם האבנים הגדולות והבצורות שנגולו מעל לבם של יהודים הנתונים בצרה ובשביה באתרא קדישא על ציון התנא הא' רשב"י...

מז. מכאן תצא הקריאה לכל אחד מאחינו בני ישראל המסובלים בסבלם - איש איש בנגעו ומכאובו, ברוח ובגשם, אף אם נראה לו כי מרוב צרותיו ותלאותיו הקרקע נשמטת מתחת רגליו וכבר כשל כח הסבל, ישמע למה שהביאו בספרי קורות הימים (מסע מירון עמוד קיא, ועוד) מעשה נורא בשם רבי יוסף סופר שנתיישב בצפת בשנת תקכ"ב, וז"ל. וכשיצא הרעש (רעידת אדמה שהייתה בצפת ומירון) על הארץ בחדש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים והערלים שבאותו מקום אל הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת הייתה סגורה (שכן לפי התיאור הזמנים ההם היה בנין הציון סגור יום ולילה כי מעט יהודים דרים במירון ורוב היושבים בעיר ישמעאלים וערלים, והמפתחות היו אצל שמש הדר בצפת שהיה בא ופותח לאחר ש'נותנים לו מה שמגיע לו' עבור זה), וצעקו כולם - 'רבי שמעון, רבי שמעון, מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך, וגם בעינינו אתה חשוב - פתח פתחך, ומיד נפתחה הדלת מאליה, והלכו כולם לפנים, וגם בני ביתם ונשיהם ניצלו, ולא היה להם היזק כלל. ועכשיו הוא (רשב"י) חשוב בעיניהם מאד ביותר.

כשהיה רעש שני (ב' כסלו) ברחו כולם, יהודים וערלים וישמעאלים לבנין של רשב"י ז"ל כבפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו כולם שהבנין כולו הגביה והתנשא למעלה, וקפץ באוויר כמו אדם - מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, והכיפה שמלמעלה של הבנין התחלקה לשני חלקים, לחצאין, והיו פתוחים לשנים, כיוון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאד, ופתחו כולם וצעקו 'רבי שמעון, רבי שמעון, אם הבנין שלך כך הוא, מה יהא סופנו...'. וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ, שקט הרעש, ועמד הבנין על מקומו. הכיפה של מעלה שנחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה היזק כלל. והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין, בחוץ ובפנים, (ובדקו) אם יש איזה סימן או איזה חריץ בבנין ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה, עכ"ל. נמצינו למדים שבמקום הלז - מקום מנוחת התנא האלוקי רשב"י אין כלל שעבוד ל'דרכי הטבע', ואם כל

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כו

ברוך ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדרות^{מח} תר"ג, גליון קמ"א, שו"ל ע"י הערוך לנר באלטונה. והועתק מהעתקת ומתפללים^{מט} תפלות^ג (נרפס בקובץ שומר ציון הנאמן שנת כת"י השל"ה אגרות מסעו בשנת שפ"ח).

מציאות הבנין שעל הציון למעלה מטבע העולם הוא, כ"ש לכל הבאים להתפלל בו, שבוודאי תפרוץ ישועתם מחוץ לגדרי הטבע, ויוושעו בכל מיני ישועות וברכות עד בלי די - כי כמה ניסים יארעו שם. ואם ניסי ניסים נעשו עבור 'ישמעאלים וערלים' על אחת כמה וכמה שייעשו ניסים ונפלאות כל אחד ואחד מזרע ישראל, ואף אם הוא מ'הפחותים' הרי פשיטא שעדיף הוא מ'הפחותים שבפחותים'...

בספר 'מגידי מישרים' (פרשת אמור, אמר המגיד לה'בית יוסף), וז"ל, ועל כל צרה שלא תבוא על הציבור תקיפו אותם (קבר רשב"י ובנו ר"א) שבעה פעמים ותענו, ובכן תדע כי הם שמחים מאד בקרותכם זוהר על מערתם או בכפר הסמוך להם, ואם תתמידו לקרות כן יגלו לכם רזין עילאין (סודות עילאיים), עכ"ל.

מח. וניתן להעמיס בלשונו 'נודרים נדרים', שלא דווקא בנדרים ונדבות בממון... כי אם בקבלות טובות, שעל ידי זה נעשה 'כלי' לקבל את ברכת הרשב"י לטוב לו כל הימים. ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשם מעבירים את זרם החשמל (עלקטרייק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבנין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים' ועבותות (חוטי חשמל) ע"כ יש בביתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י ב'חבל' של אותה קבלה טובה, ויהא קשור בו ב'קשר של קיימא' - אזי תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים...

באופן אחר אמרו, יכול אדם למשוך לביתו חוטים מחברת החשמל, אך בכדי שיוכל לקבל מהם זרם חשמל ולהנות מהאור, מהחימום וכו', נדרש ממנו דבר אחד - לחתום על 'הוראת קבע' לאותה חברה...

סיפר בעל המעשה, אשר היה שקוע עד צווארו בחובות גדולים ל"ע, ולפני כמה שנים בל"ג בעומר תשע"ט, בהיותו באת"ק מירון בדרך העולה לציון הק' חשב לעצמו כי מן הראוי שיקבל על עצמו ללמוד זוה"ק, ואכן, אחר ששפך ליבו ב'מערה' ב'תחנונים' ידבר רש' קיבל על עצמו ללמוד סכום גדול (720) של דפי הזוה"ק (לפי הוצאת הדפוס של מתוק מדבש) במהלך השנה הקרובה, ועמד בדיבורו [כשהוא משתדל להבין את הנגלות שבזוה"ק, ואילו את החלק הנסתר רק אמר בפיו], וראה זה פלא, מיד לאחר שלמד חצי ממה שקיבל על עצמו 'נכנס' לו 'מן הצד' סכום נכבד ביותר שהיה בזה כדי פרעון ההלוואות שלקח מגמח"ם, וככל שהתקדם בלימודו כך באה לו ההרווחה עד שנסתם ה'חור' שהיה בחשבון הבנק עם כל ההלוואות שנטל מהם, ואף נשאר לו 'עודף'...

ללמדנו על ההשפעות הנפלאות שזוכה מי ש'מחובר' לרשב"י בכל קבלה טובה שהיא, אם בלימוד הזוה"ק או בשאר לימודים, ואם בהנהגה טובה בסור מרע או בעשה טוב.

שמעו נא למעשה נפלא תחילתו בל"ג בעומר אשתקד, באברך אחד מעי"ת ליקוואד יצ"ו אשר עברו עליו כבר כמה וכמה שנים מנישואיו ועדיין לא נושע, ורצה להבטיח שיקרא שם בנו שיוולד לו במז"ט בשם 'שמעון' (כסגולה הידועה לזש"ק והובאה בשבחין דרשב"י עמו' ה), אך לא היה יכול לקבל זאת על עצמו, הואיל וחמיו ז"ל כבר הלך לעולמו, והיה מוכרח לתת תחילה על שמו, על כן הבטיח שאת שם הבן השני יתן על שם התנ"א רשב"י, והנה ביום חמשה עשר בשבט דהאי שתא נולדו לו תאומים, ונתן שם הראשון על שם חמיו ואת השני קרא בשם שמעון...

מעשה שהיה בשנת ה'תשע"ד, משפחה אחת מדרי ארה"ק שבנם הבחור כבר עמד בפרק 'האיש מקדש' זה עידן ועידנים, ועדיין לא היה נראה כי הלה יערוך בזמן הקרוב 'סיום' על 'פרק' זה, והיו עיני ההורים רואות וכלות ואין לאל ידם להושיע, ביום ל"ג בעומר נסעה אם המשפחה לאת"ק מירון לשפוך שיח לפני אדון כל, שיחיש ויושיע כבר אותם ואת בנם גם יחד בזכות התנא האלוקי רשב"י, על אם הדרך דיברה האם עם האב בפל' (סעלפאון), וכה אמרה, כי לאחרונה נזכרה שטרם הולדת בנם זה הבטיחה אצל הרשב"י שכאשר יעזרם הבורא ויוולד להם בן למזל טוב יקראו את שמו בישראל - שמעון, ומשום מה בהגיע עת השמחה נשתכח הדבר מליבם, ונקרא שמו בישראל 'זעליג', ומי יודע אם ענין זה הוא המעכב את הזיווג...

מיד נדברו ההורים עם מורם ורבם - אחד מהרבנים החשובים פה בארה"ק, יעץ להם הרב שבבוא האם לפני המלך בהיכל הקודש במירון תזכיר הבטחה זו, ותאמר שם שהרי הם מוסיפים זה כעת את השם 'שמעון' לבנם, ומעתה יקרא שמו בישראל 'שמעון זעליג', וכדי שלא לעורר רעש מיותר ב'קריאת שם' (בפרט בבחור במצב כזה), על כן בשבת הבעל"ט יעלה הבחור ב'עליה לתורה' ושם יקראהו הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', ואף יעשה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לאחר מכן 'מי שבירך... הוא יברך את הבחור שמעון זעליג... בעבור...' ובוהא יבוא הענין על מקומו בשלום, וכך עשתה האם, כשאך למותר להוסיף כמה דמעות שפכה כמים בציון הקדוש, שיחוס ה' וירחם עליהם.

בשבת שלאחר ל"ג בעומר התפללו הבחור ואביו בביהמ"ד שהם רגילים בו, ובעת קריאת התורה הכריז הגבאי, 'יעמוד הבחור שמעון זעליג ב"ר...' מיד אחר התפילה ניגש אחד המתפללים ששמו 'זעליג', ושאל את הגבאי מדוע קראת לבחור 'יעמוד הבחור שמעון זעליג', מעולם ידעתי ששמו 'זעליג' בלבד, אמר לו הגבאי וכי מה אכפת לך, כך אמר לי אביו ששמו כן, אמר לו האברך - הבט נא וראה, בתי בגרה והיא בעידן ה'שידוכים', וזה מכבר אמרתי לעצמי, בחור כמותו הייתי רוצה לקחת לחתן לבתי, אלא שעד עתה חשבתי כי שמו כשמי - זעליג, והרי הננו מקפידים על צוואת רבי יהודה החסיד (כג) שלא להשתדך כששם החותן כשם החתן, אבל אם שמו אינו כשמי אלא אף 'שמעון' שמו, אם כן, אין מתאים לי לקחת לחתן יותר מבחור זה... ותוך כמה ימים (לפני שבת הבאה) נגמר הדבר בכי טוב.

ואין הדברים אמורים דייקא לענין 'שינוי השם' אלא 'שינוי מעשה'... להיות מתלמידי רשב"י ע"י שידבק באורחותיו הק', וכמו שאמר רשב"י (גיטין טז) 'שנו מידותי' - ללמוד ממידותיו הלכה למעשה, ועל ידי זה ייקרא שמו הק' עליו.

מט. אומרים משם הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע, ממנהגו של עולם, כשיש לאדם דין בבית המשפט, יפנה מיד לעורך דין (ליועזר), אך לא די לו בשכירת עורך הדין עד שיגולל בפניו 'דברים כהויתן' - מה היה ואיך היה, ורק כך יהא ביד העו"ד לסדר טענותיו בפני ה'שופט'. כעין זה נמי אצל רשב"י, שהוא אכן 'עורך דין' גדול ורם ויכול לפטור אותנו מן הדין, אך עלינו מוטל לפרט לפניו את כל בקשותינו, שיפעל עבורנו כל טוב.

כתב הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש, וביומא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (להורות על ענין והתקשרות אביו עם רשב"י, שחיבר ג' כרכים ביאורים על תיקוני זוה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, 'לאחמ"כ פתח וביאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו 'לומדיך' שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך - שהם מלמדים את הצדיק את הנעשה והנשמע בזה העולם - כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי, להודיע לצדיקים השוכנים במרומים אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... למען ירעישו בשמי השמים שישים דמעוטינו בנאדו ויצילנו מכל גזירות קשות ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

נ. הובא בספר 'לולי תורתך' וז"ל (בשינוי), כששכב מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל על ערש דווי בשלהי קיץ תשי"ט דיבר בשבח מעלת התפילה במקום ציון רשב"י במירון, שכן שמע מאביו מרן הגרי"ח זי"ע שאמר אין מירון ביי רבי שמעון איז א גרויסער מקום תפילה (במירון אצל רבי שמעון הוא מקום גדול להתפלל שם).

עוד מביא שם, באחד השבועות של חודש הרחמים והסליחות בשנה הנ"ל, לאחר שכל השבוע כולו היה הרב שך זצ"ל עומד רתוק לפני מטתו של מרן הגרי"ז זצ"ל, ושמע בקשה זו בעצמו מפיו, זירז עצמו במהרה לעשות רצון צדיק, וכבר מיד בליל שישי מועד בואו לביתו שב'בני ברק', עלה לישיבה דשם לאחר סדר מוסר ומעריב, ניגש להגאון רבי יוסף ליס זצ"ל וסיפר לו שמרן הגרי"ז גילה את דעתו ורצונו שיעלו מירונה להתפלל ולהעתיר בעדו שם לפני בעל הרחמים שישלח דברו וירפאהו, הלך רבי יוסף והודיע הדברים לפני רבי דוד פרנקל זצ"ל, מיד חברו להם יחדיו ארבעה עשר גדולי תורה (אחד מהם הגה"ק בעל הקהילות יעקב שהביע את רצונו העז להשתתף בנסיעה זו) ונסעו יחדיו לאת"ק מירון, וה' הצליח דרכם שגמרו ביחד את ספר התהלים, והפצירו בבקשה רבה ותפילה וזעקה שיחוס הקב"ה על שארית הפליטה להשאיר בתוכם 'חי וקיים' את הגרי"ז.

ויהי ביום ראשון בשבת, כשחזר הרב שך לירושלים ועמד בצל קורתו ליד מיטתו, מיד כשראוהו אורו עיניו, ושאלו, נו, הייתם אצל רבי שמעון... וענהו ב'כן', כשהוא מתאר בפניו סדר הנסיעה והמשתתפים בה... וממש קרנו אור פני הגרי"ז ומאד הודה על כך (הוסיף הרב שך לומר, נס היה עמדי שנסענו, כי אם לא, מה הייתי עונה להגאון).

לפטור את כל העולם כולו - כוחו דרשב"י גם שלא בפניו אמנם גם מי שאינו זוכה לעלות וליראות באתרא קדישא מירון, מבל מקום יש בידו לפעול בכל מקום שהוא נמצא, כי גדול וקדוש היום לאדונינו לקבל תפילתנו ולשמוע שזועתנו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם

כולו מן הדין - אף מי שאינו בנמצא אצלו^{נא}, עוד אמרו (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו בין שלא בפניו'^{נב}. והרבה צדיקים קדושי עליון שבארצות הגולה פעלו גדולות ונצורות בהאי יומא^{נא}, על אף שהיו רחוקים ת"ק פרסאות ממקום אש להבת שלהבת^{נד}.

נא. הרה"ק מבעלזא זי"ע היה מבקש מאנשיו שהיו נכנסים לבקש ברכת הדרך בטרם נסיעתם למירון שיזכירוהו שם לטובה, אמנם, פעם נענה ואמר לאברך שלא נסע (וטעמו ונימוקו עמו) 'ר' שמעון'ס קדושה איז אום מיט אום' (קדושת רבי שמעון מגיעה לכל מקום ולכל עבר), וללמדנו כי 'בשעת הדחק', כשאי אפשר ליסע לרבי שמעון אזי עלינו להאמין בקדושתו של רבי שמעון, ויבקש בזכותו גם ממקומות המרוחקים ביותר (בקודש פנימה ח"ב עמ' שסג).

נב. לעת זקנותו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע השתוקק מאוד לנסוע למירון קודם ראש השנה, באמרו שעומדים לקראת יום הדין, ומוכרח הוא לקחת את ה'לויער' (עורך דין) המומחה והגדול ביותר שיוציא לצדק דיננו, אמנם הגבאים הפצירו בו מאוד לבל יסע עקב חולשת גופו, עד שאמר שישאלו את בנו הרה"ק ה'ישועת משה' זי"ע שכיהן אז כרב שיכון ויז'ניץ, וגם הוא פסק ש'אסור' לרבי לנסוע עד מירון, אז קיבל האמ"ח את הפסק, באמרו שצריך לשמוע בקול ה'מרא דאתרא'... ותחת כן נסע לירושלים להתפלל בכותל המערבי. לאחר מכן עלה לבית נכדו כ"ק אדמו"ר מסלונים שליט"א לנוח מעט, והגיע הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לדרוש בשלומו ולברך ולהתברך לקראת ראש השנה, פתח האמ"ח וסיפר לו שרצה מאוד לנסוע למירון עד שגזר עליו המרא דאתרא שלא יסע, נענה לו ה'נתיבות שלום' בלשון הגמ' (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון בן יוחאי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו', שמח האמ"ח בדבריו ומיד הוסיף כי אצל רבי שמעון תמיד נחשב 'בפניו', כי איתא בזוה"ק (ח"ב לח): 'מאן פני האדון ה' דא רשב"י... רמז הרה"ק הדברי יחזקאל זי"ע (ל"ג בעומר) בפסוק 'שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו', ש'תולים ב'בית ה' ר"ת ש'מעון בר' יוחאי. שמבקשים שאורות הקדושים של רשב"י השתולים בבית ה' בעולם העליון, יפריחו גם להעומדים 'בחצרות אלקינו', היינו העומדים מרחוק מבית ה' כמו החצר שהוא מחוץ לבית [עד"ז] גם להעומדים מרחוק בפועל].

נג. נתקבל בידינו מכתב, בו מספר בעל העובדא מעשה נפלא בו תבין עד כמה כדאי רשב"י לסמוך עליו אף שלא בפניו (אף ממרחק), וז"ל, 'בל"ג בעומר תשע"ט לא זכיתי לעלות להילולא דרבי שמעון עקב חולה שהיה לי בתוך ביתי והייתי מאוד שבור מזה, עמדתי בחלון ביתי ושרתי בדמעות בר יוחאי עם כל עמך בית ישראל, בשבת קודש שלאחר מכן שהיה בשלושת הימים (שלאחר יומ"ד) קראתי בגליון באר הפרשה בו היו סיפורים נוראים בגודל ר' שמעון וההילולא והיכולת לפעול ישועות אף מרחוק, לקחתי ספר תהילים התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתי בבכיות ספר רביעי וחמישי והתפללתי שהכוח ר' שמעון יפעול לי מרחוק, וכיוונתי בליבי שהנה אני עומד על ציונו ומשתטח וודאי פועל ישועה גדולה.

למחרת השבת פניתי לאיזה עסקן רפואי ותניתי לפניו, כי בצרה גדולה אני ודרשתי כבר ברופאים בכל העולם ולא מצאתי מרפא למחלה הקשה, תוך כדי שיחה עימו עלה רעיון בדעתו לפנות לרופא מומחה בתחום אולי משם תגיע הישועה, אף שכבר פניתי לכל גדולי המומחים בעולם ולא מצאו דרך לרפואה. וכך הווה, בתוך שבוע ישבתי אצלו בחדר וברוך השם נמצא הדרך לטפל במחלה, והעניין עלה על דרך המלך. והיה לנו ברור שמיד אחרי ל"ג בעומר והתפילה זכינו לישועה עין בעין.

וכיו"ב ידועים סיפורים ומעשיות לרוב, כי כוחו דרשב"י הוא למעלה מן המקום, וממליץ טוב בעדנו ביכל העולם כולו, העיד בפני הגה"ח רבי מאיר יהודה העלד שליט"א שאחד ממכיריו מתושבי עי"ת מאנרא יצ"ו, החליט לקיים הסגולה הנודעה שרבים כבר נושעו על ידה להבטיח שאם יעזרהו הקב"ה בזכותיה דרשב"י ובקרוב יולד לו בן זכר ייקרא שמו בישראל 'שמעון', ואכן הלה שלא זכה ליסע לארה"ק הבטיח בל"ג בעומר תשע"ט ממעונו שבמאנרא את ההבטחה, ובחודש טבת תש"פ כבר זכה להכניס את בנו 'שמעון' בביתו של אברהם אבינו.

נד. שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישיטו עליו השופטים, למותר לציין שבני

באר הפרשה - ל"ג בעומר

תורתו מגן לנו - ללמוד מאמרי רשב"י
 איתא ב'ליקוטי תורה' לרבינו האריז"ל הק' זי"ע, וז"ל,
 ראוי הוא שביומא דהילולא יאמרו 'בבית מדרשא'
 מהנהו מילי מעלייתא דקאמרי^נ, ועי"ז ידובבו שפתותיהם
 להמליץ טוב על המזבירים לפני שוכן מרומים^נ.
 וכך כתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בספר הילולא רבא)
 ע"כ נהגו ישראל קדושים ללכת יום זה למירון
 אשר שם קבור התנא הק' רשב"י זי"ע א ורבי אלעזר
 בנו זי"ע א, ושם ילמדו בשמחה רבה את האידרא זוטא
 ושבתים של אדונינו הרשב"י זי"ע א, וישישו וישמחו

משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל ה'עסקנים' אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצויה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחרוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עייף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושיירה על כל החסד שעשה עמו.

נה. וכדאיתא בגמרא (יבמות זז.) 'אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב אגורה באהלך עולמים וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים אלא אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפיו בעולם הזה, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר'. וביאר ב'יערות דבש' (ח"ב דרוש ז) וז"ל. כשאומרים דבר שמועה מפיו אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם וכו', ולכך שפיר אמרינן שדוד המלך דר בב' עולמות, א. בעולם הנצחי, ב. בזה העולם - בלומדים האומרים דבר שמועה מפיו, עכ"ל. והיינו שעל ידי שעוסק במאמרי רשב"י זוכה הוא שרשב"י בעצמו יבוא להתחבר עמו ולשכון בו בשעה שמזכיר את מאמריו ומדובב את שפתיו.

עוד אמר רשב"י במדרש תנחומא (כי תשא ג) על הפסוק (קהלת ה יא) 'מתוקה שנת העובד אם מעט אם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון... בעשירי תורה אני מדבר ולא בעשירי ממון, כיצד היה אדם גדול ועשיר בתורה למד תלמידים הרבה ורביץ תורה ברבים ושבע מן התורה, אף על פי שהוא מת אין התלמידים שהעמיד מניחין לו לישון, אלא יושבין ועוסקין תלמידיו בתורה ובתלמוד ובהלכה ואגדות ואומרים תלמידיו הלכות ושמעות משמו ומזכירין שמו בכל שעה ואין מניחין אותו לישון בקבר, וכן אמר רשב"ל אמר רבי עקיבא וכן אמר רשב"י, אין תלמידיו מניחין אותו לישון בקבר שנאמר (שה"ש ז י) 'דובב שפתי ישנים', הוי 'השבע לעשיר איננו מניח לו לישון', עכ"ל.

נו. איתא בגמ' (ב"מ פה:) על 'ההוא מרבנן' שנעשה סומא בעיניו רח"ל משום מעשה שהיה עיי"ש, והלך להשתטח על מערת רבי חייא, ואמר שם 'מתנייתא דמר מתנינא' (ופירש"י, 'תוספתא של אדוני שסידרה לשה סדרים אני שונה תמיד, דר' חייא סדרה לתוספתא') ונעשה לו נס ונתרפא. וביאר המהרש"א (ח"א ד"ה אמינא) בזה"ל, שעל ידי זה המת דר בשני עולמות כדאמרינן בפרק האשה רבה (יבמות צו:) אגורה באהלך עולמים (תהילים סא ה) כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעוה"ז כאילו שפתותיו דובבות בקבר, עכ"ל.

וביאור הדברים אמרו בשם ה'בן איש חי', כי מבואר בגמ' שם שתלמידי חכמים רוצים שיאמרו דבר שמועה מפיהם לאחר הסתלקותם לעלמא דאתי, וכלשון רשב"י (שם צז. ד"ה שיאמרו) שיהיו שפתי נעות בקבר כאילו אני חי, וכן הוא אומר בבכורות (לא:) דובבות, נעות והנאה הוא לו שדומה כחי, נמצא שזה ששנה את הברייתות שסידר רבי חייא גרם לו 'לחיות' מחדש לאחר שכבר נסתלק מן העולם, ועל כן ביקש מרבי חייא שיפעל להחיש לו ישועה לרפואת עיניו - כי 'סומא חשוב כמת' (נדרים סד:), וכשם שהוא החיה את רבי חייא, כך בדין שישב לו רבי חייא כגמולו ויחיה אותו ע"י שישב לו את מאור עיניו. ומעתה מצאנו בגמ' עצה טובה לכל אותם החשובים כ'מת' ל"ע - אין לו בנים, אין לו פרנסה, שיקבלו על עצמם ללמוד מתורתו של בעל הילולא קדישא, ובזה יהא להם 'זכות טענה' לבקש הימנו ש'יחיה' אותם ויושיעם במהרה מצרתם.

אתם מטהרים - יום מסוגל לטהרה וליראת שמים, וכוחם הגדול של קבלות טובות בעניינים אלו

נהגו ישראל קדושים לשורר בעוז ובתעצומות בהאי יומא את הזמר 'אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אכיכם שבשמים, ואומר מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, ואם כי משנה זו ערוכה בסוף מסכת יומא בעניין יום הכיפורים, אכן ישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם, וכמו שהפליגו צדיקי הדורות ואמרו כי קדושת היום של ל"ג בעומר היא בעין קדושת יום הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות ישראל מכל חטא.

ובן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא זי"ע להרה"ק משינאווא זי"ע, דענין יום הכיפורים הוא, שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר בחינת 'הוד שבהוד'^{נט}, והיינו ה'ק', ואפשר לפעול בו ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמו' י"ה, מפי הגרש"א ועלפנרייך זצ"ל אבד"ק טשאקאווא).

בשמחה של מצוה. ושארית ישראל הרחוקים מן המקום הוא יתאספו יחד החרדים על דבר ה', בלילה או ביום ללמוד בשמחה האידרא ושבחי אהונינו הרשב"י זי"ע א. אשריכם ישראל כמה חביבות המצוות עליכם, אשריכם העוסקים בליל זה בתורתו של התנא הקדוש ובשבחיו העצומים בשמחה ובטוב לבב, דבר בעיתו מה טוב.

נוראות מצינו בספר 'אור החמה' למוהר"א אזולאי זי"ע (זקנו של החיד"א) שמביא בשם מהר"א גאלאנטי זי"ע דכאשר עוסקים בתורת רשב"י (האידרא), הוא בא מגן עדן מעוטר כמלך מעוטר בעטרותיו, ובא ויושב בראשנו (הובא ב'שבחין דרשב"י'^{נז}).

והאריך בזה ה'מאור עיניים' (ישמח לב, בריש דבריו עמ"ס שבת) 'ובדורות האחרונים, כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים וכו', ולכך מחיה אותו שמכניס החיות בהדברים, שלכך אמרו 'שפתותיו דובבות בקבר', שאפשר לומר כי זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמור וכו', ונקראת בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים, שהן דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד'^{נח}.

נז. ועד כמה יכול אדם להתרומם על ידי העסק בתורתו של רשב"י - יתבונן בעצמו שהרי אין איש בדורנו שיעלה על דעתו שבבואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שילמד מאמרותיו ויהגה בדבריו הק'.

נח. והדברים אמורים ביותר למי שאין בידו לעלות למקום הקודש ולפקוד את הציון הק' - אשר בידו להשתטח ולפקוד את הציון הק' גם ממרחק, על ידי שילמד מאמרי רשב"י מהזוה"ק והמפזורים בש"ס. וכך כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל 'מי שהוא מחמת אונס וחולשה וקשה לו לעלות למירון ביום ל"ג בעומר, או הדר בחוצה לארץ, ילמוד בזה הספר מאמרי רשב"י, וישמח במקומו בשמחת הילולא דרשב"י, ויוושע גם כן'.

נט. נוראות אמרו בגודל מעלת האי יומא רבא, דאיתא בגמ' (ברכות נח.) וההוד - זה בית המקדש ולפי זה יש לומר כי 'הוד שבהוד' היינו 'קדש הקדשים' וללמד, כי ל"ג בעומר שעניינו 'הוד שבהוד' קדושתו היא כנגד קדש הקדשים, וזהו שייסד הפייטן בר יוחאי בקדש הקדשים.

ס. בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת. ואילו בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמ' סג) מביא שסיפר הרה"ק מבעלזא זי"ע, כי פעם אמר ה'שר שלום' זי"ע כי ל"ג בעומר איז די גרעסטע טאג אין יאהר' (- היום הגדול ביותר בכל השנה), ומיד כפף בנו המהר"י זי"ע את עצמו ואמר לאביו געב מיר א ברכה (- תברך אותי).

שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור הזכיר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע את מאמרם ז"ל (ביצה ט:) 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו.), ובמה שייך אצלו הידור מצוה עד שלישי, אלא, כמו שאמרו ז"ל (סוכה נב:) 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה 'עד שלישי', שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה עבורו את השלישי הנותר.

נאום ה"י, כי הגה דרכו של עולם, כשנוסף מאדם ריח שאינו טוב הרי כל סובביו יתרחקו ממנו, לא כן פני הדברים כשהריח בא מתינוק קטן, שאז לא זו בלבד שאין הריח מרחיק את הוריו מאתו, אלא אדרבה, המה רצים לקראתו באהבה וחיבה יתירה לנקותו מכל לכלוך וטינוף, להעמידו בטהרתו ונקיותו. כמו כן אומר לנו אבינו שבשמים, בני רחומי, אפילו אם הבאשתם ח"ו את ריחכם בעוונות וחטאים, מכיוון שאתם 'בן' יקר לי אפרים, לכן עדיין אתם ילד שעשועים כתינוק הקטן שהוריו משתעשעים בו בכל זמן ועת, ללא שום חילוק במצבו, וזה שמסיים הכתוב כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, בכל מצב בו ימצא תדיר רחם ארחמנו נאום ה'י, על כן גשו נא אליכם והטהרוכם.

ובעין זה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"ב רפ.) שמדת 'הוד שבתוד' היא בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה לישראל בעת מתן תורה בזמן מלא רחמים. ורמזו לה, וז"ל. ולפע"ה, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו נמטריא 'זקן' שהוא רצון העליון בחינת יוה"כ בידוע^א.

זאת ועוד, כי ביום זה מתגלה ביותר תוקף אהבתו של אבינו שבשמים לבניו אהוביו וחביביו, ואומר לכם, ראו מי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, וכמאמר רבינו ה'אור החיים' הק' זי"ע (מאור החיים עמ' כ"ה, חובר ע"י תלמידו ר' שלמה פרנקן זצ"ל) על הכתוב (ירמיהו לא יט) 'הבן יקר לי אפרים אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו רחם ארחמנו

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל טומאתם, ואומר 'וזרקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הוא בדובר שלום להרב אברהם חיים שמחה בונם מיכלזאהן זצ"ל).

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, הרה"ק השר שלום התלהב באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה (וכך כותב ה'דובר שלום' - הרה"צ מצאנו ישב בכל משך העת נשען על השולחן ושתי ידיו על מצחו. והרה"צ מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים).

וכעין זה כבר איתא במהרש"א (מו"ק כח. ח"א ד"ה מת) וז"ל, שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר לזכר שבו עברו רוב ימים שהן ב' חלקים מימי ספירה יום לשנה ששוב אין אדם חוטא, עכ"ל.

סא. הרה"ק ה'שפתי צדיק' מפילץ זי"ע (ל"ג בעומר אות א) מביא מנהגו של הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע שהיה רגיל לברך את החסידים במוצאי יום ל"ג בעומר ה'האט'ס געפועל'ט אלעס גוט' - יה"ר שיתקבלו כל תפילותיכם לרצון. ומבאר, כי הוא בדומה למוצאי יום הכיפורים שהכל מברכין זה את זה שיפעלו כל טוב, כי בכל השנה עוונותיו של אדם הם כמסך המבדיל המונע בעד תפלותיו מלעלות השמימה, וממילא אחר טהרתן של ישראל ביום הכיפורים - שנמחלו עוונותיהם, אפשר לתפילות לעלות מבלי מעכב, וכיוצא בו ממש הוא יום ל"ג בעומר, כי ביום זה פועל רשב"י לכפר עוונותיהם של ישראל, באמרו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', ומעתה אפשר לברך שיפעלו כל מילי דמיטב, כי אין כל מעכב בעד התפילות.

סב. ידוע להקשות שהרי אמרו 'שש מעלות במקוואות' (מקוואות א א) וטהרת המעיין גדולה מטהרת המקוה, מדוע לא דימו את טהרת הבורא לבני ישראל כטהרת מעין החשובה יותר. וביאר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, כי 'מעייין' מטהר גם ב'זוחלין', נמצא שאדם יכול לשבת על מקומו ומי המעיין יגיעו עליו ויטהר אף מבלי שעשה מאומה... אכן 'מקוה' היינו מים מכונסים, ואי אפשר להיטהר במקוה אלא אם כן נכנס לתוכו, ולזאת דימה התנא את הטהרה שעל ידי הקב"ה לטהרת המקוה, שכשם שאינו נטהר במקוה אלא אם עשה פעולה מצידו, כך גם הקב"ה מטהר את ישראל על ידי שהם עשו תחילה עכ"פ פסיעה אחת בכדי להיטהר... וזהו שאמר התנא לפני מי אתם מטהרים ואז מי מטהר אתכם...

ואילו ה'עטרת משה' ממאקווא זי"ע ביאר ש'מעייין' הינו מים חיים טהורים בעצמותם בכל העת, לא כן 'מקוה' שהם מים שאובים שאין בהם טהרה, אמנם, ברגע שמשיקים אותם למי גשמים, הם נעשים ל'מטהרים', גם אחרי שנפרד החיבור וההשקה למי הגשמים, ומהאי טעמא המשילו את הטהרה ל'מקוה', ללמדנו שאם איש הישראלי קידש עצמו אפילו 'רגע אחד', אם ה'שיק' וחיבר עצמו להקב"ה מקור הטהרה אפילו רגע אחד, כבר נטהר...

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לג

אומר היה הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע על דברי חכמים (יומא ח ט) 'מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל', שכמו שמדרך הטובלים במקוה מים - יסגרו העיניים והפה כדי שלא יכנסו בהם המים, כיו"ב הקב"ה מטהר את ישראל על ידי שישמרו כראוי על העיניים ומוצאות הפה.

סג. וכך אמר רשב"י (אדר"ג פט"ז), 'מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיתה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוה בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבוננו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) 'כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר רשב"י את כל העולם כולו מן הדין.

וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, היינו דיקא אלו שעשו פעולות רבות - בתורה ובמעשים טובים, אך לא הצליחו לגבור על יצרם, ולכך מדייק רשב"י שאין 'ישראל' רואים פני גיהנום ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם בעצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

סד. כבר מילתנו אמורה בגודל הסייעתא דשמיא שיש למי שמקבל על עצמו קבלה טובה לכבוד התנא האלוקי רשב"י, אשר עי"ז נעשה רבי שמעון'דיג לכל השנה... וכנגד כל 'פעקל' (חבילה) שמקבל על עצמו זוכה שר"ש יוריד ממנו 'חבילות' הרבה, אכן ביותר הדברים אמורים למי שמקבל על עצמו להתחזק בענייני יראת שמים, להיטהר ולהתקדש בסור מרע ועשה טוב.

הא לכם תוכן מכתב אשר נתקבל מבעל המעשה - נכתב בדם ובדמע. הלה מעיד על עצמו - ברצוני לספר על עצמי - אף שקשה עלי עד מאד. אני אברך לומד בכולל חצי יום (וחצי יום עוסק בצרכי פרנסה) הנני נקרא 'חסידישע יונגערמאן' (אברך רציני וחסידי). והנה במסגרת עבודתי הוצרכתי וכו', עד שהגעתי לנסיונות קשים ומרים בענייני 'קדושתן של ישראל', עין רואה וכו', ולא עמדתי בגבורה... ואכמ"ל, וכבר עמדתי בפתחה של 'שאל תחית'.

ביום ל"ג בעומר תשע"ט נסעתי למירון כשהנני חלול וריק מכל זיק יראת שמים, אבל רבי שמעון לכל' על כן נסעתי למירון, ועמדתי שם עם לב אבן. באמצע דברות הקודש שמעתי דיבורי קודש האומרים שעל כל איש לקבל ע"ע קבלה אחת אפי' קטנה אבל חזקה 'אויב מנעמט אויף זיך א פעקל (יראת שמים) - קען מען איבער לאזן אלע פעקלעך (צרות) ביי ר' שמעון'. הדברים הללו אצלי ובבכי החלטתי באותו רגע שדי... די... סוף פסוק, מעתה אין לי כל קשר עם אותם... עד ר"ה ויהי מה, התנתקות זו לא עלתה לי בנקל, אבל בעזר ותעצומות עמדתי בזה, ולא זו בלבד אלא שגם אחרי ראש השנה המשכתי בזה.

מסיים האברך, היום אנו עומדים שנתיים ימים לאחר מכן, ומאז לא היה לי עמהם שום שיג ושיח ב"ה, היו לי הרבה נסיונות אבל הקב"ה נתן לי כח לעמוד בזה ובדומה לו. עתה בדקתי עם עצמי את מהלך השנתיים האחרונות, וראיתי, כי ב"ה מעולם היה לי פרנסה בריווח, אבל משום מה תמיד הייתי מגלגל הלוואות ברגע וכדו', כעת עברתי על רשימותי, ומצאתי שההלוואה האחרונה הייתה בערב ל"ג בעומר תשע"ט, למן אותו יום לא נצרכתי ולא לווייתי אפילו פרוטה אחת.

זאת ועוד בחודש שבט תש"פ 271 יום לאחר לג בעומר הנ"ל נולדה בתי שתחי' בריאה ושלימה ובלידה רגילה - כנגד כל 'נבואות' השחורות של הרופאים.

והגם שדברים אלו לא עמדו אז במחשבותיי כלל, אבל אני רואה בחוש, נטלתי על שכמי קבלה אצל רבי שמעון ורבי שמעון נתן לי הרבה יותר, בטוח אני שיש עוד הרבה טובה וברכה שלא זכיתי לשים לב עליהם ולהודות לקב"ה.

שמעו נא מעשה נורא ששלחה בעלת המעשה המתגוררת בארה"ב, לדאבון לב, בנה הקטן כבן חמש חודשים נלב"ע ביום הפורים בשנת תשפ"ג, ונכנסו 'רשויות הרווחה' (ACS, השירות הסוציאלי) לעובי הקורה והחלו לחקור ולדרוש בעסק המשפחה, האם נגרם הדבר באשמתם ח"ו והאם הם ממלאים את תפקידם כ'הורים' באופן הנכון והראוי, וכבר ידוע שאוי לו ואוי לנפשו למי שנופל לידיהם... ועל כך נאמר (משלי יד לד) 'חסד לאומים חטאת'... והנה קודם

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ל"ג בעומר הגיע לידה גליון 'באר הפרשה' ונתמלא ליבה בכיסופים וגעגועים לנסוע לארה"ק לעלות ולראות ולהתפלל על ציונו הק' של התנ"א רשב"י עד שמילאה את הכר בדמעות שליש שאכן תזכה להגשים משאלת לבה, אמנם קרוביה ניסו להניא אותה, מאחר ש'זמן סכנה' הוא לה, כאשר אותם ממונים מעיינים ומפשפשים במעשיה, והנה יגלו שאכן היא מזניחה את 3 ילדיה ומשאירה אותם בלי השגחתה, ו'יקפצו על המציאה' ויגזלו את הילדים... אך תשוקתה העזה הכריעה את הכף ותקם ותעל לאתרא קדישא מירון. בליל ל"ג בעומר שפכה ליבה לפני אבינו שבשמים, ואח"כ הלכה למעמד ההדלקה, ושם שמעה דברי התעוררות בגודל מעלת המקבל על עצמו קבלה טובה, וכיצד נעשה מחובר לרשב"י כל השנה, ותבער בה אש יוקדת של קדושה וטהרה, וקיבלה על עצמה לבער את הרע מקרבה ולהוציא את הכלי הטמא מן הבית, בל יראה ובל ימצא מבלי לסמוך על פילטער (סינון) כזה או אחר... והנה ראו זה פלא, בשונה לביתה ביום רביעי ממחרת ל"ג בעומר קידם אותה בעלה בבשורה טובה, שאותם אנשי הרשויות החליטו 'משום מה' לסגור את התיק (case) ולפטרה לחיים ולשלום...

עוד נביא כאן תוכן 'אגרת' שנשלחה אלינו בערב ל"ג בעומר תשפ"ג, וגם ממנו נלמד בכוחה של קבלה טובה בענייני יראת שמים שהיא משדדת כל המערכות להושיע את האדם מאפילה לאורה מחוץ לכל גדרי הטבע. וכה כתב הלה בלב קרוע ומורתח, כמה שנים לאחר נישואיו יצא לעסוק לפרנסתו למשך כמה שעות ביום, כשבחצי השני של היום היינו יושב ב'כולל', והסיתו היצר שהוא נצרך למכשיר טמא הנקרא טלפון 'חכם' לצורך פרנסה... ובאמת היה יכול להסתדר ולחיות גם בלעדיו, אך לצערנו לא עמד בנסיון... וכידוע אומנותו של היצר הרע 'היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד ע"ז' (שבת קה:), וממש כך התקיים בו, בתחילה הסיתו לקנות מכשיר עם פילטער (חסום) ואח"כ הפילו להיות 'עבד נרצע' - מכור לאותה טומאה להיות שקוע שם ראשו וכולו כל היום כולו עד שהסיר את החסימות וההגנות, והחזיק ברשותו מכשיר פרוץ לגמרי רח"ל, עד שאומר לו לך עבוד ע"ז שכבר התגברו הנסיונות רח"ל עד שהגיע לפתחו של גיהנום, וד"ל...

והנה בתחילת החורף של שנת תשפ"ב הגיע אליו ידידו ה'טוב' והציע לו עסק הגון ומכניס כדבעי, שאם ישקיע עתה סכום של מיליון וחצי שקל יזכה ל'תשלומי כפל וארבעה וחמישה' בתוך כמה שנים, והיה נראה לו שזה ממש 'עבירה' לא לקפוץ על העסק בשתי ידיים, אך מאחר שלא היה מצוי בידו סכום אדיר שכזה על כן הלך ולווה כספים מהבנק ומשאר ידידיו כשהוא ממשכן את ביתו ושאר נכסיו עד שהצליח לגייס את כל הסכום, והעביר לאותו ידיד את הכסף. לא עברו חודשיים ימים ונתברר לו למגינת ליבו כי לא דובים ולא יער... אין השקעה ואין רווחים... אלא אותו 'ידיד' ניצל את תמימותו וידידותם גם יחד ונטל את כל הכסף בכדי לפרוע בהם חובות.... וכך מצא את עצמו נופל בבת אחת לבירא עמיקתא, ברגע אחד נהיה בעל חוב בסכום אדיר קרוב לשני מיליון שקל (הקרן בתוספת התחייבות הריבית שנטל על עצמו), ומני אז נהפכו חייו לגיהנום, עד פסח תשפ"ב כבר 'רדפו' אותו אנשי ההוצאה לפועל הממונים לגבות חובות, וכבר הוגשו נגדו תביעות בבתי דינים ולהבדיל גם בבתי משפט, ואף הוטל 'עיקול' על ביתו עם כל נכסיו וחשבונות הבנק.

לקראת ל"ג בעומר הגיע לידי 'באר הפרשה' שם הובא סיפור דומה על אחד שנפל בגלל הכלים המאררים וקיבל על עצמו קבלה טובה בל"ג בעומר, וזכה לישועה גדולה ברוחניות ובגשמיות (וכנ"ל), ונכנסו הדברים לליבו כארס של עכנאי, והחליט בעצמו אף אני עומד לקבל עצמי 'פעקיל' (חבילה... כלומר קבלה טובה) ועי"ז אזכה להשאיר אצל רשב"י את כל ה'פעקיל' הנורא הלזה... ואכן נסע לאתרא קדישא מירון וגמר שם כל ספר התהילים, ופרץ בבכיות עצומות של חרטה מעומק הלב על שלא עמד בגבורה בנסיונות... יצא משם ופנה אל אחת מהמדורות הקטנות שבערו בחוץ והשליך את המכשיר לתוך האש, ובכה ואמר, רבי שמעון, אני משאיר אצלך דבר שקשה ממני מאוד להיפרד מעמו, חוס ורחם ותיקח ממני כל המשא הכבד של החובות האיומים, ואף הוסיף לקבל על עצמו לפרסם את הנס.

לאחר ל"ג בעומר עברו עליו ימים ושעות קשים מנשוא, מה יעשה מבלי אותו כלי טמא... אך בגבורת נפש עילאית חיזק את עצמו, ותיכף ומיד החל לראות ישועת ה', מיד לאחר חג השבועות הציעו לו עבודה חדשה כשמתן שכרה מכובד בצידה... ולא עוד אלא שאחד מבני משפחתו החליט מעצמו בטוב ליבו לסדר את החובות, וניגש לכל הנושים והגיע עימם להסדרי תשלומים, כך שכבר בחודש תמוז נתבטלו כל התביעות וירד מעל צוואריו חרב ה'עיקול'... ונסע בתחילת חודש אלול לארה"ב לזכות נדיבי עם במצוות הצדקה בכדי שיוכל להחזיר את חובותיו, ובתוך ג' שבועות הצליח לאסוף 300,000 דאללער... שווה ערך ליותר ממחצית החובות... בחודש חשון תשפ"ג נסע שוב לאותה מטרה, ואסף בערך 200,000 דאללער עד שבתחילת חודש כסלו כבר היה מאחורי כל אותה 'פרשה',

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לה

צפת את חיבורו 'כבוד מלכים', בה מציין שכן היה מנהגו בקודש של ה'אור החיים' הק' זי"ע ועוד.

ובן הובא בספר 'אלף כתב' (אות תרפד) 'עוד הגיד (מו"ה מענדיל ליטמאן מעיה"ק צפת תו"ב) שהאור החיים הק' בכה כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקה דהילולא, ועמד מרחוק באמרו, האיך אנש אל הערפל אשר שם עומדים נשמות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים עמהם.

אתה הוא מושיענו בזכות אדונינו בר יוחאי, תורתו מנגן לנו הוא ימליץ טוב בעדנו, אב הרחמן ירחם עלינו וישפיע עלינו דור ישרים מבורך, פרנסה ברווח, והוא יחמול עלינו ועל עוללנו בהילולא דבר יוחאי, ולעולמי עולמים.

וזכור אל תשכח הא דאיתא בנמרא (ברכות לג:) 'אמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גנוזי אלא אוצר של יראת שמים'^{סד}. וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' (אמור תרנ"ב) בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע כי בל"ג בעומר יכולין לזכות ליראת ה'.

אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י

נהגו בני ישראל לדורותיהם בכל התפוצות לערוך שמחה רבה וצהלה ביום זה בהדלקת משואות של אור^{סה}, ואף היו נוהגים (בכמה מקומות) להשליך בגדים אל תוככי האש^{סו}, לשורפם ליקרא דרשב"י, ועל ענין זה כבר חיבר הגה"ק רבי שמואל העליר זי"ע רבה של

כשהוא מסיים לשלם את השקל האחרון... וחזר 'לחיות' בנחת ושלווה כשהוא מצליח גם 'להניח בצד' בכל חודש וחודש... וכידוע לכל העסוקים בתחום שאין זה כלל בדרך הטבע לגייס סכומים כאלו בתוך זמן קצר כל כך, אלא יד ה' עשתה זאת, כי גדול כוחה של קבלה טובה הבאה לו לאדם בקושי גדול לפתוח את כל השערים...

סה. בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמוד ססב) מביא שהרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע ציווה בליל ל"ג בעומר להדליק הרבה נרות לכבוד נשמת רשב"י, על השולחנות ועל כל אדני החלונות (בשונה בשאר ימי הילולא שלא היה הקהל מדליק מלבד בז' אדר).

סו. יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את ה'כיפה' שמעל לראשם, וכך אף נהג כ"ק אאדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בחר מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה שללא הרף היה משליך את ה'כיפה' מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו, ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור, ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. משך כל הדרך סבל האב מרורות בבושות נוראות מזה הבן, שבכל 'הפסקה' שעשו על אם הדרך היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזהשי"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון. בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק 'א קאפל א קאפל' (הבו לי כיפה לכסות ראשי), וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידינים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה.

ולנו יאמר, שלאנו דווקא ב'שוטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגינותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י. ומכאן ואילך יצליח דרכו.

ישקו העדרים

רפואה שלמה תרפאנו בזכות אדונינו בר יוחאי - יבטל כל הגזירות אדונינו בר יוחאי

בהיותי באת"ק מירון שמעתי מעשה נורא מבעל המעשה, והוא ת"ח מופלג, בקי בכל מכמני תורה כל רז לא אניס ליה, גבוה משכמו ולמעלה, ירא שמים מרבים, נודע בשערים, הלה מרבה לפקוד את ציון התנא האלוקי רשב"י. זה כמה שנים שכליותיו פסקו מלפעול באופן קשה ביותר (מס' 17, למבינים בדבר), והוכרח לעבור טיפולי דיאליזה מדי לילה, מבית החולים נתנו לו מכשיר ובכל לילה נכנס למיטתו כשהוא מחובר במשך כ-10 שעות לאותו מכשיר, אף בהיותו במירון בשבתות היה מטפל בעצמו כן, כי לא ניתנה לו רשות מאת הרופא להחסיר אפילו לילה אחד כי נפשו תלויה בזה, מלבד כל זאת היה עליו להתייצב לפני הרופא פעם אחת בכל חודש 'לדעת את שלום כליותיו ומה יעשה בהן' מאחר שטיפולי הדיאליזה נעשו בביתו ולא בבית"ח.

אט אט החמיר מאד מצבו, ובלית ברירה הוחלט לערוך בו 'השתלת כליות', כידוע שחסד גמל הבורא עם ברואיו, וברא בכל בריותיו שתי כליות כשאפשר לחיות עם אחת מהנה ואת השניה 'לתרום' לזקוקים אליה, וכבר נמצא תורם, ונקבע זמן להשתלה בבית החולים ב'קולומביה' שבארה"ב, ואף סילק כל התשלום בסך 180,000 דולר טבין ותקילין.

אבל, בכדי שיהיה גופו מוכן ומזומן לעריכת ההשתלה עבר בדיקות מקיפות לרוב, ומכורח המציאות הכריחוהו לעבור סדרת טיפולי שיניים - לתקן את הניתן לתקן, ומה שלא ניתן לעקור לגמרי, כי אם ישנו חור אפילו הקטן ביותר באחד משיניו מסוכנים חיו, שמא יסתתר באותו חור 'חיידק' ויזיקנו, בדקו ומצאו כי להציל את השיניים דורשים הרופאים סך 130,000 שקלים, ולגודל הסכום דחה האיש את הענין, עד תחילת ימות הקיץ תשע"ח, אז 'באו מים עד נפש' ובלית ברירה קבע תור אצל רופא השיניים בשבוע שאחר חג השבועות.

לקראת יום השבת וחג השבועות שחל במוצאי שב"ק נסע מיודעינו לאת"ק מירון כדרכו בקודש, במוצאי החג ניגש אל ציון הקודש, ואלו היו דבריו בהתחננו לפני הבורא, בזכות רבי שמעון ענני זכותו יגן עלינו, רפואה שלימה תרפאנו בזכות אדוננו בר יוחאי... רבי שמעון, נצרך אנכי ל'נס' קטן, וכבר לימדונו חז"ל ש'מלומד בניסים אתה' (כלשון הגמרא מעילה ז'). ובעצמך אמרת 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', על של עתה באתי, שני כליות בגופי, ולנס קטן אני נצרך - שישובו לפעולתם כבראשונה.

באמת אמרו, שבקשה זו היא מחוץ לגדרי הטבע, וכעין 'תחיית המתים' ממש, כי 'כליה' שאינה עושה פעולתה שוב אין לה תקנה כלל בדרך הטבע, ולא ביקש על 'נס קטן' אלא על נס גדול כקריעת ים סוף, אמנם האיש הלזה ברוב אמונתו בהקב"ה ובזכותיה דרשב"י היה פשוט בעיניו שאין זה אלא נס קטן, וכדבר של מה בכך.

בימים שלאחר חג השבועות הגיע זמנו להיבדק אצל הרופא כמנהגו אחת לשלושים יום, והנה הוא רואה כי פני הרופא מחליפים צבעים, ומרוב תדהמה, התרגשות ופליאה

ישקו העדרים

זועק כיצד... מה קרה... מה... נבהל האיש כהוגן, בפחדו כי רב, מי יודע מה קרה לכליותיי, הרופא מיהר לקרוא לרופא גדול ממנו הממונה עליו, וזה קרא להוד מעלת הפרופסור, וכולם נענו בפליאה ותדהמה, אדון נכבד, אין בידינו כל הסבר רפואי לכך, מעולם לא שמענו כדבר הזה, נתקיים בך 'אחרי בלותי היתה לי עדנה', כליותיך עובדות ועושות פעולתן כאחד האדם... הגידה נא לנו, מה עשית, איזה טיפול ואצל איזה רופא היית, אמר להם האיש, הלכתי לרופא הגדול, מחולל הפלאות הרי הוא רשב"י, המלומד בניסים והוא 'טיפל' בי כראוי.

ולא נרגעה דעתם של הרופאים, עד שפקדו עליו - הבה ננסה לעבור את השבוע הבא מבלי טיפולי דיאליזה, וככלות השבוע שוב הנה ונבדוק אותך, וכן עשה - אחרי כמה שנים שהתמיד בדבר ולא החסיר לבצע את הדיאליזה אפילו לילה אחד מלילותיו, כעבור שבוע שב אל הרופא שמצא את כליותיו פועלים כרגיל, ועדיין לא הסכים לשחררו מבלי כלום - שכאמור, מעולם ועד עתה לא נשמע כדבר הזה, שהכליות שפסקו מלעבוד, ועוד באופן חמור כזה, ישובו לפעול כאילו לא עבר עליהם כל חולי, לכן אמרו לו, עתה נעשה נסיון של שבועיים מבלי הדיאליזה, יחדיו נגיע לשלושה שבועות רצופות מבלי דיאליזה, ובזה נווכח להכיר מצבך האמיתי, ואכן, הנס שרשב"י עשה עמו חי וקיים, וכעבור שבועיים אמרו לו הרופאים, אדון נכבד אין לנו כל הסבר, אבל, הינך בריא לחלוטין, שוב לביתך, לך אכול בשמחה לחמך, והחזר לנו את מכשיר הדיאליזה, ומאז הכל מכנים אותו 'רבי מרדכי בעל הנס'.

פאר מקדושים

פּוּנִים גְּדוּרִים מִסְפָּרִים עֵתִיקֵי יוֹמִין

פרשת אחו"ק תשפ"ה

בקרבתם לפני ה' (טז א)

איתא במדרש (ויק"ר כ א) רבי שמעון פתח (קהלת ט, ב) הכל כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע, מקרה אחד [לצדיק] אלו בני אהרן דכתיב בהון (מלאכי ב, ו) בשלום ובמישור, לרשע זה עדת קרה דכתיב בהון (במדבר טז, כו) סורו גא וגו', אלו נכנסו להקריב במחלוקת ויצאו שרופין, ואלו נכנסו להקריב שלא במחלוקת ויצאו שרופין, והוא תמוה.

ובגליון המדרש של המגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל רשם שם בזה"ל, יש צדיקים שבגודל השתוקקותם אליו כמעט שנשארים אצלו ית', זולת שיש לזה עצות איך לחזור לזה העולם, ובני אהרן קרבו את עצמם אליו ית', עד שנשארו מכל וכל אצלו ית' בלי שום חלוקה וחזרה לזה העולם, [וזוהו נכנסו להקריב שלא במחלוקת ויצאו שרופין]. והוא ג"כ פירוש שטווי יין נכנסו, רמז לרוב התלהבות.

(שארית ישראל, לובלין תרנ"ה)

כתונת בד קודש ילבש, ומכנסי בד יהיו על בשרו. (טז ד)

שמעתי בשם המופלא והמופלא בתורה ויראה ובחכמות מוה"ר ברוך זלה"ה הדרשן הגדול מק"ק קאסוב יע"א שאמר משם איזה ספר (עי' חסד לאברהם לר"א אזולאי מ"ד נהר נב) הטעם שהכהן גדול צריך לשמש עבודת פנים בבגדי שש, כי בכל הדברים שבעולם יש בו כח מז' כוכבי לכת, ואחד מהם הוא מאדים וממנו באים כל הדינים, רק בשש אין בו כח מאדים כלל וכלל רק כח הששה כוכבים לבד, ולכן נקרא שמו שש, ששמו מוכיח עליו שאין בו כח רק משה כוכבים ולא מכה הכוכב השביעי כלל.

ולכן נקרא ג"כ בד שהוא מורה על ששת הכוכבים הנ"ל כי בד בגימטריא ו', וכדי שלא יהיה קטרוג על הכהן גדול בעבודת פנים, לא היה לובש רק בגדי שש שלא היה בו כח כוכב מאדים שממנו בא הקיטרוג ודינים וכעס, ע"כ שמעתי מפה קדוש הנ"ל.

(תורי זהב (מאהלוב תקע"ו) להרה"ק רבי בנימין המגיד מזאליץ)

כי ביום הזה יכפר עליכם. (טז ל)

רבינו התרומת הדשן ז"ל דרש, ארבע בעלי תשובה הן כנגד ארבע לשונות שבקרא (ישעיה א טז) רחצו היזכו הסירו חדלו וכו', והבעל תשובה הרביעי הוא השב מאהבה, [ומה היא תשובה מאהבה], דהנה אם יש אדם גדול בעיר, היית מדקדק בכל כוחך שלא תעשה דבר כנגדו, אע"פ שאינו יכול להיזק לך משום שאתה גדול כמוהו, מ"מ כיון שמעשיו נאים אתה אוהב אותו, מק"ו בן ק"ו הקב"ה שדן את העולם כולו ברחמי שאין להקפיד אותו, [ר"ל ק"ו שמתוך אהבה להש"ת לא יחטא, כדי שלא יקפידו עליו מן השמים], וצריך לפייס אותו אם עבר על מצותיו, וזהו עיקר בעלי תשובה, ועונותיו נחשבים לו כזכויות, ועומד אפילו במקום שצדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם, וזהו כנגד חדלו, כלומר שחדל מאהבה.

(לקט יושר הל' יום הכיפורים (ברלין תרס"ג) לרבי יוסף תלמיד התרומת הדשן)

לפני ה' תטהרו. (טז ל)

הנה באמת עיצומו של קדושת היום עצמו גורם כפרה לישראל, על ידי אור הגדול המתגלה אז וכו', אבל צריך לזה סיוע מאתכם. והוא מה שנאמר מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו, קודם בוא יום ה' הגדול תטהרו, תטהרו עצמכם.

(שיח יצחק, לרבי יצחק אייזיק חבר)

לא תלין פעולת שכיר. (יט ג)

איתא במדרש, כל העולם לא ניזון אלא בזכות האמונה. וביאר הגאון רבי העשיל ז"ל עפ"י קושיית המפרשים בגמרא (קידושין לט): שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והכתיב לא תלין, ותירצו דידוע דאצל שליח ליכא בל תלין, וכל התורה ע"י שליח ניתנה, רק אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענו, ולכן משתלמת כבר בעולם הזה, וזהו כל העולם לא ניזון אלא בזכות האמונה.

ובהצעה זו שמעתי פירוש הפסוק 'טובים השנים מן האחד', אשר יש להם שכר טוב בעמלם (קהלת ד ט), ר"ל טובים שתי הדברות אנכי ולא יהיה לך ששמענו מן האחד היחודו של עולם, ומה טובו, אשר יש להם שכר טוב בעמלם' דהיינו שמשתלמת כבר בעולם הזה.

(מקור החכמה (ורשא תקע"ה) לרבי חיים עזר מבראד)

פנינת הדף היומי

משלשין במזון ואין משלשין במכות. (מכות ה.)

שמעתי מקשין בשם הגאון בעל שפתי כהן זלה"ה המונח על יד הציון של א"א מ"ו הגאון זלה"ה בק"ק העלישיא, דבמדרש איתא אדם וחוה ונחש נתקללו כל אחד ב"ג מכות, שהן על שלשתן ל"ט מלקות, והקשה הלא תנן (מכות ה.) משלשין במזון ואין משלשין במכות.

ונראה לי דבר טוב מאד, עפ"י הכלי יקר בסדר כי תצא בד"ה ארבעים יכנו, דשליש אחד מלקין אותו מלפניו (מכות כג.) שהיה לו לזכור כי בא מטפה סרוחה, ושתי שלישי מאחוריו שהיה לו לזכור כי הולך למקום עפר, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. ואמרתי דגבי אדם הראשון לא שייך לומר שבא מטפה סרוחה דהיה יציר כפיו של הקב"ה, וגם לא ידע מדין מיתה כלל, ולא היה שייך אצלו לאן אתה הולך, לכן נלקה רק י"ג, בשביל לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

(עדות ביוסף (זולצבאך תק"א) לרבי יוסף הלוי איטינגא)

והיתה זאת לכם לכפר על בני אחת בשנה. (טז לד)

שמעתי בשם הגאון ר' דוד דייטש מעיר חדש זצ"ל דאם ישוב בתשובה שלמה ביוכ"פ בתענית צום ובכי, אז לא יהיה רק אחת בשנה, אבל בלא זה יהיה כמה יוכ"פ בשנה, דהיינו צרות ויסורין רחמנא לישזבן שמכפרים על האדם ודפח"ח.

(וידבר משה (באניהאד תרנ"ה) לרבי משה ב"ר זעקל פאללאק אב"ד באנהרט)

רבי דוד דייטש בעל אהל דוד

גולד י"ז בחשוון שנת תקט"ז בעיירה נייטרא להג"ר רבי מנחם מנדל דייטש שהיה מדייני העיר. זקיניו היה רבי מרדכי דייטש, רבה של פריישטאט ומחבר הספר מור דרור על הש"ס, מצאצאי רבי יהודה החסיד.

בצעירותו למד בפרשבורג בישיבתו של המהר"ם ברבי. מאוחר יותר עבר ללמוד בפראג בישיבתו של הנודע ביהודה שהיה לרבו המובהק. בספר השו"ת שלו נודע ביהודה מובאות כארבעים תשובות שנכתבו לרבי דוד דייטש. הוא היה גם ידידו הקרוב של החת"ם סופר. ובשו"ת שלו (וי"ד סי' קכא) כותב אליו החת"ם סופר, בטוח אני באהבתו עזה כי ישים עינו עלי לטובה להזכירני בתפילתו. לאחר פטירתו מצאו אצלו קוויטלעך ששלח אליו החת"ם סופר להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

אחר שכינה ברבנות ביעמניץ ופראונקירכן עבר לכהן כרבה של סערדעהלי יצ"ו, ואף הקים שם ישיבה יחד עם חתנו הגאון הגדול המהר"ם א"ש, והחל משנת תק"ע כיהן כרבה של העיר עיר חדש עד לפטירתו בכ"ב בסיון תקצ"א*.

הדרכי תשובה ז"ל ממונקאטש סיפר, שהגה"ק בעל ישמח משה ז"ל אמר פעם בחג השבועות לפני המסובין על שלחנו הטהור, כי אם יהיה הדבר באפשרי שידמנו הוא (הבעל ישמח משה) והגה"ק מדינוב ז"ל בעל בני יששכר אצל הגה"ק רבי דוד דייטש, היו פועלין הישועה שלימה משמי מרום. ותיכף אחר שבועות הודיע הגה"ק מאוהל להגה"ק מדינוב שידמנו במקום פלוני, ומשם יסעו יחד לעיר חדש להגה"ק מו"ה דוד דייטש זצ"ל, וכשנודמנו יחד בזמן* 98 לעיר חדש, שמעו השמועה שהגה"ק ר' דוד דייטש זצ"ל נסתלק מאתנו, ונתבטל הדבר.

בהסכמות על ספריו הפליגו גדולי הדור בשבחו ובמעלת קדושתו. החת"ם סופר ז"ל כותב בין השאר, אותו צדיק קדוש ישראל גאון עולם, אשרינו אם זכינו לשיחתו ולאורו וכו', וזכות הצדיק יעמוד לנו להגן בעדינו מכל רע, ולברך את בית ישראל מברכת ה'. והישמח משה ז"ל כתב טיהר גברא קדישא, הרב הגאון הצדיק האמיתי המפורסם וכו', ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא.

*מצבת אביו רבי מענדיל דייטש אב"ד טיטשאפ

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת אחרי קדושים תשפ"ה שנה י | גליון מס' 580

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

ברכת "הגומל" לכהן הגדול

"ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל לבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת" (טו ב)

על כניסת הכהן הגדול לקדש הקדשים ביום הכפורים אמרו חכמים (זהר חדש בראשית כד ב): "כשנכנס הכהן לפני ולפנים... זכה - נכנס עם בשלום ויוצא בשלום, לא זכה - מבין שני הכרובים יוצא להב וישרף וימות בפנים".

הראשון לציון רבי אליעזר נחום, בעל 'חזון נחום' על המשניות ורבו של החיד"א, הסתפק האם לאחר שזכה הכהן הגדול לצאת בשלום מקדש הקדשים היה עליו לברך "הגומל", כדין מי שהיה במקום סכנה ונצל. הוא שלח את שאלתו לרבי יצחק זרחיה אזולאי, אבי החיד"א, והוא השיבו כי הכהן גדול לא ברח הגומל בצאתו בשלום מקדש הקדשים. הוא נמק את תשובתו כך: אמנם נתקנה ברכת "הגומל" למי שהיה מצוי במקום סכנה ונצל, אולם את קדש הקדשים לא נתן לכנות במקום סכנה, לפי שיציאת הכהן ממנו בשלום אינה תלויה אלא במעשיו.

ואולם בעל החזון נחום לא קבל את דבריו. לדעתו, גם אם יציאתו בשלום של הכהן הגדול מקדש הקדשים אכן תלויה בזכותו, הסכנה בעצם כניסתו לשם מחיב אותו לברך "הגומל" בעת שיצא בשלום

(מחזיק ברכה [לחיד"א] או"ח ריט א-ב).

להקדים קרבן ותפלה לצרה

"וכי תזבחו זבח שלמים לה' לרצונכם תזבחהו" (טו ה)

רבי שלמה קלוגר מבאר כי פעמים רבות כאשר האדם נתון בצרה, הוא נודר שכשינצל מן הצרה יקריב שלמי תודה, ככתוב (תהלים סו ז): "אשר פצו שפתי ודבר פי בצר לי". אלא שקרבן כזה אינו בא מחמת רצונו של האדם להקריב קרבן, שכן האדם היה מעדיף שלא

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ברכות שהן דורון משלם

ל"ג בעמר בפתח. מבתי כנסיות רבים תעלה בערב שבת הבעל"ט קול שירת "בר יוחאי", ואתו ירח ויאיר בלבנו אורו של התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי.

בספר הזהר הקדוש, שהותיר לנו רבי שמעון, נחשפים אנו במקומות רבים לשגב מעלתה של עניית אמן. במאמר זה בראוני להתעכב על גלוי מרעיש שכתב הזהר הקדוש בפרשת עקב (רעא א), ואלו דבריו:

"כאשר ברכה שנגנתה באמן עולה לשמי רום, נפתחים כל שערי שמים לפניך ומכריזים עליה בכל הרקיעים: זהו הדורון ששלח איש פלוני למלך; זהו הדורון ששלח בקיום ובשלמות כראוי".

פלאי פלאות! מדי בקר אנו פותחים את היום באמירת ברכות השחר, אך באפשרותנו לקבע כיצד יתיחסו אליהן בשמים. בפעולה פשוטה - באמירתן בחברותא, תזכו שהן תתקבלנה בשמים באהבה וברצון, ושכל אחת ואחת מהן תקרא על שמכם ותכתיר כדורון משלם. אם לא ודאתם שמישהו יתיחס אליהן ויענה אחריהן אמן, הפסדתם את היחס המיוחד שהן יכלו לזכות לו בהגיען לשמי רום. כיצד אפשר לעמד מנגד ולותר על כך בידיים!?

אף הכתוב (תהלים יט טו): "יהיו לרצון אמרי פי" שבו אנו חותמים את תפלת העמידה, מרמז על כך: "פי" (עם הכולל) בגימטריה תשעים ואחד, כמגן אמן. הדרך הטובה שאמרי פניו יתקבלו "לרצון" היא בעניית אמן.

נפתח את יומנו באמירת ברכות השחר באזני מי שיענה אחריהן אמן, ובכך פתחו בפניהן שערי שמים, וישפע עלינו רב טובה וברכה.

בקריאת "יהיו לרצון אמרי פי!"
שבת שלום,
278 213 מחזור 111

תבוא עליו צרה כלל ולא יאלץ להקריב קרבן בעקבותיה, בעוד הדרך הנכונה והמועילה יותר היא להקדים ולהקריב קרבן מרצון, טרם בוא הצרה, וכמו שאמרו חכמים לגבי תפלה (סנהדרין מד ב): "לעולם יקדים אדם תפלה לצרה".

זהו שאומרת התורה: "וכי תזבחו זבח שלמים לה' - לרצונכם תזבחהו", אל תמתינו לבוא הצרה אשר תאלץ אתכם להביא קרבן, אלא הקדמו להקריבו מרצון, טרם פוקדת אתכם הצרה, ובכך תמנעו מלכתחלה את בואה

(אמרי שפר).

שני סוגי תוכחות

"לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (טו ז)
דרש רבי יצחק שמלקיש, בעל ה'בית יצחק':

בשתי דרכים פועל היצר הרע להכשיל את האדם: תחלה, לפני החטא, הוא מפתהו לחטא על ידי שמקטין בעיניו את החטא בטענות והסברים שונים. לאחר מכן, כאשר זממו עלה בידו והאדם נכשל בחטא, משנה הוא את טעמו ומגדיל את חטאו, ובכך מאשו מלשוב בתשובה וטוען באזניו שביין שביין כך אפסה תקותו לשוב, מוטב לו שימשיך לחטא ולהנות ממנועמי העולם הזה.

על כך אנו מבקשים "והסר שטן מלפנינו ומאחורינו", היינו שייסיר הקב"ה מעלינו את כל אפני פתוי היצר, הן את זה שלפני החטא והן את זה שלאחריו (שו"ת 'בית יצחק' י"ד א דרוש האמונה והאחדות א"ח ט - ב).

על פי זה מבאר רבי אליהו אריה אדלר, רבה של דארא, את פשר כפילות הלשון "הוכח תוכיח" בפסוק שלפנינו. כי כן, גם אפני התוכחה הם בהתאם לתחבולות היצר, זו שלפני החטא וזו שלאחריו. לפני החטא על המוכיח, בנגוד ליצר הרע, להגדיל בעיניו את החטא עד לשמים כדי להניאו מן החטא, ואולם לאחר שנגשלה האדם בחטא, על המוכיח להקטין בעיניו, כדי לעודדו לחזר בתשובה ולעזב דרך רשע

(קנטרס 'תורת אליהו')

ברכות השחר פתלכה

בקול בכונה בחברותא

דירה שהרחבה בחברותא

מאז נשואיו חי ר' שמואל באותה דירה. דירת שלושה חדרים קטנה באחת השכונות שבמרכז העיר בני ברק.

ברבות השנים גדלה המשפחה והתברכה בששה ילדים. עם כל תינוק חדש שבא לעולם, יחד עם הבכי שובה הלב והאור הגדול, הלכה וגדלה תחושת הצפיפות. הדירה היתה קטנה מכדי להקנות לילדים את המרחב שהם זקוקים לו כדי לגדל

כך החל מסע בירוקרטי ממשך ומיגע שהתפרש על פני שלוש שנים מתישות, בסיומן הצליח ר' שמואל לקבל את כל האשורים הנדרשים. אך כעת נצב לפניו אתגר נוסף, אולי המרוב מכלם - השגת אשור בניה מהשכנים.

בבריאות ובשמחה. המקום היה צר מלהכיל אותם ואת חפצייהם... אין מקום למטה נוספת, ואי-הסדר התמידי אם על שלות הנפש.

הצעות מפתות על דירות חדשות, מרוחות, עברו ליד אזניו חדשות לבקרים. אך כלן דרשו ותור כבד: עזיבת הסביבה המכרת, עזיבת הפולחן ומוסדות החינוך המבחרים שבהם למדו ילדיו ועזיבת השכונה שכה אהב.

הוא התקשה לדמון חיים במקום אחר. הפולחן שבו למד היה בעבורו בית שני, ילדיו פרחו במוסדות החינוך המקומיים, והשכונה

עצמה - גן עדן של חיי תורה, בקרב שורה ארוכה של תלמידי חכמים שהקימו בה בתים של תורה ויראה.

הפתרון היחיד שנראה מעשי, היה הרחבת הדירה הקיימת. רבים מדירי הבניינים הסמוכים כבר הרחיבו את דירותיהם. הבניין שבו התגורר ר' שמואל היה מהבודדים שטרם עשו זאת, ורבים מהשכנים אף שוחחו ביניהם על פונה להרחיב בעתיד הקרוב. היה זה צעד טבעי, כמעט מתבקש.

כך החל מסע בירוקרטי ממשך ומיגע שהתפרש על פני שלוש שנים מתישות, בסיומן הצליח ר' שמואל לקבל את כל האשורים הנדרשים. אך כעת נצב לפניו אתגר נוסף, אולי המרוב מכלם - השגת אשור בניה מהשכנים.

הדירים כלם, שהכירו את ר' שמואל ואת ילדיו החנניים, שמחו מאד לאפשר לו להרחיב את דירתו. כלם, מלבד אחד: שכנו המבגר המתגורר בקומה שמעליו. השכן שסיים זה מכבר להשיא את ילדיו לא היה זקוק להרחבת דירתו, וכל שבקש היה שקט ומנוחת הנפש. הרתיעה אותו המחשבה על כמיות האבק, הלכלוך ובימיחוד הרעש של הפועלים והקדוחים - שיפירו את שגרת יומו בתקופת הבניה. זאת נוסף לחשש שתאורת הדירה תועם בעקבות השפוצ.

כל נסיונותיו של ר' שמואל, יחד עם הדירים הנוספים שבקשו לעזר לו, לרפך את לבו של השכן, לא צלחו. הוא עמד בסרובו הנחרץ: "אם אתם רוצים דירה גדולה יותר - תעברו לדירה אחרת".

ר' שמואל אוהב שלום היה. אין הוא רוצה חליה לפגע ביהודי אחר או להעיב על אורית האחוה השוררת בבנין. משכך בחר הוא בערוץ אחר, הוא התפלה. מדי

יום ביזמו העתיר בתחנונים לפני בורא עולם שיפתח את לבו של השכן, שיאות לאפשר לו להרחיב את גבולות ביתו.

ואז פרצה מגפת הקורונה. בתי כנסיות סגרו את שעריהם, אך התפלה לא נזנחה גם בימים טרופים אלה. חצר הבנין הפכה ל"חצרות בית ה'", והדירים התאספו בה שלוש פעמים ביום לתפלה.

עם הזמן הכשרה החצר. שטחה מרוב וישר, הצבו כסאות וסטנדרים ארעיים, וקול התפלה נשמע בינות לבניינים הצפופים. ר' שמואל, הנוהג לומר את ברכות השחר בחברותא, חפש שתף חדש לתקופה

המאתגרת. בהסוס מה הציע לשכנו המבגר לברך עמו בחברותא, והלה נענה ברצון.

מדי בקר ירדו השנים אל החצר. מעבר לעשבים השוטים ולגדר האבנים היו עומדים השנים ומברכים יחד. רוח חרישית חולפת ביניהם ונוטלת את הברכות ואת האמנים, לוקחת אותם עמה ומעלה אותם מעלה מעלה עד לכסא הכבוד. ולא רק הרוח הוא עוברת בין השנים, אלא גם רוח של ידידות באה ומקרבת את לבותיהם.

לאחר תקופה, כשהשכן המבגר נאלץ להסתגר בביתו בהמלצת רופאיו, בקש הלה משכנו, ר' שמואל, להמשיך לבוא אליו עד לפתח דלתו, כדי לשמור על מנהגם המברך לברך ברכות השחר בחברותא.

ר' שמואל הקפיד לברך עמו, לשאל לשלומו ואף להציע עזרה מתבקשת. ילדיו סייעו לו בקניות ובשליחויות שונות. קשר אמיץ וקרוב התפתח בין השכן המבגר למשפחה הברוכה, שילדיה החלו לראות בו סב נחמד וחיבי.

יום אחד, כחצי שנה לאחר מכן, נשמעו דפיקות על דלתו של ר' שמואל. השכן עמד בפתח, כשבידו מעטפה עבה.

"זה זמן רב אנו אומרים יחד את ברכות השחר", פתח השכן המבגר בקול חם. "החברותא שלנו גרמה לי להכיר אותך לעמק ומקורב. נחשפתי אליך ואל משפחתך המיוחדת. אני מלא הערכה אליכם: על האפן שבו אתם מגדל את ילדיכם לאהבת תורה וליראת שמים, על הסבלנות, על היחס האישי שיש לכם לכל ילד וילד. ככל שהכפרות בינינו מעמיקה, כך אני מתמלא התפעלות יותר ויותר.

לאחרונה, כשאני עונה אמן אחרי ברכת 'שעשה לי כל צרכי' היצאת מפיה, אני מרגיש אי נוחות. הרי אני יודע כמה קשה לכם בדירתכם הקטנה והצפופה. לאחר התלבטות רבה, החלטתי להסיר את התנגדותי לבניה, ונוסף על כך, ברצוננו להשתתף בהוצאות ולהקל עליך במעט".

ר' שמואל קבל את המעטפה לידיו כשהוא המום ונבוך. פתיחת המעטפה חשפה סכום נכבד של כמה אלפי שקלים. לפני שהספיק להודות לשכנו, זה כבר עלה בגרם המדרגות ונעלם...

השגחה פרטית מפלאה נגלתה לעיניו של ר' שמואל: ממתנגד נחרץ הפך שכנו לתומך ואף לשתף ישיר בבניה. תפלתו התגשמה - הנה יכול הוא להתחיל במלאכת הבניה, כשתוך כדי כך זכה גם בשכן טוב נוסף על אלה שהיו לו!

לאחר חדשי בניה ארוכים ומתישים, כאשר הוא ומשפחתו נהנים סוף סוף מדירה מרווחת ויפה המתאמת לצרכי המשפחה, כל שונתר הוא להודות לבורא העולם ולפרסם את השפע והרוחה שהתגלגלו לביתו בזכות אמירת ברכות השחר בחברותא.

(מפי בעל המעשה)

העונה אמן נקרא קדוש

"והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלקיכם" (ז כ)

ספר הצואה שכתב רבי נפתלי כץ, בעל 'סמיכת חכמים', הדפיס בעשרות מהדורות. בחלק שבו הוא פונה לבניו ומורה להם ארחות חיים, מונה רבי נפתלי בשם האר"י הק' עשרים ואחד דברים המקדשים את האדם, שכפאשר האדם נזהר בהם הוא מקים את מצות "והתקדשתם והייתם קדשים". בין הדברים המקדשים מונה רבי נפתלי את עניית אמן בכונה, ואלו דבריו (אות כא שם):

"כונת אמן פרושו שיענה אמן בכל כחו ממש, כי הקול מעורר הפונה כדמא לן בתפלות ראש השנה ויום הכפורים שמתר להתפלל בקול רם כדי לעורר הפונה... ויכון בענייתם: 'א-ל מלך נאמן' (ראה שבת קט"ב) ... 'א-ל' הוא חסד שנאמר (תהלים נב ג): 'חסד א-ל כל היום'. 'מלך' הוא דין, שנאמר (משלי טז י): 'מלך במשפט יעמיד ארץ' ... 'נאמן' הוא רחמים... כמו שאמרו 'אני ה' נאמן לשלם שכר טוב וכן 'אני ה' נאמן לפרע' (ראה רש"י שמות ו ב). גם יכון: שם הוי"ה אדנות, משלב בגימטריה אמן".

ובעשותו כל אלה קדוש יקרא, דכתיב: 'והתקדשתם והייתם קדשים כי אני ה' אלקיכם', ודרשינן (ברכות נג ב): והתקדשתם ... אני ה' אלקיכם זו ברכה [ברכת המזון], ואם המברך נקרא קדוש קל וחומר העונה אמן שנקרא קדוש כי גדול העונה אמן יותר מהמברך (ברכות שם).

אף השל"ה הק' (מסכת יומא דרך חיים תוכחות מוסר אות קצח) מביא בשם תלמידי האר"י שעניית אמן בכונה מקדשת את האדם.

בעל הפלא יועץ מביא רמז לכך "שהרגיל בעניית אמן קונה לו קדושה" מפי שסמכה התורה את הכתוב (במדבר ה י): "ואיש את קדושו לו יהיו" לפרשת סוטה, שנאמר בה (שם כב): "ואמרה האשה אמן אמן" (סמוכים לעד פרשת נשא).

ואכו, בעל החשוני חמד' העיד כי בירושלים כנו יהודי מסים בתאר "קדוש", רק משום שאף בהיותו זמן וחלוש התאמץ ללכת לבית הכנסת כדי לענות אמן על הברכות (נוטרי אמן ח"א עמ' קנז).

מעלת האמן מרבה שלום

"לא תקם ולא תמר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'" (יט יח)

בסוף מסכת נזיר (סו ב) לאחר שהביאה הגמרא את המאמר: "גדול העונה אמן יותר מהמברך", הוסיפה והביאה את המאמר הנודע: "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם". את הקשר בין שני המאמרים פרש רבי אליהו שיק, רבה של לידא:

אלמלא קבעו חכמים פי גדול העונה אמן יותר מהמברך, עלולה הייתה להתעורר מחלוקת בין הבריות במקרים שהצבור יוצא ידי חובתו על ידי שמיעת ברכה מפי אחד, שכן הכל היו חפצים לזכות באמירת הברכה. אף אחר שקבעו פי גדול העונה, נמנעו מחלוקות אלו. נמצא שבדבריהם הרבו חכמים שלום בעולם (עין אליהו נזיר סו, ב).

עניית אמן אחר "מי שברך"

"לא תקם ולא תמר את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'" (יט יח)

כתב ה'ערף השלחן' (או"ח רטו א): "כששומע שעושים 'מי שברך' לאחד, נכון לענות אמן, ובזה מקים מצות 'ואהבת לרעך כמוך'".

ספר רבי דוד מושקוביץ אב"ד באניאד:

רבי שמואל ענגיל מראדומי'שלא שבת פעם בחצר רבו, בעל הדברי חיים. בקריאת התורה הבחין הדברי חיים, כי בין גברא לגברא מעוז רבי שמואל בתלמודו.

לאחר התפלה קראו הדברי חיים ואמר לו: "הרשה נא לי להוכיחך. אמנם מחזק אתה כמי שעושה כל מעשיו על פי ההלכה, ועל כן מקפיד אתה ללמד דוקא בין גברא לגברא, אף הלא בשעה זו אומר הגבאי מי שברך, והלא עלול להיות שבשל דבקותך בתורה, תסיח דעתך מעניית אמן בשעה שיאמר מי שברך על החולה, ואולי דוקא האמן שלף היא שתחסר להשלמת הברכה ולישועתו של אותו חולה?" (גשמי ברכה עמ' תצד).

"הוא ימליץ טוב בעדני - אדונינו בר יוחאי"

פעלה קלה - הבטחות רבות ונשגבות!
אמן בקול, בכונה ובאמונה.

ל"ג בעומר, עת רצון!
אל תעמד מנגד!

השכם גם אתה לפאר ולרומם
בעניית אמן אחר המברכים
בבית הכנסת!

יהודי יקר,

בספר הזהר הק' הבטחנו מפי קדשו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, כי העונה אמן כהלכה זוכה ל:

פתיחת שערי תפלה

(זוה"ק בילך רפה ב)

שפע טובה וברכה

(שם)

שמירה והגנה מיוחדת

קריעת גזר דין

(תיקוני מ א)

"תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעידנו, אדונינו בר יוחאי"

לקראת ל"ג בעומר מובאים בזאת מעט מאעיר מדברי ספר הזהר הק' על שגב מעלת עגית אמן וגדל החובה להקפיד לענותה פהלכה. דבריו הקדושים סדרו על הפסוקים שעל פיהם דרשו חכמי הזהר את סודותיהם הנשגבים על עגית אמן.

גדולי ישראל הדגישו במיוחד את דברי הזהר בפרשת וילך (רפה א ואלף), שם הוא דן בארצה בשכרו של העונה אמן, ולא ידך גיסא, בגדל עגשו של המזלזל בחשיבותה, חלילה. המעין בדבריו שם יאחזנו חיל ורעה, וכפי שכתב על כך בעל הפלא יועץ' (ערך עגית אמן): "ידוע כמה הפליגו בזהר הקדוש (וילך רפה ב) בגדל ועצם שכר מי שהוא שומר אמונים, שיושב ומצפה מתי יבוא לידו לשמך ברכה כדי לענות אמן. כל קבל דנה [לעמת זאת] תקף וחמור הענש למי שאינו חושש לענות אמן. באמת תסמר שערות אגוש מראות חמור שבו. ולבבות יכאבו על רבים מעמי הארץ שאין נזהרים כלל. ה' הטוב יכפר בעד, כי לכל העם בשגגה".

קריעת גזר דין בזכות עגית אמן

"אז תקרא וה' יענה תשובע ויאמר הנני" (ישעיה נח ט)
בתקוני זהר (מ א) נדרש כתוב זה על העונה אמן בכל כחו, שכתב עגית אמן זוכה ל"אז תקרא וה' יענה". הזהר דורש זאת מכף שהמלה "אז" היא בגימטריה שמונה, מספר המסמל את האמן, כיון שאמן היא גימטריה של שמונה האותיות בשמות הוי"ה ודגות. מכאן סמכו חכמי הזהר לומר: "כל העונה אמן בכל כחו קורעים לו גזר דין של שבעים שנה".

וכתב על כך השומר אמונים' (מאמר פתחו שערים פרק א): "והנה דברי התקונים עמק בסודות, ואין לנו עסק בנסתרות. על כל פנים בפשטותן כפי דברי המפרשים, מבאר שהכתוב: "אז תקרא וה' יענה", מרמז על עגית אמן שמספרו כמספר השני שמות שהוא צ"א. וכן 'אז' הוא מספר שמונה כמספר האותיות של שני השמות. והעונה אמן בכל כחו נותן כח להתניח אלו השמות ואז מתניחים גם האורות של מעלה... ואז על ידי זה קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה".

עוד הוא מוסיף ומבאר, שבעוד שבמסכת שבת (קט ב) מובא: "כל העונה אמן יהא שמה רבא מברך בכל כחו - קורעים לו גזר דינו", כאן בתקוני זהר' מבאר כי קריעת גזר דין מבטחת לכל העונה אמן, ולא דוקא לעונה "אמן יהא שמה רבא".

"מכבדי" - בעגית אמן - "אכבד"

"כי מכבדי אכבד ובני יקלו" (שמואל א פרק ב)
בזהר הק' (שם) נדרש שעל העונה אמן פהלכה נאמר: "כי מכבדי אכבד" ומקבל שכרו גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. לעמתו, מי שמקל ראש בעגית אמן חלילה, עליו נאמר "ובני יקלו" ונענש גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

בספר פרי עץ חיים' (שער פגנת אמן פ"ג) הביא רמז לכף שהכתוב "ובני יקלו" נאמר על מי שאינו עונה אמן, מכף שסופי התבות של הכתוב (תהלים פג ז): "מלא פניהם קלון", הו אמן, וכן "מלא" אותיות אלם, כלומר שהנהוג פאלם בעת ששומע ברכה ואינו עונה אמן, עליו נאמר "ובני יקלו".

עגית אמן פותחת שיערי תפלה

"פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (ישעיה כו ב)

הזהר הקדוש (וילך רפה ב) כותב שכאשר ישראל נזהרים לענות אמן כראוי, אזי כאשר הם מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא על צרותיהם, הקול מכריז בכל העולמות: "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (ישעיה כו ב) - אל תקרי אמונים' אלא אמונים'; פתחו שערים' - כשם שישראל פתחו שיערי הברכות, כך פתחו בפניהם שיערי תפלה, ותתקבל תפלתם.

על דברים אלו מוסיף ומפרש הרמ"ז (שם): "כיון שפיהם נתקדש בעגית אמן ובכונה, לכן הבל שלהם עולה ובוקע כל מספים".

שימירה מיוחדת לעוני אמן

"אהבו את ה' כל חסידיו אמונים נצר ה' ומשלים על יתר עשה גאווה" (תהלים לא כד)
הזהר הק' (וילך רפ א) מפרש פסוק זה כך: "אמונים נצר ה'" - הקדוש ברוך הוא נוצר ושומר את העונה אמן, ולעמתו "ומשלים על יתר עשה גאווה", למי שבגאותו מזלזל בעגית אמן, הוא משלים ומעניש כגמולו (ע"פ מקדש מלך' שם).

אמן - מקור מים חיים

"כי שתים רעות עשה עמי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות נשברים אשר לא יכלו המים" (ירמיה ב ג)

הזהר הק' (שם) מפרש כי הכתוב "אתי עזבו מקור מים חיים" מדבר על העוזב את עגית אמן, ואינו מקדש את שמו של הקדוש ברוך הוא בעגית אמן רבנו בתיי (שמות כא לד) מבאר שעגית אמן מכנה "מקור מים חיים" לפי שהעונה אמן ממשיך ברכה לעולם הזה "כמי שפותח המעין להשקות הצריכים השקאה". וכן כתב הזהר (לעיל רפה ב): "אמן אקרי מבויע", כלומר, מקור הנביעה]. הכתוב ממשיך ומבאר כי עגשו על כך יהיה "לחצב להם בארות בארות נשברים" - שירד מדרגה אחר מדרגה בגיהנם עד שיגיע למדור התחתון בגיהנם שנקרא "אבדון", ככתוב (משלי טו יא): "שאול ואבדון נגד ה'".

{ אז נדברו }

פרשת אחרי-קדושים תשפ"ה | גליון מס': 689 | לסדר: "יום בשורה הוא ואנחנו מחשים!?"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

אנחנו זקוקים למעט 'מצלצלים'
לקראת הדפסה מחודשת של הספר
'המסולאים בפד' - תורה,

לקראת חג השבועות.

התקבל מידע מהימן שישנם אנשים
שיושג להם כסף מיותר!!! ואליהם אנחנו
פונים... נא להסדיר את העניין בהקדם

(פירוש האפסוריות כמפורש למטה)

אמת מה נהדר מראה רווק הדר בעיר בצאתו בלי פגע...

יהודי אחד ניגש אלי ואמר לי הרגש מבהיל על הרעיון... אין לי רשות להשאיר את זה אצלי אפילו שבוע אחד... ובכן: סיפר לי אותו יהודי: מידי בוקר אני אומר קרבנות לפני התפילה... ואז אני אומר: רבון העולמים אתה צויתנו להקריב קרבן התמיד... ועתה בעונותינו חרב ביהמ"ק... ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו... לכן יהי רצון שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל כאילו הקרבנו קרבן התמיד... עד כאן מוכר?? **ובכן: המשך אותו יהודי ואמר:** הרי אוטוטו משיח יבא ויבנה בית המקדש ואז כבר לא נצטרך להגיד את זה... כי זהו!!! יש כבר בית המקדש ויש קרבן התמיד ומלאה הארץ דעה את ה'... ואז ה' גם יבטל את היצר הרע... ומאז הכל יסתדר... אני כבר אוכל ללכת ברחוב בלי קרבות מרים בשמירת עיניים... כבר לא יהיו גונגל בראש... כבר לא יהיו ניסיונות... היצר הרע יפסיק להציק לי... אותו יהודי תיאר לי את זה בעיניים בורקות!! זהו!! נסיים עם היצר הרע אחת ולתמיד... **אבל!!! המשך אותו יהודי ואמר:** דווקא אז יצטרכו לתקן תפילה חדשה בקרבנות... רבון העולמים אתה צויתנו להתגבר על היצר הרע ולשמור על העיניים ולהקריב לפניך יום יום את תמצית דמינו ומילוי סיפוקנו תמיד בבוקר ובבין הערביים... אבל מה לעשות!!!! שכעת גזרה חכמתך יתברך לבטל את היצר הרע ומאז 'אין אנו יכולים לעלות ולהתעלות ולזכות את דמינו ויצרנו למענך ית'... ולכן!!! אתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו... ולכן מה?? כאן סיים אותו יהודי בחידוש גדול ואמר לי: כנראה!!!! כנראה שבמקום להגיד פרשת התמיד... יגידו כל בוקר נניח כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע... כי ה' אלוךך מתהלך... ולא יראה בך ערות דבר... ושחט אותו על ירך המזבח... אנחנו נגיד את הפרשות מהסוג הזה ואח"כ אנחנו נגיד: יהי רצון כאילו הקרבתי שמירת עיניים... כאילו הקרבתי חמש דקות צפיה ברשת... מה לעשות- ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו... לפחות זה...

ההרגש הזה הוא מבהיל!!! ואני חושב שזה אמיתי להחריד!!! לא כ"כ משנה אם אנחנו נגיד את זה או לא נגיד... אבל בטוח שככה נרגיש!!! אנחנו נתגעגע להזדמנות שכבר נחמצה!!! וזה מסר מאוד חשוב לכל אלו שכבר רוצים לסיים את המשחק!!! אז זהו!!! שתשאלו את אלו שמשחקים כדורגל... והם יספרו לכם שמגרש זה משהו חיובי... לא מחפשים שיסתיים המשחק... המשחק אמנם יאלץ להסתיים אבל כל עוד אני בועט ואני שחקן של ה' אני הולך להתגעגע לזה...

משום מה אנחנו מאוד הרבה מתעסקים עם נפטרים ועם נשמות ועם עליות נשמה... אבל לחינם! כי המגרש האמיתי פה!!! והם כל היום צופים עלינו!!! שחקן... תתחיל כבר להתרכז... תפסיק כל היום לפזול לצופים... תפסיק לחכות מתי תשב שם בימים אשר אין בהם חפץ... כי כשתגיע לשם אתה תתרפק על 'שעה אחת של עמידה בניסיונות בעולם הזה מכל חיי העולם הבא...'

מה שבטוח זה שמדי שנה ביום כיפור יש לנו שתי פעמים קריאת התורה!!!!

אחת בבוקר של יוה"כ ששם קוראים אחרי מות שזה עבודת כהן גדול בקודש הקדשים ואת זה אנחנו קוראים על תקן של ונשלמה פרים שפתינו... כי זה מה שהיה אז 'דורו ראו ושמו' ואילו במנחה של יוה"כ אנחנו שוב קוראים בתורה והפעם לא בפרשת אחרי!!! אלא בפרשת קדושים!! ושם אנחנו לא קוראים על קודש הקדשים של הכהן גדול!!! אלא זה פרשת עריות שזה כבר הקודש קדשים שלי ושלך בכל רגע נתון ובכל יציאה לרחוב!! זו הפרשה שמדברת על 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו'... שאנחנו מסתגרים עם הקב"ה בקודש הקדשים בעיצומה של יציאה לרחוב... וזה כבר לא נשלמה פרים שפתינו... זו קריאה עדכנית... מעשית... יומיומית!

כן... כמו שהקה"ג לאחר עבודת פנים הוא יוצא לעזרת נשים ואז הוא קורא בתורה, ומה הוא קורא?? את העבודה שהוא בעצמו עשה היום!! אז אצלנו אותו דבר קורא במנחה... במנחה של יום כיפור כולם מוזמנים לקריאת התורה שלי... ואני קורא... את מה?? את העבודה היומיומית שלי בקודש הקדשים של הדק' אמות שלי!!! **אז זהו!!! שיום יבא ויתהפכו היוצרות...** קריאת התורה של עבודת יו"כ אנחנו כבר לא נקרא בגעגועים כי זה יהיה הלכה למעשה... אבל כשנגיע למנחה ויקראו שם פרשת ניסיונות בקדושה... שם יופיעו הדמעות... שם נתרפק בגעגועים עזים על המפגן היומיומי שזכיתי לתת לה' בעוד התגברות ועוד עמידה בניסיונות... ואוי... איך לא ידעתי להעריך... אוי איך לא קלטתי שבאותה שעה כל צבא השמים עצר את נשימתו והכהנים והעם העומדים בעזרה בירושלים של מעלה כשהיו רואים את השם הנכבד והנורא מפורש בוקע מכל כולי בזעקה אילמת- רבש"ע אתה נמצא גם פה!!! היו כורעים ומשתחווים ואומרים: מי כעמך ישראל גוי אחד-- בארץ... ואז אנחנו נגיד רבש"ע: גלוי וידוע לפניך שאם היה כעת יצר הרע הייתי מתאמץ להתגבר לפניך באהבה כמצוות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך... אבל כיון שאת הצפוני הרחקת מעלינו אשר על כן: יהי רצון מלפניך מלך רחמן שתשוב ותתענג על הנחת רוח שכבר עשיתי לפניך וזכור לי ברית ראשונים שראית אותי ברגעים כ"כ קשים שוב ושוב נופל ומתגבר... שוב ושוב מועד ומתאבק וחוזר חלילה... כן... ככה פחות או יותר הולך להיראות הקרבנות שלנו לפני התפילה מידי בוקר לעתיד לבא... אבל אם כבר אז כבר... אם כבר עשיתי השוואות... אז כיום, מידי יום הכיפורים במוסף, כשאנחנו מסיימים את סדר העבודה... הרי בסוף אנחנו שרים: אמת מה נהדר היה מראה כהן גדול בצאתו בלי פגע... כאוהל הנמתח... כזר הנתון... כברקים היוצאים... ואנחנו מסיימים במשפט: אשרי עין ראתה כל אלה... דורו ראו ושמו... אז זהו!!!! שלעתיד לבא אנחנו נעמוד באותה שעה ביום כיפור... וכבר לא נשיר על הקה"ג אמת מה נהדר... אבל כנראה ישירו עליך... אמת מה נהדר היה מראה רווק הדר בעיר בהאבקו במלחמת היצר ובצאתו מעוד מאבק איתנים אמנם צולע אבל מנצח...

רוצים להיות שותפים

בהוצאות העלון?

בבנק: בנק פארי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תיקון והבהרה משבוע שעבר...

בשבוע שעבר כתבתי תיאור על בחור בן עליה שבכל פינה בחיים הוא מוצא בעיה הלכתית. ומסוגל להסתובב ב-4 מניינים בשיטבלאך כדי לצאת ידי חובת כל הלכות תפילה. וניסיתי איכשהו להסביר למה זה לא תקני...

וכפיו המאמר הזה גרר תגובות!!!! לא חשבתי אחרת... **הבעיה העיקרית שלי** היא בקיצוניות והקוטביות של התגובות... היו כאלו שהזדעזעו מאוד מאוד ומחו בכאב... הם טענו שיש במאמר הזה נימה של זלזול ביהודי שחי ונושם הלכה... ומה תעשה עם מאי דקיי"ל שמיום שחבר ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה... **זו הייתה התגובה הזועמת!!!** נו... התגובה הזו עדיין לא מוציאה אותי מגדרי י כ יש לי מה לענות... (בפרט שהמכנה המשותף בין כל אלו שזעקו עלי שאף אחד מהם למעשה לא מתנהג כמו אותו בחור... כן שאם ככה, מה אתם רוצים?? דבר שני: אני במקרה כן מגיע משם!! אני כן הייתי כזה... ובמאמר זה קצת יותר אפרט) דא עקא!!! שמה שהכי הטריד אותי זה דווקא התגובה הלהבת מהעבר השני של המתנס... היו יותר מידי אנשים **שיותר מידי התלהבו** מהמאמר הזה!!! וההתלהבות הבלתי מסויגת שלהם הלחיצה אותי באמת! כי ההלווה חברה... הצגתי פה במאמר הזה קונפליקט אמיתי... הבאתי סיטואציה שבחור בן עליה מגיש בפני הסתבכויות הלכתיות שאין לי מה לענות לו!!! לא מצאתי נוסחה הלכתית אין לסדר את זה ו... ורק מה?? מאוד ברור לכבוד קדושת ההתנהלות שלו לא תקנית... אז ההלו... למה אתה מתלהב כ"כ??? אנחנו עדיין בבעיה!!! לעת עתה ידו של אותו בחור על העליונה... כי הוא מעוגן בהלכה ואני לא... ושוב: אני לא חוזר ביי!!! עדיין ברור לי שההתנהלות שלו לא תקנית ואני עדיין מחפש הגדרה... אבל לעת עתה הוא העביר לי את הכדור ואני זה שצריך להוכיח את חפותי... הוא כעת 'המוחזק' ואני 'המוציא מחברו'!! **ואנחנו מוכרחים להעמיד את זה בצורה שכוון** שבתין; אנשי מקצוע התקשרו אלי והתחילו להסביר לי את מה שאמרתי במילים מקצועיות... קוראים לזה או סי די... חברה... אני לא יודע מה זה או סי די... וגם אם אני כן יודע... בשורה תחתונה אם מישהו מופיע מולי עם שו"ע מפורש אני לא יכול לו או סי די... כי מה זה משנה... אלף או סי די ואחד יעקרו וי"ד אחת שבתורה לא תעקר...

ולכן ההתלהבות היוצאת דופן מהמאמר הזה היא עדיין די מוקדמת... ולכן עכ"פ אני ממקום ההכנעה האישית שלי כלפי התורה!!! נאלץ להגיד אמן בעל כורחי ולנענע בראשי דווקא לאלו שהגיבו בחריפות נגד מה שכתבתי ובראש ובראשונה למסור מודעה שח"ל... לא התכוונתי לזלזל בשום ס"ק בהלכה... ורק אחרי שהבהרה הזו ברורה עד הסוף!!! כעת אני יכול שוב לפתוח את הנושא ולנסות להסביר... וגם עכשיו!! אם אצליח להסביר מה טוב, ואם לא אז אני מוסר מודעה מראש ש-ידו של ידידי המדקדק בהלכה על העליונה ועפר אני תחת כפות כל ס"ק במ"ב.

ובכן: כבר לפני חצי שנה הבאתי דוגמה שלטעמי מאוד ממחישה... כידוע: יש דין ליטול ידיים לפני התפילה, ואם אין לו מים, אז קיי"ל ע"פ הלכה שהוא מחויב לחזר אחר מים **ארבעה מילין לפניו ומיל לאחריו!!!**

כלומר: נניח אתה גר ברמת שלמה ב"ם וקמת בבוקר וגילית שיש הפסקת מים נרחבת... נו... מה עושים?? רוכן אליך השו"ע ואומר: צדיקל שלי... תגיד לי מה התכניות שלך היום... לאן אתה מתכנן בלאו הכי ללכת היום? והיה!! אם אתה לומד במיר... ובלאו הכי אתה הולך לשם... אז נדרש ממך לטרוח וללכת ד' מילין עד שם בשביל מים... **ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

נקודה למחשבה בבין אדם לחבירו... מעשיו! ישומי! כאן ועכשיו!

מישהו עורר אותי לתמיהה: בתחילת מגילת רות, כתוב שנעמי חזרה ממואב לבית לחם... היא חזרה שבורה ורצוצה... היא איבדה שם את בעלה ואת שני בניה וגם את כל העושר הרב היא איבדה וכשהיא חזרה לבית לחם... כתוב 'ותהום כל העיר לקראתה ותאמרנה הזאת נעמי!!!!' ואז היא עונה להם: אל תקראנה לי נעמי, קראן לי מרה וכו'...

השאלה זועקת: נשים יקרות ושכנות נכדות: אני מאוד מאוד מתפלל עליכן... אתן רואות שנעמי חוזרת כ"כ שבורה... אתן שמות לב שהיא נראית לא טוב... אתן מבינות שהיא עברה כמה טרגדיות... אז למה אתן צריכות להגיד לה את זה בפרצוף 'הזאת נעמי'?? אז נכון שכך אתן חושבות... אז מה... לכן צריך להגיד לה את זה ולזרות לה מלח על הפצעים??

שאלה חזקה!!!! מה תגיד?? כן... זה היה הפרצוף של השכנות באותו דור... הם היו קלאפטות... אז זהו שלא!!! אם תדפדף לסוף המגילה... אתה תראה שהנביא מתאר דווקא את השכנות בשותפות הכי כנה וסימפטית... ולא סתם אלא מקדישים לשכנות פסוקים שלימים!!! ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל היום... ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי, ותקראנה שמו עובד... אני אמנם לא חתן התנ"ך אבל אני לא מכיר מקום בתנ"ך מקום שהשכנות כ"כ שותפות כנות ועוטפות כמו השכנות של נעמי...

בקיצור: אז אם בסוף מגילת רות היו לנעמי שכנות טובות שרגישות ושמחות איתה... אז מה קרה להם בתחילת המגילה?? למה בתחילת המגילה הם כ"כ מעליבות 'הזאת נעמי'??

התשובה יותר מידי פשוטה: סליחה... זה לא שהתשובה פשוטה... אלא השאלה לא מתחילה... אדרבה... השאלה הזו מאוד מאפיינת את הדור החסום שלנו...

שתהיה לי בריא... נעמי חוזרת משדי מואב!!! נראית זוועה!!! שיכלה את בעלה ואת שני בניה... ואנחנו השכנות רואות אותה ככה חוזרת... מה אתה רוצה שאנחנו נעשה?? אתה רוצה שלא תהום כל העיר אחריה?? אתה לא רוצה שכולם יבואו וישאלו הזאת נעמי?? אין בעיה!!! לא נעשה את זה... אז מה אתה רוצה שאנחנו כן נעשה??

שנשתוק ? ! ? שנברח?? שנחמוק?? שנשחק ראש קטן כאילו הכל כרגיל... ייאמני לא קרה כלום... אה... אבל קרה... ועוד איך קרה... אז זהו!!! שרק נתלחש מאחורי הגב שלה מחוסר נעימות... ראית?? ראית את נעמי?? היא נראית נורא... הזאת נעמי?? ותכל'ס... לדבר על זה עם נעמי עצמה?? חס ושלום!!! אנחנו הרי לא רוצים להעליב... נו... ומה תהיה התוצאה?? נעמי תכנס לבידוד חברתי!!! כל השכנות מתרחקות ממנה... אף אחת לא דורשת בשלומה כ'... כי הרי ייאמני הכל טוב... סליחה: למה אתה חושב שזה יותר נעים?? מי אמר לך שלשאלו 'הזאת נעמי'... זה פחות טאקט מלברוח ולחמוק ולתת תחושה של ראש קטן כאילו הכל בסדר... וכי זה נראה לך יותר נעים מלהציף ולשאל בהשתתפות כנה הזאת נעמי??

כן כן!!! צריך לדעת שבדור שלנו!!! אם יש בין אדם לחבירו שאנחנו הכי נגועים בו... זה ההתחמקות האובססית שלנו מלהתמודד ולהישר מבט מול מקרים לא נעימים!!! כל טרגדיה שאנחנו מזועזעים ממנה ואנחנו מתקשים להגיב... אנחנו פשוט בורחים!!!

הבריחה הזו ייאמני משדרת לנו התחשבות!!! או כאילו עסקים כרגיל... כאילו אנחנו לא רוצים לדרוך על יבלות... אבל אנחנו לא קולטים שעל הדרך אנחנו פשוט גוזרים על הבן אדם המתמודד בלאו הכי... אנחנו גוזרים עליו בין הייתר בידוד חברתי... וזה כבר מתנה אישית שלנו למתמודד!!! ואם אנחנו בספירת העומר ונדרש מאיתנו להתחזק בבין אדם לחבירו זו אחת מהנקודות הדחופות ביותר שצריך לשים אותם בראש סדר העדיפויות...

אם אחת מהשכנות עברה אירוע קשה... זה יכול להיות ילד לא בריא... זה יכול להיות תהליך לא נעים של גירושין... בפרט שלפעמים מדובר בדברים מביכים ולא נעימים... מול כאלו דברים אין מה לטייח... אין מה לשחק ראש קטן ולהמשיך עסקים כרגיל... אם נעמי חזרה שבר כלי משדה מואב... אנחנו לא נמלט מלפגוש אותה ולהגיד בשיא הסימפטיות... נעמי... מה קרה לך... את נראית לא טוב... שים לב: זה לא נאמר בצורה של שאלה חפרנית... תספרי לנו מה קרה... לא!! זו תגובה נורמלית ובלתי נמנעת של שתי שכנות שנפגשות וכולם מבינים שקרה משהו... ואין אפשרות שלא להציף את זה!!! היינו מאוד שמחים שלא נצטרך להגיע ל-ותהום כל העיר הזאת נעמי... אבל מה לעשות שזה קרה!!! וברגע שזה קרה... אין לנו את הרשות לשחק ראש קטן ולבנות פה חומה של ניכור... אנחנו מוכרחים להציף את זה ממקום נקי וכנה... ונעמי עונה: אל תקראנה לי נעמי, תקראנה לי מרה... לא משנה מה היא ענתה ומה הם אמרה... הנושא הוצף... עלה על השלחן... דיברנו על זה וכעת ברוכה הבאה נעמי... לא משנה אם את נעמי או מרה... אנחנו איתך!!!

סליחה על הביטוי: אבל אחד מהשיקולים הכי מוכרים והכי מפגרים... זה שברגע שאבא של חבר שלי נפטר... מאותו יום מאוד מאוד נזהרתי שלא להזכיר את אבא שלי או את המושג אבא לידו... כי... כי אם אני אגיד אבא אז זה יזכיר לו שאין לו אבא וזה יצער אותו... כנ"ל אם מישהו נהיה נכה ולא יכול ללכת אז לפתע מצאתי את עצמי מהלך לידו בחשך כדי לא להזכיר לו שהוא נכה... מכיר את זה?? אתה קולט את הטמטום שבזה?? בן אדם נכה!! אף אחד לא צריך להזכיר לו שהוא נכה!! הוא פוגש את הנכות שלו 24 שעות!!! אם אתה יכול לעזור לו במשהו... זה שאם רגלים אין לו... לפחות תברים נורמליים יש לו... אבל אם על הדרך... לא זו בלבד שהוא הפסיד רגלים הוא גם הפסיד חברים... כי החברים מתחילים להיות רגישים במקומו ולא יודעים איך להידבר איתו... אז את הרגישות האמיתית החמצת בענק ואת הרגישות הכי לא קשורה אימצת בענק... אז זהו שאני רוצה להגיד לך: שאם יש לך חבר שפתאום נהיה מרותק לכסא גלגלים... אל תחשוש לרוץ לידו... תהיה רגוע... הוא לא צריך את הריצה שלך בשביל לזכור שהוא נכה... הוא צריך אותך נורמלי!!! להיות איתו... לזרום איתו נורמלי... ולפעמים לשאול אותו... אה... איך אתה מסתדר... אני יכול להגיד לך משפט... הוא לא גורף במאה אחוז או בשמונים אחוז בודאי: רובא דרובא של האנשים המתמודדים לא צריכים שירגיעו אותם שלא נורא!!! היפך הגמור... הרבה יותר מפרגן להם שאומרים להם: אה... איה קשה לך... איך אתה מסתדר... (בינינו: זה מה שאתה חושב עליו... וזה מה שעושה לו הכי טוב לשמוע... אתה תהיה בהלם...) ומסיבה נורא פשוטה: כי מי שנאלץ להתמודד... הוא כבר מתמודד!!! אם אתה יכול לתמוך בו זה פשוט לעמוד מול האמת כמות שהיא ולהגיד לו: אני במקומך לא הייתי מסוגל... כמובן שתמיד יש יוצא מן הכלל... אבל גם פשלות הכי גדולות הם לא יהיו מחדל משועו כמו מלברוח ולהתנתק... בנפשנו הדבר... אמר ר"ע: ואהבת לרעך כמוך...

תיקון והבהרה בעקבות הנכתב בשבוע שעבר...

(המשך מעמוד 2 -) והיה!! אם אתה לומד במיר... ובלאו הכי אתה הולך לשם... אז נדרש ממך ללכת ד' מילין עד שם. אבל אם אין לך תכנית לצאת היום מהשכונה... אז ללכת במיוחד ד' מילין עד רמות בשביל מים? לא!!! אתה מחויב לטרוח רק עד מיל אחד!!! לא יותר!! עד כאן ברור??

אז זהו!! שאני בתור בחור עויבד מאוד הסתבכתי עם זה... כי כשאני קמתי בבוקר... מבחינתי המשימה היחידה שעמדה לי מול העיניים זה שחריית!! ואם צריך מים משום היכון לקראת אלוך ישראל אז מבחינתי זו המשימה!!! זו ולא אחרת!! אז מה השו"ע מתחיל לדבר איתי דברים בטילים ועוד לפני התפילה ולשאלו: מה התכניות שלך היום?? לאן אתה מתכנן בלאו הכי ללכת? סליחה... מבחינתי השאלה הזו היא זלזול בהלכה... כי מה זה משנה מה התכניות שלי?? גם אם היו לי תכניות... אז כעת הם השתנו... היות ואני צריך מים אז עושים חישוב מסלול מחדש ואחת שאלתי להשיג מים... אז זהו שלא!! השו"ע כנראה לא היה פרו'ם כמוני!! והוא מתעקש לברר אצלי עוד לפני שחריית... מה התכניות שלי היום והוויז של ההלכה יקבע לפי הלוי'ז שלך!!

נו... איך אתה מסביר את זה?? מה טמון בזה??

שעם כל הכבוד לתפילת שחרית... ולנטילת ידיים... יש פה עוד מישהו שאנחנו רוצים את הנוכחות שלו בתפילה... הלא הוא אתה!!! וההלכה תקבע לפי הלוי'ז שאתה תכנת... ובשביל זה צריך אותך פה!!

אתה לא מתקן שיגור!! לקב"ה לא חסר מתקני שירות... ה' רוצה אותך..

אבל עזוב... היום אני נאלץ פחות להתעסק בפן הרעיוני (שהוא קריטי מאוד אבל) אני אנוס בשבוע זה במשימה של 'היייתם נקיים' ולכן אני מוכרח להבהיר בעיקר את הזוית ההלכתית...

אל תשכח שבכל דינא דגמ' וכל הלכה שניה בשו"ע יש לכתחילה, יש דיעבד ויש שעת הדחק... יש הלכות שבדיעבד אפשר להקל. ויש הלכות קצת יותר חמורות שרק בשעת הדחק אפשר להקל... (וכמונן שיש הלכות שזה לגמרי שחור לבן!! 'אין עצה ואין תבונה לנגד ה') לדוגמא: להתפלל שמו"ע קודם הנץ החמה אפילו בדיעבד לא יוצא יד"ח... אבל!!! בשעת הדחק ? ! ? יצא ידי חובתו, (ההבדל בין דיעבד לשעת הדחק, זה שאם בסוף העניינים הסתדרו קודם סו"ז תפילה אי צריך שוב להתפלל) ואני בתור בחור לא הצלחתי להבין מה זה 'שעת הדחק'!! הייתי משגע אנשים... תנו לי סיטואציה של אדם שעליו השו"ע פוסק שניתן להקל לו כי זה **שעת הדחק**... אז מישהו רצה לטעון לי שמדובר באדם שמאוד ממהר לאיזהו מקום... עניתיו לו: סליחה על החפרנות... אבל לאן?? לאן הוא כ"כ ממהר? מה כבר יכול להיות?? (ואז מישהו רצה לטעון שמדובר בפיקוח נפש... וה דואי לא נכון... כי בפיקוח בכלל לא צריך להתפלל) עד שסו"ס הגיע 'מחוצף' אחד והעזי לענות לי: שמדובר באדם שממהר לעבודה!!! 'ואין מצב' שהוא מאחר... וכאן נזעקתי כולי בזעזוע ובשאט נפש: עבודה?? אדם שממהר לעבודה... לזה אתה קורא שעת

הדחק?? אתה לא מתבייש?? חסרים אברכים שבכלל לא עובדים והקב"ה זן אותם **ולא דחיקא** להו שעתא?? וכי כל איזה פרו'ס'ט שבא לו להרויח עוד יותר כסף בשביל איכות חיים... אז זהו? הוא כבר מצליח להוציא מהשו"ע 'תו נכה' שיש לו כבר חניות והנחות של 'שעת הדחק'??

תכל'ס... כך שיגעתי אנשים ומתחשק לי לעצור כאן... אני בעד לתת לך להתבשל עם זה... למה שאני אענה ואז אתה שוב תגידי לי שאני מזלזל בהלכה... תענה אתה... אבל אני בכ"ז אני אענה את התשובה... ונראה אותך מתווכח... ובכן: **שעת הדחק** זה מלשון **שעה!!!** למי שידוע: **שעה** זה משהו ששייך ל**שעון**!! כשאני שואל את השעון מה השעה... תאר לעצמך שהשעון יתחיל לתחקר אותי: רגע... למאי נפקא מינה? תלוי!!! אם אתה רוצה ללמוד... אז השעה כעת 9.00 בבוקר וקדימה לך ללמוד... אבל אם אתה רוצה לקרא עיתון... אז השעה כעת 3.00 בלילה ולך לישון. תאר לעצמך שכך השעון היה עונה?? מה הייתי עונה?? סליחה אדון שעון... שאלתי מה השעה!!! תפקידך לענות לי מה השעה... מכאן ואילך... מה אני כבר אעשה עם זה? זה לא קשור אליך...

אז זהו! ש-על אותו משקל: כשהשו"ע אומר שבשעת הדחק אפשר להקל... 'שעת הדחק' לא מתערבת לי בשיקולים האישיים שלי... **שעת הדחק** זו הגדרה **שעונית!!!** ולכן לו יצויר שמדובר באיש עסקים מודרני שאוהב כסף לא ישבע כסף... ולכן הוא כעת נורא ממהר לפגישה בשביל עוד כמה מיליונים... ולפי הלוי'ז הוא חייב להיות בנץ אחרי שחריית!! תתפלא לשמוע אבל לזה קוראים **שעת הדחק!!!** אה... שנינו נצחק ונטען... אם לו אתה קורא שעת ה'דחק' אז מה השארת ל'הרווחה'?

התשובה היא: הכל נכון!! זה נכון בסדר מוסר... זה נכון בתור חשבון הנפש... אבל זה לא קשור להלכה!!! ההלכה תופסת אותי איפה שאני... ופונה אלי במקום שלי!! וההלכה מכבדת אותי שאני אגדיר את הנתונים שלי!!! ואם לפי הרדידות והנהנתנות שלי... כעת אני מאוד ממהר לנתב"ג... אז בשבילי זה כעת שעת הדחק!!! (ומי שלא מוכן בלבוץ את הנוסחה הזו... אז בבקשה... שיקום ויסביר לי מה הקריטריון להיתר לאדם להיות שכיר יום, הרי האומנין מתפללים בלי מנין וקורין ק"ש בראש האילן ובראש הנדבך גם לא אומרים ברכת הטוב והמטיב בברהמ"ז... ולמה? כי הוא פועל!!! והשאלה הנשאלת: נכון שלפועל מותר כך וכך... השאלה היא: מי התיר לך בכלל להיות פועל?? וכי יש איזשהו מדד של עו"ש להגדיר למי מותר להיות פועל?? שאז מקילים לו בכל מיני דברים)

שורה תחתונה: לא נמלט מהעובדה המוגמרת שנתח נכבד ביותר בהגדרות ההלכתיות היבשות **נמסר לי!!!** ההלכה תלויה בנתונים שלי!!

והדוגמא הכי פשוטה: געציל יום אחד נתן חצי שקל לשפרינצא ואמר לה: הרי את מקודשת לי... והיא עשתה פרצוף ואמרה... גארנישט...

נו... היא מקודשת או לא?? ברור שלא!!! ולמה לא?? כי היא לא רצתה!! זאת אומרת: מי יכריע כאן בחמורה שבחמורות האם יש לפנינו אשת איש

גמורה או לא? ה'לא בא לי' של שפרינצא... ואני כעת שואל אותך שאלה אמריקאית: באמת באמת למה אותה שפרינצא לא מקודשת?

זה לא נכון להגיד שההלכה **פוטרת** את שפרינצא... ועוד יותר לא נכון להגיד שההלכה **מתחשבת** בה... (ההרואה שההלכה לא מתחשבת בה, כי אם בעתיד בעלה יעזוב אותה וילך למדינת הים... ההלכה תכריע שהיא עגונה ואף אחד לא יוכל להתחשב בשפרינצא על חשבון ההלכה...) אז מה כן?? ההלכה **תלויה** בה!!! ההלכה **תולה** את הכרעתה בהסכמתה של שפרינצא!!

זאת אומרת: המון פעמים ההלכה **תלויה** בהחלטה שלי... זה לא שאני יותר חשוב מההלכה... אלא בשביל לדעת מה ההלכה אנחנו מוכרחים לדעת נתונים!!! והנתונים תלויים בי. וזה מה שהתכוונתי בההוא מאמר.

ומעתה!!! נתקדם צעד נוסף... ניקח לדוגמא את מצוות השבת אבידה!!! מדובר במצווה קשוחה וחסרת פשרות... עקרונית כל פעם שאתה רואה אבידה שווה פרוטה... אתה מחויב להחזיר, שזה אומר שכל עשרות הסיפורים הפרטיים שמחייכים אלי יום יום בביהכ"ס אני חייב להכריז... וכל האופניים שצצות ברחוב וכל המוצצים שאני רואה בזוית העין בכל תחנה... אני חייב להכריז!!! ואתה מבין לבד שבקצב הזה אני עלול למצא את עצמי קשור בשלשלאות להשבת אבידה 24 שעות ביממה... נו... אז למה באמת אני לא חייב עד כדי כך?? כי מה שקרה זה!! שקיי"ל שאם מלאכתו מרובה משל חבירו פטור... כלומר: היות והתורה מכירה בי... שגם אני בן אדם וגם לי יש חיים משלי והזמן שלי גם שווה כסף... כתוצאה מזה נוצרה גמישות הלכתית שקובעת שנכון... מצד אחד 'לא תוכל להתעלם'... אבל עדיין!! 'פעמים שאתה מתעלם מהם...'

שמת לב מה קרה פה?? כל עוד אין הכרה בי ואני לא קיים אז השבת אבידה עלולה להצטייר כפקודה לופתת שקושרת אותי למשימה בלי יעד שחרור... קדימה... תשיב אבידה ותשיב... 'עדור לי עד שאבא...' אבל ברגע שהתורה הכניסה גם אותי לתמונה... והיא מכירה בי בקיומי שגם הזמן שלי שווה כסף... זה מה שאיפשר להשבת אבידה להיפך למצוה חביבה... שלפעמים אתה מחויב בה ולפעמים לא... וממילא נותר גם מרחב פעולה מספיק נרחב ל-לפנים משורת הדין...

הלאה... יש מ"ע של חסד!! וביקור חולים!! ואל תשכח שיש גם דין ערבות... שאם יש קשיש שרוצה להניח תפילין ואין מי שיניח לו... אז עליך מוטלת הערבות לדאוג שהוא יניח תפילין... כעת קח את הרשימה הזו שכעת הזכרתי, ותגידי לי איפה אתה?? יש לך מושג כמה אנשים יש בשכונה שצריכים סיוע בדחיפות? אתה יודע כמה חולים יש בבי"ח הסמוך שמשועים שיבקרו אותם (זה ממש דיני נפשות... זה להאריך להם את החיים כפשוטו)? והכי הכי... אתה יודע כמה קשישים סיעודיים בקרבתך רוצים להניח תפילין ולשמוע קידוש... ואין מי שיעשה להם את זה ויש עליך דין ערבות?? אז אתה שצעקת עלי!!! איזה היתר יש לך להמשיך להתהלך מעדנות ברחוב ולא לעשות את כל הרשימה הזו מידי יום??

הוא שקוע בד' אמות של הלכה... השאלה איזה ד' אמות?? זה ד' אמות של אדם קונות לו... בחיבור של דבר ה' ל-ד' אמות של החיבור שלו...

וכאן עוד נקודה שהיו כאלו שהבינו לא נכון... גם בכל הדוגמאות שהבאתי... אם זה גניזה או טלית... או השבת אבידה... אחרי הכל מדובר במשימות שמוטלות על 'גברא'!! שם שייך לדבר על תמרון נושם של הכרה בנוכחות שלי ולדון מה נוגע אלי ומה לא... אבל ברגע שזה נוגע לחפצא...?!? כאן דברי חכמים כמסמרות נטועים!! זה חד כתער!!

כלפי מה הדברים אמורים? משהו אמר לי בזעזוע... שלפי השפראך שהצגתי... אז אם יש לי ירא'ש ואני נזהר בשבת מבורר או סחיטה... וחבר שלי אומר לי יאלא... מה אתה עושה עסק... תזרום... לדבריך הוא צודק?

חס וחלילה חס ושלום!!! כשמדובר במלאכות שבת זה גחלים!! זה כפסע בין לבין חיוב סקילה... גם אם מדובר במקווה... הרי במ' סאה הוא טובל ובמ' סאה חסר קרטוב לא... כך גם כמעט בכל ההגדרות של חפצא של איסור והיתר... זה שחור לבן!! אין חכמות... אני בעיקר דיברתי על בן אדם שהולך לבית הכנסת ובאים לקראתו בבת אחת 28 דינא דגמ'... והוא מוכרח לתמרן!! הוא מוכרח לחשב הפסד מצוה מי נדחה מפני מי.

אני מקווה שהנזק תוקן ולכה"פ עומעם... ותעבור ה'מנחה' על פני שהוצרתי לכל זה... שמאמר מרכזי נאלצתי להקדיש בשביל לתקן מאמר אחר שדווקא את תוכו (שהוא מסר קריטי להחריד) זרקו... ואילו דווקא את קליפתו אכלו... כי המסר הרעיוני של אותו מאמר הוא מאוד נחוץ שהקב"ה רוצה נוכחות שלי... אלא שבשבוע זה נאלצתי להתמקד בעיקר בהגדרות היותר הלכתיות... וכולי האי ואולי... אבל המסר העיקרי שאליו חתרתי במילה אחת שבסוף בסוף ה' רוצה אותי!!! לא סתם ההלכה מתעקשת להיות מתואמת עם הנוכחות שלי... כי ה' לא מוותר עלי!!

כן... אשת אברך חשובה... גם אם את משגרת את בעלך במסירות נפש, עדיין את פה לא על תקן של מתקן שיגור!! אם יש לה' נחת רוח זה לא בתוצרת ובכמויות תורה שאת משגרת לו... ה' שמח בק'!! ה' שמח במה שאת!! והנפ"מ היא להפסיק כל היום ברגשות אשמה... להפסיק להעליל על הרבש"ע שהוא אף פעם לא מרוצה... כי תמיד אפשר יותר... כי הטענות מהסוג הזה הם אולי נכונות ביחס לשירות!! תמיד אפשר לתת שירות יותר טוב... אבל אנחנו פה לא על תקן של סבלים נותני שירות... ה' בסוף רוצה אותי!! גם כשהוא רוצה משהו ממני... זה בעיקר אותי!! את המפגש שלי איתו!! אז אנא... נא להכיר בנוכחות שלנו ולהפסיק לדכא אותה בכל מחיר בהלקאות עצמיות מיותרות... אני לא הסבל הכושי שה' רוצה שאפרוק סחורה ואסתלק... ה' רוצה שאגיש לו סחורה ואיתי שב מולו עם חיוך!! שישו בני מעי... אי לאו האי יומא ודו"ק...

אתה קולט מה השתנה...?? כשהייתי בחור לא הייתי קיים!! אם אני לא קיים... אז אני כמו בלוק!! אם מישהו נעמד מאחורי שמו"ע... אין שום היתר בעולם לפסוע... כי יש פה קיר של 'אין עוברין כנגד המתפללים'!!! ואם צריך מנין, אז אין פשרות!!! הולכים למנין עד הקצה של השכונה כ... כי אין פה קונטרס!!! אין צד שני... אין לך משקל נגד מה אני מפסיד במקום... אבל ברגע שאני קיים ויש לי לו"ז צפוף, ויש לי משפחה ואני מחויב להביא פרנסה ומחויב לאיש מקצוע שכיר שמחכה לי... אז נכון שיש דין להתפלל במנין, אבל יש גם דין ביומו תתן שכרו... ויש גם דין להחזיר הלוואה ויש דין לא להישאר ע"ה... (ושוב: אני לא נכנס נקודתית להכרעות הלכתיות זה כבר לגופו של עניין, וכבר קרה שחכיתי חצי שעה למישהו שישגמור להתפלל עד שאמרו לי בשם הרב שך שיש גבול להמתנה) וכעת נחזור לתיאור משבוע שעבר על אותו בחור שהלכתי איתו ברחוב ורגע אחד הוא ראה פח ורגע השני טלית ואח"כ גניזה ואח"כ עוד פח... וכולם נזעקו עלי... וכי מה אתה רוצה... שהוא לא יראה פח?? שיכשל ב'והיה מחנין קדוש'?? **ברור שלא!!** ברור שאחרי שראית פח, אסור לקרא ד"ת... אבל אני מדבר מצד האישיות שלו כמות שהיא... הוא יחשב לעבד ה' הרבה יותר גדול אם הוא יהלך ברחוב ובמקום לראות את השו"ע של הפח והשו"ע של הגניזה... הוא יהיה עסוק בשולחן ערוך האישי שלו... והיות והמשפט הזה נשמע קצת מסובך... אז יש לי הוכחה פשוטה: כידוע, כלל ישראל נאלץ לא לתקוע בשופר ולא ליטול לולב כשחל בשבת... ולמה? בגלל אותו יהודי רחפן שמרוב התלהבות דמצווה שכח ששבת ונטל את הלולב ברה"ר... אני רוצה לגלות לך סוד: אותו יהודי ששכח ששבת היום ויצא לרה"ר... תסכים איתי שעל הדרך הוא גם לא שם לב לפח... וגם לא לגניזה... וגם לא להשבת אבידה... **ואם ככה: נפשי בשאלתי:** במקום להעניש את כולנו, שבגללו כולנו הפסדנו שופר ולולב... הייתי מצפה שבי"ד יתנו לו על הראש ויגידו לו, אדוני!! מה זה הרחפנות הזו?? כשיוצאים לרחוב צריך לפתוח שבע עיניים... כל הזמן לזכור ששבת היום, כל רגע לבדוק האם יש פח מאחורה או מקדימה. וגם לבדוק את הגניזה והשבת אבידה...

אז זהו שלא!! דווקא ליהודי הזה בי"ד לא באו בטענות... אדרבה... לרבי יוסי הוא פטור מחטאת כדין טעה בדבר מצוה. למה? כי כנראה!!!! שדווקא היהודי הזה הוא הדמות האידיאלית!! כי הוא יהודי חי!!!! את מה הוא חי?? הוא חי את ד' אמות של הלכה!!!! את השולחן ערוך שמוטל עליו כעת, ואם היום צריך לתקוע בשופר אז זה הד' אמות של הלכה!!!! וגם אם כתוצאה מזה הוא לא ישים לב לא לפח ולא לגניזה זה בסדר... כי אדרבה... הפח והגניזה והשבת אבידה זה המ-**חוץ** לד' אמות של הלכה שלנו!! (רק היות ובקצב הזה הוא עלול גם להיכשל בהעברה לד' אמות ברה"ר!!! סטופ!!!) כאן אנחנו נחלצים חושים ונאלץ לוותר על שופר בשנה זו בשביל שהיהודי האידיאלי הזה לכה"פ לא יכשל בחילול שבת...) הנה לך שהדמות האידיאלית זה היהודי שבאמת טרוד ב-ד' אמות של הלכה!!! איזה ד' אמות?? ד' אמות שלו!! לא הד' אמות שמחוץ לו... לא לחפש בכל חוץ לד' אמות חדשות איזה אתגר הלכתי אולי אורב לי פה... זו הסיבה שלא תראה שום גדול בתורה כל היום מהלך בזיגזג ברחוב... למה? כי

אז זהו!!!! שאני רוצה לספר לך שאני עבדך הנאמן, שעלי התרגזת... אני בתור בחור כן עשיתי את זה במשך כמה וכמה שבועות... ולא כי הייתי באורות והתחשק לי... **אלא בגלל שלא הייתה לי ברירה!!** הייתי אז בדיוק אותו ראש כמו הבחור שהזכרתי... ולא הצלחתי למצא שום היתר לחמוק ולהתהלך בשעה 3.00 בצהריים בגבעת שאול בו בזמן שאני מכיר מקרוב זקן שנמצא באותה שעה בבי"ח 'הרצוג' בלא תפילין... התרוצצתי כמה שבועות בשלל משימות מהסוג הזה עד ש... שהפסקתי...

מה קרה שהפסקתי? מה... האם הגעתי למסקנה שאני פטור מזה...?? לא!! לא!! דווקא לא מצאתי פטור... נו... אז למה באמת הפסקתי?

כי... כי ד'... נשבר לי... כמה בן אדם נורמלי יכול להתרוצץ בלי יעד... ואז הגיע היום העצוב והמרירי בחיי שהתלמדתי לחיות בצל המוסכמה האכזרית ש... ש... **שזה באמת לא בסדר!!** שמה זה אומר?? שעקרונותי אני מחויב לעשות ההכלל... אני מחויב לגניזה העירונית... אני מחויב לתפילין של הקשיש... אני מחויב לבקר חולים ומחויב להשבת אבידה... נו... אז... למה תכל'ס בסוף אני לא עושה?? **זה באמת לא בסדר!!** (תסכים איתי שזה פחות או יותר הנוסחה שלך, כי בינינו... הרי גם אתה לא עושה את מה שאותו בחור עשה, ובכל זאת נזעקת לטעון שהוא מבחר המין האנושי... אז איפה אתה? עוד אחד שנאנח ואומר 'זה באמת לא בסדר') אז זהו!! שהיום אני כבר מבין מה היה חסר לי בשעתו... היות והייתי צעיר בשלבי ההתבשלות... **לא הייתה לי עדיין הכרה בקיומי!!** לא הכרתי בזה שהרבש"ע מעוניין בנוכחות שלי!! מי שאין לו נוכחות משלו, אוטומטית ההלכה מופיעה מולו כפקודה נוקשה ולא נושמת!! הוא נהפך ל'שירות לקוחות' של הבורא... ונאלץ לעמוד באמצע הרחוב כמו פקח שירות עירוני ונהפך למחלקת האבודות של השכונה. להניח תפילין לכל הקשישים... ללוות מתים... ולטפל בגניזה... אבל ברגע שלאט לאט נאלצתי להכיר בסמרטוט הזה שקוראים לו אני!!!! ואחרי בקשת המחילה על עצם קיומי בעולם... דווקא התורה כן הכירה בי והקב"ה דווקא הביע התעניינות כנה בי... מתברר שגם לי יש חיים משלי... ויש לי סדר יום משלי... ויש לי שטייגן משלי... וזה לא סתירה שעדיין אני ממשיך להיות מחוייב בכל החסדים והאמת... רק מה? עם כל הרצון הטוב להניח תפילין לקשיש... צר לי... אבל אני עסוק!! יש לי סדר א' ואח"כ אני צריך לנוח כי אח"כ יש סדר ב'... ועם כל הזעזוע לראות גניזה זרוקה על הרצפה... אז מה אתה רוצה... שאני אהיה זרוק על הרצפה? הרי אם אני אעזוב את המשימות שמוטלות עלי ואני אקדיש את זמני לגניזה... אז מאיפה אתפרנס?? ומי ידא לאשתי וילדיי? ומי ישלם את המשכנתא...?? מצטער!! אני עסוק במשימות קודמות!!!

האם יענקי יוכל לקבל מעשר עני וליטול לקט שכחה ופאה או לא...

לקראת סיום הלימודים בחידר במבוי... אפרים עשה קריצה ליענקי... יענקי... אתה מגיע איתי???

יענקי חיך ועשה עם היד לא!! ארך לאפרים כמה שניות להבין למה... למה לא... ואז הוא נזכר... ואז גם הוא חיך חיך צופן סוד שנשאר ביניהם... כן... יענקי שייך לאחת המשפחות היותר עניות כאן בעיר... עברו עליהם תקופות מאוד קשות כלכלית... אמנם הילדים בלע"ר אחד אחד... זהוהו בני עניים שמהם תצא תורה... אבל הדלות?? זועקת מכל פינה... לעומת זאת אפרים ! ? אמנם לא מגיע משפחה הכי עשירה בעולם... אבל לכה"פ יש להם שדה תבואה גדולה וגם כרם לא מאכזבת ובעיקר גינה דומיננטית שממנה קוטפים כל יום מאות עגבניות ומלפפונים ומוכרים בשכונה... תכל"ס... כעת עונת הקציר בעיצומה... וכמידי שנה בתקופה הזו לאחר החידר... תמיד אפרים צועד לשדה של אביו ואיתו יענקי... אפרים הולך לעזור לאבא באיסוף העומרים ואילו יענקי מגיע ללקט שכחה ופאה... זה כבר נהיה מנהג קבוע בעונה הזו!!

אבל השנה ? ! ? השנה שוב אפרים קורץ ליענקי... כמובן שאף אחד לא ידע... כי סו"ס זה קצת מבייש ללכת ליטול לקט שכחה ופאה... אבל הפעם יענקי לא!! לא רוצה להגיד עם אפריימקה... ברגע הראשון אפרים כמעט חישב להיעלב... אך לו כמה שניות להיזכר ש... הוי... איך שכחתי... אבא של אפרים השנה החליט להתלבש על המשפחה של יענקי!!! השנה הזו זה שנת מעשר עני!! ומעשר זה לא פירושים פה ושם כמו לקט שכחה ופאה... מעשר זה עשר אחוז!! זה כמות משמעותית ביותר... שבתכן: לקט שכחה ופאה זה שני שיבולים פה... שנים שם... פה ושם איזה עומר... נו... גם פאה זה משהו בקנה מידה של 'אחד משישים'!! נו נו... אחד משישים זה נראה פחות או יותר כמו תרומה... (ואפילו פחות... כי תרומה הרבה פעמים זה אחד מארבעים במידה יפה ואילו פאה זה אחד משישים... קצת יותר... לפי רוב העניים והענוה) אבל בשנת מעשר עני זה כבר עשר אחוז!!! עשר אחוז זה המון!! ואבא החליט לתת כמעט הכל למשפחה של יענקי... (לא ממש הכל כי סו"ס קי"ל שלא יתן כל מעשרותיו לכהן אחד) וזה היה קרש הצלה!!! כבר בחנוכה הורגש שינוי משמעותי ביותר בכל המצב של המשפחה... משהו שם נעצר במעגל הגרעון... ולאט לאט נרשמה התייצבות כלכלית... אבא של אפרים אמר בחיך ליענקי... אני רוצה שעד עונת הקציר באיר, כבר לא אוכל לבא ללקט שכחה ופאה...

אמר וקיים!!! כבר בחג הפסח... הגיע ר' משולם (אבא של יענקי) והודיע חגיגתי!!! יש לי מאתיים זוז!! זהו! אין לכם יותר אפשרות לתת לי מעשר עני... יש לציין שזה בכלל לא מצא חן בעיני ר' קלמן (אבא של אפרים) הוא לא באמת התכוון ברצינות להצליח עד כדי כך... הוא היה ממש מאוכזב!!! כי תבין... נכון שכבר חצי שנה שאנחנו נותנים למשפחה של יענקי כמעט את כל המעשר עני... אבל עדיין!! עדיין זה הכסף הקטן... סו"ס כמה מדובר?? מדובר בעשר אחוז מהיבול השרתי של הירקות... עגבניות מלפפונים חסה וכו'... זה עוד הפירושים... כי הכסף הגדול באמת מתחיל עכשיו!!! עכשיו זה עונת הקציר... בבת אחת קוצרים כמות בשביל כל השנה... בבת אחת נותנים מעשרות בשביל כל השנה... (לא כמו ירקות שזה כל יום מגיעים לגינה, כל יום קוטפים מאתיים עגבניות ונותנים עשרים!!! אבל פה זה תבואה... זה הכל במכה אחת!!! (זה מה שנקרא 'מכניסו לקיים' שזה אחד מהתנאים לחיוב פאה, ירקות לא חייבים בפאה בגלל שזה לקיטה בסטופים... זה כל יום לצאת לגינה ולקטוף וחוזר חלילה) ואבא של אפרים נחוש לתת גם מעשר עני מהתבואה... אבא של אפרים התחנן לילדים של ר' משולם... לא יודע מה תעשו... תבזבזו כסף... תגידו לאמא שלכם שתלחץ על אבא שלכם שיקנה לה תכשיטים או אפילו לכה"פ שהיא תזמין בגד ותקנה בד ותשלח לבצע שיתחיל 'לעבוד על זה' וכמה שיותר מהר... כן... בגדים ותכשיטים זה הרעיון הכי טוב... ולמה? כי כשמגיעים לחשבן את הנכסים של בן אדם, האם הוא עשיר או עני, מחשבים גם את המטלטלין שלו... אבל לא מחשבים את התכשיטים של אשתו והילדים ולא בגדים שכבר עברו תהליך של צביעה או שינוי בשבילם... ואני צריך לארגן שעד זמן הגורן... (שזה שבועיים שלוש אחרי הקציר, שאז מתחילים לדוש ואז מגיע השלב של גמר מלאכה וחייב מעשרות) עד אז אני חייב את ר' משולם עני!!! חחחחחח!!! אגב: זה היה בסודי סודיות... רק זה חסר... שר' משולם יעלה על זה... הוא כ"כ מתנגד לקבל מתנת בשר ודם... עד שסו"ס הוא הסכים לקבל... היה צריך להפעיל עליו מכש של שכנועים, ועכשיו שהוא כבר שמח שיש לו מאתיים זוז והוא לא צריך להזדקק לידי מתנת בשר ודם, מאוד קשה להוריד אותו מזה... אבל סו"ס מדובר בצורבא מרובן קדוש וכן עליה... ואשתו הצדקנית שיתפה פעולה ולפתע מנגינות חדשות נשמעו בבית... אמא שמעולם לא התלוננה... פתאום התחילה לבקש מבעלה בעדינות... תקשיב... אתה יודע ששנים כבר לא קבלתי סמך תכשיט... תמיד הרגשת לא נעים לקראת הרגל ושקלת להפוך את העולם אבל אני תמיד אמרתי לך: לא צריך... השמחת רגל שלי זה לראות אותך נעשה אויב ליענקי במלחמתה של תורה... אבל עכשיו אני מבינה שרווח לנו... יש קצת כסף... אז... אז... אז אני רוצה תכשיט...

איך ר' משולם יכול לסרב... אמנם זה צבט אותו!!! בדיוק עכשיו שסו"ס אני מאושר שלא צריך להזדקק לידי מתנת בשר ודם... אבל אמא שלפה את הנשק הנכון בזמן הנכון!! תשמע בעלי היקר... אתה כבר אמרת לי בשם רבא שאחד הדברים שמביאים את האדם לידי עניות זה שאשתו מקללתו בפניו על עסקי תכשיטה' ואמרת לי שזה נאמר רק כשיש לו והוא לא נותן... אז אם כעת יש לך ואתה תתן אז בטח מדה טובה מרובה ואז תזכה לעושר משמעותי וכבר לא נדשדש על הקשה של קו העוני... סטופ!! ברגע שהמשפט הזה נאמר ר' משולם הלך עוד באותו יום וקנה לקראת חג השבועות שני צמידים כאלעזר עבד אברהם שנתן לרבקה שני צמידים כנגד שני לוחות הברית... ולמחרת על הבוקר כרכרה נעצרה בפתח הבית והורק משם מגירה מפוצצת בתבואה!! משו"ג חמורים... ר' משולם לא הספיק להתעשת והעגלון אמר לו: אמרו לי להגיד לך שזה בזכות התכשיטים שקנית לאשתך... ר' משולם היה המום... כבר היה נראה לו שזה מלאך השמים... הוא כבר כמעט נדר "העבודה שאיני נהנה מהם כלום", אז מהר מהר הרגענו אותו ושיתפנו אותו בתרגיל... להגיד שהוא שמח, קשה לומר, אבל... אבל בסוף הוא שמח... כי במקום שלא להזדקק לידי מתנת בשר ודם חודשיים קדימה... כעת בעצה"ש זה הולך להיות חצי שנה קדימה... ולאורך החצי השנה הזו יש לאבא של אפרים תכניות ארוכות טווח... הוא מתכנן להכניס את ר' משולם כאריס ועוד יותר מומלץ בתור מקבל, שזה אומר שר' משולם יקבל שדה ויעבוד בה... ויתחייב מידי שנה סך קבוע לאבא של אפרים...

אבל אם כבר דברנו על אפרים... אפרים בימים האחרונים די מתבייש ונבוך... הוא לא שיתף אף אחד בסיפור... אבל ככל הנראה הוא יעדר מהחידר בשבוע הקרוב!!! ולמה?? הוא יחפש תירוץ מה להגיד לחברים... אבל הסיפור האמיתי הוא שאנחנו עולים למקדש... וכשאפרים ואבא שלו עולים בתאריך הזה למקדש זה מאוד מוזר... כי יריית הפתיחה של עונת הביכורים זה מחג השבועות עד סוכות... בתאריכים האלו מאוד טבעי שהם יהיו בירושלים... אבל כעת... בין פסח לעצרת אין להם שום סיבה להיות בירושלים... אז זהו!! שהייתה פשלה... לא משנה הפרטים... ואפרים וכל המשפחה נטמאו ביומיים שלפני פסח... הם לא ידעו איפה לקבור את עצמם... ותכל"ס עכשיו הם אמורים להקריב פסח שני יחד עם כל העצלים... מי שיכול לעזור להם לחפש תירוץ מתחת הרצפה למה הם נוסעים לירושלים... יעשה איתם חסד גדול...

האם חבר שלי התימני הוא דובר

החותים??

שבוע שעבר ביום שישי... החותים העירו אותי בשעה 5.30 בבוקר... אני התעצבנתי... קמתי סר וזעף... והחלטתי זהו!!! אני עושה לזה סוף אחת ולתמיד... החלטתי שאני יוצא לרחוב והתימני הראשון שאני תופס אותו... אני מרים עליו צעקות... וכך הווה... אני צועד לתפילה ושם פגשתי את אחד החברים שלי שהוא במקרה תימני... התחלתי לצעוק עליו: תימנים... תתיישו לכם!!! מה זה המילים האלו? מה אני אשם שנגמר לכם הסחוג? פעם אחרונה שיה קורה

אתה מפיץ לבד שזו הייתה בדיחה מצחיקה. שינו צהקנו בלבבות. ולמה?? כי אני לא צריך להגיד לך... שעד כמה שאני וחבר שלי- שינו יהודים... אני לא הונגרי והוא לא תימני... שינו יהודים שהחותים רוצים להרוג אותנו בשווה!!! ואדרבה... כמה מגיע לידי ביטוי שחבר שלי תימני? בזה שהוא סבל מהתימנים הגוים הרבה יותר מהאשכנזי... כנ"ל האשכנזי... במה מתבטא שאני אשכנזי?? שאני נרדפתי לא מהגוים הספרדים אלא מהגוים האשכנזים... **אבל מודל הפשטות של הדברים כך גודל האבסורד שלהם!!!**

בימים אלו שר"ע מלמד אותנו ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה אהנו צריכים לדעת שכל המגוריות והמנטליזם שמפרידה בינינו... זה הגוי הקטן שעדיין מסרב לברוח מאיתנו... אם הספרדי מסתכל עלי בעין עקומה כי אני אשכנזי... זה אומר שהוא מזהה בי את הנאצי ש... ש... שרדף אותי הרבה יותר ממה שהוא רדף אותנו... זה בדיוק כמו להאשים את חבר שלי התימני בחותים...

הגיע הזמן להוציא קי 300 ולרוצץ את גולגלתו של הגוי המרוקאי הקטן שבלב שלנו וגולגלתו של הגוי הפולני הקטן... אנהנו מוותרים עליהם בחפץ לב... ואגב: זה לא סתירה שיכול להיות שגם לחבר שלי התימני שלי באמת נגמר הסחוג כמו לחותים! אבל כנראה שיה לא קשור... כנראה לא בגלל הסחוג החותים זורקים טילים... אלא בגלל שגזירה היא ששעיר וחוטנו שונאים ליעקב. גם אם הוא מגיע מתימן. כמובן בידידות... אני סומך על חברי התימנים שמבינים בדיחות...

ואגב אי איתנו להכא: קבלתי תגובה אחת או אולי שנים מיהודים שנפגעו בשביל הירושלמים. כתבתי לפני שבועיים מאמר והצגתי את הצ'אלמרס בעססיות... ואחרי שהעירו לי באמת ראיתי שהיה שם נימה שיכולה להתפרש כולזול!! אני מלמד על עצמי זכות שהסיבה ששכחתי להזיח... כי מההיכרות שלי עם הצ'אלמרס אני רגוע איתם לא לוקחים ללב רק עד הכפתור ולכן הרגשתי יותר מידי היימיש... **אבל זה לא תירוץ!!!** סו"ס מותר גם לירושלמים 'להתקלקל' מאנשים כמוני ולפתח רגישות טבעית ולהיעלב וזה נורמלי ולכן זה לא היה הגון מצדי... ואני מבקש את סליחת הירושלמים... ובעיקר בעיקר!! אני מבקש סליחה מהצ'אלמרס שכעת בשורות אלו באמת באמת העלכתי אותם... על עצם החשד שאני חושד בהם שהם בכלל סופרים אותי... זה באמת עלול להעליב אותם קשות... אבל מה שבטוח: כל יהודי שבוחר להיות רגיש אנהנו מקבלים אותו בזרועות פתוחות!! זה נורמלי!! והכי הכי אליבא דאמת אין כזה דבר בן אדם לא רגיש!!! כל אחד רגיש... השאלה איפה היבלת המואבת שלו... כל ההבדל בין אחד לשני: זה איפה רף הרגישות שלו... יש אנשים שהרגישות שלהם נמצאת בצומת מרכזית בחיים... ואילו יש כאלו שרף הרגישות שלהם נמצא בהו"א של אז נדברו שהוא מדמיון שהוא בכלל מזוי להם... אז כל אחד במקום שלו עלול להיעלב... ולכן צריך זהירות בדרכים... לא לקחת ריזיקות... לשמור על הלשון המושהית ומיותר לציין שהראשון שאמור להפנים את זה... הלא הוא אני בעצמי...

מבזקים קצרים בעיון וגם בקיאות במאמר אחד...

נחזור לעניינינו... אני עדיין באמצע להתייגע להסביר לאשתי מה הגישמאק בלימוד גמ' בסוגיות הכי כבדות... אני בניסיון אחרון לנסות להסביר את זה... ובכן: ידוע המשפט של ר' שלמה קרליבך שהתבטא: שהשיר הכי עצוב הוא השיר הכי שמח!!! מה הכוונה? שיר עליו הוא נחמד... הוא בהחלט מקפיד... אבל גישמאק אמיתי של שיר... זה שיר ששואב אותך לעומקים ולמחוזות הרבה יותר נרחבים... אז השיר הזה יצא אולי יותר עצוב... אבל עם השיר הזה אנחנו יכולים להתגשעם לילה שלם ולא לגמור... אבל עם שיראלי חי וקיים... מה כבר אפשר לעשות עם השיר הזה? הלוואי והיה מסובך להסביר את זה לוויבערס. אז זה!!! דווקא להם הכי קל להסביר את זה... (כי בבית האישה היא עיון והבעל הוא בקיאות... היא היסודית והעקבית והבעל הוא המחפף) דא עקא: שדווקא לגברים הכי קשה להסביר את זה...

מישהו בא לבשר לי בהתרגשות ש"ה' בינה מלאכותית" למדה להסביר דף גמ'. ה'בינה' יכולה לתמצת לך דף שלם ב-9 דקות!!! וזהו!!! הדף גמרא בכיס שלך!! **אתה יודע איזה ניתוק טמון בהתלהבות הזו?**

הדרך היחידה שלי איך להמחיש את הניתוק הזה זה ככה: שמעת פעם אנשים שרים מכניסי רחמים?? כמה זמן אורך להם לשיר את זה?? דקה וחצי בערך?? אז זהו שאני בעל כישר'ן... אני מצאתי דרך איך לשיר את זה מהר מהר... תוך עשרים שניות אני מצליח לגמור את כל השיר כולל הסימנים... וככה אני חוסך לאנשים המון זמן ואנרגיה... אני רואה איך שכל פעם מחדש אנשים מתייגעים לשיר... הם עוצמים את העיניים בריכוז... ובוררים לאט לאט את המילים... וחוזרים עוד פעם ועוד פעם עד ש... ש' עובד להם' ורק אז הם עוברים לשיר אחר... אבל אני מצליח לשיר את זה במהירות!!! ואתה יודע מה... כולם שרים את זה עם מנגינה... מרוב פחד לשכוח את המילים, אבל אני?!? אני מצליח להגיד את זה במהירות אפילו בלי לשיר... אה... מה אתה אומר על הפתרון המדהים שלי?? מי שמדבר ככה... הוא כמו עיוור מוזיקלי!!! הוא לא התחיל לקלוט את האירוע... הוא לא 'בתורת' בכלל... **אז זהו!!! שפחות או יותר ככה זה נראה בייחס ללימוד**... כשמישהו מתלהב יותר מידי שהולך לו בקלות בלימוד... זה בדיוק כמו מי שמתלהב שהוא יכול לשיר מכניסי רחמים במהירות ממחרת... זה... זה 'יצאת נשמה' של השיר... כנ"ל בלימוד!! אין לנו עניין להבין **יותר מידי מהר** בלימוד... זה לא האירוע... מבחינתנו לא זה הישג!!! כי אם אתה באמת ממחרת את תפתח קיצור שו"ע ותגמור עניין... אז זהו שלא!!!! מי שלומד גמ'... כל השפראך של הגמ' זה ההתבטלות בתוך ההו"א ולחיות את זה...

---עד כה דיברנו על הגישמאק לימוד... עד כה התמקדתי במה שנקרא עיון... כעת אני עובר במעבר חד לבקיאות!!!! וזה לא סתירה בכלל... אני רוצה לפתוח פה נושא די עדין... וברגישות... רק בתור המחשה: יש לי דודה מבוגרת... שהיא מביאה ברפואה ושימשה כאחות בשערי צדק שנים רבות... פעם יצא לנו לדבר איתה על הרופאים המלינורים האלו שדופקים מחירים אדירים על כל ניתוח... וטוב שבהם לגהינם... ואז היא הפתיעה ואמרה: תדעו לכם שזה לא מדויק!!! המנתח העולמי הזה לא עושה כ"כ הרבה כסף כמו שאתם חושבים... ולמה? כי אם תשימו לב: רוב הרופאים הנחשבים הם אנשים די מבוגרים... עם שיער לבן... ולמה? כי אורך עשרות שנים עד שהרופא קונה את המוניטין והשם... ועד!!! עד שסוף סוף הוא מגיע לטופו!!! והוא באמת יכול לדרוש כסף... כבר אין לו הרבה זמן... כי הוא לא צעיר... הוא כבר בן 68 או 74... יש לו מעט מאוד שנים לעשות כ"כ הרבה כסף... ואז היא אמרה משפט מעניין: לא מספיק להרוויח הרבה כסף!!! צריך גם שזה יהיה הרבה זמן... יכול להיות לך בן אדם שאמנם מרוויח הרבה כסף... **אבל אין לו הרבה זמן להרוויח הרבה כסף**... המשפט הזה נכנס לי לראש ומאז לא יוצא!!!

כלפי מה הדברים אמורים??

אחד המוקשים שלנו שאנחנו לא ממהרים לשום מקום... אנחנו מתרווחים וחושבים שיש לנו יותר מידי הרבה זמן... וברוך ה'... מה שנכון נכון... פקד ה' את עמו ובאמת תוחלת החיים היום הרבה יותר ארוכה... ולכן מטבע הדברים תקוע לנו בראש שהפך תקוף הוא ארוך ארוך... לא באופק... ותכל'ס זה בעוכרנו!!! נו... אז כאן אפשר תמיד לפתוח במתקפת אימים ולהגיד... תשמע... א"א לדעת מה ילד יום... כי לא ידע האדם עתו... ויש צעירים שנפטרו בפתאומיות... תתפוס את עצמך לידים... אבל הניסיון הוכיח שהמשפטים המאיימים האלו לא מקדמים אותנו... אז זהו!!! שהפעם אני רוצה להגיע מזוית אחרת וטכנית...

זה לא סוד!!! שמגיע גיל מסוים שהזכרון הוא 'לא מה שהיה'!!! וזה כבר לא מאה ועשרים... אני מדבר פה על 'עוד יונבוך בשיבה דשנים ורעננים', אני מדבר פה על מין הרב עובדיה זיע"א שגם בגיל 91 הוא עדיין הוביל בזכרון שלו בפערים בלתי נתפסים מול כל אחד אחר, וגם הוא העיד בגיל שמונים שהזכרון האדיר שלו הוא לא כמו שהיה בגיל יותר צעיר... (הלוואי עליו הזכרון שלו בגיל תשעים...) זה לא מחדל!!! זו גזירה שיעקב אבינו תבע זקנה... זו עיפות החומר!!! וכשאתה מתכנן את עצמך לצאת ביום מן הימים תלמיד חכם!!!! קח בחשבון שאם רק בגיל שבעים אתה תהיה תלמיד חכם... אז נכון... טוב מאוחר מכלום!!! אבל כבר לא יהיה לך הרבה זמן להיות כזה... כי בקושי הספקת להגיע לשם... אתה כבר מתחיל ללכת אחורה... (בדיוק כמו שאתה מבין לבד שביום מן הימים אתה תתחיל לקחת פה ושם כדורים ללחץ דם וכו'... ככה הזכרון והיכולות לא יהיו אותו דבר.) אז אם כבר חלום להיות ת"ח... אל תסתפק בזה שיום אחד זה יקרה!!! יש עניין להתאמץ שזה יקרה **כמה שיותר מוקדם**... כדי שתספיק לא רק לעשות הרבה כסף, אלא שיהיה לך גם הרבה זמן לעשות הרבה כסף!!!! (אגב: הגדלות העצומה של זקני ת"ח שלמרות הזקנה המופלגת הם זוכרים עוד יותר מכולם... זה נובע בגלל שהם כבר ת"ח במשך כ"כ הרבה שנים עוד לפני שהם הזדקנו... וממילא ידיעת התורה אצלם זה כבר לא עניין של זכרון אלא חלק מההוויה שלהם... כמו שזקן אשמאי לא שוכח את הקללות ואת השטיות כי זה חלק מהוויה שלו... כך ת"ח מופלג. הזקנה אולי מכרסמת בכוחות הפיזיים אבל לא בעצם ההוויה שלו שכל כולו תורה כבר הרבה הרבה שנים... אז לא להזדווד...)

אשתי חזרה מהסמינר שבו היא מלמדת וסיפרה לי על דיון ספונטני שהתפתח עם התלמידות מה זה מתיקות ועריבות התורה בביהמ"ד... מה בדיוק מתוק להם שם בתורה?? הם מתווכחים שם על כל מיני מונחים משפטיים והגדרות בעלות וקניינים... נו... מה יכול להיות מעניין בזה?? תכל'ס התפתח יכוח... ואחת התלמידות הגרינה 'ידע' וטענה: שאתן לא יודעות... הגמ' היא מאוד מגוננת ומסקרנת... כל כמה שהתורה מתחלף נושא... ויש מאמרי חז"ל מרתקים... יש שם גם סיפורים מעניינים... (מתברר ככל הנראה שאבא שלה הקריא לה כמה שורות מפרק חלק) ואני לפתע התחלתי לצחוק... לא יכולתי להירגע... ואשתי לא מבינה מה מצחיק... ותוך כדי היא ממשיכה לשאול: נו... התלמידה הזו צודקת? זה נכון שיש בגמ' מלא סיפורים וכל רגע מתחלף נושא וזה מה שכ"כ מעניין שם??

ואני רק צוחק וצוחק... ואז אמרתי לאשתי: אני רוצה להגיד לך שמאז תחילת דף היומי, הגמ' שהיה לי הכי משעמם והכי קשה ללמוד מאז תחילת ברכת... **זה היה פרק חלק בסנהדרין!!!!** ולמה?? כי זו בדיוק הגמ' שעליה דיברתם... כן... פרק חלק הוא מאוד מגוון ומעניין... כל כמה שורות מתחלף נושא ויש שם כמיות של מאמרי חז"ל... וזה בהחלט מרתק!!! וכמעט כל שבוע שבועיים יוצא לי לעיני שם... אבל בשפראך של לימוד??!

דווקא הגמ' מהסוג הזה הכי פחות תופסת ומרתקת בשפראך של הבית מדרש הפעיל... ישיבוחר שמבין עניין שקורא שורות אלו מחייך לעצמו... הוא מבין טוב מאוד מה אמרתי... אבל לך תסביר... לך תסביר את זה לעזרת נשים... אבל ב"ה נראה לי שדווקא הצלחתי להסביר... העניין הוא שהגמ' היא עסק!!! וכמו איש עסקים רציני שוקע בעסקים עד האף... וכמו שפוליטיקה חי פוליטיקה ונושם פוליטיקה ויורק פוליטיקה ואדרבה ככל שנמצאים בתקופה יותר סוערת פוליטית ככה נוטף לו יותר ריר כשהוא מתראיין... אז להבדיל בין הקודש ובין החולל!!! בלימוד ככל שהסוגיה יותר 'כועסת' (בלע"ז 'נושכת' בסלנג דורתי) וככל שהנושא יותר מסועף ומסובך ושולח יותר ויותר דוועות ואתה לגמרי טובע שם... ככה זה יותר בשרי ויותר גישמאק... לעומת זאת דווקא יותר פופר חלק שורות מאוד מוגוון... מה זה אומר? שזה לא מותיק בשיר... כל רגע מתחלף נושא... אז הגיון הזה הוא אולי טוב למפוזרי קשב לא מטופלים או בשביל לשלוף מאמרי חז"ל בלי מאמץ... אבל בתוך בית המדרש רק בזכות הפנימיות של המהר"ל באגדות הש"ס עם עומקים של ר' משה זה עובר...

כלפי מה הדברים אמורים??

מי שמכיר גיליון זה... כל פעם שמתחילה מסכת בדף היומי אני נוהג לתת תמונת רקע כללית ממעוף הציפור על המבנה הכללי של המסכת... זה לכשעצמו תמיד דבר טוב!!! אבל אם שמת לב: כל פעם אני די עסוק בלהיות המרגיע הלאומי... להרגיע שהמסכת היא לא כ"כ קשה!! וזה לא כ"כ הרבה דפיס!! ואל תדאג... זה לא מאיים... (אגב: המדהים הוא שלמרבית האבסורד אני בעצמך רק לאחרונה שמתי לב שזה מה שמטריד אותי כ"כ בתחילת מסכת... להירגע שזה לא ארוך מידי ולא כבד מידי) ואני יודע טוב מאוד מאיפה זה מגיע לי... זה מגיע לי ממשקעים מהעבר... שהייתי ניגש למסכת ומרגיש אבוד... כתוב פה מידי הרבה... וזה רק מתחיל ולא נגמר... והתוס' בכלל... הלך עלי אימים!! (התמיד התוס' הכי ארוך נגמר במילים 'ואין להאריך') כל פעם שראיתי תוס' ענק, מיד הבנתי שאין לי סיכוי להתחיל להבין גם את הגמ'... כי אחרת על מה יצא קצפו של התוס'... (היום אני כבר יודע שברוב הפעמים כשיש תוס' גדולים... זה בסה"כ בגלל שיש כאן איזכור מסדר זרעים או טהרות שאין עליהם גמ' מסודרת ולתוס' אין מקום אחר לכתוב) ולכן באופן טבעי... כל פעם שמגיע מסכת חדשה... הילד הקטן והמבועת שבי שוב קופץ... שוב נבהל... ואני עסוק בלהרגיע אותו... אל תדאג... זה לא הרבה... זה בסה"כ כמה דפים... **אז זהו שלא!!!** האמת היא ש"ה' מאז הרבה מים עברו בירדן והיום גם אני מבין שכשנכנסים לשפראך... ונכנסים לעניינים התפיסה מתהפכת ב-180 מעלות... דווקא המסכת הכי כבידה היא מסכת הכי גישמאק!!! וכאן חשוב לי להדגיש: אני לא מדבר פה על מדרגות בהבנה בלימוד... לא מדרגה בשקיעות... ממש לא!!! אני מדבר בסה"כ על חרדי ישראלי מצוי והייתי מוסיף גם בני ברק מצוי שמבין **מהר** דווקא כשמדברים **מהר**... (התיאור הזה נשמע לך מדרגת... או פרח ישראלי עונתי מצוי... אני חושב שיש בודדים שלא אוהדים שם... ללצו אותך שאלה: יוצא לך מידי פעם לניס פוליטיקה עם כל הלווא"ס והחסרות והקנייטים והדיוקים... או לחילופין להתווכח עם מישהו על איזה הסתבכות קודמת עם הנהגות... יצא לך?? המצלת לחזיק ראש ארבעים דקות בשליחה?? מה פירוש הצלחת... מה שייך פה להצלח... אז זהו!!! שגמ' הכי קשה לא יותר מסובכת מההסתבכות הכי קשה שיש לך בחיים מול הבוס או מול ההשוויות ולא ידוע לי שביקשת מהרוחה שתצמיח לך ליווי אפטרופוס... אני מכיר אנשים בודדים בגיל העמידה... שאתה מהרגע הראשון רואה על הבן אדם שיש לו לקוח מובנית... שאי אפשר לנהל איתו שיחת נייעס רציפה של יותר מרבע שעה... כי זהו... זה יותר מידי יצביל... הוא מצלח ראש... ואז הוא פתאום מעביר נושא ואומר לך היקשר הבריות ונעצור כאן... כמה אנשים כאלו אתה מכיר?? כמה?? אני יכול לספור אותם על אצבע אחת!!! אל תאמין לי... תבדוק...) אז זהו!!! שלמרבית העגמומיות, בגיל שלושים-אני מכיר אנשים בודדים ממש שהמוח שלהם באמת איטי והם מבינים מהר רק כשמסבירים לאט... אבל!!!! בגיל שמונה... 120-16 יש כאלו למאות ואלפים!!! ושם!!!! שם הייתה הטבילת אש הראשונה שלי ושלך מול הגמ'... ושם!!!! שם שרפנו הקשרים... שם התפתחה ריאקציה... שם הכנסת לעצמך לראש שאני והגמ' לא חברים... ואני ב"ה יצאתי מזה!!! ואני נחוש שגם אתה תצא מזה!!! כי אני לא צריך להגיד לך מה היית בגיל הטיפש עשירה ומה אתה היום... אתה מבין יותר טוב ממני עד כמה היית אז פרח סגור וכמה נפתחת... כמה דברים לא היית כשיר להבין אז וכמה היום כן... אז ההללו... גם את הגמ' שלא הבנת אז, היום היא נגישה ומחויבת אליך!!! ולכן חבל לי עליך... אתה עלול לגלות לתדהמתך שיש לך משיכה אליה לא פחות מהאביבך הכי כבד... אז חדילאק... במקום לחפש את האברכים בפינה וכל הזמן לשפוך עליהם בוח שהם לא עושים כלום... עזוב... תפסיק להרגיש נחיתות... תפסיק להרגיש שהם מתנשאים מעליך... כי נכון... פעם זה היה נכון!!! אבל די... עברנו את זה... די... אל תנציח להם את הנצחון הזה!!! ואני אומר לך כמו חבר עם יד על הלב: **יש לך את זה!!! ולא פחות מהם!!!** חבל לבזבז אנרגיות שליליות כדי לפסול את השני בו בזמן שאתה יכול להתחרות איתו וגם לנצח... קום על שתי רגליך האחריות... תכנס לבית המדרש... ואני מבטיח לך שאתה עלול למצא את עצמך מתגשעם על דף גמ' לא פחות מהם... אבל לא אתם!!! אלא הסוגיה הכי כבידה... תפשייל שרוולים ותוכיח יכולות בדיוק כמו שכיום אתה לא נרתע מלהסתער על פרויקטים מאתגרים בעבודה... נראה אותך גבר. נראה אותך מתעלה מעל המשקעים וקופץ למים... מה כבר יכול לקרות... תאמין לי שזה יסחוט ממך פחות אנרגיות מלחפש את האברכים שקיב"ה תבע ביקרייהו

פני עין חמד

יזכא אאור ז"ל בית הכנסת לכונת "עין חמד" - מקבלת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיֵּצֵא - הַפֶּרֶת הַטּוֹב בְּהַתְחַדְּשׁוֹת

"וַתְּהֵר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאָה שְׁמוֹ יְהוֹדָה" (בראשית כ"ט, ל"ה)

בזכות אותו כוח היא החליטה לקרוא לבן שנולד לה יהודה שמשמעותו הודאה לבורא עולם על הישועה.

בכל פעם שלא הזכירה את שמו של יהודה, היא הרגישה שכאילו זאת הפעם הראשונה שהיא אומרת את ההודאה לאחר קבלת הטובה שזכתה לה.

עניין זה רמוז במה שאמרה לאה: "וַתְּהֵר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר הַפְּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָאָה שְׁמוֹ יְהוֹדָה" (בראשית כ"ט, ל"ה).

כלומר בכל פעם שקראה את שמו של יהודה, היא הרגישה כאילו כעת זכתה לבן מאת בורא עולם. זה כאילו הפעם הראשונה שמתחילה את הודאתה לה' על גודל הישועה.

לכן דווקא על לאה נאמר שלא היה אחד שהודה לבורא עולם כמוה.

בנוסף לאה שהיתה חדורה במידה של הכרת הטוב והודאה, נהגה על פי דרכה גם בנתינת השם לבתה דינה. ראשי תיבות שיוצאים מהמילה "דינה" הוא די נתן ה'. כך תמיד הודתה לבורא עולם.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

זמני לכת

זמן	כנסת לכת	צאת לכת	יבוי חם
17:46	17:11	16:00	י"מ
17:41	17:10	16:18	ת"א
17:41	17:10	16:18	מי"ב
17:45	17:12	16:21	כ"ב

בגמרא (ברכות דף ז') מובא: אמר רבי שמעון בר יוחאי: 'מיום שברא הקב"ה עולמו לא היה אדם שהודה לקדוש ברוך הוא עד שבאה לאה והודתו, שנאמר: "הפעם אוֹדָה אֶת ה' " (בראשית כ"ט, ל"ה).

צריך להבין האם לאה היתה הראשונה שהודתה לבורא עולם? הרי מצאנו כבר שאדם הראשון הודה לקב"ה שנאמר: "מְזַמֵּר שִׁיר לַיהוָה טוֹב לְהוֹדוֹת לַה'" (תהילים צ"ב, ב). חז"ל אמרו שאדם הראשון אמר את המזמור הזה.

גם מצאנו שיעקב אבינו אמר: "קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת עַבְדְּךָ" (בראשית ל"ב, י"א).

גם מצאנו שמלך שלם אמר לאברהם אבינו כשחזר מן המלחמה: "וּבְרוּךְ אֱ-לֹהֵינוּ אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בְּיָדְךָ" (בראשית י"ד, כ). אם כן מה מיוחד בהודאה של לאה?

נראה לבאר שידוע שגם כאשר האדם מגיע למצב של הודאה לבורא עולם במשך הזמן הרגש של ההודאה לבורא עולם על גודל הנס הולך ודועך.

ההתפעלות של ההודאה מורגשת בצורה החזקה ביותר רק כשהאדם נמצא תיכף ומיד לאחר שבאה לו אותה ישועה. הוא מרגיש את החובה ואת הצורך להודות לבורא על כך.

המיוחד אצל לאה שהיה לה את הכוח של הכרת הטוב שחייב אותה להודות לבורא עולם כל הזמן באופן שהוא לא נשכח עם הזמן.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימ בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ"י שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומר בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימ בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טובה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרוחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנס רותי בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמי בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - חנוכה - חלק ב'

אלו הלכות נוספות שייכות לחג חנוכה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מי שחלילה נפטר לו אדם משבעת הקרובים שצריך להתאבל עליהם, חייב בקריעה ובכל דיני שבעת ימי אבלות בחנוכה. מצוות ניחום אבלים היא גם בימי חנוכה ולכן לא ימנע מלנחם אבלים בחג חנוכה. אָבֵל אפילו אם הוא בתוך שבעה, רשאי לברך ביום הראשון על הנר בחנוכייה ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

נכון שלא לקיים אזכרה בימים אלו בבית הקברות ביום פקודת השנה או השבעה או השלושים מכיוון שהציבור ובפרט בני המשפחה מתעוררים לבכיות וצער ליד הקבר. לכן יקדימו את הביקור בבית הקברות לימים שלפני חנוכה. מותר ללכת לבית הקברות בחג חנוכה כדי להתפלל ולהשתטח על קברי צדיקים. מותר לערוך אזכרה בבית הכנסת על ידי אמירת ברכות ודברי תורה כנהוג אבל ללא הספד על הנפטר עצמו מחשש שיבואו לידי צער.

לעניין ברכת "שהחיינו" - גם אם הוא אָבֵל בתוך השנה ואפילו בתוך שלושים או בתוך שבעה, חייב בברכה.

חולה שמאושפז בבית הרפואה ולא נותנים לו להדליק שם נרות חנוכה, אשתו תדליק בבית והוא פטור מלהדליק. בכל זאת ישתדל לשמוע את ברכות ההדלקה מאדם אחר שמדליק נרות.

מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת מכיוון שאין בישול אחר בישול ביבש. למרות שיש ריבה בסופגניה יש להחשיבה כסופגניה יבשה, מכיוון שהיא מיעוט ובטילה ברוב שהוא יבש. אולם באותן מאפיות שמדללים את הריבה על ידי הוספת מים מהברז שלא התבשלו לפני הזרקתם לסופגניה, יש להחמיר. **מקורות:** ראה שו"ת אגרות משה (ח"ד סימן עד דיני בישול אות ה). כן דעת הגרש"ז אוירבך בספר שלמי מועד (עמוד רמה). בספר חזון עובדיה- חנוכה (עמוד יט בהערה) ע"ש. כ"כ בספר תורת המלאכות ח"ב (עמוד נט) בשם הגר"ש וואזנר והגר"נ קרליץ. דעת הגר"י פ"ש צ"ל להחמיר בזה מכיוון שהריבה מרוכזת במקום אחד. הובא בספר הלכה ברורה (סימן שיח בשער הציון אות קיד).

יש אומרים שכיום מערבבים מים מהברז בריבה [בעיקר בריבת תות] לפני הזרקת הריבה לסופגניה כדי לדלל אותה שתצא דרך המזרק. לכן יש לאסור מדין חימום המים - מחשש לאיסור בישול.

במוצאי שבת מדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת ולאחר מכן מבדילים על הכוס כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר, למרות שהמדליק נרות חנוכה מפסיד את קדושת השבת. מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחרי תפילת ערבית מכיוון שכל הציבור נשארים בקדושת השבת עד שיבדילו כדי שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, יתכן שחלק מהציבור ילכו לבתיהם לפני ההדלקה.

כשמגיע לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה ואחר כך ידליק נרות, מכיוון שתדיר ושאינו תדיר- תדיר קודם. מצוות הבדלה היא תדירה יותר מכיוון שעושים אותה כל שבוע ואילו הדלקת נרות חנוכה היא רק בחנוכה פעם בשנה.

אותם שנוהגים להחמיר שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיגיע זמן רבינו תם, גם במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם. אין זה מנהג טוב בלבד אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם. בפרט שכך דעת מרן שולחן ערוך.

לא מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות לפני הבדלה), מכיוון שאסור ליהנות מנרות חנוכה ואין מברכים 'מאורי האש' עד שייאותרו לאורו של נר ההבדלה, כלומר: ייקנו מאור הנר. לעומת זאת על נר השמש מותר לברך 'מאורי האש'.

קיום מצוה במסירות נפש ושכרה

רב אחד הרב זאיד מקבל שיחת טלפון. על הקו היה תלמיד שלו שגר בחיסיפין שבצפון. הוא שאל: 'כבוד הרב, אנחנו נמצאים בליל ט"ו בחודש. לצערי השמיים מכוסים בעננים ולא זכיתי לברכת הלבנה. אני לא יודע מה לעשות'. הרב אמר לו: "דווקא כאן בבני ברק השמיים בהירים והלבנה נראית מצוין". התלמיד עונה: 'אם כך אני מגיע לבני ברק'. הוא נסע במשך כמה שעות, הגיע לבני ברק, התפלל ערבית ובירך את ברכת הלבנה. הוא ממש רקד משמחה על הזכות שלא החמיץ את המצווה. לפתע הוא ראה את חברו שלו ששנים לא ראה אותו: "מה שלומך? מה אתה עושה כאן?". הם התחילו להתעניין זה בזה. תוך כדי השיחה היהודי מחספין סיפר כי עקב צמצומים הוא פוטר לאחרונה ממפעל הייטק בו הוא עבד. "מה אתה אומר? יש לי חבר שפתח לאחרונה מפעל הייטק בצפון והוא מחפש מנהל". הוא סידר לחבירו ראיון וב"ה התקבל לעבודה. הבחור סיפר: "בעבודה החדשה סגרו איתי על תוספת של 30% מהמשכורת שקיבלתי בעבודה הקודמת".

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב נתן גשטטנר זצ"ל

הגאון הרב נתן גשטטנר זצ"ל - נולד ב-כ"ח אדר ה' ה'תרצ"ב (1932) בעיירה ג'יער (ראב) שבהונגריה. בשנת ה'תרצ"ג (1933) עברה משפחתו לנייפסט. באלול ה'ת"ש (1940) כשהיה בן שמונה וחצי למד בישיבה של הרה"ג ר' בנימין ברגר. שנתיים לאחר מכן למד בישיבה של הרב מפאפא, הגאון רבי יוסף גרינוואלד זצ"ל. שם למד עד תחילת שנת ה'תש"ד (1944). איבד בשואה האיומה את הוריו והתגלגל ממקום למקום. למד בישיבה של הרה"ג משה ניישלאס בסרדהעלי. בשנת ה'תש"ז (1947) למד בישיבת מתיבתא בלונדון. בהמשך למד באנטוורפן אצל רבו אב"ד פאפא במשך שנתיים. בשנת ה'תש"ט (1949) עלה לארץ ישראל. שם למד כשנה וחצי בישיבת בעלזא בירושלים אצל האדמו"ר רבי אהרן רוקח מבעלזא.

לאחר נישואיו כיהן במשך מספר שנים כר"מ בישיבת ערלוי בירושלים. בשנת ה'תשכ"ה (1965) התמנה כרב שיכון אגודת ישראל בבני ברק. ייסד את ישיבת 'פנים מאירות' ועמד בראשה. שנים רבות ישב כדיין בבית הדין של מרן הגאון רבי שמואל ואזנר. הצדיק רבי ישראל קניבסקי (הסטייפלר זיע"א) הפנה אליו שאלות בהלכה וגם התבטא על רבינו: "עמוד התורה בדורנו". אמר עליו: "הוא בקי גדול. הוא יודע הכל!". רבינו בענוותנותו ובריחתו מהכבוד סירב להצעות יותר מכובדות בתחומי הרבנות. כל חייו עסק בתורה והלכה והדפיס ספרים רבים בכלל מכמני התורה. נפטר בי"ד כסליו ה'תשע"א (2010). חי כ-78 שנים. ציונו בבני-ברק.

סבא (מצד אביו): ר' נתן. **אביו:** הגאון ר' עמרם הי"ד (מצאצאי הגאונים מרן ה'חת"ם סופר ומרן הרב מאיר אייזנשטט מח"ס 'פנים מאירות'). **אימו:** מרת מלכה. **אשתו:** מרת אטל (בת הרה"ג ר' מאיר חיים אונגר, אב"ד לאקנברך). **בניו:** ר' עמרם יעקב (רב שיכון 'אגודת ישראל'), ר' יהודה (ראש כולל 'פנים מאירות'), ר' שלמה (מו"צ העדה החרדית וחתן רבי נפתלי הברשטאם מטשאקאווא), ר' חיים (נשיא מוסדות 'פנים מאירות להורות נתן'). **חתניו:** ר' חיים יוסף בידרמן (רב חסידי לעלוב בבני ברק), ר' יחיאל ויזר (מח"ס 'בצדק ובמשפט' על חו"מ).

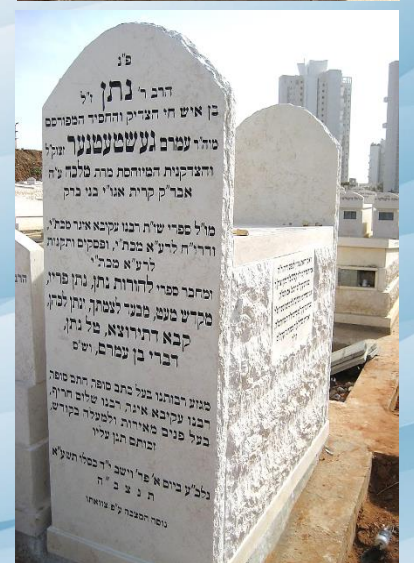
מרבתי: הגאונים ר' בנימין ברגר (מחשובי חסידי באבוב), ר' יוסף גרינוואלד (הרב מפאפא), ר' משה ניישלאס, ר' אהרון רוקח מבעלזא. **מספריו:** **להורות נתן** - שו"ת, על מסכת אבות, מועדי חודש אדר, מועדי השנה, פרשיות התורה, מסכתות התלמוד (עשרה כרכים), מסכות שביעית ומקוואות, הלכות חנוכה, הלכות נטילת ידיים **טל נתן** - חידושים וביאורים בענייני ל"ט מלאכות של שבת **דרושי חנוכה** - דרושים ופולפולים באגדה והלכה בענייני חנוכה **הלכות ומנהגים** - לערב פסח שחל להיות בשבת **ונתן לכהן** - הערות לספר תקפו כהן לבעל הש"ך **מאורות נתן** - דיני ברכת החמה **ימקדש מעט** - חומר איסור שיחה בבתי כנסיות ועוד ספרים רבים.

פעם תלמידיו בישיבה שאלו אותו מה מספר הטלפון בביתו. רבינו השיב שהוא לא יודע, כי דבר שלא מוכרחים לדעת הוא לא מכניס בזה מחשבה. פעם דיבר עם נכדו שהחזיק ביד מטבע של 10 שקלים. רבינו שאל: "מה המטבע הזה?". כלל לא ידע שקרוב לעשר שנים משתמשים במטבע. פעם נתן לאחד מתלמידיו שטר של 100 שקלים לצלם דפים של שיעור כללי עבור 20 בחורים. לפני שהלך, נתן לו שטר נוסף של 20 שקלים ואמר: "אם השטר הראשון לא יספיק..."

בניו שיח' סיפרו בימי ה'שבעה', שהם זוכרים למעלה מחמישים שנה, כל מוצאי שבת קודש, מוצאי יום טוב ואפילו מוצאי יום הכיפורים, מיד אחרי 'הבדלה' כולם היו חייבים לצאת מחדרו. רבינו היה מתיישב לכתוב מיד במשך כמה שעות את כל מה שהתחדש לו באותו יום - כדי שלא ישכח. הרי זה פלא גדול. ביום הכיפורים היה מתפלל לפני ה'עמוד' כשליח ציבור את רוב התפילות ובכל זאת היה מוצא זמן ללמוד בעיון ולחדש חידושי תורה רבים...

פעם זקן אחד שהיה מהתלמידים בישיבת פאפא באנטוורפן ביקר בישיבת 'פנים מאירות' ולמד עם רבינו זצ"ל. הזקן סיפר שהוא היה הממונה מטעם הישיבה לכבות את האור בבית המדרש לפני השינה. פעמים רבות הוא היה צריך להתווכח עם רבינו שילך לישון כבר. פעם אחת אחרי שהתווכחו ביניהם ורבינו נשאר בעמדתו, רגלי רבינו היו מונחות אחת על הכיסא ואחת על הארץ וכולו שקוע בדברי הרי"ף. הממונה כאשר קם בבוקר להעיר את הבחורים משנתם היה מוצא את רבינו באותה תנוחה. ההבדל היחיד היה שכבר למד כמה דפים ברי"ף...

הגאון הצדיק רבי יעקב ישראל קניבסקי (ה'סטייפלר' זיע"א) היה שואל את רבינו שאלות בהלכה. בנוסף מרן הסטייפלר התבטא פעם אחת על רבינו שהוא 'עמוד התורה בדורנו'. סיפר אדם ששמע ממקור ראשון מאדם שהיתה לו שאלה חמורה בהלכות אבלות.

הוא נכנס לסטייפלר ושאל את אותה שאלה חמורה. הסטייפלר חשב במשך כמה רגעים ולאחר מכן אמר לו: "לך אל הרב גשטטנר ותשאל אותו כיצד להתנהג". הסטייפלר הוסיף ואמר לו: "הוא בקי גדול. הוא יודע הכל!". לאחר מכן הסטייפלר אמר לו: "אבל אל תאמר לו מה שאמרתי לך. לך עכשיו..." (הסיפורים מעובדים מאת נועם שיח-אב"ד סאנטוב שליט"א ולהורות נתן)

מעשה חסד ושכר

לא התקשר. עבר עוד יום ועוד יום, כשהחתונה של בני קרבה ובאה ואני לא יודע מהיכן אוכל לשלם.

ערב החתונה הגיע והכסף איננו. ישבתי בחדר לבד ושפכתי את צקון ליבי לפני ה'. אמרתי: "ריבוננו של עולם, עשיתי לפי עצת תלמיד חכם להלוות לאותו יהודי. אני לא מתחרט על כך שעזרתי לבנך ולמשפחתו, אלא שכעת אני צריך לכסף כדי לשלם הלילה הקרוב את הוצאות החתונה. אנא, ברחמיך המרובים גלה לי את גדולתך והושיעני!" כך התפללתי במשך רבע שעה ואז... הטלפון מצלצל.

זה היה עשיר מארה"ב. שתיים-עשרה שנה! קודם לכן לפני חתונת בני הבכור ביקרתי אצלו. מכיוון שספרתי לו על מצבי הקשה ושאני בעל חוב גדול - הוא רצה לעזור לי בסכום מכובד כשיזדמן לו, לכן הוא שמר את מספר הטלפון ופרטי חשבון הבנק שלי.

הוא הבטיח שאם יוכל לתמוך בי, הוא יתקשר אלי. "שלום וברכה", הוא אמר, "רציתי לומר לך שמאז שעברו שתיים עשרה שנה לא שכחתי אותך! וכל פעם רציתי לסדר לך עזרה, אבל לא עלה בידי".

"אתמול התאספנו אני וארבעה מחבריי הנגידיים. העליתי את הנושא שלך. כל אחד תרם לך עשרת אלפים דולר. ממש עכשיו הפקדתי לחשבונך חמישים אלף דולר!"

הייתי בהלם מוחלט ולא הצלחתי לפצות את פי. כעבור מספר שניות של שתיקה סיפרתי לו שהיום בערב אני מחתן את בני והכסף הזה יועיל לי מאוד. הוא שמח מאוד ונתן לי את שמו ושמות חבריו. הוא ביקש שבני החתן יזכיר את השמות בזמן החופה.

סיימתי את שיחת הטלפון. הייתי המום לגלות כמה גדול ה'. עד כמה הדבר גלוי שלא מפסידיים ממעשי חסד! אני הלוויתי לידיד עשרת אלפים דולר וזכיתי שכל נדיב החליט לתת לי במתנה בדיוק סכום כזה.

החתונה התקיימה בערב בשמחה גדולה. בשעה מאוחרת חברי הלווה הגיע בפנים חיוורות ומבוששות. הוא ניגש לאחל לי מזל טוב. הלכתי איתו לצד וסיפרתי לו כמה הרווחתי בזכותו. הוא שמח מאוד. אמרתי לו: "הקב"ה נתן לי פי חמישה ממה שהלוויתי, לכן גם אני רוצה לתת מזה 'חומש' לצדקה. זה יוצא בדיוק עשרת אלפים דולר ולכן ההלוואה נהפכה למתנה!!!".

עיניו של חברי אורו ופרצנו בריקוד כשהתזמורת מלווה אותנו בשירה: "כי הרבית טובות אלי, כי הגדלת חסדך עלי, מה אשיב לך והכל שלך... ואנחנו עמך... החפצים לעשות רצונך".

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'מתיקות הפרשה'. יש בו כדי ללמד אותנו עד כמה גדול מעשה החסד עם הזולת. לא לחינם אמרו רבותינו שאם אדם עושה חסד עם הזולת, אז בורא עולם עושה עימו חסד.

האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזוועיהל הוסיף ואמר שכל פסיעה ופסיעה שאדם עושה למען הזולת, הוא חוסך בכך אלף פסיעות עבור עצמו! להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

אחד האברכים מהכולל שבו למדתי פנה אלי וסיפר לי שהוא דחוק מאוד בפרנסה. יש לו חובות גדולים בעקבות חתונת בתו. הוא מחפש גמ"ח או אדם שילוה לו עשר אלף דולר. הוא מבטיח להחזיר את הכסף בתוך חודשיים וחצי.

אמרתי לו שאני אחשוב על זה. אולי אוכל לסדר לו משהו. הלכתי לבית ומצאתי שיש לי בחסכונו סכום של שלוש עשרה אלף דולר אותם הכנו לחתונת הבן הקטן שכבר בא בברית האירוסין ובעוד שלושה חדשים החתונה אמורה להתקיים בעז"ה.

היה לי קשה מאוד להחליט האם להלוות לו את הכסף. מצד אחד, הוא מבטיח להחזיר תוך חודשיים וחצי, כלומר שבועיים לפני מועד חתונת בני. אבל מצד שני, חששתי האם הוא יוכל לעמוד בדבריו ולהחזיר מכיוון שהוא, כפי שסיפר, נמצא בחובות.

התייעצתי עם מורי ורבי. שטחתי בפניו את המקרה. הוא המליץ לי להלוות לו גם בגלל שהכרנו אותו שהוא אדם נכון והגון ובפרט שהתורה הקדושה אומרת על זה: "בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך" (דברים ט"ו, י').

"אם כן", הרב אמר לי, "תהיה בטוח שגם אם הכסף לא יחזור אליך בזמנו - תבורך מן השמיים. ברכת שמיים שווה לאין שעור יותר מעשרת אלפים דולר".

שמעתי לרבי ומורי והילוותי לחבר את הכסף. הוא בירך אותי ושמח שמחה גדולה כי הכסף הזה יעזור לו לכלכלת משפחתו ויחלץ אותו מן המצר.

כעבור חודשיים התחלתי כבר לדאוג. למרות שנפגשנו מדי יום ביומו בכולל, לא נראה ממנו שום סימן שהוא מתכנן להשיב לי את הכסף, אבל נמנעתי מלומר לו דבר כדי שלא אקשל בעוון: "לא תהיה לו פנשה" (שמות כ"ב, כ"ד).

אחרי שבוע הוא כבר לא הגיע בכלל לכולל. כבר הבנתי לקראת מה הדברים הולכים... באותו יום קיבלתי טלפון מהאולם של החתונה כי עלי להביא דמי מקדמה. בחסד ה' יתברך שלוש אלפים דולר שנשארו אצלי הספיקו בדיוק לצורך זה.

עברו חלפו להם חודשיים וחצי. אותו יהודי נעלם מהכולל וגם

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל יעקב בן מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל אביבה לוי ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נקיס ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל כל שמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בו רינה ז"ל

גיליון מס' 603 פרשת אח"ק
תשפ"ה שנה שלוש עשרה

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו
ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל
זצ"ל
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממון רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

בבעלי אסופות - בעניני תחנון ונפילת אפים

להקל, וכתב רבינו דאף אם פוטר הציבור בקביעות חלילה שימנע מחמת כן מלבא לביהכנ"ס, (מה טובו אהליך יעקב כ' עמוד מ"ג ועי' בס' שמענו כן ראינו ח"ג פ"ז סי' ט"ז שא"צ מוהל קבוע לשנות מקום תפילתו בשביל שיאמרו תחנון, ויכולים גם לקרא לו שיבא בכל תפילה, ועי' בס' להדבק ח"ב עמוד ש"ט שבביהכנ"ס של רבינו כמעט תמיד ל"א תחנון בגלל שהיה סנדק וגם היה שם מוהל ופ"א סיפר רבינו שאירע דבר שלא היה כבר כמה שנים שאמרו והוא רחום וצריך לעשות על כך קידוש).

אם ראוי להתפלל במנין שיש מי שפוטר מתחנון

רבינו זצ"ל היה נמנע ברוב ימות השנה מתחנון לפי שהיה סנדק, ואירע שלא היה לו ברית והיה חפץ שיתפלל עמו מוהל, כדי שלא יאמרו תחנון, והיה פעם בזמנים שהיה מתפלל במנין בביתו, שלא היה מי שיפטר במנין שבביתו מתחנון, ויצא במיוחד לתפילה בביהכנ"ס, שידע שיש שם מוהל שפוטר מתחנון, והיה מתבטא כתוב בשו"ע שפוטר מתחנון והטעם כי זה יו"ט שלו, וא"כ אם לא יאמרו תחנון יהיה כאן יו"ט עכ"ד. והגר"ג הוניגסברג שליט"א אל שרבנו התבטא: הגבאי, ר' מרדכי שליט"א, צודק שאומר שצריך שלא יאמרו תחנון, כי יום שאין תחנון זה יו"ט, אין בו דינים. (תורתך שששועי ח"א עמוד ס"ה, ועי' בלבוש סימן קל"א ס"ד שכתב והטעם שאין אומרים תחנון בפני החתן, מפני ששרים בשמחה ועת התעוררות מדת הרחמים כמו בשבת וי"ט).

נמצא במקום שא"א תחנון שלא כדין

כתב רבינו זצ"ל, אם נמצא בביהכ"נ שהש"ץ דילג תחנון בגלל יארציט של רב גדול וכיו"ב שאין לו מקור בהלכה, יש להשלים אמירת התחנון אחר התפילה, (אשי ישראל סוה"ס תשובה ע"ה ועי' בבאר חפורה שרים עמוד ש"ו שהורה רבינו דבכה"ג לא יאמר התחנון מיד אחר שמו"ע ויש בזה חשש לא לתגודדו, ועי' מה טובו אהליך יעקב כ' עמוד מ"ד ובס' מאיר עוז סי' קל"א שיאמר ללא נפילת אפים, ועי' בס' שמענו כן ראינו ח"א פט"ז סי' ד' שיאמר התחנון לפני עליו ועי' מעשה איש ח"א עמוד קצ"ו).

תחנון ביום החופה

אמר רבינו זצ"ל שביום שנכנס לחופה היה בבית מרן החזו"א זצ"ל בתפילת מנחה, והש"ץ לא אמר תחנון, וסבר החזו"א שזה היה מחמת רבינו, ואמר, עד שלא היה קידושין אין כאן חתן, ועוד יכול החתן לחזור בו, (ולמעשה היה שם גם החברותא של רבנו הגר"ד וינטרויב זצ"ל שהיה חתן באמצע השבע ברכות), וגם לענין חתן צריך שמירה סבר החזו"א איש שזה רק משעה שנכנס לחופה (עי' קונטרס הזכרונות פ"ח אות ע"ה ופ"ט אות כ"ט וכן השיב רבינו, בקובץ מה טובו אהליך יעקב ח"ה עמוד ש"ל, ועי' בס' שמענו כן ראינו ח"ג פ"ז סי' י"ז דסנדק פוטר גם קודם המילה דהוא מחויב בדבר אבל חתן יכול להתחרט).

לכבוד שמחת ארוסי בת ידידינו החשוב
הר"ר דוד כץ שליט"א
הכלה רבקה גאלדא תחי'
עב"ג החתן המהולל בנש"ק כמר אהרן נ"ו
בן הרב בן ציון יחיאל פאללמאן שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
ויזכו לקשר של קיימא ולבנין עדי עד
עם דורות ישרים ומבורכים וברכות עדי עד

עורך: יצחק גולדשטוף
ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com
✚ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☒ 053-3145900

התחיל הש"ץ בטעות קדיש
כתב רבינו זצ"ל בשם מרן החזו"א זצ"ל דאם התחיל הש"ץ בטעות קדיש במקום תחנון, לא יאמרו תחנון, וביאר דנחשב שעבר זמן התחנון שעיקרו סמוך לחזרת הש"ץ עי' בשו"ע ומשנ"ב (סי' קל"א ס"א) וכמבואר בב"מ (נ"ט ב') ובריטב"א (שם ד"ה לא שבקת) שאסור להפסיק בשיחה ובדברים אחרים שאינם של תפילה בין תפילה לנפילת אפים. ועי' משנ"ב (סי' קכ"ד סקל"ז), וכתב רבינו זצ"ל, בכה"ג א"צ להשלים את התחנון, (אשי ישראל סוה"ס תשובה ע"ה ועי' מעשה איש ח"א עמוד צ"ו), ודעת רבינו דאין חילוק בזה בין שחרית למנחה ואי"ז דוקא בקדיש לתקבל, (תורתך שששועי ח"א עמוד ס"ו ובאר חפורה שרים עמוד ש"ה ועי' ארחות רבינו ח"ג עמוד רכ"ה ומנהגי בית הכנסת חזו"א פ"ב ט"ו).

התחיל תחנון בישיבה אם יעמוד לקדיש

בשו"ע (סי' קל"א ס"ב) מבואר דנפילת אפים יש לומר בישיבה, וכתב רבינו, דאם ישב לנפילת אפים, והש"ץ התחיל את הקדיש לא יקום לעמוד לעניית איש"ר אף דלענין איש"ר מבואר במשנ"ב (סי' נ"ו סק"ז) שצריך לעמוד, (אשי ישראל סוה"ס תשובה ע"ב ועי' משנ"ב סי' נ"ו סק"ח בקדיש שתפסו מיושב, ומ"מ מחויב להפסיק לענות איש"ר ואינו רק היתר לענות כמש"כ שם רבינו בתשובה ר"ז).

להפסיק לויחי בנסוע וברוך שמייה ולברכת ברקים ורעמים

כתב רבינו זצ"ל, דאם לא הספיק לסיים באמירת תחנון עד שהציבור כבר אומר ויהי בנסוע הארון בפתיחת הארון, ימשיך בתחנון וא"צ לומר עם הציבור ויהי בנסוע הארון, (אשי ישראל סוה"ס תשובה רמ"ו) ולענין אם יכול לומר אז תחנון בישיבה או צריך לעמוד, השיב רבינו דאם הוציאו כבר הס"ת יעמוד, דאסור לישיב כשהס"ת אינו במקומו, (שם תשובה רמ"ז), ואם לא התחיל תחנון רק אומר והוא רחום והתחילו ויהי בנסוע, שם יכול להפסיק לומר עם הציבור, (שם תשובה רמ"ח ועי' בארחות יושר תפילה אות ל"ו דכל הפסוקים שאומרים בשעת הוצאת ס"ת והכנסתה והגבהתה יש לו יסוד בש"ס ופוסקים עי' מסכת סופרים ור"ו לזלזל בחיוב זה), ולענין אם להפסיק תחנון לומר בריך שמייה שבהוצאת ס"ת, השיב רבינו בריך שמי' אינו חיוב, (שם תשובה רמ"ט). ולענין ברכת ברקים ורעמים השיב, שאדם שנמצא באמצע נפילת אפים ויש כעת ברקים ורעמים, על הרעמים ששומע יכול לברך בישיבה, ואח"כ יראה הברק ויברך, (מה טובו אהליך יעקב י"ח עמוד ק"ח).

מי הוא בעל ברית הפוטר מתחנון

אבי הבן המוהל והסנדק פוטרם מתחנון, ואבי הבן פוטר אף כשהוא בעיר אחרת ולא יהיה בעת המילה, (עזרת אליעזר מילה עמוד מ"ה), ומוהל היינו בין אם עושה החיתוך ובין עם עושה רק הפריעה, (סו"ס אשי ישראל תשובה רכ"ז ששניהם פוטרם, וכן עי' בס' וישמע משה ח"ג סי' ל"א, ועי' מה טובו אהליך יעקב כ' עמוד מ"ב דלכאור' פריעה לחוד לא פוטר, ועי' פמ"ג בנועם מגדים ס"א שפוטרו), וסנדק הוא דוקא מי שנימול עליו התינוק, אבל סנדק דמעומד שמחזיק התינוק בעת הברכות חייב בתחנון, (עזרת אליעזר ברית מילה עמוד נ"ב).

האם ימנע מלפטר הציבור מתחנון

במשנ"ב (סי' קל"א סקכ"ו) מובא מהט"ז שימנע החתן מלבא לביהכנ"ס שלא יפטר מתחנון, והביא רבינו ממרן החזו"א שא"צ להמנע כיון דע"פ דין פטורים (קו' הזכרונות סי' ח' אות ע"ו), ובמילה גם להמשנ"ב אין מניעה מלבא שכל ישראל בכלל הערבות למילתו, ובכלל המצוה הם, (עי' תורתך שששועי ח"א עמוד ס"ט ועי' עזרת אליעזר מילה עמוד מ"ו, ועי' בארחות רבינו ח"א עמוד קל"ב שהביא רבינו בשם החזו"א דגם הסנדק וגם אבי הבן וגם המוהל אי"צ להמנע מלפטר מתחנון, ובתורת חיים נישואין סי' רל"ב כ' דגם בהיה החופה ביהש"מ יבא לביהכנ"ס ביום השביעי ויפטר מספק דספק תחנון

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה- 1586
קהילות 073-2757000 - שלוחה- 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹת עַל גְּדוּלַי הַדּוֹרוֹת פֶּתַח 142

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מנחם מנדל זצ"ל!

מזרח שָׁנִים קְדֻמוֹת - השבועות הבאים בעזה"י:

מחממי ירושלים הגאון רבי מרדכי הרים זצ"ל | נשכח מאוד מי שיוכל להמציא לנו תמונת פניו | רבנו הגאון השאנת אריה זצוק"ל

הג"ר רבי אהרן יעקבוביץ התן הגה"צ רבי אריה לוי, מ' סיון תשל"ג

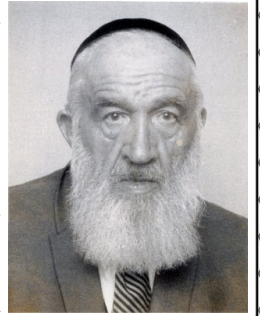
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להג"ל

הרב רבי יצחק שוורץ ז"ל - בן דודו של מנחם המזרחי איש

קרוב משפחה

הרב רבי חיים יצחק שוורץ זצ"ל, היה בן דודו של החזון איש. חמיו היה רבי זונדל קרליץ, דודו של החזון איש ואחיו של אבי משפחת המלוכה רבי שמריהו יוסף קרליץ רבה של קוסובה.

רבי יצחק זצ"ל היה חברותא בעיר קוסובה של אח החזון איש, רבי איצ'לה קרליץ הי"ד. ובהמשך נישא לבת דודו של החזון איש, הרבנית חיה (חייקה) בת רבי זונדל. בהמשך עלו יחד לארץ ישראל והתגוררו בבני ברק. רבי יצחק היה מבוגר מרבינו בהרבה שנים, וזכר אותו עוד מקטנותו ממש, מאז לידתו ב'פינסק' שברוסיה, וגם בארץ ישראל הכיר אותו היטב.

רבי יצחק שוורץ ז"ל

למד עמו בעל פה

כאשר חלתה רעייתו של ר' יצחק, עבר להתגורר עמה ב'מושב זקנים' בשיכון ויזניץ, והוא פנה אל רבינו שיאות לקבוע איתו לימוד משותף בחברותא מידי יום. רבינו נענה ואמר לו שיבוא בבוקר שעה קודם התחלת שחרית של זמן ה'נץ החמה', ויצטרף לסדר הלימוד. ואכן כך היה במשך תקופה מסוימת.

והיה ר' יצחק מספר בהתפעלות מרובה, שבעת הלימוד הם היו ישובו שלושה אנשים: רבינו, ולהבח"ח בנו רבי שלמה שליט"א, והשלישי היה רבי יצחק ז"ל. והלימוד התקיים בחדר הגדול שבבית רבינו, כאשר בצידי החדר ישנים כמה מילדי רבינו הקטנים.

וכך היתה צורת הלימוד: - גמרא אחת החזיק ר' יצחק, וגמרא שניה החזיק ר' שלמה ואילו רבינו למד עמם בעל פה, בלא שהחזיק כל גמרא. והבן ר' שלמה היה קורא את הגמרא ומסביר, וכשהיה גומר היה רבינו אומר בעל פה את התוספות שבעמוד, תוספות אחר תוספות עד שגמר. הפלא ופלא ממש!

איני רוצה, אבל...

בתקופה ההיא הגיע רבי יצחק ללמוד עם רבינו, הוא נחשף מקרוב לצפיפות הרבה הקיימת בבית. הקירות עצמם עמוסים בספרים, ובשני חדרי הבית הקטנים מצטופפים ילדים רכים. בשלב מסוים, אמר ר' יצחק שאינו מסוגל לראות את הצפיפות הנוראה שבבית, כאשר אותו חדר משמש גם לשינה וגם ללימוד וגם לאכילה ולשאר פעולות, וביקש רשות מרבינו להשיג כסף ולבנות לו בבית חדר נוסף, כדי להקל ולו במקצת על הצפיפות.

רבינו השיבו, אני עצמי לא מעוניין, אבל תשאל את הרבנית ותעשה מה שתענה.

ר' יצחק לא איבד זמן, ומיהר אל הרבנית, שענתה לו תשובה דומה: איני מעוניינת בהרחבת הבית, אבל תשאל את בעלי ותעשה מה שהוא אומר! ר' יצחק הבין שבאופן זה לא יתקדם כלום, והחליט על דעת עצמו לקנות

1. מפי ש רבי אברהם ישעיהו בהגר"נ קרליץ, רבה של בית הכנסת 'הליגמן' בבני ברק שמענו הוספה לדברים:

רבי יצחק היה בקשר הדוק עם קרובו הגאון רבי ניסים קרליץ, וכאשר חלתה רעייתו, הבחין בו רבי ניסים כי פניו אינם כתמול שלשום, וכי מצב רוחו אינו שפיר, רבי ניסים שהכיר לליבו, ידע שהוא זקוק לדבר חיזוק רוחני שיתן לו סיפוק למשך היום, והעלה רעיון שרבי חיים קניבסקי יקבע עמו לימוד יומי בחברותא בתחילת היום, ורבי ניסים ביקש מרבינו שיקבע איתו לימוד בחברותא, ואכן כך היה. ורבי יצחק היה מאושר מהלימוד ועובדא זו מילאה אותו בסיפוק רב גם במצב ההוא.

אבנים וחומרי בניה, ויחד עם פועלים נוספים, בנה חדר נוסף בכניסה לבית, חדר שאכן שימש כ'הול' אל הבית, ואודות לכך היה מעט הקלה על הצפיפות האינמה.

"תפתח פרשת שופטים"...

סיפר בן אחיו, הגאון רבי אליהו מאיר שוורץ שליט"א:

כאשר בשנת תשל"ג הדפיס רבינו שוב את חיבורו 'נחל איתן' על עניני עגלה ערופה, הוא שלח עמי את הספר לקרוב משפחתו ר' יצחק.

כאשר קיבל ר' יצחק לידי את הספר, שהיה אז עדיין מודפס ב'פורמט' גדול, לא היה מסוגל לשלוט בהתרגשות הגדולה שאחזה בו, ודמעות רבות של שמחה החלו לזלוג מעיניו, עד שממש בכה בכי רב, ואמר לי אז ---

הלא תפתח את פרשת שופטים, ותביט בפסוקי התורה הנוגעים להלכות עגלה ערופה, והם אך תשע פסוקים, ותראה, איך רבי חיים ברוחב ידיעתו והיקפו בתורה, השכיל לכתוב ספר כה עבה על נושא זה, אשר הוא נראה קצר וקטן....

[ומעניין לציין, כי מספר שנים אחרי פטירתו, בעוד רבינו יושב בכולל האברכים 'חזון איש' ניגש לפתע לבן אחיו הנ"ל שהינו גם מלומדי הכולל, ואמר לו, כעת נזכרתי כי בעבר ר' יצחק הפקיד בידי סכום כסף לצורך הדפסת אחד מספריי, וביקש שכאשר אשתמש במעותיו, אזכירו בראש הספר, ועד הנה לא הייתי זקוק לכסף לספרים כי ברוך ה' היו לי נדבנים, והנה בדיוק עכשיו אמרו לי שמהדורת ה'נחל איתן' נגמרה, ומבקשים להדפיס מחדש, והפעם בגודל ספר בינוני ולא גדול, כדי להקל על הלומדים, והפעם אשתמש בכסף שלו לצורך זה. ואכן כעבור תקופה ניגש אליו רבינו עם הספר החדש והראה לו שמזכיר שחלק מהוצאות ההדפסה נדב ר' יצחק ז"ל, ואמר לו, הא לך הספר במתנה, הן אתה מירשיו של רבי יצחק...].

פרסום ראשון: רבינו מטה אוזן ופניו מביעות הערכה כשהוא משוחח עם קרובו רבי יצחק ז"ל

ברכת יישר כוח לבן אחיו הגאון רבי אליהו מאיר שוורץ שליט"א על עזרתו הרבה

המכתב שנחשף

בשולי הדברים, חושפת מערכת 'דברי שיח' מסמך מעניין מאוד, שהיה שמור בגנזי משפחתו של רבי ניסים קרליץ זצ"ל גאב"ד רמת אהרן.

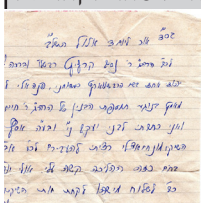
המכתב שנכתב בידי רבי שמריהו דרדק ז"ל, שהיה ידיד ותיק למשפחת קניבסקי לדורותיה, ממוען אל הגר"נ קרליץ, וגם נתן הצעה לטירחנות הרבה של רבי יצחק שוורץ למענו של רבינו זצ"ל, שהתאמץ להשיג סכומי כסף מכובדים, ופנה אל אנשים בעלי יכולת, והתרים אותם לכדי שלרבינו ובני משפחתו ירווח מעט.

והנה קטעים מתוך המכתב:

אור ליום ד' אלול תשל"ב

לכבוד הרה"ג ר' ניסים קרליץ רב שלו' וברכה!

יהודי אחד בשם הרב שווארץ כמדומני, פנה אלי לעשות מאמץ בנוגע תוספת הבנין של הרה"ג ר' חיים קניבסקי, ואני כתבתי לבני יעקב נ"י ובע"ה אסף 500 דולר, השיקים מונחים אצלי, רציתי להעבירם לכב', אבל בחום כזה ההליכה קשה עלי, אולי יוכל כב' לשלוח מישהו לקחת את השיקים.

אגב אורחא בני רצה לקבל ברכה בעדו ובעד משפחתו, מהרה"ג ר' חיים קניבסקי, אם זה אפשר....

בכבוד ובברכה, שמרי' דרדק

חלק מהמכתב שהיה בגנזי משפחת רבי ניסים קרליץ